

SPRAWOZDANIE O WYPŁACALNOŚCI I KONDYCJI FINANSOWEJ (SFCR)

ZA 2023 ROK

TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ WZAJEMNYCH „TUW”

Warszawa, 25 marca 2024 roku

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych TUW z siedzibą w Warszawie przy ul. Raabego 13, 02-793 Warszawa, wpisane do Rejestru Przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, XIII Wydział Gospodarczy KRS pod numerem KRS 0000033284, wysokość kapitału zakładowego: 27.821.604,00 zł, kapitał wpłacony w całości.

Spis treści

PODSUMOWANIE	7
A DZIAŁALNOŚĆ I WYNIKI OPERACYJNE	16
A.1 DZIAŁALNOŚĆ	16
A.2 WYNIK Z DZIAŁALNOŚCI UBEZPIECZENIOWEJ	19
A.3 WYNIK Z DZIAŁALNOŚCI LOKACYJNEJ (INWESTYCYJNEJ)	22
A.4 WYNIKI Z POZOSTAŁYCH RODZAJÓW DZIAŁALNOŚCI.....	24
A.5 WSZELKIE INNE INFORMACJE.....	25
B SYSTEM ZARZĄDZANIA.....	29
B.1 INFORMACJE OGÓLNE O SYSTEMIE ZARZĄDZANIA.....	29
B.2 WYMOGI DOTYCZĄCE KOMPETENCJI I REPUTACJI	40
B.3 SYSTEM ZARZĄDZANIA RYZYKIEM, W TYM WŁASNA OCENA RYZYKA I WYPŁACALNOŚCI	42
B.4 SYSTEM KONTROLI WEWNĘTRZNEJ	57
B.5 FUNKCJA AUDYTU WEWNĘTRZNEGO	60
B.6 FUNKCJA AKTUARIALNA.....	63
B.7 OUTSOURCING	65
B.8 WSZELKIE INNE INFORMACJE.....	66
C PROFIL RYZYKA.....	67
C.1 RYZYKO AKTUARIALNE (UBEZPIECZENIOWE).....	69
C.2 RYZYKO RYNKOWE.....	71

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych TUW z siedzibą w Warszawie przy ul. Raabego 13, 02-793 Warszawa, wpisane do Rejestru Przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, XIII Wydział Gospodarczy KRS pod numerem KRS 0000033284, wysokość kapitału zakładowego: 27.821.604,00 zł, kapitał wpłacony w całości.

C.3	RYZYO KREDYTOWE	74
C.4	RYZYO PŁYNNOŚCI	75
C.5	RYZYO OPERACYJNE	78
C.6	POZOSTAŁE ISTOTNE RYZYKA	81
C.7	WSZELKIE INNE INFORMACJE.....	87
D	WYCENA DO CELÓW WYPŁACALNOŚCI.....	116
D.1	AKTYWA	116
D.2	REZERWY TECHNICZNO-UBEZPIECZENIOWE.....	127
D.3	INNE ZOBOWIĄZANIA	141
D.4	ALTERNATYWNE METODY WYCENY.....	147
D.5	WSZELKIE INNE INFORMACJE.....	151
E	ZARZĄDZANIE KAPITAŁEM	155
E.1	ŚRODKI WŁASNE	155
E.2	KAPITAŁOWY WYMÓG WYPŁACALNOŚCI I MINIMALNY WYMÓG KAPITAŁOWY	161
E.3	ZASTOSOWANIE PODMODUŁU RYZYKA CEN AKCJI OPARTEGO NA DURACJI DO OBLICZENIA KAPITAŁOWEGO WYMOGU WYPŁACALNOŚCI	163
E.4	RÓŻNICE MIĘDZY FORMUŁĄ STANDARDOWĄ A STOSOWANYM MODELEM WEWNĘTRZNYM....	163
E.5	ZGODNOŚĆ Z MINIMALNYM WYMOGIEM KAPITAŁOWYM I ZGODNOŚĆ Z KAPITAŁOWYM WYMOGIEM WYPŁACALNOŚCI	164
E.6	WSZELKIE INNE INFORMACJE.....	164
	ZAŁĄCZNIKI:	165

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych TUW z siedzibą w Warszawie przy ul. Raabego 13, 02-793 Warszawa, wpisane do Rejestru Przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, XIII Wydział Gospodarczy KRS pod numerem KRS 000033284, wysokość kapitału zakładowego: 27.821.604,00 zł, kapitał wpłacony w całości.

Spis zastosowanych definicji i skrótów

Akt delegowany – Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2015/35 z dnia 10 października 2014 roku, uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej;

Aktuariusz - osoba wpisana do rejestru aktuariuszy, nadzorująca funkcję aktuarialną w Towarzystwie;

Apetyt na ryzyko – wielkość straty, negatywnie wpływającej na poziom zysków lub kapitałów, jaką Towarzystwo jest w stanie zaakceptować w realizacji założonych celów i strategii;

BEL (Best Estimate of Liabilities) – najlepsze oszacowanie rezerw;

Bilans ekonomiczny – zestawienie aktywów i zobowiązań wycenionych zgodnie z wymogami Wypłacalności II;

Bilans statutowy – bilans stanowiący integralną część sprawozdania statutowego. Na potrzeby niniejszego Sprawozdania oznacza to wartości odpowiadające wartościom ze sprawozdania statutowego, zaprezentowane zgodnie z odpowiednimi zasadami obowiązującymi na potrzeby Wypłacalności II, tj. w układzie bilansu ekonomicznego;

Data bilansowa – dzień, na który sporządzone zostało sprawozdanie statutowe oraz niniejsze Sprawozdanie;

Dyrektywa Wypłacalność II – Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE z dnia 25 listopada 2009 roku w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej;

EIOPA – Europejski Urząd Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych (ang. European Insurance and Occupational Pensions Authority);

EOF (z ang. Eligible Own Funds) – dopuszczone środki własne w systemie WII;

Formuła standardowa – określone w rozporządzeniu delegowanym w rozdziale V metoda wyznaczania kapitałowego wymogu wypłacalności;

Kapitałowy wymóg wypłacalności (z ang. **SCR** – Solvency Capital Requirement) – wymóg kapitałowy wyznaczony zgodnie z odpowiednimi zapisami Ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej oraz Specyfikacji Technicznej. Kapitałowy wymóg wypłacalności jest określany jako kapitał ekonomiczny, który zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji musi posiadać dla zagwarantowania, że upadłość nastąpi nie częściej niż raz na 200 przypadków lub, ewentualnie, że istnieje przynajmniej 99,5% prawdopodobieństwo, że zakład nadal będzie w stanie wypełniać swoje zobowiązania wobec ubezpieczających i beneficjentów przez najbliższe 12 miesięcy od daty bilansowej;

KNF – Komisja Nadzoru Finansowego;

MCR (z ang. MCR – Minimum Capital Requirement) – minimalny wymóg kapitałowy w systemie WII;

MSR – Międzynarodowe Standardy Rachunkowości zatwierdzone przez Komisję Europejską, obowiązujące na dzień 31 grudnia 2023 r.;

MSSF – Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzone przez Komisję Europejską, obowiązujące na dzień 31 grudnia 2023 r.;

Najlepsze oszacowanie - najlepsze oszacowanie rezerw dla celów wypłacalności: jest równe oczekiwanej wartości obecnej przyszłych przepływów pieniężnych ważonych prawdopodobieństwem ich realizacji, obliczonej przy zastosowaniu odpowiedniej struktury terminowej stopy procentowej wolnej od ryzyka;

Organ nadzoru – Komisja Nadzoru Finansowego;

OPW – Własna ocena wymogu kapitałowego;

ASW – Analiza scenariuszy i wrażliwości;

ORSA – Własna Ocena Ryzyka i Wypłacalności;

PIU – Polska Izba Ubezpieczeń;

PSR – Polskie Standardy Rachunkowości, określone w ustawie o rachunkowości oraz w wydanych na jej podstawie aktach wykonawczych, w szczególności rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 12 kwietnia 2016 roku w sprawie zasad rachunkowości zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji (Dz.U. z 2016 r., poz. 562), rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 12 grudnia 2001 roku w sprawie szczegółowych zasad uznawania, metod wyceny, zakresu ujawniania i sposobu prezentacji instrumentów finansowych (t.j. Dz.U. z 2017 r., poz. 277); w sprawach nieuregulowanych w ustawie o rachunkowości oraz

w wydanych na jej podstawie aktach wykonawczych, stosuje się odpowiednio Krajowe Standardy Rachunkowości i/lub MSSF;

SFCR – Sprawozdanie o wypłacalności i kondycji finansowej;

SCR – Kapitałowy wymóg wypłacalności w systemie WII;

System WII – całość wymogów następujących aktów prawnych oraz wytycznych organów nadzoru: dyrektywa WII, ustawa o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, rozporządzenie delegowane, rozporządzenia wykonawcze oraz wytyczne EIOPA oraz KNF;

Środki własne (z ang. Own Funds) – środki własne wyznaczone zgodnie z zapisami Ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, tj. aktywa wolne od obciążeń, dostępne na pokrycie strat wynikających z niesprzyjających wahań w obszarze wykonywanej działalności, zarówno przy założeniu jej kontynuacji, jak i w przypadku likwidacji;

QRT – Raportowanie ilościowe w ramach Wypłacalność II;

Towarzystwo – Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW”;

TUW „TUW” – Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW”;

Ustawa o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej – ustawa z dnia 11 września 2015 roku o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (t. jedn. Dz.U. z 2023 r. poz. 656 z późniejszymi zmianami);

Ustawa o rachunkowości – ustawa z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości (t. jedn. Dz. U. z 2023 r. poz. 120 z późniejszymi zmianami);

Ustawa o biegłych rewidentach - ustawa z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym (t. jedn. Dz. U. z 2023 r. poz. 1015);

Współczynnik wypłacalności – iloraz środków własnych i kapitałowego wymogu wypłacalności (pokrycie kapitałowego wymogu wypłacalności środkami własnymi);

Wynik z działalności ubezpieczeniowej – techniczny wynik ubezpieczeń majątkowych i osobowych wg PSR;

Wypłacalność II (WII) – Dyrektywa Wypłacalność II.

Podsumowanie

Sprawozdanie o wypłacalności i kondycji finansowej sporządzane jest w celu spełnienia wymogu określonego w art. 51 ust. 1 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE z dnia 25 listopada 2009 roku w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Wypłacalność II), która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2016 roku. Dyrektywa Wypłacalność II wprowadziła m.in. zasady kalkulacji wypłacalności oraz wyceny aktywów i zobowiązań wg wartości godziwej spójne dla wszystkich zakładów ubezpieczeń, zapewniając tym samym porównywalność danych finansowych i niefinansowych pomiędzy podmiotami prowadzącymi działalność na rynku ubezpieczeniowym w Unii Europejskiej.

Dyrektywa Wypłacalność II jest uzupełniona o akty wykonawcze (rozporządzenia Komisji UE), które szczegółowo określają wymaganą treść i strukturę raportu. Niniejsze wprowadzenie ma na celu spełnienie wymogu, że SFCR powinien zawierać jasne i zwięzłe podsumowanie, które podkreśla istotne zmiany w ciągu roku.

Całość sprawozdania podzielona jest na następujące sekcje:

- ➔ Sekcja A – Działalność i wyniki operacyjne
- ➔ Sekcja B – System zarządzania
- ➔ Sekcja C – Profil ryzyka
- ➔ Sekcja D – Wycena dla celów wypłacalności
- ➔ Sekcja E – Zarządzanie kapitałem

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW” jest najstarszym towarzystwem ubezpieczeń wzajemnych w Polsce. Prowadzi ono działalność od 1992 roku. Towarzystwo zebrało w 2023 r. składkę ubezpieczeniową w wysokości 720,2 mln zł. Skupia ono 1 979 374 członków i w roku 2023 zawarło 4 036 tys. umów ubezpieczenia.

Towarzystwo prowadzi działalność ubezpieczeniową w dziale II (ubezpieczenia majątkowe i pozostałe osobowe), a jego aktywność koncentruje się na następujących liniach biznesowych (tworząc model biznesowy Towarzystwa):

- ➔ ubezpieczenia komunikacyjne (obejmujące ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu użytkowania pojazdów mechanicznych (OC ppm) oraz pozostałe ubezpieczenia pojazdów oraz ubezpieczenia świadczenia pomocy - assistance),
- ➔ ubezpieczenia od ognia i innych szkód rzeczowych,
- ➔ ubezpieczenia na wypadek utraty dochodów,
- ➔ ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ogólnej,
- ➔ ubezpieczenia finansowe.

Szczegółowe informacje dotyczące Towarzystwa można znaleźć na stronie <https://tuw.pl/>.

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW” prowadzi działalność ubezpieczeniową wyłącznie na terytorium Polski.

W okresie sprawozdawczym w zakresie istotnych linii biznesowych Towarzystwa, obszarów geograficznych oraz transakcji i zdarzeń biznesowych nie zaszły istotne zmiany w stosunku do poprzedniego okresu sprawozdawczego. W roku 2024 nie jest przewidziana zmiana modelu biznesowego.

Cele działalności TUW „TUW” w 2024 roku ukierunkowane będą w szczególności na:

- ➔ utrzymanie i rozwijanie wzajemnościowego charakteru prowadzonej działalności ubezpieczeniowej,
- ➔ pozyskiwanie nowych członków,
- ➔ rozwijanie oferty produktowej skierowanej do: środowiska rolniczego, samorządowego, małych i średnich przedsiębiorstw, osób fizycznych mieszkających głównie w małych i średnich ośrodkach miejskich oraz diecezji kościoła katolickiego,
- ➔ dbanie o zapewnienie właściwej adekwatności oferowanych składek,
- ➔ rozwój infrastruktury technicznej, głównie informatycznej,
- ➔ dalszą informatyzację obsługi sprzedażowej i posprzedażowej,
- ➔ uwzględnienie celów i ryzyk zrównoważonego rozwoju.

Strategiczne działania Towarzystwa skierowane będą w stronę linii ubezpieczeń komunikacyjnych (planuje się pełną integrację z CEPiK, uproszczenie i skrócenie procesów sprzedaży, opracowanie oddzielnych warunków ubezpieczeń dla flot), rolnych (w szczególności dotowanych ubezpieczeń upraw i zwierząt gospodarskich oraz modyfikacja i rozwój oferty dla gospodarstw wielkopowierzchniowych oraz dla podmiotów gospodarczych świadczących usługi na rzecz rolnictwa) i majątkowych (wdrożenie uproszczonych zasad underwritingu i taryfikacji dla mikroprzedsiębiorstw modyfikacja z jednoczesnym uatrakcyjnieniem pakietów), jednocześnie Towarzystwo zamierza kontynuować rozwój linii finansowej.

Dla pośredników ubezpieczeniowych Towarzystwo nadal będzie solidnym i silnym partnerem biznesowym. W tym celu będą dostarczane profesjonalne narzędzia informatyczne. Osiągnięcie tych założeń będzie możliwe dzięki kontynuacji wsparcia i rozwój sił sprzedażowych oraz wdrażanie nowych produktów.

W 2023 roku Towarzystwo rozwijało obopólnie korzystną współpracę z największym swoim udziałowcem InterRisk Towarzystwo Ubezpieczeń Spółka Akcyjna Vienna Insurance Group ukierunkowaną na wzajemne wzmocnienie, przyspieszenie tempa rozwoju obu organizacji dzięki wymianie kompetencji i doświadczeń przy jednoczesnym poszanowaniu i utrzymaniu wzajemności ubezpieczeniowej przez TUW „TUW” oraz podmiotowości jego członków posiadających prawo głosu na walnych zgromadzeniach i ich udział w organie nadzorującym.

Kluczowe mierniki działalności i wypłacalności Towarzystwa opierają się na analizach wyników z działalności ubezpieczeniowej w podziale na linie biznesowe, jak również na analizie rentowności działalności lokacyjnej.

Podstawowa działalność ubezpieczeniowa skupiona jest w segmencie ubezpieczeń komunikacyjnych. Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu użytkowania pojazdów mechanicznych w 2023 roku stanowiły 43,5% struktury portfela, a ubezpieczenia auto casco zaliczane do linii 5 stanowiły 9,5% struktury portfela. Istotną część portfela stanowiły ubezpieczenia od ognia i innych szkód i zdarzeń losowych (linia 7), których waga w strukturze portfela została osiągnięta na łącznym poziomie 34,4%. Ubezpieczenia zaliczane do linii 2, 8 oraz 11 stanowiły łącznie 11,3% struktury portfela.

W 2023 roku Towarzystwo osiągnęło zysk netto, który wyniósł 21,1 mln zł i był wyższy w porównaniu do 2022 roku (2,5 mln zł).

Towarzystwo osiągnęło dodatni wynik z działalności ubezpieczeniowej (wynik techniczny) na poziomie 12,5 mln zł, podczas gdy w 2022 roku Towarzystwo wygenerowało stratę na poziomie 7,4 mln zł. Wynik techniczny jest generowany głównie przez ubezpieczenia wypadku, w tym wypadku przy pracy i choroby zawodowej. Największy zysk techniczny Towarzystwo osiągnęło w ubezpieczeniach zaliczanych do 1 grupy ustawowej.

Polityka inwestycyjna Towarzystwa koncentruje się na bezpiecznych instrumentach finansowych zgodnie z zasadą „ostrożnego inwestora”. Środki finansowe na dzień 31 grudnia 2023 w wysokości 679,3 mln zł w większości były lokowane w obligacje Skarbu Państwa (73,96%), lokaty bankowe (2,96%), obligacje korporacyjne (21,43%) oraz fundusze inwestycyjne (0,92%). Dzięki tak prowadzonej polityce inwestycyjnej przychody z działalności lokacyjnej wyniosły 36,3 mln zł. Rentowność inwestycji w 2023 roku wyniosła 5,2% i była wyższa od rentowności inwestycji z 2022 roku.

Własna ocena ryzyka i wypłacalności jest centralnym elementem funkcjonującego w Towarzystwie systemu zarządzania ryzykiem. W toku tej analizy Towarzystwo dokonuje oceny swoich ogólnych potrzeb w zakresie wypłacalności przy uwzględnieniu własnego profilu ryzyka, analizuje spełnianie w sposób ciągły wymogów kapitałowych oraz wymogów dotyczących rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, ocenia czy profil ryzyka zakładu odbiega od założeń leżących u podstaw obliczania kapitałowego wymogu wypłacalności oraz prognozuje wyniki Towarzystwa w perspektywie średnioterminowej.

Elementami systemu zarządzania w TUW „TUW” są:

- zbiór zasad odnoszących się do procesów decyzyjnych zachodzących w Towarzystwie,
- zbiór zasad i standardów opisujących współpracę Zarządu Towarzystwa z powołanymi komitetami oraz osobami nadzorującymi kluczowe funkcje.

Procesy decyzyjne w ramach systemu zarządzania zostały przez Towarzystwo opisane w regulacjach wewnętrznych dotyczących:

- funkcji zarządzania ryzykiem,
- systemu kontroli wewnętrznej,

- ➔ funkcji audytu wewnętrznego,
- ➔ funkcji zapewnienia zgodności z przepisami (compliance),
- ➔ funkcji aktuarialnej,
- ➔ outsourcingu,
- ➔ ciągłości działania.

Struktura organizacyjna, podział zadań i kompetencji w jednostkach organizacyjnych Towarzystwa, zasady dotyczące podległości służbowej oraz kontroli funkcjonalnej zostały szczegółowo opisane w „Regulaminie Organizacyjnym TUW „TUW””.

Ważną rolę w systemie zarządzania w TUW „TUW” odgrywają cztery kluczowe funkcje:

- a) funkcja zarządzania ryzykiem,
- b) funkcja aktuarialna,
- c) funkcja zgodności,
- d) funkcja audytu wewnętrznego.

Bezpośredni nadzór nad funkcją audytu i zgodności sprawuje Prezes Zarządu.

Koordinację oraz monitorowanie systemu zarządzania ryzykiem prowadzi funkcja zarządzania ryzykiem - w Towarzystwie jest to Biuro Zarządzania Ryzykiem. Bezpośredni nadzór nad funkcjonowaniem systemu zarządzania ryzykiem prowadzi Członek Zarządu odpowiedzialny za zarządzanie ryzykiem. Osobny Członek Zarządu nadzoruje funkcję aktuarialną.

Funkcja aktuarialna oraz funkcja zgodności stanowią wsparcie dla funkcji zarządzania ryzykiem, wykonując zadania mające istotne znaczenie w przeprowadzaniu procesu ORSA i procesu IMMMR w TUW „TUW”.

Funkcja audytu wewnętrznego dokonuje oceny adekwatności i efektywności systemu kontroli wewnętrznej i innych elementów systemu zarządzania, systemu zarządzania ryzykiem i wydaje rekomendacje w zakresie jego poprawy.

W ramach systemu zarządzania dokonano w 2023 r. zmian dotyczących: zmiany struktury organizacyjnej.

Były to w szczególności:

- ➔ dalsze zmiany w zakresie funkcjonowania pionu likwidacji szkód,
- ➔ zmiany w strukturze terenowych jednostek organizacyjnych,
- ➔ wyodrębnienie w strukturze organizacyjnej Biura Ochrony Danych Osobowych.

W związku z zakresem prowadzonej działalności, kluczowym ryzykiem T UW „T UW” jest ryzyko ubezpieczeniowe mające istotny wpływ na kapitałowy wymóg wypłacalności (SCR). Kolejnym istotnym ryzykiem jest ryzyko rynkowe, którego Towarzystwo akceptuje umiarkowany poziom w związku z potrzebą zapewnienia oczekiwanej rentowności lokat przy priorytetowym traktowaniu bezpieczeństwa lokowanych środków. T UW „T UW” prowadzi ostrożną politykę inwestycyjną, zgodnie z którą znaczącą większość aktywów Towarzystwa stanowią polskie obligacje rządowe oraz obligacje przedsiębiorstw notowanych na GPW. Udział innych ryzyk w SCR jest wyraźnie niższy od udziału ryzyka ubezpieczeniowego i ryzyka rynkowego.

Biorąc pod uwagę następujące czynniki:

- ➔ zaangażowanie we względnie proste produkty ubezpieczeniowe,
- ➔ relatywnie dużą liczbę linii ubezpieczeń,
- ➔ brak dużych ryzyk przemysłowych w portfelu ubezpieczeń i koncentracja portfela na liniach ubezpieczeniowych charakteryzujących się dużym rozproszeniem ryzyk,
- ➔ niewielką wagę ryzyk nieubezpieczeniowych, w szczególności niewysoki stopień ryzyka prowadzonej polityki inwestycyjnej,

Towarzystwo przyjmuje, że profil ryzyka określony przez formułę standardową względnie dobrze odzwierciedla rzeczywisty profil ryzyka Towarzystwa. Ewentualne różnice podlegają corocznie analizie w procesie oceny ogólnych potrzeb w zakresie wypłacalności. Oznacza to, iż w celu scharakteryzowania własnego profilu ryzyka Towarzystwo uwzględnia dodatkowo pewne modyfikacje profilu ryzyka w przypadku tych ryzyk, które nie są ujęte w formule standardowej lub ich ilościowe oszacowanie (tzw. kalibracja) w formule standardowej nie odzwierciedla w pełni profilu ryzyka T UW.

Środki własne Towarzystwa na koniec 2023 roku są zaklasyfikowane do kategorii 1 nieograniczonej. Środki własne nie są podporządkowane i nie mają ograniczenia czasu trwania. W kalkulacji środków

własnych nie wystąpiły odliczenia z tytułu udziałów kapitałowych w instytucjach finansowych i kredytowych.

W 2023 r. Towarzystwo dokonało nowelizacji "Metodologii wyceny aktywów i zobowiązań do bilansu ekonomicznego oraz kapitałowego wymogu wypłacalności w Towarzystwie Ubezpieczeń Wzajemnych "TUW"" m.in. uszczegółowiono zapisy dotyczące kwalifikacji obligacji posiadających gwarancję Skarbu Państwa, dodano opis metodologii w zakresie wyceny oraz obliczania wymogu kapitałowego dla funduszy inwestycyjnych, zaktualizowano metodologię w zakresie wyceny aktywów i zobowiązań z tytułu umów najmu i leasingu, dodanie odwołania do metodologii w zakresie korekty SCR LAC DT.

W zakresie wyceny rezerw techniczno – ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności:

- na Towarzystwo nie został nałożony narzut kapitałowy,
- Towarzystwo nie złożyło wniosku do organu nadzoru w sprawie wydania pozwolenia na stosowanie parametrów specyficznych i nie stosuje uproszczeń przy obliczaniu wymogów według formuły standardowej,
- Towarzystwo nie stosuje parametrów specyficznych dla zakładu zgodnie z art. 104 ust. 7 Dyrektywy Solvency II,
- Towarzystwo nie stosuje podmodułu ryzyka cen akcji opartego na duracji do obliczenia kapitałowego wymogu wypłacalności, o którym mowa w art. 304 Dyrektywy Solvency II dla podmodułu cen akcji,
- Towarzystwo nie stosuje modelu wewnętrznego, zaś wszelkie obliczenia dotyczące wymogu wypłacalności oparte są na formule standardowej.

W 2023 roku nie zaszły zmiany w wysokości kapitału podstawowego Towarzystwa, który wynosi 27,8 mln zł. Członkowie Towarzystwa zasilają jednak pozostałe kapitały rezerwowe wpłatami z tytułu objętych udziałów, wpisowego i składki członkowskiej. Z tych tytułów Towarzystwo pozyskało dodatkowe środki w 2023 roku w wysokości 8,9 mln zł. Kapitał rezerwowy pozostały wynosi 147,8 mln zł.

W 2023 r. nie zmieniła się liczba głosów na Walnym Zgromadzeniu przysługujących udziałowcom. Liczba głosów przysługujących udziałowcom została wskazana w Tabeli nr 3 (w rozdziale A.1.1 Sprawozdania).

W 2023 r. zmieniła się liczba głosów na Walnym Zgromadzeniu przysługujących Związkowi Wzajemności Członkowskiej w związku z zakończeniem kolejnego roku obrachunkowego i zwiększeniem liczby ZWC, którym przysługują głosy na Walnym Zgromadzeniu. Liczba głosów przysługujących Związkowi Wzajemności Członkowskiej została wskazana w Tabeli nr 4 (w rozdziale A.1.1 Sprawozdania).

W 2023 roku Towarzystwo kontynuowało raportowanie wszystkich funkcji kluczowych do Komitetu Audytu.

Towarzystwo prowadzi działania bieżące, których celem jest zapewnienie adekwatności systemu zarządzania z uwzględnieniem specyfiki i skali prowadzonej działalności.

Obowiązujące w Towarzystwie regulacje wewnętrzne zapewniają zachowanie ciągłości działania Towarzystwa, w szczególności poprzez identyfikowanie ryzyk, które powinny być objęte planami awaryjnymi, a także przez dokonywanie regularnego przeglądu, aktualizacji i testów opracowywanych planów awaryjnych.

W 2023 roku Towarzystwo nie dokonywało zmian sposobu sporządzania sprawozdania finansowego, dzięki czemu prezentowane w nim dane są porównywalne i zgodne z załącznikiem XX do Aktu Delegowanego.

W 2023 roku nastąpił wzrost poziomu pokrycia kapitałowego wymogu wypłacalności (SCR) względem wartości z roku 2022. Dopuszczone środki własne na pokrycie SCR na dzień 31 grudnia 2023 r. wyniosły 274,7 mln zł i stanowiły 200,9% SCR, podczas gdy na 31 grudnia 2022 roku dopuszczone środki własne na pokrycie SCR wyniosły 219,3 mln zł i stanowiły 174,6% SCR. Dopuszczone środki własne na pokrycie MCR na dzień 31 grudnia 2023 r. wyniosły 274,7 mln zł i stanowiły 446,5% MCR, podczas gdy na koniec 2022 roku dopuszczone środki własne wyniosły 219,3 mln zł i stanowiły 388% MCR.

Tabela 1. Podział na kategorie dopuszczonych środków własnych na pokrycie SCR TUW "TUW" wg stanu na 31.12.2023 r.

Środki własne dostępne na pokrycie SCR	Pozycja z Załącznika nr 7	31.12.2023	31.12.2022
Kategoria 1	R0290/C0020	274 684,3	219 304,9
Kategoria 2	R0290/C0040	0,0	0,0
Kategoria 3	R0290/C0050	0,0	0,0
Środki własne razem dostępne na pokrycie SCR	R0500/C0010	274 684,3	219 304,9
Środki własne razem dopuszczone na pokrycie SCR	R0540/C0010	274 684,3	219 304,9

Tabela 2. Podział na kategorie dopuszczonych środków własnych na pokrycie MCR TUW "TUW" wg stanu na 31.12.2023 r.

Środki własne dostępne na pokrycie MCR	Pozycja z Załącznika nr 7	31.12.2023	31.12.2022
Kategoria 1	R0290/C0020	274 684,3	219 304,9
Kategoria 2	R0290/C0040	0,0	0,0
Środki własne razem dostępne na pokrycie MCR	R0510/C0010	274 684,3	219 304,9
Środki własne razem dopuszczone na pokrycie MCR	R0550/C0010	274 684,3	219 304,9

Szczegółowe dane w zakresie dopuszczonych środków własnych na pokrycie SCR oraz MCR znajdują się w Załączniku 7. Środki własne (S.23.01.01).

A Działalność i wyniki operacyjne

A.1 Działalność

A.1.1 Informacje o Towarzystwie

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW” prowadzi działalność ubezpieczeniową w formie prawnej towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych. Działa na podstawie wpisu do Rejestru Przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego (nr KRS 0000033284). Towarzystwo podlega nadzorowi Komisji Nadzoru Finansowego w Polsce, z siedzibą ul. Piękna 20, 00-529 Warszawa, tel. + 48 22 262 50 00 i jest uprawnione do prowadzenia działalności ubezpieczeniowej w zakresie grup ubezpieczenia określonych w Dziale II „Pozostałe ubezpieczenia osobowe oraz ubezpieczenia majątkowe” (według załącznika do ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej) w grupach 1- 18.

W związku z tym, że Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW” nie należy do grupy kapitałowej, nie ujawnia informacji o organie nadzoru sprawującego nadzór nad grupą kapitałową (art. 293 ust. 1b Aktu Delegowanego) czy o pozycji w prawnej strukturze grupy (art. 293 ust. 1e Aktu Delegowanego).

Biegłym rewidentem Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW” jest BDO spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa, wpisana na listę firm audytorskich prowadzoną przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów pod numerem 3355 (Edyta Kalińska - biegły rewident nr 10336). Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW” w związku z wykonywaniem działalności w formie prawnej towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych nie posiada „pakietów akcji zakładu”, o których mowa w art. 293 ust. 1 lit. d Aktu Delegowanego.

Tabela 3. Główni udziałowcy w kapitale zakładowym TUW "TUW" wg stanu na 31.12.2023 r.

UDZIAŁOWCY	LOKALIZACJA	liczba głosów na WZC*	Udziały w kapitale zakładowym	
			Wartość w tys. zł	%
InterRisk TU SA Vienna Insurance Group	Polska	26	14 511,6	52,16%
Fundusz Składowy Ubezpieczenia Społecznego Rolników	Polska	12	7 100	25,52%
Pozostali REZYDENCI	Polska	0	6 210	22,32%
RAZEM		38	27 821,6	100%

* Walne Zgromadzenie Członków

Na koniec 2023 roku kapitał zakładowy Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW” wynosił 27,8 mln zł i dotyczył wyłącznie udziałów zwykłych. Wartość jednego udziału wynosi 1 zł. W 2023 roku nie zaszły zmiany w wysokości kapitału zakładowego Towarzystwa. Strukturę kapitału zakładowego przedstawiono w tabeli powyżej.

Członkowie Towarzystwa zasilają pozostałe kapitały rezerwowe wpłatami z tytułu objętych udziałów, wpisowego i składki członkowskiej.

Zgodnie ze Statutem Towarzystwa do udziału i wykonywania prawa głosu oprócz udziałowców są uprawnieni członkowie Związków Wzajemności Członkowskiej. Wykaz przedstawicieli Związków Wzajemności Członkowskiej uprawnionych do głosowania na Walnym Zgromadzeniu przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 4. ZWC uprawnione do głosowania na Walnym Zgromadzeniu wg stanu na 31.12.2023 r.

Lp.	Związek Wzajemności Członkowskiej	Liczba Mandatów reprezentowanych przez Związek Wzajemności Członkowskiej
1	GALICJA	4
2	PODKARPACIE	3
3	ŚW. FLORIANA	3
4	PARTNER	3
5	GMINY LUBUSKIE	3
6	SAMORZĄD TERYTORIALNY	3
7	SAMORZĄD TERYT. WOJ. PODKARPACIEGO	3
8	SAMORZĄD OPOLSKI	2
9	GOSPODARZ	2
10	GMINY POWIATU ŁOSICKIEGO	2
11	ŚWIĘTOKRZYSKI	2
12	GMINY ZIEMI RADOMSKIEJ	2
13	MAZOWSZE	2
14	PLON	2
15	KARLIK	1
16	PODLASIE	1
17	LUBELSKIE	1
18	GOSPODARNA WIELKOPOLSKA	1
RAZEM		40

A.1.2 Istotne linie biznesowe zakładu, obszary geograficzne oraz transakcje i zdarzenia biznesowe

Towarzystwo prowadzi działalność ubezpieczeniową w dziale II – ubezpieczeniach majątkowych i osobowych oraz koncentruje się na następujących liniach biznesowych:

- ubezpieczenia OC z tytułu użytkowania pojazdów mechanicznych (linia 4, grupa ustawowa 10),
- pozostałe ubezpieczenia pojazdów (linia 5, grupa ustawowa 3),
- ubezpieczenia od ognia i innych szkód rzeczowych (linia 7, grupy ustawowe 8 i 9),
- ubezpieczenia na wypadek utraty dochodów (linia 2, grupa ustawowa 1),

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych TUW z siedzibą w Warszawie przy ul. Raabego 13, 02-793 Warszawa, wpisane do Rejestru Przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, XIII Wydział Gospodarczy KRS pod numerem KRS 0000033284, wysokość kapitału zakładowego: 27.821.604,00 zł, kapitał wpłacony w całości.

- ➔ ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ogólnej (linia 8, grupa ustawowa 13),
- ➔ ubezpieczenia świadczenia pomocy (linia 11, grupa ustawowa 18).
- ➔ gwarancje ubezpieczeniowe (linia 9, grupa ustawowa 15).

Podstawowa działalność ubezpieczeniowa skupiona jest w segmencie ubezpieczeń komunikacyjnych. Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu użytkowania pojazdów mechanicznych (linia 4, grupa ustawowa 10) w 2023 roku stanowiły 43,5% struktury portfela, a ubezpieczenia auto casco zaliczane do linii 5 stanowiły 9,5% struktury portfela. Istotną część portfela stanowiły ubezpieczenia od ognia i innych szkód oraz zdarzeń losowych (linia 7), których waga w strukturze portfela została osiągnięta na łącznym poziomie 34,4%. Ubezpieczenia zaliczane do linii 2 oraz 11 stanowiły łącznie 6% struktury portfela. Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej ogólnej (linia 8, grupa ustawowa 13) stanowiło 5,2% struktury portfela Towarzystwa. Udział przypisu składki z produktów grupy ustawowej 15 (gwarancje ubezpieczeniowe) w strukturze portfela Towarzystwa wyniósł 1,3%.

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW” prowadzi działalność ubezpieczeniową wyłącznie na terytorium Polski.

W okresie sprawozdawczym w zakresie istotnych linii biznesowych Towarzystwa, obszarów geograficznych oraz transakcji nie zaszły istotne zmiany w stosunku do poprzedniego okresu sprawozdawczego. Na uwagę zasługuje obniżenie udziału składki przypisanej w strukturze portfela Towarzystwa w grupie 10 z poziomu 45,3% w 2022 roku do poziomu 43,5% w 2023 roku. Jednocześnie odnotowano wzrost udziału składki przypisanej w grupie ustawowej 3 z poziomu 8,8% w 2022 roku do poziomu 9,5% w 2023 roku. W 2023 r. nie wystąpiły zdarzenia biznesowe mające istotny wpływ na funkcjonowanie Towarzystwa.

A.2 Wynik z działalności ubezpieczeniowej

W 2023 roku Towarzystwo odnotowało zysk z prowadzonej działalności ubezpieczeniowej (tzw. wynik techniczny) na poziomie 12,5 mln zł, podczas gdy w 2022 roku Towarzystwo odnotowało stratę w wysokości 7,4 mln zł.

W 2023 roku zysk z prowadzonej działalności ubezpieczeniowej (tzw. wynik techniczny) różnił się o 19,9 mln zł od wyniku w porównaniu z rokiem 2022.

Przychody ze sprzedaży

Towarzystwo odnotowało wzrost wartości składki przypisanej brutto z 715,8 mln zł w 2022 roku do 720,2 mln zł w 2023 roku.

Zestawienie przychodów ze składki przypisanej oraz wyniku z działalności ubezpieczeniowej w podziale na linie biznesowe przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 5. Wynik z działalności ubezpieczeniowej wg linii biznesowych w tys. zł

Linie biznesowe	Pozycja z Załącznika nr 2	2023				2022			
		Składka przypisana brutto*	Składka zarobiona brutto**	Wynik techniczny	Wskaźnik mieszany***	Składka przypisana brutto*	Składka zarobiona brutto**	Wynik techniczny	Wskaźnik mieszany***
Ubezpieczenia na wypadek utraty dochodów	R0110/C0020	24 197,3	24 779,9	9 546,0	62,6%	24 765,6	24 345,0	9 980,3	56,5%
Ubezpieczenia OC komunikacyjne	R0110/C0040	313 100,7	325 220,7	-2 644,3	103,2%	324 008,5	319 783,1	1 618,6	94,2%
Pozostałe ubezpieczenia pojazdów	R0110/C0050	68 241,5	65 933,1	4 475,3	92,5%	62 797,1	55 277,4	5 475,1	90,2%
Ubezpieczenia od ognia i innych szkód rzeczowych	R0110/C0070	247 942,7	247 796,8	4 894,1	86,9%	238 627,5	213 095,0	-20 638,1	117,0%
Ubezpieczenia OC ogólne	R0110/C0080	37 764,2	38 336,1	-8 150,0	128,8%	38 404,6	37 621,5	-6 642,0	119,2%
Ubezpieczenia Assistance	R0110/C0110	19 230,6	19 335,8	3 493,8	99,6%	18 470,8	16 395,8	1 886,4	100,0%
Pozostałe	-	9 705,6	5 562,8	883,0	64,9%	8 748,0	3 959,2	927,6	72,6%
Ogółem	R0110/C0200	720 182,6	726 965,3	12 498,1	96,2%	715 822,1	670 477,1	-7 392,1	101,1%

* - składka przypisana brutto - składka należna w okresie sprawozdawczym niezależnie którego okresu ochrony ubezpieczeniowej dotyczy

** - składka zarobiona brutto - składka przypisana skorygowana o zmianę stanu rezerwy składek prezentująca przychody osiągnięte z tytułu świadczonej w okresie sprawozdawczym ochrony ubezpieczeniowej

***- proporcja sumy odszkodowań i świadczeń brutto, kosztów akwizycji i administracyjnych do składki zarobionej brutto

Szczegółowe dane na temat składki przypisanej brutto i składki zarobionej według linii biznesowych znajdują się w Załączniku nr 2 do Sprawozdania - Składki, odszkodowania i świadczenia oraz koszty wg linii biznesowych (S.05.01.02).

W 2023 roku Towarzystwo kontynuowało sprzedaż produktów z 2022 roku.

Koszty Towarzystwa

Koszty Towarzystwa poniesione w 2023 roku obejmowały głównie koszt odszkodowań i świadczeń, koszty działalności ubezpieczeniowej oraz pozostałe koszty techniczne.

Koszt odszkodowań i świadczeń poniesiony przez Towarzystwo wyniósł w 2023 roku 200,4 mln zł (spadek o 0,9% w stosunku do 2022 roku) i obejmował koszty wypłaconych odszkodowań i świadczeń na udziale własnym oraz zmianę stanu rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia na udziale własnym. Podstawową pozycją są wypłacone odszkodowania i świadczenia brutto z tytułu ubezpieczeń odpowiedzialności cywilnej z tytułu użytkowania pojazdów mechanicznych.

Koszty działalności ubezpieczeniowej wyniosły w 2023 roku 120 mln zł (wzrost o 9,9% w stosunku do 2022 roku) i obejmowały:

- koszty akwizycji na kwotę 164,2 mln zł (wzrost o 11% w stosunku do 2022 roku) obejmujące koszty zawarcia umów ubezpieczenia, rozliczane w czasie proporcjonalnie do okresu świadczonej ochrony ubezpieczeniowej,
- koszty administracyjne na kwotę 77,3 mln zł (wzrost o 1,8% w stosunku do 2022 roku) obejmujące koszty obsługi bieżącej umów ubezpieczenia oraz koszty ogólne funkcjonowania Towarzystwa,
- korygujące je prowizje reasekuracyjne i udziały w zyskach na kwotę 121,5 mln zł (wzrost o 5,9% w stosunku do 2022 roku) wynikające z umów reasekuracji biernej zapewniające częściowy zwrot przez reasekuratora ponoszonych przez Towarzystwo kosztów akwizycji i kosztów administracyjnych dotyczących umów objętych reasekuracją.

Pozostałe koszty techniczne na kwotę 20,7 mln zł obejmowały głównie:

- obowiązkowe składki płacone przez Towarzystwo, a wynikające z przepisów prawa takie jak składka na Centralną Ewidencję Pojazdów i Kierowców (tzw. CEPIK), opłata na działalność takich instytucji jak Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny (UFG), Komisja Nadzoru Ubezpieczeniowego (KNF), Polska Izba Ubezpieczeń (PIU), Rzecznik Finansowy.

Strukturę kosztów działalności Towarzystwa podstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 6. Koszty działalności Towarzystwa w tys. zł

Linie biznesowe	2023			2022		
	*Odszkodowania	Pozostałe koszty **	Wskaźnik szkodowości ***	*Odszkodowania	Pozostałe koszty **	Wskaźnik szkodowości ***
Ubezpieczenie na wypadek utraty dochodów	6 345,0	9 297,2	25,6%	4 833,0	9 014,0	19,9%
Ubezpieczenie OC komunikacyjne	65 185,6	46 779,4	74,0%	63 924,7	33 189,4	64,7%
Pozostałe ubezpieczenia pojazdów	38 301,2	21 903,1	58,8%	30 290,2	18 742,4	56,0%
Ubezpieczenia od ognia i innych szkód rzeczowych	54 695,4	41 039,3	49,5%	70 416,1	44 766,8	79,3%
Ubezpieczenia OC ogólne	32 673,7	15 364,0	90,1%	30 092,9	14 981,2	80,1%
Ubezpieczenia Assistance	2 653,4	4 338,9	71,5%	1 861,8	3 706,7	71,0%
Pozostałe	510,5	1 949,4	20,0%	725,9	1 370,5	23,2%
Ogółem	200 364,7	140 671,4	63,0%	202 144,7	125 770,9	67,7%

* - odszkodowania i świadczenia wypłacone skorygowane o zmianę stanu rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia na udziale własnym (po uwzględnieniu udziału reasekurator)

** - suma kosztów akwizycji, administracyjnych i pozostałych technicznych pomniejszona o prowizje reasekuracyjne i udziały w zyskach

*** proporcja odszkodowań i świadczeń brutto do składki zarobionej brutto

A.3 Wynik z działalności lokacyjnej (inwestycyjnej)

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW” konsekwentnie lokuje wolne środki finansowe w instrumenty o najniższym poziomie ryzyka inwestycyjnego. Realizowana w roku 2023 strategia inwestycyjna oparta była o następujące instrumenty finansowe: obligacje Skarbu Państwa, obligacje korporacyjne, depozyty bankowe i fundusze inwestycyjne.

Obligacje skarbowe oraz korporacyjne w bilansie sporządzanym według Ustawy o rachunkowości są wyceniane wg wartości godziwej i klasyfikowane w księgach Towarzystwa jako „dostępne do sprzedaży”.

W przypadku posiadanych przez Towarzystwo instrumentów finansowych niestanowiących pokrycia rezerwy rentowej różnica pomiędzy wartością skorygowaną a wartością godziwą ujmowana jest w Bilansie PSR jako kapitał z aktualizacji wyceny.

Depozyty bankowe są zaliczane do kategorii pożyczki i należności własne i są wyceniane według PSR w skorygowanej cenie nabycia pomniejszonej o ewentualne odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości lokaty.

Nieruchomości wyceniane są według PSR w wartości nabycia pomniejszonej o dotychczasowe umorzenie oraz ewentualne odpisy z tytułu trwałej utraty wartości. W Towarzystwie wszystkie nieruchomości są wykorzystywane na własne potrzeby.

W 2023 roku z tytułu prowadzonej działalności lokacyjnej Towarzystwo osiągnęło dochody z lokat na poziomie 34,9 mln zł, co oznacza wzrost o 72,34% w stosunku do roku poprzedniego.

Rentowność portfela inwestycyjnego TUW „TUW” w 2023 roku ukształtowała się na poziomie 5,2% i kształtowała się na wyższym poziomie niż w roku 2022.

Struktura portfela inwestycyjnego TUW „TUW” w 2023 roku odpowiadała założeniom, które zostały przyjęte w polityce inwestycyjnej Towarzystwa na 2023 rok. Odbiegała ona nieznacznie od struktury ukształtowanej w roku poprzednim (2022). Z uwagi na zadowalające poziomy rentowości oferowane przez banki dla depozytów terminowych, Towarzystwo zaczęło na większą skalę korzystać z tej formy inwestowania. Dodatkowo, w roku 2023 powrócono do inwestycji w fundusze inwestycyjne. Zaangażowanie w obligacje korporacyjne pozostało na poziomie zbliżonym do roku poprzedniego. Udział poszczególnych lokat był zgodny z limitami inwestycyjnymi zatwierdzonymi przez Zarząd Towarzystwa.

Struktura portfela lokat oraz wyniki z działalności lokacyjnej zostały przedstawione w tabeli poniżej.

Tabela 7. Wyniki z działalności lokacyjnej w tys. zł

	Struktura lokat					
	Nieruchomości*	Obligacje Skarbu Państwa	Obligacje korporacyjne	FIO	Lokaty bankowe	Razem
2023 rok						
Wartość aktywów na dzień 31.12.2023 r. (wg PSR)	5 022,9	502 369,6	145 547,3	6 249,1	20 097,4	679 286,3
Wynik z działalności lokacyjnej w 2023	-	23 473,5	10 385,7	249,1	824,5	34 932,8
Przychody z dz. lokacyjnej	-	24 207,3	10 985,7	249,1	824,5	36 266,6
Przychody z lokat*	-	21 521,9	10 922,9	249,1	824,5	33 518,4
Wynik dodatni z realizacji lokat	-	2 685,4	62,8	-	-	2 748,2
Niezrealizowane zyski na lokatach*	-	-	-	-	-	-
Koszty dz. lokacyjnej	-	733,8	600,0	-	-	1 333,8
Koszt lokat	-	733,8	600,0	-	-	1 333,8
Wynik ujemny z realizacji lokat	-	-	-	-	-	-
Niezrealizowane straty na lokatach	-	-	-	-	-	-
Rentowność inwestycji w 2023 roku	0,00%	4,44%	7,86%	7,54%	3,40%	5,17%
2022 rok						
Wartość aktywów na dzień 31.12.2022 r. (wg PSR)	5 274,0	459 219,2	129 780,0	-	2 104,0	596 377,1
Wynik z działalności lokacyjnej w 2022	-	12 358,6	7 518,9	-	391,8	20 269,4
Przychody z dz. lokacyjnej	-	13 091,2	8 118,9	-	391,8	21 601,9
Przychody z lokat*	-	12 714,8	7 676,3	-	391,8	20 783,0
Wynik dodatni z realizacji lokat	-	376,4	442,6	-	-	819,0
Niezrealizowane zyski na lokatach*	-	-	-	-	-	-
Koszty dz. lokacyjnej	-	732,5	600,0	-	-	1 332,5
Koszt lokat	-	732,5	600,0	-	-	1 332,5
Wynik ujemny z realizacji lokat	-	-	-	-	-	-
Niezrealizowane straty na lokatach	-	-	-	-	-	-
Rentowność inwestycji w 2022 roku	0,00%	2,60%	6,65%	0,00%	4,50%	3,41%

* - Zgodnie z załącznikiem nr 1 pkt 1 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 12 kwietnia 2016 roku w sprawie szczególnych zasad rachunkowości zakładów ubezpieczeń Nieruchomości wykazywane w pozycji "Lokaty" bilansu obejmują zarówno nieruchomości wykorzystywane na własne potrzeby jak i nieruchomości inwestycyjne.

Towarzystwo nie prowadzi inwestycji związanych z sekurytyzacją.

A.4 Wyniki z pozostałych rodzajów działalności

Towarzystwo poza działalnością ubezpieczeniową i lokacyjną nie odnotowało istotnego wyniku z pozostałej działalności wymagającego ujawnienia. Strukturę przychodów i kosztów z pozostałej działalności przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 8. Przychody i koszty z pozostałej działalności w tys. zł

Wynik z pozostałej działalności	31.12.2023	31.12.2022
Pozostałe przychody operacyjne	4 001,9	5 809,4
Pozostałe koszty operacyjne	4 266,6	5 670,8
Wynik z pozostałej działalności	-264,7	138,5

Umowy leasingu były poniżej progu istotności przyjętego przez Towarzystwo (tj. poniżej 0,5% nadwyżki aktywów nad zobowiązaniami wykazanych w bilansie dla celów wypłacalności na 31.12.2023).

A.5 Wszelkie inne informacje

Zgodnie z przepisami Kodeksu spółek handlowych Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW” jest jednostką powiązana z InterRisk TU S.A. Vienna Insurance Group, ale nie należy do grupy kapitałowej. Zgodnie z przepisami ustawy o rachunkowości jest jednostką powiązaną z InterRisk TU S.A. Vienna Insurance Group.

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW” realizując idee wzajemności ubezpieczeniowej kieruje się dbałością o dobro wspólne swoich członków jakim jest środowisko oraz aspekty społeczne, kierując się przy tym wysokimi standardami ładu korporacyjnego, tym samym wspiera cele dla zrównoważonego rozwoju (tzw. ESG). Realizacja celów ESG w systemie zarządzania Towarzystwa jest prowadzona w oparciu o przyjęte zasady zarządzania ryzykiem zrównoważonego rozwoju i zmian klimatycznych.

W roku 2023:

1. Kontynuowano rozwój systemu sprzedażowego SPS@.

- 1) w ramach wdrożeń produktowych:
  - uruchomiono wznowienia dla ubezpieczeń Bezpieczna Szkoła,
  - wdrożono projekt: E- szkoła,
  - wdrożono produkt ubezpieczeniowy: Bezpieczny Biznes
  - zmodyfikowano produkt: Bezpieczna Rodzina,
  - wprowadzono zmiany w kalkulatorze komunikacyjnych,

- dodano nowe warianty w ubezpieczeniach upraw,
- 2) w ramach usprawnień systemowych ułatwiających pracę użytkowników:
  - wdrożono elektroniczny system rozliczania agentów,
  - wdrożono w Systemie Obsługi Posprzedaży nową funkcjonalność umożliwiającą obsługę wszystkich powodów rozwiązań polis komunikacyjnych. Nowa funkcjonalność standaryzuje proces i pozwala na sprawną realizację zadań posprzedażowych,
  - przygotowano system sprzedażowy do integracji z CEPIK

2. Rozpoczęto prace nad projektem CEPIK

Celem projektu jest integracja systemów informatycznych TUW „TUW” z usługami CEP i CEK w celu pozyskania danych udostępnianych m.in. w procesie taryfikacji oraz optymalizacji ścieżki sprzedażowej i likwidacyjnej. Pierwszy etap projektu wdrożony będzie w Q1 2024.

3. Kontynuowano prace nad budową hurtowni danych

Celem jest budowa jednego źródła danych będącego bazą do raportowania cyklicznego oraz raportowania ad hoc. Pierwsze raporty zostały udostępnione w 01.2024, kolejne obszary będą udostępniane sukcesywnie w roku 2024.

4. Kontynuowano prace nad budową nowego Systemu Obsługi Spraw Sądowych (SOSS)

Celem projektu jest wdrożenie dedykowanego systemu, który zapewni możliwość kompleksowej obsługi spraw sądowych w jednym systemie, co przyczyni się do usprawnienia obsługi spraw, w tym do usprawnienia kontaktu z pełnomocnikami oraz zmniejszy koszt obsługi sprawy sądowej (wdrożenie produkcyjne zaplanowane jest na I połowę 2024 r.)

W celu usprawnienia współpracy z siecią agencyjną na rok 2024 zaplanowano rozpoczęcie prac nad wdrożeniem nowego systemu prowizyjnego.

W związku z postępującą inflacją, wzrostem cen paliw i spadkiem wartości polskiej waluty Towarzystwo jest narażone na szybki wzrost kosztów odszkodowań oraz kosztów likwidacji szkód. W celu mitygacji tego ryzyka Towarzystwo podjęło następujące działania:

- 1) Systematyczna, bieżąca ocena oferowanych produktów pod kątem ich rentowności, monitorowanie wskaźników szkodowości,

- 2) Stopniowe, ale przy utrzymującej się inflacji, sukcesywne w czasie podnoszenie stawek, do poziomu zapewniającego adekwatność zbieranej składki ubezpieczeniowej do ponoszonego ryzyka,
- 3) Monitoring poziomu kosztów wskutek inflacji.

Ponadto, Towarzystwo dostrzega ryzyko związane ze szkodami masowymi (m.in. z powodu ryzyk klimatycznych) - zagrożenie w przypadku dużych wypłat odszkodowań związanych z masowymi szkodami, gdzie bieżące wpływy finansowe za składkę ubezpieczeniową nie będą wystarczające. Może wówczas wystąpić konieczność sprzedaży niektórych instrumentów finansowych, również po cenie niższej niż cena wykupu. Towarzystwo zredukowało to ryzyko poprzez podjęcie następujących działań mitygujących:

- 1) Prawidłowa i skuteczna windykacja należności krajowych,
- 2) Szybki wpływ środków pieniężnych z rozliczeń reasekuracyjnych.

Ryzyko finansowe może się zmaterializować w przypadku konieczności sprzedaży niektórych instrumentów finansowych. Jednak ewentualne zmiany w cenach obligacji stałoprocentowych nie powinny wpłynąć na sytuację finansową Towarzystwa, ponieważ mimo ich kwalifikacji jako przeznaczone do sprzedaży traktowane są w praktyce jako trzymane do terminu wymagalności.

W związku z wojną na Ukrainie Towarzystwo na bieżąco monitoruje sytuację gospodarczą, polityczną i wszelkie zmiany na rynkach finansowych oraz analizuje prognozy co do dalszego przebiegu sytuacji, aby w razie konieczności podjąć odpowiednie decyzje w celu utrzymania stabilności finansowej Towarzystwa i właściwie zarządzać ryzykiem.

Towarzystwo nie prowadzi działalności ubezpieczeniowej na terenie Ukrainy, Rosji i Białorusi oraz nie inwestuje w instrumenty finansowe z tych rynków.

W produktach oferowanych przez Towarzystwo znajdują się wyłączenia dotyczące działań wojennych, co daje bezpieczeństwo finansowe. Towarzystwo nie oferuje ubezpieczeń w zakresie ryzyk majątkowych oraz rolnych na terytorium Ukrainy, Rosji oraz w Białorusi. W przypadku ubezpieczeń turystycznych od 1 marca 2022 Towarzystwo wstrzymało do odwołania sprzedaż ubezpieczeń turystycznych „Bezpieczna Podróż z TUW-em” dla osób wyjeżdżających do Ukrainy, Rosji oraz Białorusi. Podobna sytuacja dotyczy produktów związanych z gwarancjami ubezpieczeniowymi - produkty te nie są bezpośrednio dotknięte ryzykiem wojny na Ukrainie, gdyż udzielone przez Towarzystwo gwarancje nie obejmują ryzyk

zlokalizowanych na terenie działań wojennych lub terenie krajów objętych sankcjami, a Towarzystwo nie udziela gwarancji na zlecenie podmiotów zagranicznych oraz nie posiada w portfelu gwarancji na rzecz podmiotów rosyjskich, ukraińskich czy białoruskich.

B System zarządzania

B.1 Informacje ogólne o systemie zarządzania

B.1.1 Prezentacja organów zarządzających i nadzorujących

Zgodnie ze Statutem organami TUW „TUW” są: Walne Zgromadzenie, Rada Nadzorcza i Zarząd, a ponadto w TUW „TUW” funkcjonuje Komitet Audytu (zgodnie z postanowieniami ustawy o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym).

Organem stanowiącym w TUW „TUW” jest Walne Zgromadzenie, do uprawnień którego należy m.in.:

- ➔ powoływanie członków Rady Nadzorczej,
- ➔ zmiana statutu,
- ➔ zatwierdzanie sprawozdań rocznych z działalności organów Towarzystwa,
- ➔ udzielanie absolutorium członkom tych organów,
- ➔ zmiana wysokości kapitału zakładowego.

Zadania, uprawnienia i odpowiedzialność Walnego Zgromadzenia określa Statut TUW „TUW” oraz „Regulamin Walnego Zgromadzenia TUW „TUW””, a także przepisy prawa powszechnie obowiązującego. Prawo do głosów w Walnym Zgromadzeniu mają przedstawiciele udziałowców kapitałowych i przedstawiciele Związków Wzajemności Członkowskiej.

Organem nadzorującym w TUW „TUW” jest Rada Nadzorcza, która nadzoruje działalność Towarzystwa i podejmuje wszelkie niezbędne w tym zakresie działania. Do kompetencji Rady Nadzorczej należy w szczególności:

- ➔ badanie, opiniowanie i zatwierdzanie planów, sprawozdań i strategii dotyczących działalności Towarzystwa przedstawianych przez Zarząd,
- ➔ przedkładanie Walnemu Zgromadzeniu wymaganych przepisami prawa powszechnie obowiązującego lub wytycznymi albo rekomendacjami organu nadzoru sprawozdań i informacji,
- ➔ wybieranie biegłego rewidenta do przeprowadzenia badania sprawozdania finansowego.

W skład Rady Nadzorczej Towarzystwa na dzień 31 grudnia 2023 roku wchodził:

- ➔ Henryk Dankowiakowski – Przewodniczący Rady Nadzorczej,
- ➔ Wiesław Szermach – Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej,
- ➔ Paweł Marcinkowski – Sekretarz Rady Nadzorczej,
- ➔ Magdalena Adamowicz – Członek Rady Nadzorczej,
- ➔ Jan Bieniasz – Członek Rady Nadzorczej,
- ➔ Kazimierz Paweł Bisek – Członek Rady Nadzorczej,
- ➔ Marek Bobel – Członek Rady Nadzorczej,
- ➔ Ks. Szymon Pikus – Członek Rady Nadzorczej,
- ➔ Dariusz Szcześniak – Członek Rady Nadzorczej.

Przewodniczący Rady reprezentuje Radę zwołuje posiedzenia Rady i kieruje obradami, a także sprawuje nadzór nad prawidłowym stosowaniem Regulaminu Rady i prowadzi sprawy z zakresu stosunku pracy z Zarządem.

Wiceprzewodniczący Rady kieruje obradami Rady w razie nieobecności Przewodniczącego.

Sekretarz Rady prowadzi rejestr uchwał i protokołów posiedzeń Rady, współdziała z Zarządem w zakresie przygotowania i przekazania materiałów na posiedzenia Rady oraz sporządza i przedstawia Radzie projekt rocznego sprawozdania z działalności Rady, w tym Prezydium Rady i Komitetu Audytu za rok obrotowy.

Rada wybiera ze swego składu Prezydium Rady. Prezydium ustala plan pracy Rady, terminy i porządek obrad posiedzeń Rady, przygotowuje materiały na posiedzenia Rady. Prezydium może podejmować decyzje z zakresu nadzoru należące do kompetencji Rady Nadzorczej pod warunkiem ich zatwierdzenia na najbliższym posiedzeniu Rady Nadzorczej.

W skład Prezydium Rady na dzień 31 grudnia 2023 roku wchodził:

- ➔ Henryk Dankowiakowski – Przewodniczący Rady Nadzorczej,
- ➔ Wiesław Szermach – Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej,

➔ Paweł Marcinkowski – Sekretarz Rady Nadzorczej,

W Towarzystwie funkcjonuje Komitet Audytu, który jest organem wspomagającym Radę Nadzorczą, do zadań którego należy w szczególności monitorowanie systemu kontroli wewnętrznej, audytu wewnętrznego i zarządzania ryzykiem oraz monitorowanie wykonywania czynności rewizji finansowej. Zadania, uprawnienia i odpowiedzialność Rady Nadzorczej oraz Komitetu Audytu określa Statut TUW „TUW”, „Regulamin Rady Nadzorczej TUW „TUW”” oraz „Regulamin Komitetu Audytu TUW „TUW””, a także przepisy prawa powszechnie obowiązującego.

W skład Komitetu Audytu na dzień 31 grudnia 2023 roku wchodził:

- ➔ Kazimierz Paweł Bisek – Przewodniczący Komitetu Audytu,
- ➔ Marek Bobel – Członek Komitetu Audytu,
- ➔ Henryk Dankowiakowski – Członek Komitetu Audytu,

Organem zarządzającym w TUW „TUW” jest Zarząd, który pełni kluczową rolę w systemie zarządzania poprzez kierowanie działalnością Towarzystwa i prowadzenie jego spraw oraz podejmowanie wszelkich niezbędnych w tym zakresie działań.

Zarząd TUW „TUW” kieruje i kontroluje działalność wszystkich jednostek organizacyjnych Towarzystwa.

Zadania, uprawnienia i odpowiedzialność Zarządu określają przepisy prawa powszechnie obowiązującego, Statut TUW „TUW” oraz „Regulamin Zarządu TUW „TUW””.

Zarząd prowadzi sprawy Towarzystwa i reprezentuje je na zewnątrz. W skład Zarządu wchodzi Prezes Zarządu, Wiceprezesi Zarządu i pozostali Członkowie Zarządu. Zarząd wykonuje swoje funkcje kolegalnie. Członkowie Zarządu kolektywnie posiadają odpowiednie kwalifikacje, doświadczenie i wiedzę w zakresie:

- a) rynków ubezpieczeń i rynków finansowych,
- b) strategii i modelu biznesowego,
- c) systemu zarządzania,
- d) analizy finansowej i aktuarialnej,
- e) ram i wymogów prawnych,
- f) zarządzania procesami tworzenia, wdrażania i funkcjonowania efektywnego systemu zarządzania produktem.

Zgodnie z „Regulaminem Zarządu TUW „TUW”” uchwały Zarządu wymagają w szczególności: bilans, rachunek zysków i strat oraz roczne sprawozdanie Zarządu, ogólne warunki ubezpieczenia oraz taryfy składek ubezpieczeniowych, program reasekuracji biernej, zwołanie Walnego Zgromadzenia, zasady gospodarowania funduszami Towarzystwa, programy działalności i rozwoju Towarzystwa, plany finansowe, uczestniczenie w innych podmiotach prawnych, założenia polityki lokacyjnej, organizacja i sposób prowadzenia rachunkowości, wewnętrzne akty prawne związane ze strukturą i organizacją Towarzystwa.

W dniu 27 kwietnia 2023 r. zmarła Prezes Zarządu Ewa Stachura – Kruszewska. W związku z powyższym Rada Nadzorcza Towarzystwa w dniu 15 maja 2023 r. powołała na Prezesa Zarządu Jerzego Lenarda dotychczasowego Wiceprezesa Zarządu, który został zatwierdzony na to stanowisko decyzją Komisji Nadzoru Finansowego w dniu 25 sierpnia 2023 r.

W związku z powyższym w skład Zarządu Towarzystwa w dniu 31 grudnia 2023 roku wchodził:

1. Jerzy Lenard - Prezes Zarządu,
2. Agnieszka Różga - Wiceprezes Zarządu,
3. Michał Makarczyk – Członek Zarządu,
4. Bartosz Okrasa – Członek Zarządu.

W związku z upływem z dniem 31 grudnia 2023 r. czteroletniej kadencji Zarządu Rada Nadzorcza TUW „TUW” w dniu 19 grudnia dokonała wyboru Zarządu na nową kadencję na lata 2024 – 2027.

W skład Zarządu od dnia 1 stycznia 2024 r. weszli:

1. Jerzy Lenard - Prezes Zarządu,
2. Agnieszka Różga - Wiceprezes Zarządu,
3. Bartosz Okrasa – Członek Zarządu,
4. Paweł Zylm – Członek Zarządu.

Podział kompetencji członków Zarządu został określony Zarządzeniem Prezesa Zarządu, zgodnie z którym na dzień 31 grudnia 2023 roku:

- Jerzy Lenard nadzorował obszary: ubezpieczeń majątkowych, sprzedaży, audytu wewnętrznego, kontroli wewnętrznej, spraw pracowniczych, prawny, zgodności, obsługi organów statutowych Towarzystwa, projektów, promocji i organizacji sprzedaży,
- Wiceprezes Zarządu Agnieszka Różga nadzorowała obszary: ubezpieczeń rolnych, reasekuracji, zarządzania ryzykiem, informatyki, bezpieczeństwa informacji, ochrony danych osobowych,
- Michał Makarczyk nadzorował obszary: likwidacji szkód komunikacyjnych, likwidacji szkód majątkowych, wsparcia procesów likwidacji szkód,
- Bartosz Okrasa nadzorował obszary: finansów, księgowości, controllingu finansowego, taryfikacji, ubezpieczeń komunikacyjnych, ubezpieczeń finansowych, aktuarialny.

W Towarzystwie funkcjonowały w 2023 roku następujące komitety:

- Komitet Ryzyka – który jest ciałem doradczym Zarządu, które przedstawia Zarządowi wnioski z przeprowadzonych analiz oraz rekomendacje decyzji, ewentualnie możliwe warianty decyzji wraz z oszacowaniem ich skutków,
- Komitet Produktowo – Sprzedażowy, którego celem jest kreowanie spójnej polityki produktowo-sprzedażowej, w tym m.in. formułowanie propozycji rozwiązań zarówno w procesie opracowywania, jak i wprowadzania i modyfikacji produktów ubezpieczeniowych oraz dokumentów ubezpieczeniowych.
- Komitet Projektowy, którego celem jest prowadzenie wszelkich projektów, a w szczególności związanych z procesem rozwoju informatycznego.
- Komitet Inwestycyjny, którego celem jest dążenie do zapewnienia, aby działalność lokacyjna prowadziła do prawidłowego funkcjonowania i rozwoju T UW „T UW” oraz utrzymania konkurencyjnej pozycji T UW „T UW” na rynku.

Ponadto, zgodnie z regulacjami wewnętrznymi („Regulamin Organizacyjny T UW „T UW””), Zarząd ma możliwość powoływania zespołów funkcjonalnych, zadaniowych, projektowych oraz komisji

i komitetów niewystępujących w strukturze formalnej Towarzystwa. Od 2022 r. funkcjonuje grupa robocza ds. zrównoważonego rozwoju.

Osobami nadzorującymi funkcje kluczowe są:

- ➔ Dyrektor Biura Zarządzaniem Ryzykiem, który nadzoruje wykonywanie funkcji zarządzania ryzykiem,
- ➔ Dyrektor Biura Aktuarialnego, który nadzoruje wykonywanie funkcji aktuarialnej,
- ➔ Dyrektor Biura Zgodności, który nadzoruje wykonywanie funkcji zgodności,
- ➔ Dyrektor Biura Audytu, który nadzoruje wykonywanie funkcji audytu wewnętrznego.

Zadaniami osób nadzorujących funkcje kluczowe jest koordynowanie wykonywania zadań funkcji kluczowej oraz realizacja innych obowiązków sprawozdawczych opisanych w regulacjach wewnętrznych opisujących działania danej funkcji kluczowej, a w szczególności:

- ➔ funkcja zarządzania ryzykiem jest odpowiedzialna za monitorowanie i kontrolę ryzyka poprzez odpowiednio zorganizowany system raportowania,
- ➔ funkcja zgodności jest odpowiedzialna za ocenę dostosowania organizacji, procedur i działalności Towarzystwa do przepisów obowiązującego prawa,
- ➔ funkcja audytu wewnętrznego – jest odpowiedzialna za niezależną ocenę efektywności oraz wydajności systemu zarządzania we wszystkich obszarach działalności Towarzystwa,
- ➔ funkcja aktuarialna jest odpowiedzialna za ustalanie wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, współuczestniczy w procesie zarządzania ryzykiem.

Uprawnienia, zasoby i kwestie związane z niezależnością operacyjną, a także opis sposobu składania sprawozdania i udzielania porad organom Towarzystwa przez osoby nadzorujące kluczowe funkcje opisane są w regulacjach wewnętrznych, dotyczących poszczególnych funkcji. W szczególności jest to realizowane poprzez zapewnienie osobom nadzorującym funkcje kluczowe bezpośredniego kontaktu z Zarządem, Radą Nadzorczą i Komitetem Audytu. Funkcje kluczowe na bieżąco, nie rzadziej niż raz w miesiącu, raportują do Zarządu oraz składają kwartalne sprawozdania dla Komitetu Audytu. Funkcje kluczowe posiadają niezbędne zasoby kadrowe dla realizacji zadań.

Zgodnie z § 28 ust. 4 Zasad Ładu Korporacyjnego dla Instytucji Nadzorowanych przyjętych uchwałą KNF z dnia 22 lipca 2014 r., Walne Zgromadzenie TUW „TUW” na posiedzeniu, które odbyło się w dniu 26 czerwca 2023 r. oceniło, że ustalona polityka wynagradzania w Towarzystwie sprzyja rozwojowi i bezpieczeństwu działania Towarzystwa. Ocena ta dotyczy polityki wynagradzania członków Rady Nadzorczej, członków Zarządu, osób pełniących kluczowe funkcje w Towarzystwie oraz pracowników.

B.1.2 Informacja na temat zasad i praktyk dotyczących wynagrodzeń

W odniesieniu do członków Rady Nadzorczej zasady wynagradzania ustala Walne Zgromadzenie. Członkowie Rady Nadzorczej z tytułu udziału w posiedzeniach organów otrzymują wyłącznie zryczałtowany zwrot kosztów za udział w każdym posiedzeniu Rady Nadzorczej w wysokości ustalonej przez Walne Zgromadzenie. Jako podstawę ustalenia wysokości zryczałtowanego zwrotu kosztów dla członka Rady Nadzorczej przyjęto krotność przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w kwartale poprzedzającym dzień odbycia posiedzenia.

W odniesieniu do członków Zarządu decyzje dotyczące zasad wynagradzania podejmuje Rada Nadzorcza, na podstawie zapisu w Statucie, która także ustala wysokość wynagrodzenia dla poszczególnych członków Zarządu. W 2023 r. kontynuowano stosowanie regulacji z lat poprzednich, w ramach których decyzją Rady Nadzorczej, jako podstawę ustalenia wysokości miesięcznego wynagrodzenia członka Zarządu przyjęto krotność przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w kwartale poprzedzającym płatność wynagrodzenia. Ustalono przedziały (wartość krotności od/do) dla osób pełniących poszczególne funkcje w Zarządzie. Na tej podstawie Rada Nadzorcza ustaliła indywidualne wynagrodzenie miesięczne członka Zarządu, tj. wartość krotności.

Dodatkowo zgodnie z uchwałą Rady Nadzorczej nr 8/22 z dnia 8 kwietnia 2022 r. Rada Nadzorcza ma możliwość przyznania Członkom Zarządu dodatkowych zmiennych składników wynagrodzenia, które obowiązują za 2023r.:

- premii motywacyjnej rocznej - przyznawanej za realizację celów zarządczych w roku obrotowym i jest uzależniona od poziomu realizacji tych celów. Cele zarządcze członka Zarządu uzależnione są od efektów działania Członków Zarządu w obszarach ekonomiczno-finansowych i obszarze wzajemności ubezpieczeniowej i szeroko pojętego zrównoważonego rozwoju. Premia motywacyjna ma charakter odroczony tzn. część wypłacana jest w danym roku i część odroczone jest na dalsze

okresy (60% płacone w danym roku a 40% wypłacane w równych transzach w trakcie 3 kolejnych lat),

- nagrody uznaniowej - przyznawanej z tytułu realizacji zadań według kryteriów i w wysokości każdorazowo ustalanych przez Radę Nadzorczą.

Od 1 stycznia roku 2024 r. zostały zmienione zasady wynagradzania Członków Zarządu, w ramach których każdy Członek Zarządu otrzymuje płacę zasadniczą określoną kwotowo, która stanowi 60% całości wynagrodzenia. Dodatkowo po zrealizowaniu listy celów zawartych w kartach IKC i spełnieniu warunków przyznania premii, po uzyskaniu absolutorium z pełnienia funkcji Członka Zarządu, Członkowie Zarządu otrzymują wynagrodzenie zmienne w wysokości 40% całości wynagrodzenia.

W odniesieniu do pracowników zatrudnionych w TUW „TUW”, z wyłączeniem osób pełniących funkcje członków Zarządu, zasady wynagradzania są określone m.in. w Regulaminie wynagradzania Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW”. Regulamin wynagradzania przewiduje następujące składniki wynagrodzenia pracowników:

- 1) Stałe składniki wynagrodzenia – wynagrodzenie zasadnicze, określone stawką miesięczną. Wynagrodzenie indywidualne pracownika jest ustalane w oparciu o tabelę stanowisk i kategorii zaszeregowania, dla których są przypisane odpowiednio minimalne stawki wynagrodzenia zasadniczego dla danej kategorii. Wynagrodzenie zasadnicze ustala indywidualnie dla każdego pracownika Prezes Zarządu, z wyłączeniem wynagrodzenia pracownika nadzorującego funkcję audytu wewnętrznego, gdzie wymagane jest zatwierdzenie wysokości wynagrodzenia przez Komitet Audytu Rady Nadzorczej TUW „TUW”.
- 2) Zmienne składniki wynagrodzenia:
  - a. Premia motywacyjna – będąca dodatkowym świadczeniem, wypłacanym pracownikom w przypadku zrealizowania celów ustalonych na dany rok kalendarzowy w Planie Finansowym Towarzystwa. W oparciu o założenia Planu Finansowego Towarzystwa pracownikom wyznaczane są indywidualne cele służące wzmocnieniu ich motywacji do osiągnięcia celów firmy, tj. uruchomieniu dodatkowej inicjatywy pracowników, która ma wpływ na wzrost efektywności całej organizacji. Każdy cel ma przypisaną wagę w zależności od rodzaju i znaczenia

celu w hierarchii celów. Łączna suma wag jest równa 100%. Cele można podzielić na trzy grupy: obligatoryjne, których rolą jest stymulowanie określonej aktywności w skali całego Towarzystwa; biznesowe, wprost związane ze strategią, oszczędnościami i przychodami; specjalne, których rolą jest realizacja celów ad hoc o dużym znaczeniu dla Towarzystwa.

Celem obligatoryjnym jest tzw. solidarnościowy cel biznesowy wspólny dla wszystkich pracowników, z wyłączeniem pracowników którzy nadzorują funkcje kluczowe w systemie zarządzania. Cel solidarnościowy dotyczy udziału w realizacji celów strategicznych i składa się z dwóch celów cząstkowych: realizacja planu składki brutto (przypisanej) i wykonanie planu szkodowości brutto. Ocena realizacji celów dokonywana jest w dwóch okresach: półrocznym i kwartalnym. Ocenie półrocznej podlegają osoby zatrudnione na stanowiskach dyrektorów biur i główny księgowy, a pracownicy zatrudnieni na pozostałych stanowiskach podlegają ocenie kwartalnej. Ocena realizacji celów mierzalnych dokonywana jest poprzez porównanie wyniku zaplanowanego z wykonaniem (procent realizacji celu), a ocena realizacji celów niemierzalnych odbywa się za pomocą behawioralnej skali punktowej. Każdy punkt opisuje poziom wykonania dla każdego kryterium oceny. Wynik oceny jest sumą ważonych ocen lub sumą średnich ważonych ocen. Podstawą naliczenia premii jest kwota referencyjna przypisana do danej grupy stanowisk, na których realizowane są określone funkcje (np. dyrektorzy, kierownicy, pracownicy: proces sprzedaży, likwidacja szkód itd.). Wysokość indywidualnej premii wyliczana jest z zastosowaniem tzw. krzywej premiowej, przypisanej do rodzaju celu i sposobu jego rozliczania (mierzalny/niemierzalny).

- b. Nagroda uznaniowa przyznawana jest decyzją Prezesa Zarządu za szczególne osiągnięcia i wkład pracy na rzecz Towarzystwa. W przypadku pracowników nadzorujących funkcje kluczowe Prezes Zarządu podejmuje decyzję z uwzględnieniem dodatkowo kryteriów związanych z jakością zarządzania w obszarze nadzorowanej funkcji kluczowej. Dobór kryteriów i sposób przeprowadzenia oceny, w tym czasokres oceny, uwzględniają zasadę nie

stosowania kryteriów stanowiących zachętę do podejmowania nadmiernego ryzyka w działalności tych osób.

Od 2022 wprowadzony został system premii odroczonej dla pracowników nadzorujących funkcje kluczowe i osób zatrudnionych na stanowiskach mających istotny wpływ na profil ryzyka w Towarzystwie Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW” oraz członków Zarządu (opisane powyżej w części dotyczącej wynagradzania Członków Zarządu). Dla pracowników nadzorujących funkcje kluczowe i osób mających istotny wpływ na profil ryzyka premia płacona jest w dwóch częściach: w bieżącym roku część nieodroczonej 60% i druga wypłata rozłożona w równych transzach na kolejne trzy lata – 40% część odroczonej.

W listopadzie 2023r. została podjęta przez Zarząd Towarzystwa uchwała zmieniająca funkcjonujący dotychczas system wynagrodzeń zmiennych – premii motywacyjnej. Wprowadzono załącznikiem do Regulaminu wynagradzania obowiązującym w Towarzystwie system premii motywacyjnej na 2024 r. Premia obejmuje wszystkich pracowników Towarzystwa z wyjątkiem Członków Zarządu i Radców Prawnych.

Zmianie uległ parametr uruchamiający budżet premiowy na Wynik finansowy netto. Dodatkowo w Biurach Regionalnych premia uruchamia się w przypadku dodatniego wyniku technicznego narastająco. Premia będzie płacona w dwóch okresach: kwartalnym i rocznym. Premii kwartalnej będą podlegali pracownicy Biur Regionalnych, pracownicy obszaru likwidacji szkód i pracownicy Help desk. Pozostali pracownicy otrzymają premie roczne. W tym przypadku zmianie uległ horyzont wyznaczanych celów - na roczny.

Nadal będą ustalane cele w kartach IKC dla każdego pracownika. Zmieniono obszary ustalania celów. Utrzymano cel obligatoryjny dla wszystkich: cel solidarnościowy oraz zamiast cel biznesowy i specjalny wprowadzono cel indywidualny. Suma celów podobnie jak w poprzedniej regulacji równa jest 100%, zmieniła się jednak proporcja pomiędzy celami. Obecnie wynosi 50% cele solidarnościowe i 50% cele indywidualne. Cele realizowane w danym roku są kaskadowane ze Strategii Towarzystwa. Cele solidarnościowe określone na rok 2024 obejmują: Przypis składki i Wynik techniczny netto. W stosunku do celów solidarnościowych występuje roczny okres ich rozliczania dla wszystkich grup premiowych.

Sposób kształtowania wysokości premii również się zmienił, z podstawy dla poszczególnych ról na 20% podstawy wyliczenia premii. W przypadku pracowników kluczowych i mających istotny wpływ na profil ryzyka na 25% podstawy. Podstawę obliczenia premii stanowi suma wynagrodzeń brutto wypłaconych oraz wynagrodzeń chorobowych stanowiących koszt pracodawcy z okresu podlegającego ocenie.

Pracownicy na stanowiskach kluczowych i mających istotny wpływ na profil ryzyka nadal mają wynagrodzenie zmienne odroczone. Część wypłacona w danym roku wynosi 60%, część odroczone 40% płatne w równych transzach przez kolejne 3 lata.

B.1.3 Informacja dotycząca istotnych transakcji z udziałowcami

W 2023 roku Towarzystwo zawierało umowy reasekuracji z udziałowcem InterRisk TU S.A. Z racji charakteru prowadzonej działalności ubezpieczeniowej w formie towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych, Towarzystwo zawiera ze swoimi członkami (udziałowcami) umowy ubezpieczenia. W roku 2023 zawartych zostało 4 036 tys. umów ubezpieczenia, w tym 4 013 tys. umów z członkami (udziałowcami).

B.1.4 Ocena adekwatności systemu zarządzania

Zakres i częstotliwość przeprowadzania przeglądów wewnętrznych systemu zarządzania, uwzględnia charakter, skalę i złożoność działalności prowadzonej przez Towarzystwo. Przegląd systemu zarządzania służy ocenie adekwatności i formułowania ewentualnych sygnałów o potrzebach zmian, które są przedstawiane Zarządowi władnemu podjąć odpowiednie decyzje.

Przeglądy systemu zarządzania prowadzone są przez Towarzystwo regularnie. System zarządzania poddawany jest regularnym audytom przeprowadzanym przez Biuro Audytu.

W ocenie Towarzystwa system zarządzania opisanym w niniejszym Sprawozdaniu jest adekwatny do rodzaju, skali i złożoności ryzyk identyfikowanych w toku działalności statutowej Towarzystwa, gdyż skutecznie wspiera realizację strategicznych celów Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW”.

B.2 Wymogi dotyczące kompetencji i reputacji

Towarzystwo stosuje przepisy prawa powszechnie obowiązującego dotyczące kompetencji i reputacji. W odniesieniu do członków Zarządu są to wymogi określone m. in. w art. 48 ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, zgodnie z którymi członkiem Zarządu może być osoba, która spełnia łącznie następujące wymagania:

- ➔ posiada pełną zdolność do czynności prawnych,
- ➔ posiada wyższe wykształcenie uzyskane w Rzeczypospolitej Polskiej lub uzyskane w innym państwie wykształcenie będące wykształceniem wyższym w rozumieniu właściwych przepisów tego państwa,
- ➔ nie była skazana za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe prawomocnym wyrokiem sądu,
- ➔ daje rękojmię prowadzenia spraw zakładu w sposób należyty.

Ponadto członkowie Zarządu powinni kolektywnie posiadać odpowiednie kwalifikacje, doświadczenie i wiedzę w zakresie co najmniej:

- ➔ rynków ubezpieczeń i rynków finansowych,
- ➔ strategii i modelu biznesowego,
- ➔ systemu zarządzania,
- ➔ analizy finansowej i aktuarialnej,
- ➔ ram i wymogów prawnych.

Nadzór nad spełnianiem tych wymogów w stosunku do Członków Zarządu pełni Rada Nadzorcza. Corocznie Walne Zgromadzenie dokonuje oceny Członków Zarządu poprzez głosowanie nad absolutorium.

Niezależnie od bieżącego nadzoru, o którym mowa powyżej, Członkowie Zarządu w ramach oceny wtórnej spełniania kryteriów odpowiedzialności, zgodnie z wewnętrznymi regulacjami składają w każdym roku informacje i oświadczenia obejmujące ocenę kompetencji, tj. adekwatnego poziomu wiedzy, umiejętności i doświadczenia zawodowego oraz ocenę rękojmi należytego wykonywania

powierzonych obowiązków i reputacji, związanych z pełnioną funkcją, niezbędnych do osiągnięcia wyznaczonych celów strategicznych.

Pracownicy, którym powierzono nadzór nad funkcjami kluczowymi spełniają wymogi kompetencji i reputacji opisane w art. 48 ust. 1 pkt 1 – 3 ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (wskazane powyżej) oraz w ust. 2 tego artykułu, czyli:

- posiadają doświadczenie zawodowe niezbędne do wykonywania nadzorowanej kluczowej funkcji,
- dają rękojmię wykonywania zadań w sposób należyty.

W celu zagwarantowania spełniania tych wymogów przez osoby nadzorujące funkcje kluczowe Towarzystwo posiada spisane zasady opisujące poszczególne kluczowe funkcje. W Towarzystwie jest także procedura zatrudniania pracowników, która szczegółowo określa wymogi kompetencyjne i reputacyjne na stanowiskach nadzorujących funkcje kluczowe. Po uzyskaniu pewności, że kandydat spełnia wszystkie wymagania określone w ustawie o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej decyzje w sprawie powierzenia funkcji kluczowej podejmują odpowiednie organy statutowe Towarzystwa.

Nadzór nad spełnianiem tych wymogów w stosunku do osób nadzorujących funkcje kluczowe pełnią Członkowie Zarządu, m. in. w ramach procesu oceny funkcjonowania zawodowego, pod kątem realizacji wyznaczonych celów oraz wymogów w zakresie podnoszenia poziomu wiedzy umiejętności i kompetencji. Spełnienie przez osoby nadzorujące kluczowe funkcje wymagań określonych przepisami prawa poddawane jest przez Zarząd Towarzystwa rocznej ocenie wtórnej. W celu sprawdzenia zdolności do właściwego wykonywania obowiązków nadzorującego funkcję kluczową ocena przeprowadzana jest w zakresie:

- reputacji, pod kątem uczciwości, rzetelności i standardów etycznych,
- posiadanych kompetencji związanych z nadzorowaną funkcją, w tym pod kątem doskonalenia zawodowego podnoszącego poziom wiedzy i umiejętności.

Ponadto pracownicy Towarzystwa zatrudnieni na stanowiskach związanych z zarządzaniem mieniem Towarzystwa lub osób trzecich, dostępem do informacji prawnie chronionych, podejmowaniem decyzji obarczonych wysokim ryzykiem utraty mienia Towarzystwa lub osób trzecich lub wyrządzenia

innej szkody Towarzystwu lub osobom trzecim składają oświadczenia o niekaralności, z częstotliwością co 24 miesiące, w zakresie określonym Ustawą z dnia 12 kwietnia 2018 r. o zasadach pozyskiwania informacji o niekaralności osób ubiegających się o zatrudnienie i osób zatrudnionych w podmiotach sektora finansowego.

W Towarzystwie funkcjonuje także system szkoleń, który stanowi wsparcie dla ciągłego podnoszenia kwalifikacji i kompetencji wszystkich pracowników Towarzystwa. Od października/ listopada 2023r. wprowadzono naukę języka angielskiego dla pracowników, w tym dla pracowników zatrudnionych na stanowiskach kluczowych i mających istotny wpływ na profil ryzyka.

W okresie sprawozdawczym w zakresie związanym z wymogami dotyczącymi kompetencji i reputacji nie zaszły w Towarzystwie istotne zmiany w stosunku do poprzedniego okresu sprawozdawczego.

B.3 System zarządzania ryzykiem, w tym własna ocena ryzyka i wypłacalności

B.3.1 System zarządzania ryzykiem

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW” („TUW”, „Towarzystwo”) prowadzi działalność w dziale ubezpieczeń majątkowych i pozostałych osobowych, koncentrując swoją działalność operacyjną w następujących grupach ubezpieczeń:

- ubezpieczenia OC z tytułu użytkowania pojazdów mechanicznych (linia 4, grupa ustawowa 10),
- ubezpieczenia od ognia i innych szkód rzeczowych (linia 7, grupy ustawowe 8 i 9),
- pozostałe ubezpieczenia pojazdów (linia 5, grupa ustawowa 3),
- ubezpieczenia na wypadek utraty dochodów (linia 2, grupa ustawowa 1),
- ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ogólnej (linia 8, grupa ustawowa 13),
- ubezpieczenia świadczenia pomocy (linia 11, grupa ustawowa 18),
- ubezpieczenia finansowe (linia 9, grupa ustawowa 15).

Organizując system zarządzania ryzykiem TUW „TUW” kieruje się także występującą w Dyrektywie Wypłacalność II zasadą proporcjonalności, zgodnie z którą stopień zaawansowania wykorzystywanych procedur i systemów jest dostosowany do charakteru i złożoności ryzyk właściwych dla działalności zakładu ubezpieczeń.

Towarzystwo zarządza ryzykami w swojej działalności poprzez wdrożony system zarządzania ryzykiem. Kluczowymi komponentami tego systemu są:

- strategię zarządzania ryzykami i apetyt na ryzyko oraz odpowiednie limity ryzyka; pojęcia te określają skłonność Towarzystwa do ponoszenia ryzyka i definiują podstawowe limity i ograniczenia na ryzyko, z uwzględnieniem specyfiki profilu ryzyka TUW „TUW”,
- zestaw pisemnych zasad zarządzania ryzykiem; w przypadku TUW „TUW” stanowią go wewnętrznie przyjęte i stosowane (przez wszystkich pracowników organizacji w codziennej działalności operacyjnej) zasady i procedury zarządzania zdefiniowanymi w strategii ryzykami,
- metody, procesy i procedury identyfikacji, pomiaru, monitorowania, zarządzania i raportowania ryzyk (tzw. IMMMR), wraz z procedurami podejmowania decyzji odnośnie występujących ryzyk – jest to proces „ciągły” uregulowany w regulacjach wewnętrznych TUW, oparty na bieżącym monitorowaniu ekspozycji i charakterystyk ryzyka poprzez regularne opracowywanie raportów ryzyka i ich omawianie na posiedzeniach Komitetu Ryzyka,
- proces własnej oceny ryzyka i wypłacalności (ORSA) – ciągły proces o cyklu rocznym uregulowany w regulacjach wewnętrznych TUW, mający na celu regularną bieżącą i prospektywną ocenę potrzeb kapitałowych Towarzystwa względem posiadanego profilu ryzyka, a w szczególności zarządzanie ryzykiem w codziennej działalności ubezpieczeniowej, testy stresu, obejmujące analizy scenariuszowe, wrażliwości i odwrócone testy stresu, określające wrażliwość pozycji kapitałowej Towarzystwa na różnego rodzaju czynniki.
- właściwie zdefiniowani właściciele ryzyk stanowiący pierwszą linię obrony przed ryzykiem;
- sprawnie działające funkcje kluczowe, stanowiące fundament drugiej i trzeciej linii obrony przed ryzykiem,
- system raportowania do Komitetu Ryzyka, Komitetu Produktowo-sprzedażowego, Komitetu Inwestycyjnego, Zarządu oraz Komitetu Audytu.

Głównym celem powyższych procesów jest zapewnienie efektywnego systemu zarządzania ryzykiem oraz regularne monitorowanie bezpieczeństwa kapitałowego Towarzystwa.

Strategie zarządzania ryzykiem

Strategie zarządzania ryzykiem obejmują następujące regulacje:

- ➔ strategia zarządzania ryzykiem w TUW „TUW”,
- ➔ strategia zarządzania ryzykiem powodzi w TUW „TUW”,
- ➔ strategia zarządzania ryzykiem w obszarze reasekuracji w TUW „TUW”.

Strategia zarządzania ryzykiem w TUW „TUW” opiera się na następujących trzech zasadach:

- ➔ minimalizacji kosztu ochrony ubezpieczeniowej dla członka Towarzystwa przy zachowaniu odpowiedniego zakresu ubezpieczenia oraz adekwatnej składki,
- ➔ utrzymywaniu określonej nadwyżki środków własnych ponad wysokość SCR,
- ➔ utrzymywaniu profilu ryzyka zgodnie z ustalonymi limitami.

Te zasady definiują ogólne ramy apetytu na ryzyko w Towarzystwie. Apetyt na ryzyko przyjęty przez Towarzystwo zakłada utrzymanie struktury, w której kluczowy udział ma ryzyko ubezpieczeniowe. Wynika to z faktu, że ryzyko to jest w naturalny sposób związane z charakterem działalności TUW „TUW”. Towarzystwo akceptuje wysoki poziom ryzyka ubezpieczeniowego, ponieważ wynika ono bezpośrednio z rozmiarów prowadzonej działalności. W stosunku do pozostałych ryzyk, z wyłączeniem ryzyka rynkowego, TUW „TUW” prowadzi politykę mającą na celu ich minimalizację. W odniesieniu do ryzyka rynkowego Towarzystwo akceptuje jego podwyższony poziom w związku z potrzebą zapewnienia oczekiwanej rentowności lokat przy jednoczesnym zachowaniu bezpieczeństwa lokowanych środków.

Wszelkie przekroczenia przyjętych limitów apetytu na ryzyko są szczegółowo raportowane na posiedzeniach Komitetu Ryzyka. Członek Zarządu kierujący pracami Komitetu może wówczas podjąć decyzję o dalszej eskalacji ryzyka do Zarządu, który podejmuje działania zmierzające do jego ograniczenia, albo akceptuje nowy poziom ryzyka lub wnioskuje do Rady Nadzorczej o akceptację nowego poziomu ryzyka, o ile wymaga to zmiany strategii zarządzania ryzykiem.

Zasady zarządzania ryzykiem

Zasady zarządzania ryzykiem obejmują następujące regulacje:

- ➔ zasady zarządzania adekwatnością kapitałową,

- zasady zarządzania ryzykiem oraz własnej oceny ryzyk i wypłacalności,
- zasady zarządzania ryzykiem ubezpieczeniowym,
- zasady reasekuracji i zarządzania ryzykiem w obszarze reasekuracji,
- zasady zarządzania ryzykiem powodzi,
- zasady zarządzania ryzykiem finansowym,
- zasady zarządzania ryzykiem operacyjnym,
- zasady zarządzania jakością danych,
- zasady zarządzania ryzykiem sankcji,
- procedura oceny ryzyka i oceny skutków przetwarzania danych osobowych,
- zasady zapewnienia zgodności i zasady funkcji zgodności w TUW „TUW”,
- zasady zarządzania ryzykiem zrównoważonego rozwoju i zmian klimatycznych,
- zasady zarządzania ryzykiem bezpieczeństwa informacji i ciągłości działania w TUW „TUW”.

Proces IMMRR

W procesie IMMRR, czyli procesie regularnego identyfikowania, pomiaru, monitorowania, zarządzania i raportowania ryzyk wyróżnia się dwa poziomy identyfikacji ryzyk występujące w TUW „TUW”:

- „odgórny” – bazujący na monitoringu ryzyk systemowych, , analizach raportów ryzyka, samoocenach ryzyka, analizach scenariuszowych oraz kontrolach i audytach Biura Kontroli Wewnętrznej, Biura Zgodności, Inspektora Ochrony Danych, Biura Audytu a także wybranych podmiotów zewnętrznych, w zakresie których ostateczne decyzje dotyczące działań naprawczych podejmuje Zarząd. W przypadku procesów identyfikacji ryzyk koordynowanych przez Biuro Zarządzania Ryzykiem (analizy raportów ryzyka, samooceny ryzyka operacyjnego, analizy scenariuszowe ryzyka operacyjnego) wyniki procesów są prezentowane na posiedzeniach Komitetu Ryzyka, który formułuje rekomendacje w zakresie działań naprawczych dla Zarządu.
- „oddolny” – polegający na identyfikacji ryzyk przez pracowników Towarzystwa (np. raporty tworzone przez biura będące właścicielami ryzyk dla codziennych potrzeb zarządczych, zgłaszanie zdarzeń dotyczących ryzyka operacyjnego).

W ramach tego procesu w Towarzystwie sporządzane są także regularne (raz na kwartał) raporty ryzyka ubezpieczeniowego, finansowego, otoczenia gospodarczego oraz powodzi oraz dokonywana bieżąca ocena wszystkich zidentyfikowanych ryzyk.

Ryzyko, na które narażone jest Towarzystwo, jest identyfikowane, mierzone i monitorowane w sposób regularny (ciągły). Służy temu także realizowana przez TUW „TUW” zasada zapewnienia ciągłej zgodności, w myśl której wykonywane są regularne okresowe raporty ryzyka, pozwalające na ocenę prawidłowości kształtowania się trendów dotyczących m.in. kluczowych miar ryzyka, mających wpływ na ekspozycję na ryzyko oraz wysokość środków własnych, a także pozwalające na monitorowanie zgodności z przyjętymi w strategii limitami określającymi apetyt na ryzyko. Dzięki temu Towarzystwo na bieżąco (w trakcie roku) monitoruje sytuację kapitałową TUW „TUW” i – w razie konieczności – dokonuje zmiany w przyjętej strategii zarządzania ryzykiem, zasadach lub procedurach.

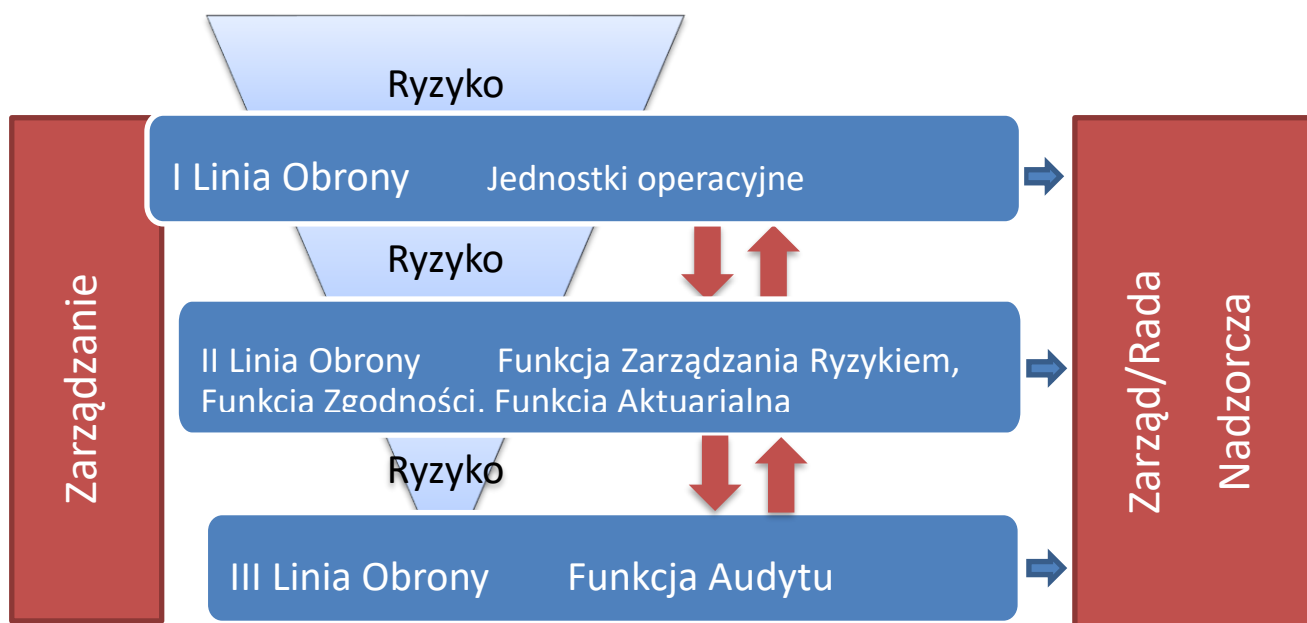
Proces IMMRR jest w TUW „TUW” wykorzystywany do codziennego zarządzania ryzykiem, w odróżnieniu od procesu własnej oceny ryzyka i wypłacalności ORSA, którego cykl jest jednoroczny.

Proces własnej oceny ryzyka i wypłacalności (ORSA)

Proces własnej oceny ryzyka i wypłacalności (ORSA) został szczegółowo opisany w rozdziale *B.3.2 Ocena własna ryzyka i wypłacalności* niniejszego Sprawozdania.

Struktura organizacyjna związana z zarządzaniem ryzykiem oraz kluczowe funkcje

Jednostki organizacyjne odgrywające istotną funkcję w procesie zarządzania ryzykiem oraz ich powiązania z kluczowymi funkcjami zostały zaprezentowane na poniższym schemacie. Ich wzajemne relacje i rola w systemie zarządzania ryzykiem, a także szczegółowy opis kluczowych funkcji, odpowiedzialności Zarządu oraz zadań wykonywanych w ramach zarządzania ryzykiem przez pracowników jednostek operacyjnych zostały przedstawione w dalszej części niniejszego rozdziału.

Schemat 1. System zarządzania ryzykiem w TUW „TUW” w kontekście struktury organizacyjnej

W celu zapewnienia efektywnego systemu zarządzania ryzykiem, w TUW „TUW” funkcjonuje Komitet Ryzyka, na posiedzeniach którego omawiane są najważniejsze kwestie związane z systemem zarządzania ryzykiem oraz profilem ryzyka Towarzystwa.

Zarządzanie ryzykiem odbywa się we wszystkich obszarach działalności Towarzystwa, a w procesie tym uczestniczą Rada Nadzorcza zatwierdzająca w ramach pełnionej funkcji nadzorczej strategię zarządzania ryzykami, wspierający ją Komitet Audytu oraz wszystkie jednostki organizacyjne i wszyscy pracownicy TUW „TUW”.

W organizacji systemu zarządzania ryzykiem w TUW „TUW” wyodrębnia się sześć grup pracowniczych, mających różne zadania w kontekście zarządzania ryzykiem:

- ➔ Zarząd,
- ➔ pracownicy jednostek operacyjnych¹,
- ➔ funkcja aktuarialna,
- ➔ funkcja zarządzania ryzykiem,

¹Przez pracowników jednostek operacyjnych rozumie się pracowników Towarzystwa, niebędących członkami Zarządu TUW „TUW”, którzy nie wchodzi w skład żadnej z kluczowych funkcji. Przykładowo, są to pracownicy zajmujący się akwizycją, ustalaniem składek, likwidacją szkód, inwestycjami, administracją, IT.

- ➔ funkcja zgodności,
- ➔ funkcja audytu wewnętrznego.

Bezpośredni nadzór nad funkcją audytu i zgodności sprawuje Prezes Zarządu.

Koordinację oraz monitorowanie systemu zarządzania ryzykiem prowadzi funkcja zarządzania ryzykiem - w Towarzystwie jest to Biuro Zarządzania Ryzykiem. Bezpośredni nadzór nad funkcjonowaniem systemu zarządzania ryzykiem prowadzi Członek Zarządu odpowiedzialny za zarządzanie ryzykiem.

Funkcja aktuarialna oraz funkcja zgodności stanowią wsparcie dla funkcji zarządzania ryzykiem, wykonując zadania mające istotne znaczenie w przeprowadzaniu procesu ORSA i procesu IMMMR w TUW „TUW”. Funkcja audytu wewnętrznego dokonuje oceny systemu zarządzania ryzykiem i wydaje rekomendacje w zakresie jego poprawy.

Rola Zarządu

Zarząd pełni kluczową rolę w procesie zarządzania ryzykiem, kształtując zasady zarządzania ryzykiem i ponosząc ostateczną odpowiedzialność za efektywność systemu zarządzania ryzykiem. Do obowiązków Zarządu należą m.in.:

- ➔ ustalenie podstawowych zasad zarządzania ryzykiem w Towarzystwie i określenie kształtu kluczowych procesów zarządzania ryzykiem,
- ➔ ustalanie strategii działalności oraz strategii zarządzania ryzykiem,
- ➔ powoływanie dyrektora Biura Zarządzania Ryzykiem oraz określenie struktury organizacyjnej jednostek zaangażowanych w zarządzanie ryzykiem,
- ➔ podejmowanie istotnych decyzji w procesie zarządzania ryzykiem,
- ➔ uwzględnienie wpływu istotnych decyzji dotyczących działalności Towarzystwa na profil ryzyka oraz zapewnienie zgodności z określonym w strategii zarządzania ryzykiem apetytem na ryzyko,
- ➔ prowadzenie bezpośredniego nadzoru nad procesem własnej oceny ryzyk i wypłacalności (ORSA) w Towarzystwie,

- ➔ raportowanie do Rady Nadzorczej realizacji strategii zarządzania ryzykiem, strategii zarządzania ryzykiem w obszarze reasekuracji oraz powodzi a także procesu ORSA a także strategii zarządzania ryzykiem w obszarze reasekuracji.

Prezes Zarządu wyznacza Członka Zarządu odpowiedzialnego za zarządzanie ryzykiem w Towarzystwie. Członek Zarządu przewodniczy obradom Komitetu Ryzyka i podejmuje decyzje w procesie zarządzania ryzykiem.

Pracownicy jednostek operacyjnych

W strukturze organizacyjnej Towarzystwa można wyróżnić jednostki bezpośrednio związane z prowadzoną działalnością ubezpieczeniową i odpowiadające za codzienne operacyjne zarządzanie ryzykiem. Są to Biura Centrali, jak i jednostki terenowe.

Do regularnych zadań wykonywanych przez pracowników jednostek operacyjnych dotyczących zarządzania ryzykiem zaliczają się w szczególności:

- ➔ taryfikacja i ocena ryzyka przyjmowanego do ubezpieczenia, czyli ustalanie wysokości składek ubezpieczeniowych i prowadzenie analiz mających na celu oszacowanie kosztu szkód z danego portfela ryzyk,
- ➔ rozwój produktów ubezpieczeniowych,
- ➔ akwizycja polis ubezpieczeniowych, w tym pozyskiwanie nowych członków Towarzystwa oraz zarządzanie i rozwój sieci akwizycji,
- ➔ likwidacja szkód, w tym ustalanie rezerw na szkody zgłoszone,
- ➔ zarządzanie programem reasekuracyjnym,
- ➔ wycena i inwestowanie aktywów,
- ➔ zarządzanie aktywami i zobowiązaniami,
- ➔ pomiar określonych miar ryzyka oraz raportowanie ich do funkcji zarządzania ryzykiem,
- ➔ utrzymanie sprawności i wydajności systemów informatycznych obsługujących działania operacyjne,
- ➔ prowadzenie spraw pracowniczych,

- ➔ identyfikacja ryzyk operacyjnych, w tym zgodności z przepisami, i informowanie przełożonych o zdarzeniach operacyjnych,
- ➔ uczestnictwo w procesie ORSA.

Do obowiązków pracowników jednostek operacyjnych w toku realizacji ww. zadań należy przestrzeganie przyjętych w Towarzystwie zasad zarządzania ryzykiem, w tym bieżące monitorowanie, pomiar i raportowanie ryzyk. Przykładowo, pracownicy jednostek terenowych zobowiązani są do przestrzegania właściwych limitów kompetencji dotyczących np. wysokości sumy ubezpieczenia w sprzedawanych polisach, a pracownicy Biura Finansowo-Księgowego w Centrali zobowiązani są do przestrzegania limitów koncentracji depozytów w jednym banku.

Dyrektorzy i Kierownicy poszczególnych jednostek organizacyjnych organizują, koordynują i nadzorują zarządzanie ryzykiem przez podległych im pracowników i jednostki (w szczególności komórki organizacyjne Centrali nadzorują prace jednostek terenowych), a także sami zarządzają ryzykiem w ramach powierzonych im obowiązków, w granicach posiadanych pełnomocnictw, limitów i kompetencji decyzyjnych.

Zarządzanie ryzykiem w zakresie przekraczającym pełnomocnictwa, limity i kompetencje decyzyjne Dyrektorów i Kierowników komórek organizacyjnych Centrali pozostaje w gestii Zarządu - w sposób uregulowany przepisami wewnętrznymi obowiązującymi w Towarzystwie.

Rola funkcji zarządzania ryzykiem

Funkcja zarządzania ryzykiem pełniona jest przez Biuro Zarządzania Ryzykiem, a do jej zadań zaliczają się przede wszystkim:

- ➔ koordynacja i monitorowanie wszystkich elementów systemu zarządzania ryzykiem,
- ➔ koordynacja procesu powstawania raportów ryzyka;
- ➔ agregacja i analiza miar ryzyka wyznaczonych przez osoby odpowiedzialne za monitorowanie i pomiar poszczególnych miar,
- ➔ analiza raportów ryzyka i przedstawianie wniosków z tej analizy Komitetowi Ryzyka lub bezpośrednio Członkowi Zarządu odpowiedzialnemu za zarządzanie ryzykiem,
- ➔ monitorowanie bieżącego profilu ryzyka oraz spełnienia apetytu na ryzyko,

- ➔ koordynacja procesu IMMMR,
- ➔ analiza zidentyfikowanych nowych ryzyk,
- ➔ organizowanie posiedzeń Komitetu Ryzyka,
- ➔ koordynacja prac grupy roboczej ESG,
- ➔ przygotowywanie analiz i raportów na posiedzenia Komitetu Ryzyka,
- ➔ bieżące wsparcie Zarządu w procesie zarządzania ryzykiem,
- ➔ koordynacja procesów wyliczeń SCR i ogólnych potrzeb w zakresie wypłacalności OPW), agregacja i raportowanie do Zarządu ostatecznych wyników,
- ➔ prowadzenie procesu ORSA,
- ➔ opracowanie i aktualizacja pisemnych zasad i procedur zarządzania ryzykiem
- ➔ realizacja zadań w ramach systemu kontroli wewnętrznej, w tym udział w procesie tworzenia i aktualizacji Matrycy funkcji kontroli dla kluczowych procesów biznesowych TUW w sposób opisany w regulacjach wewnętrznych Towarzystwa.

Dyrektor Biura Zarządzania Ryzykiem bezpośrednio prowadzi koordynację działań funkcji zarządzania ryzykiem. Nadzór nad tym procesem sprawuje Członek Zarządu odpowiedzialny za zarządzanie ryzykiem.

B.3.2 Ocena własna ryzyka i wypłacalności

Proces własnej oceny ryzyka i wypłacalności (ORSA)

Proces własnej oceny ryzyka i wypłacalności (ORSA) jest przeprowadzany w cyklu rocznym i stanowi kolejny ważny obszar zarządzania ryzykiem w Towarzystwie. Głównymi celami procesu ORSA są:

- ➔ analiza i opis rzeczywistego profilu ryzyka Towarzystwa oraz jednocześnie ocena, czy profil ryzyka zakładu nie odbiega od założeń leżących u podstaw obliczania kapitałowego wymogu wypłacalności i czy ewentualne odchylenia są istotne,
- ➔ wyznaczenie ogólnych potrzeb w zakresie wypłacalności oraz oceny pozycji kapitałowej z perspektywy bieżącej, jak również prospektywnie na okres 3 lat,

- ➔ zapewnienie ciągłej zgodności z wymogami rezerw technicznych i kapitałowego wymogu wypłacalności (SCR),
- ➔ analiza bezpieczeństwa kapitałowego Towarzystwa, dokonywana poprzez testy warunków skrajnych - testy stresu, scenariuszy i odwrócone testy stresu.

W procesie ORSA można wyróżnić trzy główne etapy:

- ➔ wyliczenie najlepszego oszacowania rezerw, bilansu ekonomicznego, środków własnych, wymogu kapitałowego i własnej oceny wymogu kapitałowego (OPW),
- ➔ przegląd metodyki i modeli do wyceny rezerw i wyliczeń SCR i OPW,
- ➔ wyliczenie SCR i OPW wraz z projekcjami w połączeniu z planowaniem finansowym i analizą scenariuszy i wrażliwości (ASW) a także przygotowanie rocznego raportu ORSA.

W rezultacie procesu ORSA przygotowywane są następujące raporty dla Rady Nadzorczej:

- ➔ roczna informacja dot. realizacji strategii zarządzania ryzykiem, strategii zarządzania ryzykiem powodzi oraz procesu ORSA, strategii zarządzania ryzykiem w obszarze reasekuracji,
- ➔ raport roczny funkcji kluczowych.

Najważniejszym elementem procesu ORSA są projekcje pozycji kapitałowej. Głównym ich celem jest sprawdzenie, czy Towarzystwo będzie spełniać kapitałowy wymóg wypłacalności i ogólne potrzeby w zakresie wypłacalności w perspektywie kilkuletniej, przy założeniach spójnych z planem finansowym i strategią zarządzania ryzykiem. Towarzystwo przeprowadza projekcje pozycji kapitałowej w horyzoncie trzech lat, raz w roku, w ramach cyklu planowania finansowego.

Równie istotnymi elementami w procesie ORSA w TUW „TUW” są: analiza scenariuszy, testy stresu oraz odwrócone testy stresu. Wymienione metody analityczne są uzupełnieniem bieżącej wartości SCR i OPW oraz ich projekcji na przyszłość.

Testy stresu pozwalają ocenić stabilność prowadzonej działalności oraz spełnienie wymogu kapitałowego przy odchyleniach rzeczywistych wartości ekspozycji i parametrów od wielkości zakładanych w planie finansowym. Testy stresu przeprowadzane są co najmniej raz w roku zaś ich zakres jest ustalany przez Komitet Ryzyka i zatwierdzany przez Zarząd. Testy stresu przeprowadzane są również w oparciu o nowo zidentyfikowane stresujące scenariusze lub wytyczne UKNF.

Na podstawie dostępnych wyników analiz scenariuszowych oraz testów stresu i zmian w ekspozycji na ryzyko (najczęściej wykorzystywane są w tym celu „nośniki ryzyka”) szacowana jest zmiana wysokości rezerw, wymogu kapitałowego oraz środków własnych. Na podstawie tych estymacji podejmowane są kierunkowe decyzje związane z zarządzaniem ryzykami leżącymi u podstaw przeprowadzonych testów stresu.

Zakres własnych testów stresu ustalany jest raz w roku na posiedzeniu Komitetu Ryzyka i zatwierdzany przez Zarząd. Niezależnie od tego obowiązek wykonania testów stresu może zostać nałożony przez UKNF. Wówczas Komitet Ryzyka ocenia wartość poznawczą testu stresu UKNF i podejmuje odpowiednie decyzje w celu zarekomendowania Zarządowi ich włączenia do procesu ORSA TUW lub o ich pominięciu.

Towarzystwo przeprowadza również jakościowe testy stresu, w postaci jakościowych analiz scenariuszowych które wykonywane są w szczególności w obszarze ryzyka operacyjnego. W ich efekcie przeprowadzana jest analiza stopnia zabezpieczeń TUW przez danym scenariuszem i na tej podstawie formułowane są działania zaradcze zmniejszające ryzyko wystąpienia zdarzenia jak również jego skutków.

W ramach odwróconych testów stresu identyfikowane są też scenariusze, które zagrażają wypłacalności Towarzystwa. Zdarzenia te są rozpoznawane poprzez projekcje finansowe oraz ekspercką wiedzę osób pełniących kluczowe role w TUW „TUW”.

Testy stresu są ważnym narzędziem do zarządzania ryzykiem oraz całością prowadzonej działalności, ponieważ pozwalają określić stabilność projekcji finansowych, a także zidentyfikować ryzyka oraz założenia, których wahania w największym stopniu wpływają na wyniki.

Towarzystwo zapewnia zachowanie ciągłej zgodności z wyliczeniem rezerw BEL oraz SCR poprzez kwartalną kalkulację wymogów kapitałowych (SCR), kwartalną analizę raportów ryzyka oraz inne raporty regularne oraz ad hoc przedstawiane na posiedzeniach Komitetu Ryzyka.

Dodatkowo, ciągłą zgodność z wymogiem kapitałowym SCR Towarzystwo zapewnia poprzez:

- utrzymywanie ustalonej w strategii zarządzania ryzykiem nadwyżki środków własnych nad SCR,
- monitorowanie stabilności szkodowości,

- ➔ projekcje SCR i pozycji kapitałowej TUW „TUW”.

Ciągłą zgodność z wyliczeniem rezerw BE Towarzystwo zapewnia ponadto poprzez:

- ➔ badanie adekwatności rezerw BE,
- ➔ badanie adekwatności BE składki,
- ➔ nadzór nad współczynnikami szkodowości,
- ➔ monitorowanie jakości danych użytych do wyznaczenia rezerw oraz właściwą dokumentację procesu wyznaczania rezerw BE,
- ➔ porównanie wartości rezerw BE do wielkości z poprzedniego okresu i wyjaśnianie zmian,
- ➔ projekcje rezerw.

Za przeprowadzenie oraz koordynację procesu ORSA odpowiedzialny jest Dyrektor Biura Zarządzania Ryzykiem. Wyniki procesu prezentowane są na posiedzeniach Komitetu Ryzyka w formie raportów regularnych lub ad hoc. Nadzór nad procesem tworzenia raportu ORSA z ramienia Zarządu prowadzi Członek Zarządu nadzorujący system zarządzania ryzykiem. Ostateczne decyzje wynikające z rekomendacji wpływających z procesu ORSA podejmuje Zarząd.

Kluczowe znaczenie w procesie ORSA odgrywa zarządzanie ryzykiem w codziennej działalności ubezpieczeniowej jednostek operacyjnych Towarzystwa. Dotyczy to działalności Biur Centrali i jednostek terenowych odpowiedzialnych m.in. za akwizycję, ustalanie składek, selekcję ryzyk przyjmowanych do ubezpieczenia, proces likwidacji szkód, inwestycje, czy infrastrukturę techniczną i informatyczną. W swojej codziennej działalności operacyjnej jednostki te przestrzegają pisemnych zasad zarządzania ryzykiem ujętych w szczegółowych dokumentach proceduralnych TUW „TUW”. Rezultatem tego procesu są liczne zagadnienia analizowane przez biura centrali i omawiane na posiedzeniach Komitetu Ryzyka w trybie regularnym oraz ad hoc.

Własna ocena ogólnych potrzeb w zakresie wypłacalności

Własna ocena ogólnych potrzeb w zakresie wypłacalności przeprowadzana jest z uwzględnieniem faktu, iż profil ryzyka określony przez formułę standardową relatywnie dobrze odzwierciedla rzeczywisty profil ryzyka Towarzystwa. Jest ona przeprowadzana raz w roku, chyba, że zidentyfikowana zostanie istotna zmiana w profilu ryzyka.

W celu lepszego ilościowego scharakteryzowania profilu ryzyka Towarzystwa w oparciu o metody formuły standardowej, TUW „TUW” przeprowadza następujące modyfikacje względem wyliczenia kapitałowego wymogu wypłacalności:

- ➔ niezależna kalibracja wybranych ryzyk z formuły standardowej,
- ➔ uwzględnienie dodatkowych ryzyk spoza formuły standardowej.

Ryzyka uwzględnione w formule standardowej, w tym poddane niezależnej kalibracji przez TUW „TUW”, są zarządzane poprzez kapitał. Miarą tych ryzyk jest wartość narażona na ryzyko w horyzoncie jednego roku (tzn. jednoroczny VaR), zgodnie z założeniami formuły standardowej.

Niezależna kalibracja jest przeprowadzana dla następujących ryzyk:

- ➔ ryzyko składki i rezerw w module ubezpieczeń innych niż na życie (biuro odpowiedzialne: Biuro Aktuarialne),
- ➔ ryzyko katastroficzne w module ubezpieczeń innych niż na życie (biuro odpowiedzialne: Biuro Reasekuracji)

z uwagi na fakt, iż ilościowe oszacowanie wynikające z formuły standardowej nie odzwierciedla w pełni rzeczywistego profilu ryzyka Towarzystwa.

Rekalibracja ryzyka składki i rezerw (wchodzącego w skład modułu ryzyka ubezpieczeniowego) wynika z faktu, że jest to najważniejsze ryzyko Towarzystwa i nawet niewielkie różnice pomiędzy ryzykiem wynikającym z formuły standardowej oraz rzeczywistym ryzykiem ponoszonym przez TUW „TUW” mogą mieć znaczący wpływ na wysokość potrzeb kapitałowych. Wycena ryzyka składki i rezerw stosowana do wyznaczania OPW opiera się na metodologii wykorzystywanej w ramach formuły standardowej, ale zakłada użycie rzeczywistej zmienności współczynnika szkodowości i współczynnika wystarczalności rezerw (tzw. parametry właściwe dla zakładu, undertaking specific parameters, USPs).

Rekalibracja ryzyka składki i rezerw polega na wyliczeniu własnych parametrów i zastosowaniu ich do wyznaczenia wymogów wypłacalności, tj. odchylenia standardowego dla ryzyka składki i dla ryzyka rezerw. Wyliczenia dokonywane są dla istotnych linii ubezpieczeniowych o odpowiednio długiej historii (długość szeregu czasowego 20 lat), tj. dla:

- ➔ ubezpieczeń na wypadek utraty dochodów,

- ➔ ubezpieczeń OC z tyt. użytkowania pojazdów mechanicznych,
- ➔ pozostałych ubezpieczeń pojazdów,
- ➔ ubezpieczeń od ognia i pozostałych szkód rzeczowych,
- ➔ ubezpieczeń OC ogólnej.

Ponadto w przypadku:

- ➔ ubezpieczeń OC z tyt. użytkowania pojazdów mechanicznych – do wyliczenia parametrów specyficznych dla ryzyka składki przyjęto własne dane Towarzystwa za ostatnich 20 lat (okres 2004-2023) dotyczące składki netto oraz zagregowanych szkód netto (wypłaty i rezerwy), które uwzględniają zarówno szkody osobowe, jak i rzeczowe. Do wyliczenia parametrów specyficznych dla ryzyka rezerw użyto danych zagregowanych w trójkącie wypłat netto z uwzględnieniem wypłat rent oraz kosztów likwidacji;
- ➔ ubezpieczeń od ognia i pozostałych szkód rzeczowych - do wyliczenia parametrów specyficznych dla ryzyka składki przyjęto własne dane Towarzystwa za ostatnich 20 lat (okres 2004-2023) dotyczące składki netto oraz zagregowanych szkód netto (wypłaty i rezerwy). Do wyliczenia parametrów specyficznych dla ryzyka rezerw użyto danych zagregowanych w trójkącie wypłat netto z uwzględnieniem kosztów likwidacji.

Uwzględnienie parametrów specyficznych dla TUW „TUW” jest wykorzystywane wyłącznie na potrzeby wyznaczania oceny własnej ogólnych potrzeb w zakresie wypłacalności i tym samym parametry te nie są formalnie stosowane do wyliczania kapitałowego według formuły standardowej (SCR).

Przy wycenie ryzyka katastroficznego na potrzeby OPW, TUW „TUW” może wykorzystywać niezależną kalibrację tego ryzyka przeprowadzoną przez zewnętrzne instytucje, np. zakłady reasekuracji lub brokerów reasekuracyjnych. Podejście to wynika z faktu, iż z racji prowadzonej działalności, w szczególności zakłady reasekuracji, mają dostęp do dużych baz danych szkód katastroficznym, jak również narzędzi do kalibracji ryzyka katastroficznego. Ostateczną decyzję o ewentualnym uwzględnieniu w OPW takiego oszacowania podejmuje Zarząd.

W okresie sprawozdawczym w zakresie organizacji procesu własnej oceny ryzyka i wypłacalności (ORSA) nie zaszły w Towarzystwie istotne zmiany w stosunku do poprzedniego okresu sprawozdawczego.

B.4 System kontroli wewnętrznej

TUW „TUW” zapewnia efektywny system kontroli wewnętrznej, który obejmuje w szczególności:

- 1) procedury administracyjne i księgowe,
- 2) organizację kontroli wewnętrznej,
- 3) odpowiednie ustalenia w zakresie sporządzania raportów na wszystkich szczeblach struktury organizacyjnej oraz
- 4) funkcję zarządzania ryzykiem
- 5) funkcję zgodności (compliance)
- 6) funkcję audytu wewnętrznego
- 7) funkcję aktuarialną.

System kontroli wewnętrznej stanowi zespół wszelkich działań podejmowanych przez wszystkich pracowników TUW „TUW” w zakresie swoich kompetencji, mający na celu wyeliminowanie nieprawidłowości we wszystkich przejawach działalności TUW „TUW” i obowiązujących procesach.

System kontroli wewnętrznej jest adekwatny do charakteru, skali i złożoności prowadzonej działalności.

Jest on oparty o model trzech linii obrony, zgodnie z następującym podziałem:

Pierwsza linia obrony	Stanowią ją właściciele biznesowi poszczególnych ryzyk/właściciele procesów biznesowych i procesów wspierających
Druga linia obrony	Jej rolą jest kontrola ryzyk i kontrola zgodności działalności organizacji z przepisami
Trzecia linia obrony	Jej zadaniem jest ocena adekwatności i efektywności całego systemu kontroli wewnętrznej

Na system kontroli wewnętrznej składają się w szczególności:

- ➔ ustanowione w poszczególnych procesach mechanizmy kontroli funkcjonalnej – sprawowane przez właścicieli biznesowych poszczególnych ryzyk/właścicieli tych procesów biznesowych – tj. pierwszą linię obrony,
- ➔ mechanizmy kontroli ryzyka obejmujące wszystkie istotne procesy związane z funkcjonowaniem Towarzystwa – sprawowane przez funkcję zarządzania ryzykiem – tj. drugą linię obrony,
- ➔ mechanizmy kontroli zgodności organizacji, a także zgodności i spójności regulacji wewnętrznych z przepisami prawa powszechnie obowiązującego, rekomendacjami/wytycznymi nadzorczymi oraz przyjętymi standardami postępowania – sprawowane przez funkcję zgodności – tj. drugą linię obrony,
- ➔ mechanizmy kontroli instytucjonalnej – sprawowane przez drugą linię obrony.
- ➔ Trzecia linia obrony - funkcja audytu wewnętrznego odpowiada za niezależną ocenę adekwatności i efektywności całego systemu kontroli wewnętrznej.

System kontroli wewnętrznej jest ustanowiony przez Zarząd i służy wsparciu tego organu, a także wsparciu innych organów statutowych, w szczególności Komitetu Audytu.

Celem wprowadzenia systemu kontroli wewnętrznej w organizacji jest zapewnienie m.in.:

- 1) właściwej organizacji procesów biznesowych i procesów wspierających, z zachowaniem obowiązujących wymogów ostrożnościowych, przepisów prawa powszechnie obowiązującego, wytycznych nadzorczych i obowiązujących standardów i w sposób wspierający realizację celów strategicznych i innych istotnych dla organizacji kryteriów,
- 2) identyfikacji i adekwatnej kontroli ponoszonego ryzyka,
- 3) integralności i wiarygodności informacji finansowych oraz informacji zarządczej,
- 4) zgodności działania organizacji z przepisami prawa powszechnie obowiązującego, rekomendacjami/wytycznymi nadzorczymi, przyjętymi standardami postępowania i regulacjami wewnętrznymi.

W opisywanym obszarze nie wystąpiły istotne zmiany w stosunku do poprzedniego okresu sprawozdawczego.

B.4.1 Funkcja zgodności (Compliance)

Funkcja zgodności jest niezależną funkcją w systemie zarządzania Towarzystwa, działającą w systemie kontroli wewnętrznej, ustanowioną w celu realizacji zadań określonych przepisami prawa, do których zgodnie z przepisami ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej należy przede wszystkim:

- 1) doradzanie organom Towarzystwa, w szczególności Zarządowi i Radzie Nadzorczej w zakresie zgodności wykonywania działalności ubezpieczeniowej lub reasekuracyjnej z przepisami prawa,
- 2) ocena możliwego wpływu wszelkich zmian stanu prawnego na działalność Towarzystwa,
- 3) określenie i ocena ryzyka związanego z nieprzestrzeganiem przepisów oraz przyjętych przez Towarzystwo standardów postępowania.

Funkcja zgodności to wszelkie działania zapewniające zgodność działalności Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW” z przepisami prawa powszechnie obowiązującego, wytycznymi nadzorczymi, regulacjami wewnętrznymi oraz przyjętymi standardami postępowania. Funkcja zgodności w Towarzystwie Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW” realizowana jest przez wyodrębnione w strukturze organizacyjnej Centrali Biuro Zgodności oraz biura wspomagające wykonywanie funkcji zgodności (Biuro Zarządu, Biuro Kontroli Wewnętrznej, Biuro Prawne), Inspektora Ochrony Danych, a także przez każdego pracownika (w szczególności w zakresie wykonywanych obowiązków). Osobą nadzorującą funkcję zgodności w Towarzystwie jest Dyrektor Biura Zgodności. Biuro Zgodności podlega bezpośrednio Prezesowi Zarządu.

Dyrektor Biura Zgodności:

- ma zapewnioną możliwość bezpośredniego komunikowania się zarówno z Zarządem oraz Radą Nadzorczą lub Komitetem Audytu oraz bezpośredniego i jednoczesnego raportowania do ww. organów,
- uczestniczy w posiedzeniach Zarządu oraz Rady Nadzorczej lub Komitetu Audytu, jeżeli przedmiotem posiedzenia są zagadnienia związane z systemem kontroli wewnętrznej lub funkcją zgodności,

- dzięki czemu zagwarantowana jest niezależność wykonywania zadań.

Działania wspierające realizację ustawowych zadań funkcji zgodności są realizowane przez:

- 1) Biuro Prawne,
- 2) Biuro Zarządu,
- 3) Biuro Kontroli Wewnętrznej,
- 4) Biuro Spraw Pracowniczych,
- 5) Inspektora Ochrony Danych,

w ramach realizacji zadań określonych w „Regulaminie Organizacyjnym TUW „TUW”” oraz w przepisach prawa powszechnie obowiązującego.

Biuro Zgodności raportuje do Zarządu - na bieżąco i regularnie, nie rzadziej niż raz w miesiącu i do Komitetu Audytu – kwartalne raporty dotyczące działań funkcji zgodności, a także składa roczne sprawozdanie z realizacji rocznych planów zapewnienia zgodności w TUW „TUW”. W razie potrzeby raportowanie istotnych informacji dotyczących ryzyk compliance odbywa się na bieżąco, dzięki zapewnionej możliwości bezpośredniego komunikowania się z Zarządem, Radą Nadzorczą lub Komitetem Audytu.

W opisywanym obszarze w 2023 roku nie wystąpiły istotne zmiany w stosunku do poprzedniego okresu sprawozdawczego.

B.5 Funkcja audytu wewnętrznego

Opis wdrożenia funkcji audytu wewnętrznego

Zadania funkcji audytu wewnętrznego realizuje Biuro Audytu podporządkowane w strukturze organizacyjnej Towarzystwa Prezesowi Zarządu.

Pracami Biura Audytu kieruje Dyrektor Biura. Dyrektor Biura Audytu, który został powołany przez Zarząd i którego wybór został zatwierdzony przez Komitet Audytu, zwany jest nadzorującym funkcję audytu wewnętrznego.

Funkcja audytu wewnętrznego jest działalnością niezależną i obiektywną, której celem jest przysporzenie wartości i usprawnienie działalności operacyjnej Towarzystwa oraz badanie i ocena adekwatności i efektywności systemu kontroli wewnętrznej oraz wszystkich innych elementów

systemu ładu korporacyjnego poprzez działania zapewniające i doradcze na rzecz Komitetu Audytu, Zarządu, kierownictwa wyższego szczebla, członków Towarzystwa oraz innych interesariuszy.

Do podstawowych czynności wykonywanych przez Biuro Audytu należą:

- identyfikacja ryzyk i zagrożeń, a także nieefektywności w funkcjonowaniu procesów biznesowych Towarzystwa,
- ocena metod zapobiegania ryzykom i zagrożeniom oraz proponowanie działań pozwalających na bardziej efektywne działanie poszczególnych procesów biznesowych funkcjonujących w Towarzystwie,
- przeprowadzanie zadań audytowych na podstawie zatwierdzonego rocznego planu audytów oraz audytów doraźnych m.in. na wniosek Zarządu, Komitetu Audytu i raportowanie wyników z tych zadań do Zarządu,
- ocena i opiniowanie regulacji oraz dokumentów wewnętrznych w ramach prowadzonych zadań audytowych i działalności doradczej,
- przedstawianie racjonalnego zapewnienia o jakości systemu kontroli wewnętrznej w ramach oceny adekwatności i skuteczności kontroli wewnętrznej Towarzystwa i systemu zarządzania.

Biuro Audytu dysponuje odpowiednim budżetem i zasobami, a pracownicy posiadają wiedzę, umiejętności i kompetencje niezbędne do realizacji misji i roli im wyznaczonych.

Zapewnienie niezależności funkcji audytu wewnętrznego

Niezależność i autonomia funkcji audytu wewnętrznego jest zapewniana poprzez:

- bezpośredni i nieograniczony dostęp do Zarządu, Komitetu Audytu i Rady Nadzorczej Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW”,
- przyznanie przez Zarząd środków niezbędnych do wypełniania celów działalności Biura Audytu,
- pełny i nieograniczony dostęp do wszelkiej dokumentacji, organizacji, majątku rzeczowego i całego personelu Towarzystwa, przy zachowaniu ścisłej poufności oraz zapewnieniu ochrony dokumentacji oraz informacji,

- udział nadzorującego funkcję audytu wewnętrznego w posiedzeniach Zarządu i Komitetu Audytu, na których omawiane są zagadnienia dotyczące bezpośrednio zadań audytu wewnętrznego,
- niezależność od wykonywania i wpływów innych funkcji, w tym funkcji kluczowych w systemie zarządzania, a także nietęczenie tej funkcji z innymi funkcjami kluczowymi należącymi do tego systemu.

Obiektywizm funkcji audytu wewnętrznego jest zapewniony poprzez:

- wydawanie ocen opartych wyłącznie na profesjonalnym osądzie,
- bezstronność w wydawaniu opinii,
- wolność od uprzedzeń,
- unikanie konfliktu interesów,
- wyłączenie z zadań audytowych w zakresie, za który audytorzy wewnętrzeni byli uprzednio odpowiedzialni w ciągu roku poprzedzającego zadanie audytowe,
- realizację zasady, że audytorzy wewnętrzeni nie podlegają niedozwolonym wpływom innych funkcji, w tym funkcji kluczowych a także nie wykonują czynności innych funkcji kluczowych ani funkcji operacyjnych.

Powyższe nie wyklucza tego, że funkcja audytu wewnętrznego współpracuje z innymi funkcjami kluczowymi w celu zwiększania efektywności systemu kontroli wewnętrznej.

Niezależność funkcji audytu wewnętrznego jest zagwarantowana umiejscowieniem tej funkcji w strukturze organizacyjnej Towarzystwa, jak również odpowiednimi zapisami regulacji wewnętrznych, które określają jej zasady działania oraz uprawnienia.

Ponadto audytorów wewnętrznych obowiązują następujące zasady:

- posiadanie przez audytorów wewnętrznych wiedzy, umiejętności i innych kompetencji potrzebnych do wykonywania obowiązków,
- należyta staranność zawodowa,

- ➔ ciągły rozwój zawodowy, tj. audytorzy wewnętrzni muszą poszerzać swoją wiedzę, umiejętności i inne kompetencje poprzez ciągły rozwój zawodowy.

Sprawozdania z przeprowadzonych audytów przekazywane są Zarządowi Towarzystwa po każdym zakończonym zadaniu audytowym oraz Komitetowi Audytu raz na kwartał. Sprawozdania uwzględniające informacje o stanie realizacji zaleceń z przeprowadzonych audytów są przekazywane Zarządowi oraz Komitetowi Audytu kwartalnie. Nadzorujący funkcję audytu wewnętrznego sporządza również roczny raport z działalności Biura Audytu, który jest prezentowany Zarządowi i Komitetowi Audytu.

B.6 Funkcja aktuarialna

Funkcja aktuarialna w TUW „TUW” jest pełniona przez osoby posiadające wiedzę i doświadczenie w dziedzinie matematyki ubezpieczeniowej i finansowej, odpowiednie do charakteru, skali i złożoności ryzyk właściwych dla Towarzystwa. Wykonywanie funkcji aktuarialnej koordynuje aktuariusz - Dyrektor Biura Aktuarialnego, który podlega bezpośrednio Członkowi Zarządu. Poszczególne zadania należące do funkcji aktuarialnej wykonywane są przez pracowników Biura Aktuarialnego we współpracy z Biurem Finansowo-Księgowym, Biurem Reasekuracji, Biurem Zarządzania Ryzykiem, Biurem Taryfikacji oraz innymi komórkami zgodnie z obowiązującym podziałem zadań określonych w „Regulaminie Organizacyjnym TUW „TUW””.

Funkcja aktuarialna posiada odpowiednie uprawnienia w strukturze organizacyjnej Towarzystwa, ma zagwarantowany dostęp do danych niezbędnych do wykonywania swoich zadań oraz możliwość komunikowania się i uzyskiwania wyjaśnień od wszystkich pracowników TUW „TUW”.

W celu zagwarantowania niezależności wykonywanych działań Dyrektor Biura Aktuarialnego ma zapewnioną możliwość bezpośredniego komunikowania się z Zarządem, Radą Nadzorczą, Komitetem Audytu oraz bezpośredniego i jednoczesnego raportowania do ww. organów, uczestniczy w posiedzeniach tych organów jeżeli przedmiotem posiedzenia są zagadnienia związane z funkcją aktuarialną.

Funkcja aktuarialna raportuje na piśmie do Zarządu. Co najmniej raz w roku funkcja aktuarialna opracowuje szczegółowy raport dla Zarządu, który przekazywany jest do wiadomości Rady Nadzorczej.

Funkcja aktuarialna uczestniczy w posiedzeniach Komitetu Ryzyka, Komitetu ds. IT oraz Komitetu Produktowo-Sprzedazowego.

Do zadań funkcji aktuarialnej należy:

- 1) w zakresie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych tworzonych dla celów wypłacalności:
  - koordynacja ustalania wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych,
  - zapewnienie adekwatności metodologii i stosowanych modeli, jak również założeń przyjętych do ustalania rezerw techniczno-ubezpieczeniowych,
  - ocena, czy dane wykorzystane do ustalania wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych są wystarczające i czy są odpowiedniej jakości,
  - porównywanie najlepszych oszacowań z danymi wynikającymi ze zgromadzonych doświadczeń,
  - informowanie Zarządu i Rady Nadzorczej o wiarygodności i adekwatności ustalania wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych tworzonych dla celów wypłacalności,
  - nadzorowanie ustalania wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w przypadkach stosowania przybliżeń, w tym podejścia indywidualnego,
- 2) wyrażanie opinii na temat ogólnej polityki przyjmowania ryzyka do ubezpieczenia,
- 3) wyrażanie opinii na temat adekwatności rozwiązań w zakresie reasekuracji,
- 4) wnoszenie wkładu w efektywne wdrażanie systemu zarządzania ryzykiem, w szczególności w zakresie:
  - modelowania ryzyka stanowiącego podstawę obliczeń kapitałowego wymogu wypłacalności i minimalnego wymogu kapitałowego,
  - własnej oceny ryzyka i wypłacalności zakładu ubezpieczeń, o której mowa w art. 63 Ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej,
- 5) ustalanie wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów rachunkowości.

B.7 Outsourcing

B.7.1 Zasady outsourcingu

Proces zawierania umów outsourcingowych został opisany szczegółowo w „Zasadach zawierania umów outsourcingowych w TUW „TUW””.

Towarzystwo w wyniku przeprowadzonej analizy za czynności podstawowe/ważne uznało składanie oświadczeń woli w sprawach roszczeń o odszkodowania lub inne świadczenia należne z tytułu ubezpieczenia, umów gwarancji ubezpieczeniowych oraz umów reasekuracji (reasekuracja bierna). Towarzystwo stosuje szczególny tryb zawierania umów outsourcingowych w następujących przypadkach:

- 1) outsourcingu czynności podstawowych/ważnych,
- 2) outsourcingu funkcji kluczowych/czynności należących do funkcji kluczowych.

Celem wprowadzenia w Towarzystwie tego szczególnego trybu jest nie tylko zapewnienie zgodności outsourcingu z wymogami przepisów prawa powszechnie obowiązującego, ale także zabezpieczenie interesów Towarzystwa i jego Klientów.

Ryzyka związane z obszarem outsourcingu podlegają ocenie w ramach samooceny ryzyka operacyjnego w ramach procesów zachodzących w Towarzystwie.

TUW „TUW” zawiadamia organ nadzoru co najmniej na 30 dni przed powierzeniem podmiotowi zewnętrznemu czynności/funkcji należących do systemu zarządzania oraz czynności uznanych za ważne/podstawowe, a także o istotnej zmianie umów w tym zakresie (zawarcie lub zmiana umowy outsourcingu).

Towarzystwo zapewnia adekwatność odpowiednich aspektów systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej podmiotu zewnętrznego, któremu powierza czynności związane z działalnością TUW „TUW” i odpowiednio uwzględnia w swoich systemach zarządzania ryzykiem i kontroli wewnętrznej zlecone w drodze outsourcingu czynności.

B.7.2 Outsourcing istotnych funkcji

W okresie sprawozdawczym funkcjonowały umowy dotyczące powierzenia podmiotom zewnętrznym czynności uznanych przez Towarzystwo za ważne/podstawowe dotyczące:

- ➔ obsługi umów ubezpieczenia i procesu likwidacji szkód Assistance w Podróży,
- ➔ obsługi umów ubezpieczenia i procesu likwidacji szkód Assistance DOM,
- ➔ obsługi umów ubezpieczenia i procesu likwidacji szkód „Bezpieczna Podróż z TUW-em”,

Ponadto w okresie sprawozdawczym w Towarzystwie funkcjonowała umowa dotycząca outsourcingu czynności należących do funkcji audytu wewnętrznego (wykonywanie audytów wewnętrznych środowiska teleinformatycznego). O ww. outsourcingu organ nadzoru został powiadomiony w roku 2018 oraz powiadomiony o kontynuacji tej umowy, gdyż była zawarta na czas określony.

B.8 Wszelkie inne informacje

Wszelkie istotne informacje w zakresie tego rozdziału ujęto w Sprawozdaniu.

C Profil ryzyka

W związku z zakresem prowadzonej działalności, kluczowym ryzykiem TUW „TUW” jest ryzyko ubezpieczeniowe mające istotny wpływ na kapitałowy wymóg wypłacalności (SCR). Kolejnym istotnym ryzykiem jest ryzyko rynkowe, którego Towarzystwo akceptuje umiarkowany poziom w związku z potrzebą zapewnienia oczekiwanej rentowności lokat przy priorytetowym traktowaniu bezpieczeństwa lokowanych środków. TUW „TUW” prowadzi ostrożną politykę inwestycyjną, zgodnie z którą znaczącą większość aktywów Towarzystwa stanowią polskie obligacje rządowe oraz obligacje przedsiębiorstw notowanych na GPW. Udział innych ryzyk w SCR jest wyraźnie niższy od udziału ryzyka ubezpieczeniowego i ryzyka rynkowego.

W TUW „TUW” przyjęto, że profil ryzyka określony przez formułę standardową relatywnie dobrze odzwierciedla rzeczywisty profil ryzyka TUW „TUW” biorąc pod uwagę następujące czynniki:

- ➔ zaangażowanie we względnie proste produkty ubezpieczeniowe,
- ➔ relatywnie dużą liczbę linii ubezpieczeń,
- ➔ brak dużych ryzyk przemysłowych w portfelu ubezpieczeń i koncentrację portfela na liniach ubezpieczeniowych charakteryzujących się dużym rozproszeniem ryzyk,
- ➔ niewielką wagę ryzyk nie ubezpieczeniowych, w szczególności niski stopień ryzyka prowadzonej polityki inwestycyjnej,

Wśród ryzyk ujętych bezpośrednio w formule standardowej TUW zidentyfikował ryzyka, których ilościowe oszacowanie wynikające z formuły standardowej nie odzwierciedla w pełni rzeczywistego profilu ryzyka Towarzystwa. Najistotniejsze z nich to:

- ➔ ryzyko składki i rezerw w ubezpieczeniach innych niż na życie,
- ➔ ryzyko katastroficzne w ubezpieczeniach innych niż na życie.

Ilościowe oszacowanie dla każdego z powyższych ryzyk, wynikające z formuły standardowej, zostaje zastąpione przez własne oszacowanie Towarzystwa.

W przypadku pozostałych ryzyk uwzględnionych w formule standardowej, w szczególności w obszarze ryzyk rynkowych, potencjalne koszty takiego badania byłyby niewspółmierne do korzyści uzyskanych z przeprowadzenia niezależnej wyceny. Dlatego, zgodnie z zasadą proporcjonalności, Towarzystwo nie dokonuje niezależnej kalibracji tych ryzyk.

Dodatkowo, TUW „TUW” rozpoznaje ryzyka, które nie występują jako osobne ryzyka w formule standardowej tj.:

- ➔ ryzyko negatywnych skutków przezimowania
- ➔ ryzyko zmian klimatycznych oraz zrównoważonego rozwoju (tzw. ryzyko ESG)
- ➔ ryzyko otoczenia gospodarczego,
- ➔ ryzyko płynności,

Ryzyko negatywnych skutków przezimowania jest uwzględnione w wyliczeniu ogólnych potrzeb w zakresie wypłacalności, podczas gdy pozostałe ryzyka nie ujęte w formule standardowej są zarządzane jakościowo (ryzyko ESG, otoczenia gospodarczego z wyłączeniem ryzyka reputacji) lub ilościowo, ale inaczej niż poprzez kapitał (ryzyko zmian klimatycznych, ryzyko płynności i reputacji).

Największym ryzykiem w Towarzystwie jest ryzyko w ubezpieczeniach innych niż na życie, wynosi 107,4 mln zł (około 79% udziału w SCR) i jest głównym czynnikiem wpływającym na końcową wartość SCR Towarzystwa. Pozostałe istotne ryzyka to ryzyko rynkowe (35,1 mln zł, około 26% udziału w SCR), ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta (34,8 mln zł, około 25% udziału w SCR) oraz ryzyko operacyjne (21,8 mln zł, 16% udziału w SCR). Struktura SCR została przedstawiona w poniższej tabeli oraz wykresie nr 1.

Tabela 9. Struktura ryzyka Kapitałowego Wymogu Wypłacalności (SCR) w tys. zł

Struktura kapitałowego wymogu wypłacalności	Pozycja z załącznika nr 8	2023		2022	
		kwota	% SCR*	Kwota	% SCR*
Ryzyko rynkowe	R0010/C0110	35 080	25,7%	37 651	30,0%
Ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta	R0020/C0110	34 781	25,4%	21 961	17,5%
Ryzyko w ubezpieczeniach na życie	R0030/C0110	2 474	1,8%	2 132	1,7%
Ryzyko w ubezpieczeniach zdrowotnych	R0040/C0110	11 815	8,6%	12 116	9,6%
Ryzyko w ubezpieczeniach innych niż na życie	R0050/C0110	107 373	78,5%	102 477	81,6%
Ryzyko operacyjne	R0130/C0110	21 809	16,0%	20 114	16,0%
SCR - kapitałowy wymóg wypłacalności	R0220/C0110	136 716		125 611	

*struktura SCR według wartości wymogów kapitałowych dla poszczególnych ryzyk przed efektem dywersyfikacji w odniesieniu do całkowitego SCR.

W stosunku do roku poprzedniego, zanotowano znaczący wzrost poziomu ryzyka kontrahenta. Związane to było z kalkulacją znacznego efektu mitygacji ryzyka dla umowy frontingowej (100%

reasekuracji), która stanowi bazę do kalkulacji ryzyka ognia (element CAT SCR). Pozostałe pozycje SCR odnotowały niewielkie wahania (+/- 5%).

Szczegółowe dane w zakresie kapitałowego wymogu wypłacalności znajdują się w Załączniku nr 8 do Sprawozdania „Kapitałowy wymóg wypłacalności – dla podmiotów stosujących formułę standardową S.25.01.21”.

C.1 Ryzyko aktuarialne (ubezpieczeniowe)

Wielkość wymogu kapitałowego ryzyka ubezpieczeniowego jest ściśle powiązana z portfelem zawieranych przez Towarzystwo ubezpieczeń (składką przypisaną, rezerwą szkodową BEL) oraz programem reasekuracyjnym. Największy wpływ na wartość wymogu kapitałowego dla ryzyka ubezpieczeniowego, zarówno z powodu wielkości rezerwy szkodowej, jak i składki przypisanej, mają ubezpieczenia OC z tytułu użytkowania pojazdów mechanicznych. Opis środków zastosowanych w celu oceny ryzyka znajduje się w rozdziale B.3.1 Sprawozdania.

Opisy związane z testami stresu dotyczącymi ryzyka aktuarialnego wraz z wynikami, działaniami zarządczymi oraz wpływem na SCR znajdują się w rozdziale C.7.4 *Testy warunków skrajnych i analiza wrażliwości* Sprawozdania. Informacje dotyczące technik mitygacji ryzyka, w tym monitorowania ich ciągłej skuteczności znajdują się w rozdziale C.7.3 *Techniki ograniczania* ryzyka Sprawozdania.

Tabela 10. Ryzyko aktuarialne (ubezpieczeniowe)

Typ ryzyka	Ryzyko aktuarialne (ubezpieczeniowe)
Ekspozycja	Ryzyko straty lub niekorzystnej zmiany wartości zobowiązań ubezpieczeniowych w związku z niewłaściwymi założeniami dotyczącymi wyceny składki i tworzenia rezerw, wynikające z zawierania umów ubezpieczeń innych niż na życie. Na ekspozycję w przypadku tego ryzyka mają także wpływ: ryzyko rezygnacji z umów oraz ryzyko katastroficzne.
SCR	107 373 tys. zł (wartość po dywersyfikacji) – Załącznik nr 8 pozycja R0050/C0110
Zarządzanie ryzykiem	Proces zarządzania ryzykiem ubezpieczeniowym obejmuje dokonywanie oceny ryzyka. W tym zakresie, analizowane są wszystkie istotne informacje, które mogą być wykorzystane do zarządzania oraz optymalizacji wyników finansowych. Szczególny nacisk kładzie się na analizę największych / kluczowych linii biznesowych i produktów. Po wprowadzeniu produktu do sprzedaży TUW „TUW” monitoruje kluczowe parametry mające wpływ na wypłacalność oraz przeprowadza analizę ryzyka według wybranych kategorii. W powyższych procesach uczestniczą biura ubezpieczeń oraz Aktuariusz.

	<p>Akwizycja produktów ubezpieczeniowych oparta jest na przyjętych przez Towarzystwo założeniach dotyczących profilu akceptowanego ryzyka oraz na procedurach oceny ryzyka, w skład których wchodzi między innymi limity kompetencji. Analogicznie do procesu akwizycji w obszarze likwidacji szkód funkcjonują limity kompetencji. TUW „TUW” uznaje, że w procesie zarządzania ryzykiem ubezpieczeniowym istotną rolę odgrywa reasekuracja, której program dobiera się biorąc pod uwagę profil prowadzonej działalności.</p> <p>Cały proces zarządzania ryzykiem ubezpieczeniowym podlega regularnym kontrolom wewnętrznym, zarówno od strony akwizycji, likwidacji szkód oraz reasekuracji. Powyższe działania mają za zadanie minimalizację ryzyka ubezpieczeniowego. Kluczowe parametry ryzyka ubezpieczeniowego są raportowane w ramach raportu ryzyka ubezpieczeniowego.</p>
<p>Opis</p>	<p>Ryzyko składki i rezerw – ryzyko straty lub niekorzystnej zmiany wartości zobowiązań ubezpieczeniowych, wynikające ze zmienności w zakresie występowania, częstotliwości i dotkliwości ubezpieczanych zdarzeń oraz ze zmienności w zakresie terminu i wysokości wypłat odszkodowań i świadczeń. Ryzyko to podlega rekaliibracji (w ramach procesu oceny własnej wypłacalności), której zasady zostały opisane w rozdziale B.3.2.</p> <p>Towarzystwo bada ryzyko ustalania rezerw techniczno – ubezpieczeniowych na niewłaściwym poziomie: użycia nieodpowiedniej metody kalkulacji rezerw, braku danych i środków potrzebnych do ich prawidłowego wyliczenia, zmiany w przepisach prawnych, nieprzewidziana zmienność przebiegu szkodowości danego rodzaju ubezpieczeń, inne czynniki zewnętrzne wpływające na istniejące w działalności ubezpieczeniowej ryzyka.</p> <p>Metody testowania adekwatności najlepszego oszacowania rezerw (BEL) w Towarzystwie to:</p> <ol style="list-style-type: none"> test modelu do szacowania rezerw; różne, dostępne do wyboru modele do tworzenia rezerw BE powinny zwracać przybliżone wyniki, przeliczenia na podstawie danych historycznych, obserwacja podstawowych parametrów, takich jak wartość roszczenia, wartość średniej szkody, współczynniki rozwoju szkód, współczynniki szkodowości i kosztów likwidacji, częstość, .. <p>Ryzyko katastroficzne – ryzyko straty lub niekorzystnej zmiany wartości zobowiązań ubezpieczeniowych, wynikające ze znacznej niepewności założeń dotyczących wyceny i tworzenia rezerw, związanych z ekstremalnymi lub wyjątkowymi zdarzeniami. Rekaliibracja ryzyka dokonywana jest w oparciu o informacje uzyskane od wyspecjalizowanych firm, z którymi współpracuje Towarzystwo. Uzyskaną w wyniku przeprowadzonych badań kwotę traktuje się jako wartość potrzeb w zakresie wypłacalności z tytułu ryzyka katastroficznego powodzi.</p>

	<p>Towarzystwo okresowo (w zależności od potrzeb, nie rzadziej niż raz do roku) monitoruje produkty reasekurowane i niereasekurowane. W przypadku produktów reasekurowanych przeprowadza mierzenie potencjalnych, zidentyfikowanych ryzyk – kumulacji szkód. W zakresie szkód niereasekurowanych, w zależności od potrzeb, przynajmniej raz do roku, przeprowadza identyfikację ryzyk. W tym zakresie, na bazie bieżącej ekspozycji oraz historii zdarzeń szkodowych analizuje, czy produkty niereasekurowane należy objąć reasekuracją i w jakim zakresie ma to nastąpić. Zależy to od przyjętego apetytu na ryzyko.</p> <p>Analiza ekspozycji na ryzyka katastroficzne obejmuje: katastrofy naturalne, zdarzenia spowodowane przez człowieka, analizę scenariuszy.</p> <p>Ryzyko związane z rezygnacjami z umów – ryzyko straty lub niekorzystnej zmiany wartości zobowiązań ubezpieczeniowych, wynikające ze zmian w poziomie, zmian trendu lub zmian zmienności wskaźników rezygnacji z umów. Ryzyko rezygnacji klientów analizowane jest okresowo, nie rzadziej niż raz w roku, w oparciu o ilość wypowiedzianych umów. Współczynnik rezygnacji jest uwzględniany w ustalaniu BE rezerwy składki.</p>
--	---

C.2 Ryzyko rynkowe

Tabela 11. Ryzyko rynkowe

Typ Ryzyka	Ryzyko rynkowe
Ekspozycja	<p>Prawdopodobieństwo poniesienia strat finansowych, zrealizowania się negatywnych scenariuszy generowanych przez:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ryzyko płynności finansowej • ryzyko stopy procentowej, • ryzyko cen nieruchomości, • ryzyko spreadu kredytowego, • ryzyko koncentracji aktywów, • ryzyko cen akcji, • ryzyko walutowe.
SCR	35 080 tys. zł (wartość przed dywersyfikacją) – Załącznik nr 8 pozycja R0010/C0110
Zarządzanie ryzykiem	<p>Towarzystwo realizuje konserwatywne podejście do ryzyka rynkowego, co oznacza niski poziom apetytu na ryzyko, przejawiające się m.in. w ostrożnej polityce inwestycyjnej, nastawionej na optymalizację przychodów z lokat przy założeniu wysokiego bezpieczeństwa inwestycji, współpracę z kontrahentami o wysokim ratingu oraz utrzymywaniu wysokiego poziomu płynności finansowej. Zdefiniowana w ten sposób strategia inwestycyjna determinuje strukturę lokat Towarzystwa.</p> <p>Zarządzanie ryzykiem w tym obszarze koncentruje się na prowadzeniu ostrożnej polityki lokacyjnej, zgodnie z przyjętą polityką inwestycyjną. Przejawia się to w zarządzaniu płynnością finansową oraz w analizie wiarygodności i wypłacalności kontrahentów.</p>

	<p>Towarzystwo regularnie (raz na kwartał) opracowuje raporty ryzyka finansowego, analizujące m.in. aktualną sytuację majątkowo-finansową. Zarządzanie ryzykiem rynkowym obejmuje także zarządzanie ryzykami dla zrównoważonego rozwoju w zakresie w jakim odnoszą się do inwestycji zgodnie z przyjętymi zasadami zarządzania ryzykiem zrównoważonego rozwoju i zmian klimatycznych.</p> <p>Założenia leżące u podstaw formuły standardowej dobrze odwzorowują ryzyko działalności Towarzystwa w tym obszarze, co pozwala stwierdzić, że dobrze opisuje ona wartość ryzyk rynkowych w TUW „TUW”. Przy wyznaczaniu wartości ryzyka rynkowego dla funduszy inwestycyjnych uwzględnia się każde z aktywów bazowych funduszu (metoda oparta na ocenie ze względu na pierwotne ryzyko).</p>
Opis	<p>Ryzyko płynności w Towarzystwie zdefiniowane jest jako ryzyko niewywiązania się z bieżących zobowiązań oraz kosztów związanych z potrzebą nagłego zapewnienia środków na ich pokrycie wynikające z niedopasowania wysokości i czasu przepływów finansowych wynikających z zapadalności aktywów i wymagalności zobowiązań (ryzyko niedopasowania aktywów i pasywów) oraz wystąpienia ograniczenia w transferze środków finansowych (ryzyko rozliczenia). Ryzyko to przejawia się w braku możliwości zbycia według wartości godziwej oraz możliwości wyceny istotnie dużej ilości składników portfela inwestycyjnego. Dotyczy ono również sytuacji, w której wystąpiłby brak możliwości realizacji transakcji na składnikach portfela inwestycyjnego w istotnie dużej ilości, np. w związku z zawieszeniem obrotu na rynkach notowań takich instrumentów. Ryzyko płynności dotyczy także sytuacji, w której z powodu zobowiązań (np. z tytułu wypłat odszkodowań) pojawi się konieczność sprzedaży aktywów o niskiej płynności.</p>
	<p>Ryzyko stopy procentowej definiowane jest przez TUW „TUW” jako ryzyko wynikające z wrażliwości wartości aktywów, zobowiązań i instrumentów finansowych na zmiany w strukturze terminowej stóp procentowych lub wahania zmienności stóp procentowych. Po stronie aktywów ryzyko stopy procentowej przejawia się w ryzyku inwestycji poprzez straty, jakie Towarzystwo może ponieść w wyniku obniżenia się wartości rynkowej aktywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych. Po stronie zobowiązań ryzyko stopy procentowej przejawia się we wzroście rezerw techniczno-ubezpieczeniowych wykorzystujących poziom stóp procentowych do wyznaczenia ich właściwego poziomu.</p> <p>Towarzystwo utrzymuje zrównoważony portfel aktywów, w których ryzyko stopy procentowej jest kontrolowane. Towarzystwo utrzymuje lokaty środków finansowych głównie w obligacjach Skarbu Państwa i obligacjach korporacyjnych, a także w depozytach bankowych i funduszach inwestycyjnych papierów dłużnych. Towarzystwo nie jest narażone na znaczące ryzyko inflacji lub deflacji.</p> <p>Towarzystwo zarządza ryzykiem stóp procentowych poprzez właściwe kształtowanie struktury aktywów uwzględniające ich wrażliwość na zmienność podstawowych stóp procentowych.</p>

	<p>Ryzyko cen nieruchomości – dotyczy nieruchomości oraz aktywów z tytułu najmu powierzchni lokali biurowych. Ze względu na ostrożną politykę inwestycyjną realizowaną przez Towarzystwo udział nieruchomości w strukturze aktywów Towarzystwa jest nieistotny. Ryzyko cen nieruchomości jest głównie generowane przez rozpoznane w bilansie ekonomicznym aktywa z tytułu najmu nieruchomości.</p>
	<p>Ryzyko spreadu kredytowego, dotyczące w szczególności obligacji, definiowane jest przez TUW „TUW” jako wrażliwość wartości aktywów, zobowiązań i instrumentów finansowych na zmiany w poziomie spreadów kredytowych w odniesieniu do struktury czasowej stóp procentowych papierów wartościowych pozbawionych ryzyka lub wahań ich zmienności. Podstawowa część portfela inwestycyjnego TUW „TUW” ulokowana jest w obligacjach pozbawionych ryzyka (obligacje Skarbu Państwa, a także obligacje z gwarancją Skarbu Państwa). Stopień ekspozycji Towarzystwa na ryzyko kredytowe ulega fluktuacji, jego poziom i natężenie zależy od czynników zewnętrznych (ogólnogospodarczych), a także generowane jest przez czynniki specyficzne właściwe dla danego podmiotu. Założenia dotyczące ryzyka spreadu kredytowego są zgodne z założeniami formuły standardowej.</p>
	<p>Ryzyko koncentracji aktywów oznacza dodatkowe ryzyko, na jakie narażone jest Towarzystwo, wynikające z braku dywersyfikacji portfela aktywów lub z dużej ekspozycji na ryzyko niewykonania zobowiązania przez pojedynczy podmiot/emitenta papierów wartościowych lub grupę powiązanych podmiotów. Towarzystwo identyfikuje ryzyko koncentracji aktywów w działalności lokacyjnej w postaci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • koncentracji kwoty depozytów w jednym banku lub grupie powiązanych banków, • koncentracji zaangażowania w papiery wartościowe (obligacje, akcje, inne) emitowane przez pojedynczy podmiot lub grupę powiązanych podmiotów. <p>Towarzystwo jest narażone na ryzyko koncentracji i określa wymóg kapitałowy, jeżeli skumulowane ekspozycje jednego rodzaju przekraczają określone progi koncentracji. Ryzyko koncentracji jest wyliczane na wspólnej ekspozycji funduszy inwestycyjnych i reszty aktywów Towarzystwa.</p>
	<p>Ryzyko cen akcji rozpoznawane jest przez Towarzystwo na niewielkim portfelu aktywów, uwzględnia aktywa z tytułu leasingu floty samochodowej, zgodnie z zasadą proporcjonalności przyjmuje się, że ryzyko jest dobrze odzwierciedlone przez formułę standardową.</p>
	<p>Towarzystwo rozpoznaje ryzyko walutowe wyznaczone dla aktywów bazowych funduszu inwestycyjnego denominowanych w walucie obcej oraz dla rezerw w obcych walutach. Ryzyko to jest dobrze odzwierciedlone przez formułę standardową.</p>

Opisy związane z testami stresu dotyczącymi ryzyka rynkowego wraz z wynikami, działaniami zarządczymi oraz wpływem na SCR znajdują się w rozdziale *C.7.4 Testy warunków skrajnych i analiza wrażliwości* Sprawozdania. Informacje dotyczące technik mitygacji ryzyka, w tym monitorowania ich ciągłej skuteczności znajdują się w rozdziale *C.7.3 Techniki ograniczania ryzyka* Sprawozdania.

W roku 2023 nie zaszły żadne istotne zmiany w odniesieniu do środków stosowanych w celu oceny ryzyk. Opis środków zastosowanych w celu oceny ryzyka znajduje się w rozdziale B.3.1 *System zarządzania ryzykiem* Sprawozdania.

C.3 Ryzyko kredytowe

Tabela 12. Ryzyko kredytowe

Typ Ryzyka	Ryzyko kredytowe – ryzyko niewykonania zobowiązań przez kontrahenta
Ekspozycja	Ryzyko odzwierciedla możliwe straty w związku z nieoczekiwanym niewykonaniem zobowiązań przez kontrahentów i dłużników lub pogorszeniem się ich zdolności kredytowej. Przy wyznaczaniu wartości ryzyka kredytowego dla funduszy inwestycyjnych uwzględnia się każde z aktywów bazowych funduszu (metoda oparta na ocenie ze względu na pierwotne ryzyko).
SCR	34 781 tys. zł (wartość po dywersyfikacji) – Załącznik nr 8 pozycja R0020/C0110
Zarządzanie ryzykiem	<p>Zarządzanie ryzykiem niewykonania zobowiązań przez kontrahenta dokonywane jest w TUW „TUW” w odniesieniu do:</p> <ul style="list-style-type: none"> • umów reasekuracji (zarządzanie na wypadek: niewypłacalności reasekuratora, sporów z reasekuratorami oraz zarażenia w przypadku reasekuracji w ramach grupy kapitałowej), • środków pieniężnych na rachunkach bankowych pod kątem spreadu kredytowego (zarządzanego na wypadek ryzyka niewypłacalności banków, w których TUW „TUW” utrzymuje rachunki) • należności od pośredników ubezpieczeniowych ogółem oraz w ramach regionalnych struktur sprzedaży, • należności od ubezpieczających.
Opis	<p>W przypadku umów reasekuracji Towarzystwo dokonuje m.in. dywersyfikacji portfela umów reasekuracyjnych oraz analiz sytuacji finansowej, monitoringu rynku i ocen ratingów. W związku z powyższym opracowywane są plany awaryjne na wypadek materializacji ryzyka w ww. obszarze działalności. W ramach ekspozycji na ryzyko niewypłacalności kontrahenta Towarzystwo identyfikuje koncentrację związaną z ekspozycjami typu 1, jednakże nie identyfikuje istotnego ryzyka wynikającego z tej koncentracji z uwagi na wysoki poziom wiarygodności kredytowej reasekuratorów – blisko 100% ekspozycji posiada stopień wiarygodności kredytowej w przedziale od 0 do 2. W celu ograniczenia ryzyka kredytowego Towarzystwo przeprowadza analizy kontrahentów oraz podejmuje współpracę wyłącznie z reasekuratorami wyróżniającymi się wysoką zdolnością do realizacji swoich zobowiązań. W trakcie trwania umów</p>

	reasekuracji Towarzystwo monitoruje stosowane techniki ograniczania ryzyka i dokonuje ich aktualizacji w ramach przyjętych procedur.
	W przypadku środków pieniężnych na rachunkach bankowych na bieżąco monitorowane są ratingi i współczynniki wypłacalności banków, w których Towarzystwo utrzymuje rachunki.
	Monitorowanie ekspozycji na ryzyko niewykonania zobowiązań przez kontrahenta w obszarze należności od pośredników ubezpieczeniowych związane jest m.in. z bieżącą analizą kwot należności od pośredników ubezpieczeniowych w relacji do składki.
	W przypadku należności od ubezpieczających monitorowanie ryzyka niewykonania zobowiązań przez kontrahenta polega na obserwacji przeterminowanych należności od ubezpieczających i kwot ich aktualizacji.

Opisy związane z testami stresu dotyczącymi ryzyka kredytowego wraz z wynikami, działaniami zarządczymi oraz wpływem na SCR znajdują się w rozdziale *C.7.4 Testy warunków skrajnych i analiza wrażliwości* Sprawozdania. Informacje dotyczące technik mitygacji ryzyka, w tym monitorowania ich ciągłej skuteczności znajdują się w rozdziale *C.7.3 Techniki ograniczania ryzyka* Sprawozdania. W roku 2023 nie zaszły żadne istotne zmiany w odniesieniu do środków stosowanych w celu oceny ryzyk. Opis środków zastosowanych w celu oceny ryzyka znajduje się w rozdziale *B.3.1 System zarządzania ryzykiem* Sprawozdania.

C.4 Ryzyko płynności

Ryzyko płynności w Towarzystwie zdefiniowane jest jako ryzyko niewywiązania się z bieżących zobowiązań oraz kosztów związanych z potrzebą nagłego zapewnienia środków na ich pokrycie wynikające z:

- niedopasowania wysokości i czasu przepływów finansowych wynikających z zapadalności aktywów i wymagalności zobowiązań (ryzyko niedopasowania aktywów i pasywów),
- wystąpienia ograniczenia w transferze środków finansowych (ryzyko rozliczenia).

Ryzyko to przejawia się w braku możliwości zbycia według wartości godziwej oraz możliwości wyceny istotnie dużej ilości składników portfela inwestycyjnego. Dotyczy ono również sytuacji, w której wystąpiłby brak możliwości realizacji transakcji na składnikach portfela inwestycyjnego w istotnie dużej ilości, np. w związku z zawieszeniem obrotu na rynkach notowań takich instrumentów.

Ryzyko płynności dotyczy także sytuacji, w której z powodu zobowiązań (np. z tytułu wypłat odszkodowań) pojawi się konieczność sprzedaży aktywów o niskiej płynności.

Towarzystwo w swej polityce inwestycyjnej przywiązuje wysoką wagę do zagwarantowania wysokiej płynności posiadanych aktywów, jednakże w sytuacjach ekstremalnych (np. realizacja ryzyka katastroficznego) istnieje prawdopodobieństwo poniesienia strat finansowych wynikających z niedopasowania terminów zapadalności poszczególnych instrumentów lub wahań ich płynności na rynku finansowym. Ryzyko płynności w TUW „TUW” zarządzane jest zarówno jakościowo, jak i ilościowo poprzez miary ryzyka inne niż wymóg kapitałowy, np. poprzez limity ryzyka. Limity ryzyka zdefiniowane w apetycie na ryzyko w odniesieniu do ryzyka płynności, stanowią uzupełnienie ogólnych potrzeb w zakresie wypłacalności, wyrażanych poprzez kapitał. Wartości takich limitów zostały zaprezentowane poniżej.

Tabela 13. Ryzyko płynności

Miara ryzyka	Limit ryzyka	Dodatkowe objaśnienie
Wielkość strat w wyniku utraty płynności płatniczej	0	Towarzystwo nie akceptuje żadnych strat (utrąty dochodu) wynikających z niezabezpieczenia wypłat w krótkim terminie
Poziom płynnych aktywów w strukturze portfela inwestycyjnego	>60%	--

W procesie zarządzania ryzykiem płynności Towarzystwo wykorzystuje dwie miary ryzyka płynności:

- płynność płatnicza – zdolność do finansowania aktywów i terminowego wykonania zobowiązań w toku normalnej działalności Towarzystwa, bez konieczności poniesienia straty,
- udział w strukturze portfela inwestycyjnego Towarzystwa aktywów o najwyższym stopniu płynności finansowej.

Limity ryzyka w obszarze zarządzania płynnością w TUW „TUW” przedstawiają się następująco:

- limit ryzyka dla płynności płatniczej – ustalony w wysokości 0,00 zł. Towarzystwo nie akceptuje żadnych strat (utrąty dochodu) wynikających z niedopasowania struktury aktywów i zobowiązań.
- limit dla udziału aktywów o najwyższym stopniu płynności w portfelu inwestycyjnym TUW „TUW” – nie może spaść poniżej 60% wartości aktywów finansowych.

W sytuacji przekroczenia określonych limitów ryzyka, Towarzystwo opracowuje plany naprawcze. Ich celem jest trwałe przywrócenie akceptowanego poziomu ryzyka płynności.

Celem zarządzania ryzykiem płynności jest:

- zapewnienie niezbędnej wysokości środków finansowych koniecznych do wywiązywania się z bieżących i przyszłych (również potencjalnych) zobowiązań, z uwzględnieniem charakteru prowadzonej działalności oraz potrzeb mogących się pojawić w wyniku zmian otoczenia rynkowego,
- optymalizacja kosztów utrzymywania i pozyskiwania płynnych aktywów.

Proces zarządzania ryzykiem płynności jest również obecny przy realizacji umów reasekuracji w TUW „TUW”. W celu ograniczania ryzyka niedostosowania programu reasekuracji do potrzeb (strategii rozwoju), Towarzystwo przy określaniu struktury programu reasekuracyjnego na dany rok przeprowadza analizy i testy oraz pozyskuje informacje pozwalające na uwzględnienie w strukturze programu reasekuracyjnego m.in. aspektów związanych z płynnością finansową.

W procesie zarządzania płynnością finansową w Towarzystwie duży nacisk położony jest na proces adekwatnego planowania wartości i terminów wymagalności aktywów oraz wartości i terminów zapadalności pasywów w horyzoncie rocznym, w celu umożliwienia jak największego ograniczenia różnic tych wartości dla każdego z planowanych terminów.

Źródłem danych do planowania wartości i terminów wymagalności aktywów oraz wartości i terminów zapadalności pasywów w horyzoncie rocznym są opracowywane plany składki, wypłat odszkodowań i świadczeń, i inne kategorie wymienione w rachunku przepływów pieniężnych oraz analiza historycznego kształtowania się poszczególnych grup wydatków.

Poza zarządzaniem długo- i krótkoterminowym w obszarze ryzyka płynności, w Towarzystwie funkcjonuje również tzw. awaryjne zarządzanie ryzykiem płynności. Proces jest uruchamiany w sytuacji wystąpienia nagłych zmian w przepływach finansowych Towarzystwa.

W kontekście zarządzania ryzykiem płynności, zgodnie z art. 295 ust. 5 Aktu Delegowanego łączna kwota oczekiwanego zysku z przyszłych składek, obliczona zgodnie z art. 260 ust. 2 tego Aktu wyniosła 14,7 mln zł.

Ekspozycja na ryzyko płynności jest nieistotna. Wskaźnik udziału lokat płynnych w portfelu inwestycyjnym na dzień bilansowy 31 grudnia 2023 r. wyniósł 96,2%, czyli znacznie powyżej limitu w wysokości 60%.

Opisy związane z testami stresu dotyczącymi ryzyka płynności wraz z wynikami, działaniami zarządczymi oraz wpływem na SCR znajdują się w rozdziale C.7.4 Sprawozdania. Informacje dotyczące technik mitygacji ryzyka, w tym monitorowania ich ciągłej skuteczności znajdują się w rozdziale C.7.3 Sprawozdania. W roku 2023 nie zaszły żadne istotne zmiany w odniesieniu do środków stosowanych w celu oceny ryzyk oraz w zakresie istotnych ryzyk, na które narażone jest Towarzystwo. Opis środków zastosowanych w celu oceny ryzyka znajduje się w rozdziale B.3.1 Sprawozdania.

C.5 Ryzyko operacyjne

Zgodnie z definicją, ryzyko operacyjne to ryzyko straty wynikające z niewłaściwych lub błędnych procesów wewnętrznych, błędów ludzi lub systemów informatycznych, a także ze zdarzeń zewnętrznych. Ryzyko operacyjne obejmuje również ryzyko prawne, w tym ryzyko niezgodności (ryzyko strat wynikające z braku zgodności z normami lub z konfliktu interesów, które może wynikać m.in. z niestosowania obowiązujących przepisów, błędnego bądź zbyt późnego opracowania lub uchwalenia przepisów lub ich niestabilności).

Towarzystwo identyfikuje zdarzenia stanowiące incydenty ryzyka poprzez obserwację i analizę głównych, najbardziej istotnych procesów w ramach swojej działalności. Do głównych procesów o największej ekspozycji na ryzyko operacyjne, Towarzystwo zalicza:

- 1) proces sprzedaży ubezpieczeń
- 2) proces współpracy z siecią agencyjną,
- 3) proces likwidacji szkód,
- 4) proces utrzymania systemów IT,
- 5) sprawozdawczość, analizy i informacje zarządcze.

Biorąc pod uwagę przyjęty system zarządzania ryzykiem operacyjnym, przy wyznaczaniu własnych potrzeb w zakresie wypłacalności z tytułu ryzyka operacyjnego Towarzystwo opiera się na formule

standardowej. Według stanu na 31 grudnia 2023r. wartość SCR dla ryzyka operacyjnego wyniosła 21,8 mln zł – Załącznik nr 8 do Sprawozdania pozycja R0130/C0110.

Niezależnie od procesu wyznaczania własnych potrzeb w zakresie wypłacalności Towarzystwo zarządza ryzykiem operacyjnym jakościowo.

Podjęcie jakościowe obejmuje proces analizy ryzyka w oparciu o zdarzenia oraz scenariusze, na podstawie których Towarzystwo opracowuje plan działań zaradczych ukierunkowanych na minimalizację wystąpienia podobnych zdarzeń w przyszłości oraz minimalizację strat wynikających ze scenariuszy. Podjęcie jakościowe obejmuje również samoocenę ryzyka operacyjnego w kluczowych procesach Towarzystwa. W ramach samooceny obserwatorzy oraz właściciele biznesowi ryzyka dokonują identyfikacji i oceny ryzyk operacyjnych, a następnie opracowują plan działań zaradczych minimalizujących ryzyko. Podjęcie jakościowe obejmuje również monitorowanie ryzyka poprzez kluczowe wskaźniki ryzyka (ang. KRI) oraz monitorowanie spełnienia limitów określających apetyt na ryzyko w poszczególnych obszarach działalności TUW „TUW”.

Zarządzanie ryzykiem operacyjnym jest rozumiane jako spójna, stała praktyka, obejmująca identyfikację i ocenę ryzyka, pomiar i monitoring ryzyka, ograniczanie ryzyka i działania zapobiegawcze, raportowanie ryzyka. Zarządzanie ryzykiem operacyjnym w Towarzystwie odbywa się poprzez dwa procesy:

- proces IMMMR, czyli proces ciągłego, bieżącego identyfikowania, pomiaru, monitorowania, zarządzania i raportowania,
- proces ORSA, czyli proces własnej oceny ryzyk i wypłacalności.

W związku z przyjętą w Towarzystwie koncepcją zarządzania ryzykiem w ramach ww. procesów, w zarządzaniu ryzykiem operacyjnym uczestniczą wszyscy pracownicy Towarzystwa, w każdej jednostce organizacyjnej i na różnych szczeblach organizacyjnych.

Identyfikacja i pomiar ryzyka operacyjnego

Towarzystwo identyfikuje, wycenia i zarządza ryzykiem operacyjnym poprzez:

- codzienną identyfikacją zdarzeń operacyjnych generujących straty,
- regularne samooceny ryzyka operacyjnego w kluczowych procesach,

- ➔ raportowanie kluczowych wskaźników ryzyka operacyjnego,
- ➔ raportowanie spełnienia limitów określających apetyt na ryzyko,
- ➔ przeprowadzanie analiz scenariuszowych.

Zdarzenia, które spowodowały straty z tytułu ryzyka operacyjnego są identyfikowane przez wszystkich pracowników TUW „TUW”. Zgłoszeniu podlegają m.in. następujące typy zdarzeń:

- ➔ oszustwa wewnętrzne i zewnętrzne,
- ➔ ryzyka pracownicze i związane z prowadzeniem biznesu,
- ➔ związane z działaniem systemów operacyjnych (w tym informatycznych)
- ➔ zdarzenia zewnętrzne (np. katastrofy i klęski żywiołowe nie dotyczące ryzyka ubezpieczeniowego).

Wskaźniki ryzyka operacyjnego oraz limity określające apetyt na ryzyko wskazują na poziom akceptowalności ryzyka, pozwalając na śledzenie zmian w poziomie ryzyka w poszczególnych obszarach działalności Towarzystwa oraz podejmowania decyzji zarządczych. Rezultatem procesu identyfikacji zdarzeń operacyjnych generujących straty, samoocen ryzyka operacyjnego w kluczowych procesach oraz analiz scenariuszowych są plany działań zaradczych oraz wycena finansowa zdarzenia/ryzyka. Towarzystwo nie akceptuje ryzyka przekraczającego poziom wyznaczony przez kapitałowy wymóg wypłacalności (SCR) dla ryzyka operacyjnego.

Monitorowanie ryzyka operacyjnego odbywa się poprzez:

- ➔ monitorowanie planów działań zaradczych wynikających z analizy zdarzeń operacyjnych generujących straty, samoocen ryzyka operacyjnego w kluczowych procesach oraz analiz scenariuszowych – przez właścicieli zdarzeń/ryzyk,
- ➔ regularne prezentowanie wyników analiz wynikających z bazy zdarzeń operacyjnych, z samoocen ryzyka operacyjnego oraz analiz scenariuszowych podczas posiedzeń Komitetu Ryzyka – przez Biuro Zarządzania Ryzykiem,
- ➔ kwartalne monitorowanie kluczowych wskaźników ryzyka operacyjnego – przez Biuro Zarządzania Ryzykiem.

- ➔ kwartalne monitorowanie limitów określających apetyt na ryzyko operacyjne – przez Biuro Zarządzania Ryzykiem.

Oprócz powyższych, w procesie zarządzania ryzykiem operacyjnym w TUW „TUW” istotną rolę odgrywają:

- ➔ zarządzanie w sytuacji zrealizowania się określonego znaczącego ryzyka operacyjnego – dokonywane poprzez plany awaryjne i instrukcje mające zapewnić ciągłość działania (zarządzanie jakościowe w przypadku zrealizowania się zdarzenia operacyjnego),
- ➔ zarządzanie kapitałem – dokonywane poprzez utrzymywanie kapitału w określonej wysokości na wypadek zrealizowania się straty z tytułu ryzyka operacyjnego (zarządzanie ilościowe na wypadek zrealizowania się zdarzenia operacyjnego.)

Opisy związane z testami stresu dotyczącymi ryzyka operacyjnego wraz z wynikami, działaniami zarządczymi oraz wpływem na SCR znajdują się w rozdziale *C.7.4 Testy warunków skrajnych i analiza wrażliwości* Sprawozdania. Informacje dotyczące technik mitygacji ryzyka, w tym monitorowania ich ciągłej skuteczności znajdują się w rozdziale *C.7.3 Techniki ograniczania ryzyka* Sprawozdania.

C.6 Pozostałe istotne ryzyka

Wszystkie ryzyka, które zostały wymienione w niniejszym podrozdziale, nie są uwzględniane jako odrębne ryzyka w ramach formuły standardowej. Ryzyko negatywnych skutków przezimowania jest uwzględniane przez Towarzystwo w wyliczeniu ogólnych potrzeb w zakresie wypłacalności, podczas gdy pozostałe ryzyka są zarządzane jakościowo lub ilościowo, ale inaczej niż poprzez kapitał.

Ryzyko negatywnych skutków przezimowania w portfelu upraw

W związku ze znaczącym udziałem ubezpieczeń rolnych w portfelu Towarzystwo zarządza ryzykiem negatywnych skutków przezimowania w sposób ilościowy, wyodrębniając je z ryzyka katastroficznego. W ramach przeprowadzonego badania Towarzystwo określiło wpływ hipotetycznej katastrofy na portfelu upraw na środki własne. Do ustalenia tego wpływu przyjęto aktualną ekspozycję z tytułu ujemnych skutków przezimowania, obowiązujące warunki ubezpieczenia wraz z występującymi w nich limitami i udziałami własnymi oraz przyjęto, że szkody są szkodami całkowitymi. Towarzystwo wyliczyło, że hipotetyczna katastrofa spowoduje straty brutto w wysokości 159,1 mln zł, z czego na udział własny Towarzystwa przypadnie kwota blisko 14,1 mln

zł, co oznacza, że 91% szkód przejmą reasekuratorzy. Biorąc pod uwagę, że nie ma przesłanek do stwierdzenia korelacji pomiędzy ryzykiem ujemnych skutków przezimowania a pozostałymi ryzykami katastrof naturalnych, ryzyko to podlega dywersyfikacji, podobnie jak pozostałe ryzyka z tej grupy.

Ryzyko otoczenia gospodarczego

Obszar ryzyka otoczenia gospodarczego uwzględnia ryzyko działalności Towarzystwa, uzupełnione o ryzyko reputacji. Głównymi ryzykami zidentyfikowanymi w tym obszarze są:

- ➔ ryzyko reputacji,
- ➔ ryzyko outsourcingu,
- ➔ ryzyko konkurencji,
- ➔ ryzyko otoczenia prawnego,
- ➔ ryzyko strategiczne,
- ➔ ryzyko systemowe

Towarzystwo zarządza ryzykiem otoczenia gospodarczego w oparciu o:

- ➔ monitoring wykonywany przez funkcję zgodności w zakresie otoczenia prawnego,
- ➔ analizy działalności konkurencji,
- ➔ ocenę realizacji usług przez głównych dostawców,
- ➔ analizy skarg i reklamacji,
- ➔ kwartalne raporty ryzyka otoczenia gospodarczego,
- ➔ ankiety ryzyka.

W ramach raportów ryzyka otoczenia gospodarczego obserwowane są miary reputacji (ilość skarg i reklamacji na polisę oraz ilość skarg i reklamacji na szkodę) oraz jakościowo opisywane jest ryzyko działalności Towarzystwa oraz otoczenia prawnego. Analiza raportów jest regularnie przedstawiana na posiedzeniach Komitetu Ryzyka, który formułuje rekomendacje do Zarządu Towarzystwa.

Ryzyko reputacji

Ryzyko reputacji zostało zdefiniowane jako ryzyko związane z pogorszeniem się reputacji Towarzystwa w oczach jego klientów obecnych lub potencjalnych i związanym z nim odpływem klientów lub spowolnionym bądź zahamowanym napływem nowych. W celu właściwego monitorowania i zapewnienia, że ryzyko to nie wykroczy poza apetyt na ryzyko, Towarzystwo regularnie analizuje wskaźniki liczby skarg na polisę oraz liczby spraw sądowych na polisę w podziale na linie ubezpieczeń. Limity akceptowalne przez Towarzystwo dla w/w wskaźników wynoszą poniżej 1%. Wielkości obserwowanych miar ryzyka reputacji wraz z analizą jakościową są prezentowane w raporcie ryzyka otoczenia gospodarczego (kwartalnie).

Ryzyko otoczenia prawnego

Ryzyko otoczenia prawnego zostało zdefiniowane jako ryzyko związane z wszelkimi zmianami w prawie – potencjalne nieprawidłowości w dostosowaniu się Towarzystwa do ewentualnych zmian (np. w procesie sprzedaży i dystrybucji ubezpieczeń czy likwidacji szkód).

Ryzyko działalności Towarzystwa

Ryzyko działalności Towarzystwa obejmuje wszelkie ryzyka związane z prowadzoną działalnością gospodarczą i powstające w wyniku określonych decyzji dążących do realizacji określonej strategii rozwoju firmy. Do ryzyka działalności Towarzystwa zaliczają się w szczególności:

- ryzyko strategiczne (ryzyko podejmowania błędnych decyzji strategicznych oraz niewłaściwej oceny rynku ubezpieczeniowego, np. ryzyko wprowadzenia nowego produktu, ryzyko niezrealizowania planu finansowego),
- ryzyko konkurencji (ryzyko utraty części rynku lub pogorszenia wyniku finansowego na skutek działania konkurencji),
- ryzyko outsourcingu (ryzyko konfliktu interesów, niewłaściwie wykonanego zlecenia lub ciągłości działania).

Ryzyko działalności Towarzystwa jest zarządzane jakościowo poprzez regularne monitorowanie i analizę otoczenia gospodarczego, działań konkurencji oraz zmian na rynku finansowym

i ubezpieczeniowym, mogących wpłynąć na działalność Towarzystwa. Dodatkowo TUW „TUW” przeprowadza analizy potencjalnych skutków podjęcia określonych decyzji strategicznych.

Ryzyko niezgodności (Compliance)

Ryzyko niezgodności jest to ryzyko wynikające z działania Towarzystwa niezgodnie z normami (nie tylko prawnymi) lub nieprawidłowo zarządzonych konfliktów interesów, będące jednocześnie elementem ryzyka operacyjnego. Zarządzanie tym ryzykiem polega na realizacji wszelkiego rodzaju czynności mających na celu zapewnienie, że działania Towarzystwa są zgodne z przepisami prawa. Czynności te podejmowane są w ramach bieżącej działalności całego Towarzystwa, na każdym poziomie systemu zarządzania. Czynności te obejmują:

- działania wyprzedzające – polegają m. in. Na monitorowaniu zmian otoczenia prawnego, informowania pracowników o zmianach, opracowywaniu analiz wpływu nowych przepisów na działalność Towarzystwa czy inicjowaniu wdrażania odpowiednich zmian procesów biznesowych oraz regulacji wewnętrznych przez właścicieli tych procesów lub regulacji,
- działania zaradcze w postaci zarządzania przypadkami stwierdzonych niezgodności z przepisami (incydenty compliance).

W zarządzaniu tym ryzykiem uczestniczą: Dyrektor Biura Zgodności (nadzorujący funkcję zgodności), Biuro Zgodności oraz inne Biura Centrali (realizujące funkcję zgodności – szczegółowy opis w rozdziale B.4.1 niniejszego Sprawozdania).

Zadania realizowane przez Biuro Zgodności w ramach zarządzania ryzykiem compliance to m.in.:

- realizacja opisanych w regulacjach wewnętrznych dot. Zarządzania ryzykiem operacyjnym zadań w procesie IMMMR ryzyka operacyjnego, które obejmuje również ryzyko compliance,
- doradzanie organom Towarzystwa, w szczególności Zarządowi i Radzie Nadzorczej w zakresie zgodności wykonywania działalności ubezpieczeniowej lub reasekuracyjnej z przepisami prawa,
- bieżące monitorowanie zmian otoczenia prawnego i informowanie o tych zmianach oraz o ich wpływie na działalność Towarzystwa właściwe organy Towarzystwa i pracowników oraz inicjowanie oraz wspieranie procesu zmiany procesów biznesowych i regulacji wewnętrznych przez ich właścicieli w celu dostosowania do zmian otoczenia prawnego,

- opiniowanie pod względem zgodności z przepisami projektów regulacji wewnętrznych Towarzystwa, różnego rodzaju dokumentów oraz materiałów marketingowych, a także produktów,
- udział w przeglądach i aktualizacji regulacji wewnętrznych obowiązujących w Towarzystwie, w sposób opisany w regulacjach wewnętrznych Towarzystwa,
- dokonywanie oceny adekwatności środków i metod stosowanych przez Towarzystwo w celu zapobiegania prowadzenia działalności niezgodnie z przepisami,
- realizacja zadań objętych rocznym planem zapewnienia zgodności (w tym kontroli Compliance).

Ryzyko outsourcingu

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW” realizując proces outsourcingu definiuje czynności ważne i podstawowe, uznając za czynności podstawowe/ważne składanie oświadczeń woli w sprawach roszczeń o odszkodowania lub inne świadczenia należne z tytułu ubezpieczenia, umów gwarancji ubezpieczeniowych oraz umów reasekuracji (reasekuracja bierna).

Mitygacja ryzyka outsourcingu przed zawarciem umowy outsourcingowej realizowana jest przez Towarzystwo w następujący sposób:

- poprzez proces weryfikacji podmiotów zewnętrznych prowadzony przed zawarciem umowy outsourcingowej,
- poprzez dywersyfikację kontrahentów,
- poprzez odpowiednią konstrukcję umów ze szczególnym uwzględnieniem odpowiednio długiego okresu wypowiedzenia w przypadku podjęcia decyzji o zakończeniu współpracy z podmiotem zewnętrznym,
- poprzez proces opiniowania umów pod względem zgodności z przepisami prawa powszechnie obowiązującego (w tym w zakresie ochrony danych osobowych).

Zarządzanie ryzykiem outsourcingu w ramach zawartych umów outsourcingowych realizowane jest w Towarzystwie poprzez:

- ocenę przez właścicieli umów outsourcingowych jakości usług wykonywanych w ramach tych umów,
- analizy ryzyka operacyjnego – prowadzone przez Biuro Zarządzania Ryzykiem zgodnie z zasadami opisanymi w regulacjach wewnętrznych Towarzystwa dotyczących ryzyka operacyjnego,
- analiza ryzyka bezpieczeństwa informacji i ciągłości działania – prowadzone przez Biuro Bezpieczeństwa Informacji.

Ryzyko zrównoważonego rozwoju i zmian klimatycznych

Ryzyko dla zrównoważonego rozwoju (dalej: Ryzyko ESG) oznacza sytuację lub warunki środowiskowe, społeczne lub związane z zarządzaniem, które – jeżeli wystąpią – mogłyby mieć, rzeczywisty lub potencjalny, negatywny wpływ na wartość inwestycji lub wartość zobowiązania.

Ryzyka ESG dzielimy na:

- ryzyka związane ze zmianami klimatycznymi (ryzyka przejścia oraz ryzyka fizyczne),
- ryzyka związane z aspektami społecznymi,
- ryzyka związane z organizacją działalności Towarzystwa (tzw. ład korporacyjny).

Ryzyka przejścia są to ryzyka związane z ogólnosiwiatowym wprowadzaniem w życie celów rozwoju ONZ i idących za tym możliwych zmian w gospodarkach państwowych oraz potencjalnych zmian w zachowaniu kontrahentów (np. dokładniejsze analizowanie śladu węglowego).

Ryzyka fizyczne ryzyka związane z globalnym ociepleniem i idącymi za tym zjawiskami ekstremalnymi, zmianami w rejonach nadających się do zamieszkania, dostępnością żywności, wpływami na rynki finansowe. Ryzyka te dzielimy na zjawiska krótkoterminowe (obserwowane „na bieżąco”) oraz długoterminowe (obserwowane w dłuższym horyzoncie czasowym).

Ryzyka związane z aspektami społecznymi są ryzyka związane z wpływem działań TUW na aspekty społeczne oraz wpływem aspektów społecznych na Towarzystwo.

Ryzyka związane z organizacją działalności Towarzystwa są to ryzyka związane m.in. z przestrzeganiem obowiązków informacyjnych oraz wprowadzeniem i przestrzeganiem zasad wpływających na przejrzystość prowadzonej działalności.

Powyższe ryzyka zarządzane są na bieżąco w ramach ryzyka otoczenia gospodarczego, ryzyka ubezpieczeniowego oraz ryzyka rynkowego. Analiza tych ryzyk polega na wykonywaniu regularnych testów stresu oraz na obserwacji zdarzeń pogodowych.

C.7 Wszelkie inne informacje

C.7.1 Zasada ostrożnego inwestora

Towarzystwo realizuje politykę inwestycyjną spełniającą zasadę „ostrożnego inwestora”. Lokuje wolne środki finansowe jedynie w takie aktywa i instrumenty, których ryzyka może właściwie określić, mierzyć, monitorować, którymi może właściwie zarządzać, które może właściwie kontrolować i prowadzić sprawozdawczość w ich zakresie, a także które może właściwie uwzględnić przy ocenie swoich łącznych potrzeb w zakresie wypłacalności.

Towarzystwo prowadzi działalność inwestycyjną w sposób odpowiedzialny wobec swoich członków, partnerów, społeczeństwa stosując zasadę ostrożnego inwestora w ramach której uwzględnia m.in. czynniki i ryzyka związane ze zrównoważonym rozwojem tj. ESG.

Wprowadzenie do portfela inwestycyjnego nowych instrumentów odbywa się zgodnie z przepisami ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej. Wszystkie aktywa, w szczególności aktywa pokrywające minimalny wymóg kapitałowy i kapitałowy wymóg wypłacalności są lokowane w sposób zapewniający bezpieczeństwo, jakość, płynność i rentowność całości portfela. Ponadto umiejscowienie tych aktywów powinno zapewniać ich dostępność.

Aktywa stanowiące pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych są również lokowane w sposób odpowiadający charakterowi i czasowi trwania zobowiązań ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych. Aktywa te są lokowane w najlepszym interesie wszystkich ubezpieczających i beneficjentów, z uwzględnieniem przyjętych celów prowadzonej polityki, w tym m.in:

- aktywa muszą być odpowiednio zróżnicowane i rozproszone oraz umożliwiać właściwą reakcję w sytuacji dynamicznych zmian w otoczeniu gospodarczym lub wystąpienia zjawisk katastroficznych,
- Towarzystwo nie lokuje aktywów w instrumenty, które nie są dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym oraz w instrumenty pochodne,

- ➔ lokaty w aktywa emitowane przez tego samego emitenta lub grupę emitentów powiązanych muszą spełniać warunek właściwego zróżnicowania oraz unikania nadmiernego akumulowania ryzyka w całym portfelu.

Proces oceniania spójności polityki inwestycyjnej z prawem i wewnętrznymi regulacjami, a także zgodność podejmowanych decyzji inwestycyjnych dokonywanych w oparciu o nią podlega ocenie audytora wewnętrznego w ramach realizowanych, zgodnie z planem zadań audytowych oraz funkcji zgodności.

C.7.2 Koncentracja ryzyk

Towarzystwo identyfikuje trzy istotne koncentracje ryzyka:

- ➔ koncentrację aktywów,
- ➔ koncentrację ryzyka związaną z posiadanym portfelem ubezpieczeń,
- ➔ koncentrację geograficzną ryzyka i koncentrację ryzyka katastroficznego.

Ryzyko koncentracji aktywów

Ryzyko koncentracji aktywów oznacza dodatkowe ryzyko, na jakie narażone jest Towarzystwo, wynikające z braku dywersyfikacji portfela aktywów lub z dużej ekspozycji na ryzyko niewykonania zobowiązania przez pojedynczy podmiot/emitenta papierów wartościowych lub grupę powiązanych podmiotów. Towarzystwo identyfikuje ryzyko koncentracji aktywów w działalności lokacyjnej w postaci:

- ➔ koncentracji kwoty depozytów w jednym banku lub grupie powiązanych banków,
- ➔ koncentracji zaangażowania w papiery wartościowe (obligacje, akcje, inne) emitowane przez pojedynczy podmiot lub grupę powiązanych podmiotów.

Towarzystwo jest narażone na ryzyko koncentracji i określa wymóg kapitałowy, jeżeli skumulowane ekspozycje jednego rodzaju przekraczają określone progi koncentracji. Ryzyko koncentracji jest wyliczone na wspólnej ekspozycji funduszy inwestycyjnych i reszty aktywów Towarzystwa.

Za proces zarządzania ryzykiem koncentracji aktywów w Towarzystwie odpowiada Biuro Finansowo-Księgowe. Towarzystwo zarządza tym ryzykiem poprzez właściwe kształtowanie struktury aktywów,

uwzględniające ich koncentrację w jednym podmiocie i ocenę wiarygodności kredytowej tych podmiotów.

Celami procesu są:

- ➔ optymalizacja dywersyfikacji aktywów finansowych z punktu widzenia ekspozycji na ryzyko,
- ➔ ograniczenie wymogów kapitałowych związanych z polityką lokacyjną Towarzystwa,
- ➔ kontrola realizacji polityki inwestycyjnej.

Na proces zarządzania ryzykiem koncentracji aktywów składają się:

- ➔ planowanie struktury i maksymalnych poziomów koncentracji aktywów w powiązaniu z oceną wiarygodności kredytowej emitentów/podmiotów współpracujących,
- ➔ zarządzanie bieżącą strukturą portfela inwestycyjnego w zależności od zaangażowania Towarzystwa w jeden podmiot,
- ➔ analiza obecnej i przyszłej wiarygodności kredytowej emitentów papierów wartościowych znajdujących się w portfelu inwestycyjnym Towarzystwa,
- ➔ analiza najwyższych kwotowo poziomów zaangażowania Towarzystwa w pojedynczy podmiot/emitenta papierów wartościowych lub grupę podmiotów powiązanych.

W procesie zarządzania ryzykiem koncentracji aktywów istotnym elementem jest monitorowanie przez Towarzystwo ekspozycji na to ryzyko. Obejmuje ono monitorowanie następujących parametrów:

- ➔ Koncentracja zaangażowania w pojedynczym podmiocie/emitencie papieru wartościowego i zgodność z założeniami Polityki Inwestycyjnej.
- ➔ Ocena wiarygodności kredytowej banku (realizowana w oparciu o procedury opisane w ryzyku niewykonania zobowiązania przez kontrahenta)
- ➔ Ocena wiarygodności kredytowej emitenta papierów wartościowych.

W ramach prowadzonego monitoringu Towarzystwo opracowuje szczegółowy zakres parametrów obserwacji, które opracowywane są oddzielnie dla struktury portfela inwestycyjnego i wiarygodności kredytowej banków/emitentów. Towarzystwo ogranicza ryzyka inne niż ubezpieczeniowe, w tym

ryzyko koncentracji aktywów poprzez limity określone w strategii zarządzania ryzykiem w Towarzystwie. W przypadku przekroczenia założonych limitów przygotowywane są plany naprawcze, zmierzające do ograniczania ryzyka koncentracji aktywów.

Koncentracja ryzyka związana z posiadanym portfelem ubezpieczeń

Głównym ryzykiem, które Towarzystwo rozpoznaje w swoim profilu ryzyka, jest ryzyko ubezpieczeniowe i na nim koncentrują się procesy zarządzania ryzykiem.

Unikanie koncentracji ryzyk w Towarzystwie realizowane jest przez:

- zaangażowanie we względnie proste produkty ubezpieczeniowe,
- relatywnie dużą liczbę linii ubezpieczeń,
- brak dużych ryzyk przemysłowych w portfelu ubezpieczeń – duże rozproszenie/dywersyfikacja ryzyk.

Koncentracja geograficzna ryzyka i koncentracja ryzyka katastroficznego

Towarzystwo identyfikuje koncentrację geograficzną ryzyka przy określaniu struktury programu reasekuracyjnego na dany rok w odniesieniu do głównego ryzyka katastroficznego, na którego ekspozycję Towarzystwo jest narażone, tj. ryzyka powodzi. Koncentracja ta definiowana jest na podstawie analizy największych ekspozycji z tytułu powodzi lub stref, w których zawierane ubezpieczenia mają największy wpływ na wysokość SCR, przy użyciu stref Cresta i odpowiadających im współczynników.

Monitorowanie ekspozycji na ryzyko powodzi odbywa się w szczególności podczas prowadzonych okresowo badań ekspozycji portfela oraz monitoring katastrof obejmujących:

- pomiar koncentracji zawieranych ubezpieczeń obiektów (ryzyk) o znacznej wartości (wykaz obiektów – bordera reasekuracyjne),
- pomiar koncentracji ubezpieczeń obiektów (ryzyk) w poszczególnych województwach,
- pomiar koncentracji sum ubezpieczenia na portfelu upraw w poszczególnych województwach w podziale na rodzaje upraw oraz ryzyk,

- ➔ identyfikowanie zagrożeń katastroficznych o zasięgu ogólnopolskim na podstawie kumulacji sum ubezpieczenia dla ubezpieczeń, które chronią przed zdarzeniami katastroficznymi, m.in. przed powodzią,
- ➔ określanie zagrożenia ze strony katastrof (w tym powodzi) o zasięgu lokalnym,
- ➔ szacowanie maksymalnych kumulacji na podstawie danych historycznych,
- ➔ okresowe badanie SCR dla ryzyka katastrofy, zgodnie z obowiązującą metodologią.

C.7.3 Techniki ograniczania ryzyka

Jedną z technik ograniczania ryzyka w Towarzystwie, nieomówioną szczegółowo we wcześniejszych rozdziałach jest reasekuracja. Ma ona za zadanie wspieranie realizacji celów określonych w strategii rozwoju Towarzystwa poprzez zapewnienie stopnia przeniesienia ryzyka wystarczającego z punktu widzenia wypłacalności Towarzystwa i proporcjonalnego do rodzaju, skali i złożoności ryzyk występujących w Towarzystwie. W związku z tym, że Towarzystwo nie prowadzi działalności w zakresie reasekuracji czynnej, głównym celem reasekuracji w Towarzystwie jest skuteczne zabezpieczanie portfela ubezpieczeń.

Jednocześnie reasekuracja w Towarzystwie służy realizacji następujących celów szczegółowych:

- ➔ podwyższenie pojemności ubezpieczeniowej,
- ➔ ochrona przed szkodami katastroficznymi,
- ➔ stabilizacja wyników działalności ubezpieczeniowej,
- ➔ wsparcie płynności Towarzystwa,
- ➔ zmniejszenie wymogów kapitałowych.

W związku z powyższym przyjmuje się, że reasekuracja służy ograniczaniu w sposób znaczący ryzyka ubezpieczeniowego, które jest najbardziej istotnym spośród występujących w Towarzystwie ryzyk i generuje najwyższy wymóg kapitałowy. Reasekuracja ma zatem znaczący wpływ na parametry wypłacalności Towarzystwa.

Techniki ograniczania pozostałych ryzyk w Towarzystwie, omówione szczegółowo we wcześniejszych rozdziałach, zostały podsumowane i zaprezentowane w Tabeli.

Tabela 14. Techniki ograniczania ryzyk w TUW „TUW”

Rodzaj ryzyka	Techniki ograniczania ryzyka w TUW „TUW”
Ryzyko ubezpieczeniowe	<ul style="list-style-type: none"> • procedury analizy i monitoringu ryzyka największych/kluczowych linii biznesowych i produktów, które są stosowane w całym cyklu życia produktu od momentu jego projektowania, do momentu wycofania, a także w trakcie sprzedaży w celu optymalizacji wyników finansowych i poziomu wypłacalności, • procedury w obszarze akwizycji oraz oceny ryzyka produktów ubezpieczeniowych, które uwzględniają założenia dotyczące profilu akceptowanego ryzyka oraz limity kompetencji, • proces likwidacji szkód, który uwzględnia procedury tworzenia i weryfikacji rezerw techniczno-ubezpieczeniowych oraz limity kompetencji, • przyjęty program reasekuracji, który odzwierciedla profil prowadzonej działalności
Ryzyko rynkowe	<ul style="list-style-type: none"> • niski poziom apetytu na to ryzyko, podejście konserwatywne, ostrożna polityka inwestycyjna nastawiona na optymalizację przychodów z lokat (dominujący udział obligacji Skarbu Państwa, jak również lokowanie środków w nieruchomościach, obligacjach korporacyjnych, depozytach bankowych, a także jednostkach uczestnictwa otwartych funduszy inwestycyjnych), przy priorytecie wysokiego bezpieczeństwa inwestycji, • współpraca z kontrahentami o wysokim ratingu, • utrzymywanie wysokiego poziomu płynności finansowej, • bieżące analizy sytuacji ekonomiczno-finansowej Towarzystwa

Ryzyko operacyjne	<ul style="list-style-type: none"> • realizacja / monitorowanie planów działań zaradczych wynikających z samooceny ryzyka operacyjnego w kluczowych procesach, zdarzeń generujących straty oraz analiz scenariuszowych, • monitorowanie limitów oraz kluczowych wskaźników ryzyka operacyjnego
Ryzyko otoczenia gospodarczego	<ul style="list-style-type: none"> • bieżąca analiza raportów ryzyka i płynących z nich wniosków w zakresie (ilościowym), np. miar reputacji (ilość skarg i reklamacji na polisę oraz ilość skarg i reklamacji na szkodę) oraz jakościowym, np. analiza raportów działalności oraz otoczenia prawnego

C.7.4 Testy warunków skrajnych i analiza wrażliwości

Analiza scenariuszowa, testy stresu oraz odwrócone testy stresu są uzupełnieniem bieżącej wartości SCR i OPW oraz ich projekcji na przyszłość. Wyznaczone wielkości SCR i OPW określają jedynie poziom kapitału związany z realizacją ryzyka na poziomie konkretnego kwantyla, nie zawierają jednak żadnej informacji na temat stabilności wyniku przy zmianach kluczowych ekspozycji lub założeń. W tym celu wykorzystywana jest w Towarzystwie analiza scenariuszy i wrażliwości (ASW), w ramach której analizuje się wpływ zmian pojedynczych parametrów na wysokość rezerw BE, SCR i OPW. Parametry, które mają zostać poddane analizie wrażliwości oraz szczegółowa metodyka są ustalane każdego roku przez Komitet Ryzyka i zatwierdzane przez Zarząd.

Analizy ASW są ważnym narzędziem do zarządzania ryzykiem oraz całością prowadzonej działalności, ponieważ pozwalają określić stabilność projekcji finansowych, a także zidentyfikować ryzyka oraz założenia, których wahania w największym stopniu wpływają na wyniki.

Metodyka przeprowadzania testów warunków skrajnych i analizy wrażliwości

Przeprowadzone testy warunków skrajnych i analizy wrażliwości dotyczyły następujących hipotetycznych przypadków:

- testy stresu:
  - wykonane na danych rzeczywistych na dzień 31/12/2022, zgodnie z metodologią

UKNF z 2023 roku:

- ryzyko stopy procentowej,
- łączny scenariusz dla wybranych rodzajów ryzyka rynkowego,
- ryzyko powodzi i silnego wiatru,
- ryzyko gradobicia,
- wykonane na danych zaplanowanych na dzień 31/12/2023 (testy prospektywne), zgodnie z metodologią UKNF z 2023 roku:
  - scenariusz ekonomiczny,
  - scenariusz cyberataku,
- wykonane w ujęciu wieloletnim (testy prospektywne), zgodnie z metodyką UKNF z 2023 roku:
  - scenariusz międzysektorowy – dla lat 2023, 2024, 2025,
- wykonane w ujęciu wieloletnim (testy prospektywne), zgodnie z metodologią własną:
  - ryzyko zmian klimatycznych w okresie 10 lat,
- scenariusze – na danych rzeczywistych na dzień 30/06/2023 roku, zgodnie z metodologią własną:
  - jednoczesne zajście 2 katastrof – naturalnej oraz antropogenicznej na portfelu OC p.p.m.,
  - odwrócony test stresu (katastrofa plus częściowa niewypłacalność wybranych reasekuratorów).

W wyżej wskazanych przypadkach analizie wrażliwości poddano następujące zmienne:

- ➔ SCR,
- ➔ MCR,
- ➔ środki własne.

Ryzyko stopy procentowej

Test został przeprowadzony zgodnie z pismem z 31/03/2023, L.dz. DNU-DNUZWK.6047.1.2023.MW: „Metodyka przeprowadzania testów warunków skrajnych 15. Edycja” – rozdział 3. Test przeprowadzono na podstawie danych na dzień 31/12/2022 (roczne) i opublikowanej przez Organ

Nadzoru tabeli z głębokościami szoków oraz strukturą terminową zawartych, zgodnie ze stosowaną metodyką, w pliku „Informacja_techiczna_testow_warunkow_skrajnych_31_12_2022.xlsx”:

Wariant 1: Wykorzystanie szoków dla PLN z tabeli 1 oraz dla EUR z tabeli 2 – struktura terminowa stopy procentowej wolnej od ryzyka według stanu na 31/12/2022.

Fragment tabeli z zaproponowanymi w metodyce głębokościami szoków, dla pierwszych 10-ciu tenorów zostały przedstawione w poniższej tabeli:

Tabela 15. Zaproponowane w metodyce UKNF głębokości szoków dla pierwszych 10-ciu tenorów w PLN i EUR - wariant 1

Dla PLN

Termin	Szok dolny		Szok górny		Struktura terminowa stopy procentowej wolnej od ryzyka wg stanu na 31 grudnia 2022		
	s^{down}	b^{down}	s^{up}	b^{up}	Przed szokiem	Po szoku dolnym	Po szoku górnym
1	-51,16%	-2,12%	74,52%	3,12%	6,40%	1,01%	14,30%
2	-50,78%	-1,51%	58,35%	2,47%	6,60%	1,75%	12,92%
3	-50,39%	-1,30%	57,87%	1,84%	6,72%	2,03%	12,44%
4	-50,01%	-1,05%	57,40%	1,48%	6,75%	2,33%	12,11%
5	-49,64%	-0,96%	56,93%	1,21%	6,74%	2,44%	11,79%
6	-49,27%	-0,88%	56,47%	1,12%	6,72%	2,53%	11,64%
7	-48,90%	-0,82%	56,01%	1,00%	6,69%	2,60%	11,44%
8	-48,54%	-0,78%	55,56%	0,91%	6,67%	2,65%	11,29%
9	-48,18%	-0,76%	55,12%	0,87%	6,66%	2,69%	11,20%
10	-47,83%	-0,75%	54,68%	0,87%	6,65%	2,72%	11,15%

Dla EUR

Termin	Szok dolny		Szok górny		Struktura terminowa stopy procentowej wolnej od ryzyka wg stanu na 31 grudnia 2022		
	s^{down}	b^{down}	s^{up}	b^{up}	Przed szokiem	Po szoku dolnym	Po szoku górnym
1	-58,00%	-1,16%	61,00%	2,14%	3,18%	0,17%	7,25%
2	-51,00%	-0,99%	53,00%	1,86%	3,30%	0,63%	6,90%
3	-44,00%	-0,83%	49,00%	1,72%	3,20%	0,96%	6,49%
4	-40,00%	-0,74%	46,00%	1,61%	3,15%	1,15%	6,21%
5	-40,00%	-0,71%	45,00%	1,58%	3,13%	1,17%	6,12%
6	-38,00%	-0,67%	41,00%	1,44%	3,11%	1,26%	5,83%
7	-37,00%	-0,63%	37,00%	1,30%	3,09%	1,32%	5,54%
8	-38,00%	-0,62%	34,00%	1,19%	3,09%	1,29%	5,33%
9	-39,00%	-0,61%	32,00%	1,12%	3,09%	1,27%	5,20%
10	-40,00%	-0,61%	30,00%	1,05%	3,09%	1,25%	5,07%

W wyniku wykonanych przez TUW „TUW” przeliczeń uwzględniających założenia zawarte w metodyce w przypadku kalkulacji wg wariantu 1 zaobserwowano:

- spadek współczynnika pokrycia SCR o około 4 punkty procentowe (ze 175% do 171%),
- spadek współczynnika pokrycia MCR o około 9 punktów procentowych (z 388% do 379%),
- brak wpływu na poziom środków własnych.

W ocenie TUW „TUW”, wyniki testu potwierdzają, że Towarzystwo jest odporne na fluktuacje związane ze zmianą stóp procentowych. Przeprowadzony test nie wskazał na konieczność podejmowania dodatkowych działań zarządczych w przypadku wystąpienia tego typu sytuacji.

Łączny scenariusz dla wybranych rodzajów ryzyka rynkowego

Test został przeprowadzony zgodnie z pismem z 31/03/2023, L.dz. DNU-DNUZWK.6047.1.2023.MW oraz dołączonej do niego metodyce: „Metodyka przeprowadzania testów warunków skrajnych 15. Edycja” – rozdział 4. Test przeprowadzono na podstawie danych na dzień 31/12/2022 (roczne).

Szokom zostały poddane:

1. podstawowa struktura terminowa stopy procentowej wolnej od ryzyka publikowana przez EIOPA stosowana dla przeliczeń dla danych na dzień 31/12/2022 zgodnie z poniższą tabelą:

Tabela 3. Głębokości szoków dla ryzyka stopy procentowej w łącznym scenariuszu dla wybranych rodzajów ryzyka rynkowego⁸

Termin ⁹	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
s^{up}	42,99%	33,42%	26,93%	26,84%	26,75%	26,67%	26,59%	26,50%	26,42%	26,34%
b^{up}	1,50%	1,22%	1,03%	0,90%	0,83%	0,76%	0,71%	0,68%	0,67%	0,66%
Termin	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
s^{up}	26,26%	26,18%	26,11%	26,03%	25,95%	25,88%	25,81%	25,73%	25,66%	25,59%
b^{up}	0,64%	0,63%	0,62%	0,60%	0,59%	0,58%	0,57%	0,56%	0,55%	0,54%
Termin	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
s^{up}	25,52%	25,45%	25,38%	25,32%	25,25%	25,19%	25,12%	25,06%	24,99%	24,93%
b^{up}	0,53%	0,51%	0,50%	0,49%	0,48%	0,47%	0,47%	0,46%	0,45%	0,44%
Termin	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
s^{up}	24,87%	24,81%	24,75%	24,69%	24,63%	24,57%	24,52%	24,46%	24,40%	24,35%
b^{up}	0,43%	0,42%	0,41%	0,40%	0,40%	0,39%	0,38%	0,37%	0,37%	0,36%
Termin	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50
s^{up}	24,29%	24,24%	24,19%	24,13%	24,08%	24,03%	23,98%	23,93%	23,88%	23,83%
b^{up}	0,35%	0,34%	0,34%	0,33%	0,32%	0,32%	0,31%	0,30%	0,30%	0,29%

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych TUW z siedzibą w Warszawie przy ul. Raabego 13, 02-793 Warszawa, wpisane do Rejestru Przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, XIII Wydział Gospodarczy KRS pod numerem KRS 0000033284, wysokość kapitału zakładowego: 27.821.604,00 zł, kapitał wpłacony w całości.

2. głębokość szoków dla spreadu kredytowego obligacji korporacyjnych zgodnie z poniższą tabelą:

Tabela 4. Głębokości szoków dla spreadu kredytowego obligacji korporacyjnych

Stopień jakości kredytowej	Wzrost spreadu dla obligacji korporacyjnych (pb)
0	144
1	166
2	189
3	212
4	264
5 i 6	316
Bez ratingu	368

3. głębokość szoków dla ryzyka cen akcji i udziałów zgodnie z poniższą tabelą:

Tabela 5. Głębokości szoków dla ryzyka cen akcji i udziałów

Wyszczególnienie	Głębokość szoku
Akcje krajowych zakładów ubezpieczeń powiązanych, w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt. 31 ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej	Zmiana nadwyżki aktywów nad zobowiązaniami zakładu powiązanego, zgodnie z tym scenariuszem
Akcje pozostałych podmiotów powiązanych, w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt. 31 ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej	35%
Pozostałe akcje i udziały	70%

4. głębokość szoku dla ryzyka walutowego stanowi wzrost o 18% wartości waluty obcej w stosunku do waluty lokalnej.

W wyniku wykonanych przez TUW „TUW” przeliczeń uwzględniających założenia zawarte w metodyce zaobserwowano:

- spadek współczynnika pokrycia SCR o około 16 punktów procentowych (ze 175% do 159%),
- spadek współczynnika pokrycia MCR o około 40 punktów procentowych (z 388% do 348%) oraz
- spadek środków własnych o około 17 mln zł (z 219 mln zł do 202 mln zł.).

W ocenie TUW „TUW”, wyniki testu potwierdzają, że Towarzystwo jest odporne na zmianę podstawowych parametrów służących do wyceny aktywów oraz zobowiązań. Przeprowadzony test

nie wskazał na konieczność podejmowania dodatkowych działań zarządczych w przypadku wystąpienia tego typu sytuacji.

Ryzyko fizyczne – ryzyko powodzi i silnego wiatru

Test został przeprowadzony zgodnie z pismem z 31/03/2023, L.dz. DNU-DNUZWK.6047.1.2023.MW oraz dołączonej do niego metodyce: „Metodyka przeprowadzania testów warunków skrajnych 15. Edycja” – rozdział 7.1. Test zakładał, że szkody związane z powodzią oraz huraganem będą charakteryzowały się większym prawdopodobieństwem wystąpienia w porównaniu do przyjętych założeń w formule standardowej. Czynniki ryzyka dla powodzi w formule standardowej (0,16%) pomnożono przez wskaźnik 1,1, natomiast czynniki ryzyka dla huraganu w formule standardowej (0,04%) pomnożono przez wskaźnik 1,08.

W wyniku wykonanych przez TUW „TUW” przeliczeń uwzględniających założenia zawarte w metodyce zaobserwowano:

- spadek współczynnika wypłacalności SCR o około 2 punkty procentowe (z 175% do 173%),
- spadek współczynnika wypłacalności MCR o około 4 punkty procentowe (z 388% do 384%) oraz
- brak wpływu na poziom środków własnych.

W ocenie TUW „TUW”, wyniki testu potwierdzają, że Towarzystwo jest odporne na zmianę podstawowych parametrów służących do wyceny aktywów oraz zobowiązań. Przeprowadzony test nie wskazał na konieczność podejmowania dodatkowych działań zarządczych w przypadku wystąpienia tego typu sytuacji.

Ryzyko fizyczne – ryzyko gradobicia

Test został przeprowadzony zgodnie z pismem z 31/03/2023, L.dz. DNU-DNUZWK.6047.1.2023.MW oraz dołączonej do niego metodyce: „Metodyka przeprowadzania testów warunków skrajnych 15. Edycja” – rozdział 7.2. Test zakładał wystąpienie szkody gradowej dla oszacowanej przez TUW według określonej przez Organ Nadzoru metodyki. Zakładała ona wyliczenie potencjalnej szkody wykorzystując Formułę Standardową, stosując przy tym pewne przybliżenia jakiego w przypadku gradobicia stosuje się w Niemczech (jako kraj zbliżony geograficznie i klimatycznie do Polski).

W wyniku wykonanych przez TUW „TUW” przeliczeń uwzględniających założenia zawarte w metodyce zaobserwowano:

- spadek współczynnika wypłacalności SCR o około 17 punktów procentowych (z 175% do 158%),
- spadek współczynnika wypłacalności MCR o około 45 punktów procentowych (z 388% do 343%) oraz
- spadek środków własnych o około 22 mln zł (z 219 mln zł do 197 mln zł).

W ocenie TUW „TUW”, wyniki testu potwierdzają, że Towarzystwo jest odporne na zmianę podstawowych parametrów służących do wyceny aktywów oraz zobowiązań. Przeprowadzony test nie wskazał na konieczność podejmowania dodatkowych działań zarządczych w przypadku wystąpienia tego typu sytuacji.

Scenariusz ekonomiczny – test prospektywny

Test został przeprowadzony zgodnie z pismem z 31/03/2023, L.dz. DNM-DNU-DNUZWK.6047.1.2023.MW oraz dołączonej do niego metodyce: „Metodyka przeprowadzania testów warunków skrajnych 15. Edycja” – rozdział 8. Test przeprowadzono na podstawie danych zaplanowanych na dzień 31/12/2023.

W ekonomicznym prospektywnym teście warunków skrajnych należało rozważyć następujący scenariusz uwzględniający łączne zajście następujących szoków:

- bezrobocie wzrasta do 15% projekcji utrzymuje się na tym poziomie do końca 2025 r. a następnie wraca do poziomu z końca 2022 r.,
- inflacja utrzymuje się na poziomie 17,9% w 2023 r., a następnie liniowo spada do celu inflacyjnego NBP (2,5%) w 2030 r.,
- stopy procentowe rosną do poziomu zszokowanej struktury terminowej stopy procentowej wolnej od ryzyka analogicznie jak w łącznym scenariuszu dla wybranych rodzajów ryzyka rynkowego,
- wartość akcji spada zgodnie z szokami w FS (opisanymi w art. 168-173 rozporządzenia delegowanego),

- kurs EUR do PLN wzrasta do 6,00 zł i utrzymuje się na tym poziomie w dalszym okresie projekcji,
- kurs innych walut zachowuje się proporcjonalnie do zmian EUR/PLN w całym okresie projekcji,
- zmniejsza się wolumen sprzedaży ubezpieczeń o 10% względem planu sprzedaży na 2023 r.,
- w 2023 r. następuje wzrost o 15 p.p. rezygnacji z umów ubezpieczeń na życie (można przyjąć uproszczenie, że dodatkowe rezygnacje następują w jednym momencie).

W wyniku wykonanych przez TUW „TUW” przeliczeń uwzględniających założenia zawarte w metodyce zaobserwowano:

- spadek współczynnika wypłacalności SCR o 16 punktów procentowych (z 151% do 135%),
- wzrost współczynnika wypłacalności MCR o około 9 punktów procentowych (z 350% do 359%),
- spadek środków własnych o około 27 mln zł (z 247 mln zł do 220 mln zł).

W ocenie TUW „TUW”, wyniki testu potwierdzają, że Towarzystwo jest odporne na zmianę podstawowych parametrów służących do wyceny aktywów oraz zobowiązań na skutek recesji. Przeprowadzony test nie wskazał na konieczność podejmowania dodatkowych działań zarządczych w przypadku wystąpienia tego typu sytuacji.

Scenariusz cyberataku – test prospektywny

Test został przeprowadzony zgodnie z pismem z 31/03/2023, L.dz. DNU-DNUZWK.6047.1.2023.MW oraz dołączonej do niego metodyce: „Metodyka przeprowadzania testów warunków skrajnych 15. Edycja” – rozdział 9. Test przeprowadzono na podstawie danych zaplanowanych na dzień 31/12/2023.

Test zakłada realizację atak typu ransomware na infrastrukturę organizacji, którego wektorem jest stacja robocza pracownika w obszarze likwidacji szkód. W wyniku ataku dochodzi do zainfekowania:

- wszystkich systemów, w których w ramach danej sieci następuje komunikacja z zainfekowaną stacją,

- wszystkich stacji roboczych w podsięci zaatakowanego pierwotnie użytkownika,
- jednego kontrolera domeny.

W wyniku wykonanych przez TUW „TUW” przeliczeń uwzględniających powyższe założenia zaobserwowano:

- spadek współczynnika wypłacalności SCR o około 6 punktów procentowych (z 151% do 145%),
- spadek współczynnika wypłacalności MCR o około 16 punktów procentowych (z 350% do 334%) oraz
- spadek środków własnych o około 11 mln zł (z 247 mln zł do 236 mln zł).

W ocenie TUW „TUW”, wyniki testu potwierdzają, że Towarzystwo jest odporne na zmiany w wycenie aktywów i zobowiązań na skutek cyberataku. Przeprowadzony test nie wskazał na konieczność podejmowania dodatkowych działań zarządczych w przypadku wystąpienia tego typu sytuacji.

Scenariusz międzysektorowy – test wieloletni

Test został przeprowadzony zgodnie z pismem z 31/03/2023, L.dz. DNU-DNUZWK.6047.1.2023.MW oraz dołączonej do niego metodyce: „Metodyka przeprowadzania testów warunków skrajnych 15. Edycja” – rozdział 10. Test przeprowadzono na podstawie danych zaplanowanych na dzień 31/12/2023, 31/12/2024, 31/12/2025.

Wieloletni test warunków skrajnych jest przeprowadzany przez zakłady ubezpieczeń/reasekuracji działu I oraz działu II. Zakłada kryzys gospodarczy, związany między innymi z utrzymującą się wysoką inflacją¹, spadkiem PKB, spadkiem wynagrodzeń, wzrostem bezrobocia.

Szczegółowe założenia zostały umieszczone w załączniku do metodyki testu „Informacja techniczna _ scenariusz międzysektorowy.xlsx” i dotyczą one głównych wskaźników makroekonomicznych takich jak dynamika PKB, CPI czy kurs Euro i USD.

W wyniku wykonanych przez TUW „TUW” przeliczeń wykonanych na danych za 31/12/2023 uwzględniających założenia testu zaobserwowano:

- spadek współczynnika wypłacalności SCR o około 16 punktów procentowych (z 151% do 135%),
- spadek współczynnika wypłacalności MCR o około 35 punktów procentowych (z 350% do 315%) oraz
- spadek środków własnych o około 23 mln zł (z 247 mln zł do 224 mln zł).

W wyniku wykonanych przez TUW „TUW” przeliczeń wykonanych na danych za 31/12/2024 uwzględniających założenia testu zaobserwowano:

- spadek współczynnika wypłacalności SCR o około 22 punkty procentowe (z 167% do 145%),
- spadek współczynnika wypłacalności MCR o około 45 punktów procentowych (z 391% do 346%) oraz
- spadek środków własnych o około 33 mln zł (z 294 mln zł do 261 mln zł).

W wyniku wykonanych przez TUW „TUW” przeliczeń wykonanych na danych za 31/12/2025 uwzględniających założenia testu zaobserwowano:

- spadek współczynnika wypłacalności SCR o około 25 punkty procentowe (z 182% do 157%),
- spadek współczynnika wypłacalności MCR o około 48 punktów procentowych (z 425% do 377%) oraz
- spadek środków własnych o około 37 mln zł (z 337 mln zł do 300 mln zł).

W ocenie TUW „TUW”, wyniki testu potwierdzają, że Towarzystwo jest odporne na zmiany w wycenie aktywów i zobowiązań na skutek cyberataku. Przeprowadzony test nie wskazał na konieczność podejmowania dodatkowych działań zarządczych w przypadku wystąpienia tego typu sytuacji.

Katastrofa + częściowa niewypłacalność wybranych reasekuratorów (odwrócony test stresu)

Test został przeprowadzony z przyjęciem niżej wymienionych założeń.

Przeprowadzony test zakładał jednoczesną realizację ryzyka katastroficznego i ryzyka niewykonania zobowiązania reasekuracyjnego. Przyjęto, że dwóch reasekuratorów umowy na portfelu

majątkowym nie jest w stanie uregulować ponad połowy swoich zobowiązań powstałych w związku z testowaną katastrofą jak i ujętych w bilansie przed wystąpieniem katastrofy.

Test przeprowadzony zgodnie z powyższą metodologią obejmował, m.in. wystąpienie powodzi 1/200 (zgodnie z FS), która powoduje szkody brutto: 621 mln zł, częściową utratę możliwości realizacji zobowiązań przez dwóch reasekuratorów (wynoszącą 56% ich udziału w szkodach i należnościach) i tym samym utratę przez Towarzystwo części należności od tych reasekuratorów.

W wyniku przeprowadzonego testu stwierdzono, że wartość utraconych środków własnych brutto (przed podatkiem odroczonym) wynosi ok. 165 mln zł, z czego ok. 158 mln zł to należności powstałe ze szkód zaistniałych w wyniku powodzi na udziale własnym oraz ok. 7 mln zł to należności istniejące przed dniem zaistnienia przedmiotowego zdarzenia powodziowego. W teście uwzględniono reasekuratorów programu na portfelu majątkowym, biorących udział w katastrofie, których stopień jakości kredytowej kształtuje się na wysokim poziomie, tj. 1.

Interpretując wyniki testów warunków skrajnych Towarzystwo przyjmuje, że jednoczesna realizacja obu zdarzeń może spowodować znaczącą utratę aktywów, jednakże z uwagi na bardzo niską możliwość realizacji ryzyka niewypłacalności reasekuratora, który posiada stopień jakości kredytowej 1 oraz rating kredytowy AA S&P, prawdopodobieństwo realizacji obu zdarzeń w tym samym czasie jest bliskie zera. Mimo, że model biznesowy TUW zakłada współpracę z reasekuratorami o niskiej wrażliwości na ryzyko niewypłacalności, Towarzystwo w ramach swoich testów i analiz wykorzystuje zmienne układy scenariuszy badając ich wpływ na parametry wypłacalności. Takie działania mają na celu wsparcie procesu, dzięki któremu dokonywana jest ocena wszystkich, w tym również mało prawdopodobnych ryzyk oraz ustalana jest odpowiadająca im wielkość potrzeb kapitałowych.

W wyniku testu zaobserwowano:

- spadek dostępnych środków własnych na pokrycie wymogu kapitałowego SCR o około 138 mln zł (z 261 mln zł do 123 mln zł),
- spadek współczynnika pokrycia SCR o około 103 punkty procentowe z 201% do 98% oraz
- spadek współczynnika pokrycia MCR o około 263 punkty procentowe z 446% do 183%.

Przy interpretacji wyników testu stresu należy również pamiętać, że do niewypłacalności reasekuratora zwykle nie dochodzi w sposób nagły. TUW „TUW” na bieżąco monitoruje sytuację finansową reasekuratorów, z którymi współpracuje i w przypadku jakichkolwiek zagrożeń Zarząd TUW „TUW” będzie podejmował działania mające na celu ograniczenie ryzyka.

Dwie katastrofy

W ramach testu przeprowadzono symulację, jaki wpływ na aktywa Towarzystwa będą miały dwa różne zdarzenia, tj. katastrofa naturalna oraz zdarzenie antropogeniczne na portfelu ubezpieczeń OC p.p.m, na dzień 30/06/2023. W ramach badania wykorzystano katastrofę historyczną oraz zdarzenie szkodowe z portfela OC p.p.m. z wysokim roszczeniem. Ciężar finansowy brutto tych katastrof przedstawiał się następująco:

- powódź z roku 2010 przeskalowana do obecnego portfela: szkody brutto w wysokości 170 mln zł,
- szkoda antropogeniczna na portfelu OC p.p.m.: szkody brutto w wysokości 14 mln zł.

Test wykazał, że program reasekuracji dobrze zabezpiecza Towarzystwo przed takimi kumulacjami szkód. Przy łącznej stracie brutto w wysokości 184 mln zł, udział reasekuratorów wyniesie 168 mln zł (czyli około 91%), zaś koszty po stronie TUW wyniosą 16 mln zł.

W wyniku testu zaobserwowano:

- spadek dostępnych środków własnych na pokrycie wymogu kapitałowego SCR o około 12 mln zł (z 261 mln zł. do 249 mln zł.),
- spadek współczynnika pokrycia SCR o ponad 9 punktów procentowych z 201% do około 192% oraz
- spadek współczynnika pokrycia MCR o około 20 punktów procentowych z 446% do 426%.

Wyniki testu potwierdzają, że Towarzystwo jest odporne na dwa różne zdarzenia – katastrofę naturalną oraz zdarzenie antropogeniczne. Przeprowadzony test nie wskazał na konieczność podejmowania dodatkowych działań zarządczych na wypadek wystąpienia tego typu sytuacji.

Ryzyko zmian klimatu – test prospektywny

W ramach testu stresu zweryfikowano, czy w perspektywie 10 lat Towarzystwo jest odporne na regularne występowanie szkód klimatycznych związanych ze wzrostem temperatury ponad 2 stopnie Celsjusza. Realizując test przyjęto następujące założenia:

- ze szkód pogodowych zaistniałych od 2010 roku wyłączono szkody katastroficzne – w ten sposób ustalono wartość szkód pogodowych niekatastroficznych oraz ich przyrost w poszczególnych latach,
- zważywszy na nieprzewidywalny (nieplanowany) i zwiększający się zarazem przyrost szkód niekatastroficznych w poszczególnych latach Towarzystwo reaguje składką, jednakże reakcja ta występuje z opóźnieniem ok. 1 roku, np. przyrost szkód pogodowych w roku RRRR zostanie pokryty składką w roku RRRR+1, jednakże rok RRRR+1 może zaskoczyć TUW dodatkowym przyrostem odszkodowań, który zostanie pokryty dopiero w roku RRRR+2, itd. Tym samym więc nieprzewidywalny (nieplanowany) przyrost szkód niekatastroficznych w danym roku będzie stanowił stratę środków własnych brutto (przed podatkiem odroczonego),
- wartość strat środków własnych w poszczególnych latach została zważona tak, aby najstarsze lata miały najmniejszą wagę zaś ostatnie lata miały największą wagę; Po zsumowaniu zważonych strat w poszczególnych latach ustalono średnią roczną nieplanowaną utratę środków własnych netto (po zastosowaniu podatku odroczonego) do zastosowania dla każdego z lat z osobna w okresie 2023-2032,
- przyrost środków własnych założony w planie finansowym TUW na lata 2023-2025, w którym nie zaplanowano nieprzewidywalnych przyrostów szkód katastroficznych, będzie kontynuowany na średnim poziomie z tego okresu.

W wyniku testu zaobserwowano:

- wartość dodatkowych szkód w okresie 2023-2032: 63,5 mln zł brutto,
- regularny wzrost środków własnych: 24 mln / rok,
- współczynnik pokrycia w okresie 2023-2032 nie spada poniżej 180%.

Wyniki testu potwierdzają, że Towarzystwo jest odporne na założone zwiększające się, regularne występowanie szkód klimatycznych. Przeprowadzony test nie wskazał na konieczność podejmowania dodatkowych, poza standardowymi, działań zarządczych na wypadek wystąpienia tego typu sytuacji.

Testy jakościowe

W roku 2023 Towarzystwo przeprowadziło opisane poniżej testy z zakresu ciągłości działania i bezpieczeństwa informacji.

W zakresie bezpieczeństwa informacji:

- Przeprowadzono szereg testów bezpieczeństwa systemów informatycznych oraz narzędzi wykorzystywanych do codziennej pracy w Towarzystwie. Celem testów było sprawdzenie podatności infrastruktury Towarzystwa na różnego typu zagrożenia. Tego typu testy realizowane są zarówno przez zewnętrznych dostawców usług jak i wewnętrznie przy użyciu specjalistycznego oprogramowania.

W efekcie przeprowadzonego testu sformułowano działania zarządcze mitygujące testowane zagrożenia.

W zakresie ciągłości działania:

- W związku z koniecznością zapewnienia ciągłości działania w Towarzystwie opracowane zostały plany ciągłości działania. Plany te poddawane są corocznym testom notyfikacyjnym polegającym na weryfikacji aktualności planu przez jego właściciela i ewentualnej aktualizacji. Dodatkowo w bieżącym roku lista planów ciągłości działania została rozszerzona o dedykowane plany awaryjne na wypadek upadłości lub nagłego zaprzestania świadczenia usług przez kluczowych dostawców. Opracowanie planów wynikało z przeprowadzonej analizy ryzyka dotyczącej możliwości upadłości lub zaprzestania świadczenia usług przez kluczowych dostawców. Przeprowadzona analiza nie wykazała zwiększenia poziomu ryzyka wystąpienia badanych zagrożeń.

Wprowadzone plany podnoszą bezpieczeństwo procesów realizowanych w Towarzystwie oraz gwarantują ujednoczone podejście do sytuacji, w której doszłoby do materializacji badanego ryzyka.

- W ramach testów rzeczywistych przeprowadzono testy polegające na odtworzeniu z backupu środowiska preprodukcyjnego Towarzystwa (lustrzane i odseparowane dla potrzeb testów odbicie środowiska produkcyjnego). Polegało to na wyłączeniu maszyny odpowiedzialnej za środowisko preprodukcyjne, następnie uruchomienia nowej maszyny, na którą odtworzona zostaje kopia bazy produkcyjnej. Po szczegółowej konfiguracji i weryfikacji środowisko preprodukcyjne zostaje udostępnione użytkownikom.

Przeprowadzony test potwierdził prawidłowość zapisów backupu oraz jego prawidłowe odtworzenie.

- W ramach działań monitorujących informacje na specjalistycznych forach Towarzystwo pozyskało informację na temat krytycznej podatności typu zero day (podatność wykryta przez hakerów przed jej wykryciem przez producenta) dotyczącej używanego w Towarzystwie systemu MS Outlook. Na podstawie tej informacji przeprowadzono grę sztabową obrazującą proces reakcji na pozyskanie tego typu informacji. W ramach gry monitorowano rzeczywiste działania realizowane przez poszczególnych administratorów. Poza działaniami zalecanymi przez producenta oprogramowania administratorzy Towarzystwa zweryfikowali czy podatność nie została wykorzystana zanim została opublikowana.

Analiza działań prowadzonych w trybie rzeczywistym potwierdziła przygotowanie Towarzystwa do reakcji na tego typu incydenty. Poza wprowadzeniem rekomendowanych rozwiązań przeprowadzono również weryfikację czy podatność nie została wykorzystana przed dniem jej publikacji. Przeprowadzone analizy nie wykazały takich działań.

Wyniki testów warunków skrajnych

Tabela 16. Symulacja wyników (scenariusz „0” oparty o kalkulację SCR/EOF za IV kwartał 2022)

Dostępne i dopuszczone środki własne	scen 0 – Q4 2022	Ryzyko stopy procentowe	Łączny scenariusz ryzyka rynkowego
Współczynnik EOF(SCR)/SCR	174,59%	170,66%	158,87%
Współczynnik EOF(MCR)/MCR	387,98%	379,25%	347,54%
Ryzyko rynkowe / SCR*	29,97%	34,24%	34,57%
Ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta / SCR*	17,48%	17,09%	17,22%
Ryzyko w ubezpieczeniach na życie / SCR*	1,70%	1,66%	1,15%
Ryzyko w ubezpieczeniach zdrowotnych / SCR*	9,65%	9,43%	9,53%
Ryzyko w ubezpieczeniach innych niż na życie / SCR*	81,58%	79,75%	79,32%
Ryzyko operacyjne / SCR*	16,01%	15,65%	15,81%
Ryzyko rynkowe – wrażliwość**	-	16,87%	16,81%
Ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta – wrażliwość**	-	0,00%	-0,27%
Ryzyko w ubezpieczeniach na życie – wrażliwość**	-	0,00%	-31,28%
Ryzyko w ubezpieczeniach zdrowotnych – wrażliwość**	-	0,00%	0,01%
Ryzyko w ubezpieczeniach innych niż na życie – wrażliwość**	-	0,00%	-1,54%
Ryzyko operacyjne – wrażliwość**	-	0,00%	0,00%

* dane wyliczone są w obrębie jednego testu (SCR oraz ryzyka).

** wrażliwość liczona względem bazowej wartości modułu ryzyka – względem scen 0 – większe od 0 -> wzrost, mniejsze -> spadek.

Tabela 17. Symulacja wyników (scenariusz „0” oparty o kalkulację SCR/EOF za IV kwartał 2022)

Dostępne i dopuszczone środki własne	scen 0 – Q4 2022	Ryzyko powodzi i silnego wiatru	Ryzyko gradobicia
Współczynnik EOF(SCR)/SCR	174,59%	172,84%	157,69%
Współczynnik EOF(MCR)/MCR	387,98%	384,09%	342,73%
Ryzyko rynkowe / SCR*	29,97%	29,67%	30,12%
Ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta / SCR*	17,48%	17,73%	16,66%
Ryzyko w ubezpieczeniach na życie / SCR*	1,70%	1,68%	1,71%
Ryzyko w ubezpieczeniach zdrowotnych / SCR*	9,65%	9,55%	9,69%
Ryzyko w ubezpieczeniach innych niż na życie / SCR*	81,58%	81,80%	81,97%
Ryzyko operacyjne / SCR*	16,01%	15,85%	16,09%
Ryzyko rynkowe – wrażliwość**	-	0,00%	0,00%
Ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta – wrażliwość**	-	2,45%	-5,13%
Ryzyko w ubezpieczeniach na życie – wrażliwość**	-	0,00%	0,00%
Ryzyko w ubezpieczeniach zdrowotnych – wrażliwość**	-	0,00%	0,00%
Ryzyko w ubezpieczeniach innych niż na życie – wrażliwość**	-	1,29%	0,00%
Ryzyko operacyjne – wrażliwość**	-	0,00%	0,00%

* dane wyliczone są w obrębie jednego testu (SCR oraz ryzyka).

** wrażliwość liczona względem bazowej wartości modułu ryzyka – względem scen 0 – większe od 0 -> wzrost, mniejsze -> spadek.

Tabela 18. Symulacja wyników (scenariusz „0” oparty o kalkulację SCR/EOF na 2023)

Dostępne i dopuszczone środki własne	scen 0 – 2023	scenariusz międzysektorowy – 2023
Współczynnik EOF(SCR)/SCR	151,21%	135,37%
Współczynnik EOF(MCR)/MCR	349,94%	314,97%
Ryzyko rynkowe / SCR*	27,56%	29,41%
Ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta / SCR*	14,92%	14,77%
Ryzyko w ubezpieczeniach na życie / SCR*	1,40%	1,20%
Ryzyko w ubezpieczeniach zdrowotnych / SCR*	7,51%	7,43%
Ryzyko w ubezpieczeniach innych niż na życie / SCR*	64,50%	63,63%
Ryzyko operacyjne / SCR*	13,67%	13,53%
Ryzyko rynkowe – wrażliwość**	-	7,83%
Ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta – wrażliwość**	-	0,00%
Ryzyko w ubezpieczeniach na życie – wrażliwość**	-	-13,34%
Ryzyko w ubezpieczeniach zdrowotnych – wrażliwość**	-	-0,01%
Ryzyko w ubezpieczeniach innych niż na życie – wrażliwość**	-	-0,31%
Ryzyko operacyjne – wrażliwość**	-	0,00%

*dane wyliczone są w obrębie jednego testu (SCR oraz ryzyka).

** wrażliwość liczona względem bazowej wartości modułu ryzyka – względem scen 0 – większe od 0 -> wzrost, mniejsze -> spadek.

Tabela 19. Symulacja wyników (scenariusz „0” oparty o kalkulację SCR/EOF na 2024)

Dostępne i dopuszczone środki własne	scen 0 – 2024	scenariusz międzysektorowy – 2024
Współczynnik EOF(SCR)/SCR	166,68%	144,69%
Współczynnik EOF(MCR)/MCR	390,86%	345,57%
Ryzyko rynkowe / SCR*	33,55%	36,44%
Ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta / SCR*	14,17%	13,83%
Ryzyko w ubezpieczeniach na życie / SCR*	1,42%	1,20%
Ryzyko w ubezpieczeniach zdrowotnych / SCR*	7,15%	6,98%
Ryzyko w ubezpieczeniach innych niż na życie / SCR*	61,48%	60,06%
Ryzyko operacyjne / SCR*	13,35%	13,03%
Ryzyko rynkowe – wrażliwość**	-	11,24%
Ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta – wrażliwość**	-	0,00%
Ryzyko w ubezpieczeniach na życie – wrażliwość**	-	-13,78%
Ryzyko w ubezpieczeniach zdrowotnych – wrażliwość**	-	-0,01%
Ryzyko w ubezpieczeniach innych niż na życie – wrażliwość**	-	0,06%
Ryzyko operacyjne – wrażliwość**	-	0,00%

*dane wyliczone są w obrębie jednego testu (SCR oraz ryzyka).

** wrażliwość liczona względem bazowej wartości modułu ryzyka – względem scen 0 – większe od 0 -> wzrost, mniejsze -> spadek.

Tabela 20. Symulacja wyników (scenariusz „0” oparty o kalkulację SCR/EOF na 2025)

Dostępne i dopuszczone środki własne	scen 0 – 2025	scenariusz międzysektorowy – 2025
Współczynnik EOF(SCR)/SCR	181,89%	156,51%
Współczynnik EOF(MCR)/MCR	425,28%	376,52%
Ryzyko rynkowe / SCR*	36,26%	39,82%
Ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta / SCR*	13,79%	13,34%
Ryzyko w ubezpieczeniach na życie / SCR*	1,44%	1,17%
Ryzyko w ubezpieczeniach zdrowotnych / SCR*	6,99%	6,75%
Ryzyko w ubezpieczeniach innych niż na życie / SCR*	59,90%	58,10%
Ryzyko operacyjne / SCR*	13,27%	12,83%
Ryzyko rynkowe – wrażliwość**	-	13,57%
Ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta – wrażliwość**	-	0,00%
Ryzyko w ubezpieczeniach na życie – wrażliwość**	-	-15,55%
Ryzyko w ubezpieczeniach zdrowotnych – wrażliwość**	-	-0,01%
Ryzyko w ubezpieczeniach innych niż na życie – wrażliwość**	-	0,30%
Ryzyko operacyjne – wrażliwość**	-	0,00%

*dane wyliczone są w obrębie jednego testu (SCR oraz ryzyka).

** wrażliwość liczona względem bazowej wartości modułu ryzyka – względem scen 0 – większe od 0 -> wzrost, mniejsze -> spadek.

Tabela 21. Symulacja wyników (scenariusz „0” oparty o kalkulację SCR/EOF za II kwartał 2023)

Dostępne i dopuszczone środki własne	scen 0 – Q2 2023	Katastrofa + brak płynności wybranych reasekuratorów (odwrócony test stresu)	Dwie katastrofy
Współczynnik EOF(SCR)/SCR	200,54%	97,51%	191,88%
Współczynnik EOF(MCR)/MCR	445,64%	183,36%	426,40%
Ryzyko rynkowe / SCR*	32,76%	25,84%	31,68%
Ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta / SCR*	16,55%	17,15%	16,65%
Ryzyko w ubezpieczeniach na życie / SCR*	1,94%	2,01%	1,95%
Ryzyko w ubezpieczeniach zdrowotnych / SCR*	9,41%	9,74%	9,47%
Ryzyko w ubezpieczeniach innych niż na życie / SCR*	80,33%	83,17%	80,79%
Ryzyko operacyjne / SCR*	16,21%	16,78%	16,30%
Ryzyko rynkowe – wrażliwość**	-	-23,82%	-3,86%
Ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta – wrażliwość**	-	0,10%	0,06%
Ryzyko w ubezpieczeniach na życie – wrażliwość**	-	0,00%	0,00%
Ryzyko w ubezpieczeniach zdrowotnych – wrażliwość**	-	0,00%	0,00%
Ryzyko w ubezpieczeniach innych niż na życie – wrażliwość**	-	0,00%	0,00%
Ryzyko operacyjne – wrażliwość**	-	0,00%	0,00%

*dane wyliczone są w obrębie jednego testu (SCR oraz ryzyka).

** wrażliwość liczona względem bazowej wartości modułu ryzyka – względem scen 0 – większe od 0 -> wzrost, mniejsze -> spadek.

Tabela 22. Symulacja wyników testów prospektywnych (scenariusz „0” oparty o kalkulację SCR/EOF za IV kwartał 2023)

Dostępne i dopuszczone środki własne	scen 0 – Q4 2023	Scenariusz ekonomiczny – test prospektywny	Scenariusz cyberataku – test prospektywny
Współczynnik EOF(SCR)/SCR	151,21%	134,89%	144,58%
Współczynnik EOF(MCR)/MCR	349,94%	358,71%	334,34%
Ryzyko rynkowe / SCR*	27,56%	33,53%	27,56%
Ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta / SCR*	14,92%	14,95%	14,92%
Ryzyko w ubezpieczeniach na życie / SCR*	1,40%	0,85%	1,40%
Ryzyko w ubezpieczeniach zdrowotnych / SCR*	7,51%	7,19%	7,51%
Ryzyko w ubezpieczeniach innych niż na życie / SCR*	64,50%	61,39%	64,50%
Ryzyko operacyjne / SCR*	13,67%	13,03%	13,67%
Ryzyko rynkowe – wrażliwość**	-	25,68%	0,00%
Ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta – wrażliwość**	-	0,00%	0,00%
Ryzyko w ubezpieczeniach na życie – wrażliwość**	-	-42,35%	0,00%
Ryzyko w ubezpieczeniach zdrowotnych – wrażliwość**	-	-4,45%	0,00%
Ryzyko w ubezpieczeniach innych niż na życie – wrażliwość**	-	-5,13%	0,00%
Ryzyko operacyjne – wrażliwość**	-	-4,87%	0,00%

*dane wyliczone są w obrębie jednego testu (SCR oraz ryzyka).

** wrażliwość liczona względem bazowej wartości modułu ryzyka – względem scen 0 – większe od 0 -> wzrost, mniejsze -> spadek.

Tabela 23. Symulacja wyników (scenariusz „0” oparty o kalkulację SCR/EOF na 2033)

Dostępne i dopuszczone środki własne	Ryzyko zmian klimatu – 2033 – przed testem	Ryzyko zmian klimatu – 2033 – po teście
Współczynnik EOF(SCR)/SCR	243,94%	243,17%
Współczynnik EOF(MCR)/MCR	502,37%	500,66%
Ryzyko rynkowe / SCR*	0,00%	0,00%
Ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta / SCR*	0,00%	0,00%
Ryzyko w ubezpieczeniach na życie / SCR*	0,00%	0,00%
Ryzyko w ubezpieczeniach zdrowotnych / SCR*	0,00%	0,00%
Ryzyko w ubezpieczeniach innych niż na życie / SCR*	0,00%	0,00%
Ryzyko operacyjne / SCR*	0,00%	0,00%

*dane wyliczone są w obrębie jednego testu (SCR oraz ryzyka).

** wrażliwość liczona względem bazowej wartości modułu ryzyka – względem scen 0 – większe od 0 -> wzrost, mniejsze -> spadek.

D Wycena do celów wypłacalności

D.1 Aktywa

D.1.1 Ogólne zasady wyceny aktywów

Towarzystwo ujmuje i wycenia aktywa i zobowiązania inne niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości przyjętymi przez Komisję Europejską, za wyjątkiem przypadków braku zgodności z art. 75 Dyrektywy Solvency II. Jeżeli metody wyceny zawarte w MSSF przyjętych przez Komisję Europejską na podstawie rozporządzenia (WE) nr 1606/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 19 lipca 2002 r. są, czasowo lub trwale, niezgodne ze sposobem wyceny określonym w art. 75 Dyrektywy Solvency II, Towarzystwo stosuje inne metody wyceny, które są uznawane za zgodne z art. 75 Dyrektywy Solvency II.

Dokonując wyceny aktywów i zobowiązań Towarzystwo stosuje hierarchię wyceny określoną w art. 10 ust. 2–7 Aktu Delegowanego zgodnie z którą podstawową metodą wyceny aktywów i zobowiązań jest wycena według cen rynkowych notowanych na aktywnych rynkach tych samych aktywów lub zobowiązań. Gdy zastosowanie metody wyceny według cen rynkowych notowanych na aktywnych rynkach jest niemożliwe, Towarzystwo stosuje ceny rynkowe notowanych na aktywnych rynkach podobnych aktywów i zobowiązań, na podstawie kryteriów odnoszących się do aktywnych rynków, które są określone w międzynarodowych standardach rachunkowości przyjętych przez Komisję na podstawie rozporządzenia (WE) nr 1606/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 19 lipca 2002 r. dokonując korekt odzwierciedlających istniejące różnice. Jeżeli nie jest to możliwe zastosowanie metody z art. 10 ust. 1 i 2 Aktu Delegowanego KE Towarzystwo stosuje alternatywne metody wyceny.

Przy korzystaniu z alternatywnych metod wyceny Towarzystwo stosuje metody wyceny, które są spójne z co najmniej jednym z następujących podejść:

- 1) podejście rynkowe, które zakłada wykorzystywanie cen i innych odpowiednich danych z transakcji rynkowych obejmujących identyczne lub podobne aktywa lub zobowiązania lub identyczną lub podobną grupę aktywów i zobowiązań,
- 2) podejście dochodowe, dające pojedynczą wartość bieżącą poprzez dyskontowanie przyszłych kwot takich jak przepływy pieniężne, przychody lub koszty. Wartość godziwa powinna odzwierciedlać

obecne oczekiwania rynkowe dotyczące tych przyszłych kwot. Metody wyceny spójne z podejściem dochodowym obejmują metody wartości bieżącej, modele wyceny opcji oraz metodę wielookresowych nadwyżek dochodów,

3) podejście kosztowe lub podejście bieżącego kosztu odtworzenia odzwierciedlające kwotę, która byłaby obecnie wymagana w celu zastąpienia funkcji danego składnika aktywów. Z perspektywy uczestnika rynku będącego sprzedającym cena, która byłaby otrzymana w zamian za ten składnik aktywów, opiera się na koszcie, który musiałby ponieść uczestnik rynku będący kupującym, aby nabyć składnik aktywów lub wytworzyć jego zamiennik o porównywalnej jakości, skorygowanym o jego aktualne zużycie.)

D.1.2 Zmiany zasad wyceny aktywów

W 2023 nie przeprowadzono istotnych zmian w metodologii wyceny aktywów i zobowiązań w bilansie ekonomicznym.

D.1.3 Niepewność szacunków w zakresie wyceny aktywów

Niepewność szacunków w zakresie wyceny aktywów dotyczy składników majątku wycenianych metodami alternatywnymi, opisane szczegółowo w pkt D.4 Sprawozdania.

D.1.4 Szczegółowe zasady wyceny aktywów

Wartość firmy

Wartość firmy zgodnie z art. 12 Dyrektywy Solvency II w bilansie ekonomicznym wykazywana jest w wartości zero. W 2023 roku nie wystąpiły zmiany w metodologii wyceny tej pozycji do bilansu ekonomicznego. Towarzystwo nie wykazuje również w sprawozdaniu statutowym wartości firmy.

Aktywowane koszty akwizycji

Aktywowane koszty akwizycji (DAC) w bilansie statutowym są rozliczane w czasie, na zasadach obowiązujących przy tworzeniu rezerwy składek. Koszty akwizycji przeniesione na przyszłe okresy sprawozdawcze są ujmowane w aktywach bilansu jako rozliczenia międzyokresowe – aktywowane koszty akwizycji.

Aktywowane koszty akwizycji nie są rozpoznawane w aktywach według Wypłacalność II. Koszty akwizycji są uwzględniane w przepływach pieniężnych dla celów wyceny rezerwy składek dla celów

wypłacalności. W 2023 roku nie wystąpiły zmiany w metodologii wyceny tej pozycji do bilansu ekonomicznego.

Wartości niematerialne i prawne

Danymi wejściowymi do wyceny wartości niematerialnych i prawnych są składniki ujęte w rejestrze wartości niematerialnych na dzień bilansowy. W bilansie sporządzonym zgodnie z Ustawą o rachunkowości wartości niematerialne i prawne wycenia się według cen nabycia. Wartości niematerialne i prawne amortyzowane są metodą liniową.

Wartości niematerialne są wyceniane w sprawozdaniu dla celów Wypłacalności II zgodnie z art. 12 Aktu Delegowanego w wartości zero, chyba że dany składnik wartości niematerialnych i prawnych może zostać wydzielony w celu jego zbycia, a zakład ubezpieczeń i zakład reasekuracji może wykazać, że istnieje wartość dla tego samego lub podobnego składnika aktywów, która została określona zgodnie z art. 10 ust. 2 Aktu Delegowanego, w którym to przypadku taki składnik aktywów wycenia się zgodnie z art. 10 Aktu Delegowanego. W 2023 roku nie wystąpiły zmiany w metodologii wyceny tej pozycji do bilansu ekonomicznego.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego na potrzeby Wypłacalność II ustala się zgodnie z MSR 12 „Podatek dochodowy” na podstawie różnicy między wartościami przypisanymi aktywom i zobowiązaniom ujmowanym i wycenianym zgodnie z art. 223 ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, a wartościami przypisanymi aktywom i zobowiązaniom ujętym i wycenionym do celów podatkowych.

Wysokość aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego ustala się przy uwzględnieniu stawek podatku dochodowego obowiązujących w przewidywanym roku powstania obowiązku podatkowego.

Towarzystwo kompensuje aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego tylko wówczas, gdy ma dające się egzekwować prawo do kompensowania aktywów z tytułu podatków bieżących zobowiązaniami z tytułu podatków bieżących i gdy aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz zobowiązania z tytułu odroczonego podatku dochodowego odnoszą się do podatków pobieranych przez ten sam organ podatkowy.

W przypadku niewystarczających dodatnich różnic przejściowych, które mają się odwrócić w tym samym okresie co oczekiwane ujemne różnice przejściowe, Towarzystwo ocenia prawdopodobieństwo powstania dochodów do opodatkowania w tym samym okresie co odwrócenie ujemnych różnic przejściowych lub w okresach, w których strata podatkowa wynikająca ze składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego może zostać rozliczona z okresami poprzednimi lub przyszłymi. Dokonując wyceny Towarzystwo jest w stanie wykazać wobec organu nadzoru, że prawdopodobnie dostępny będzie przyszły dochód podlegający opodatkowaniu, wobec którego będzie można wykorzystać DTA, z uwzględnieniem wszelkich wymogów prawnych lub regulacyjnych dotyczących terminów przeniesienia na kolejny okres niewykorzystanych ulg podatkowych i przeniesienia na kolejny okres nierozliczonych strat podatkowych.

Towarzystwo nie dyskontuje przepływów pieniężnych dotyczących odroczonego podatku dochodowego.

W 2023 roku nie wystąpiły zmiany w metodologii wyceny tej pozycji do bilansu ekonomicznego. Towarzystwo kompensuje aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego w bilansie ekonomicznym.

Nadwyżka wynikająca ze świadczeń emerytalnych dla pracowników

Towarzystwo nie prowadzi Pracowniczego Programu Emerytalnego dla własnych pracowników, w związku z czym nie występuje nadwyżka wynikająca ze świadczeń emerytalnych. W 2023 roku nie wystąpiły zmiany w metodologii wyceny tej pozycji do bilansu ekonomicznego.

Nieruchomości, maszyny i wyposażenie

Danymi wejściowymi do ustalenia wartości nieruchomości, maszyn i wyposażenia wykorzystywanych na użytek są nieruchomości, grunty oraz pozostałe środki trwałe ujęte w rejestrach na dzień bilansowy. Dla celów bilansu sporządzonego według Ustawy o rachunkowości nieruchomości oraz pozostałe środki trwałe obejmujące maszyny i wyposażenie są wyceniane w cenie nabycia lub, w przypadku wytworzenia we własnym zakresie, w wartości kosztu ich wytworzenia. Odpisów amortyzacyjnych (umorzeniowych) dokonuje się metodą liniową z uwzględnieniem okresów ekonomicznej użyteczności środków trwałych.

Towarzystwo kwalifikuje posiadane nieruchomości i grunty jako wykorzystywane na użytek własny. Z uwagi na brak aktywnego rynku w bilansie sporządzonym dla celów Wypłacalności II nieruchomości i grunty wycenia się według wartości godziwej, przy wykorzystaniu alternatywnych metod wyceny, spójnych z art. 10 ust. 7 lit. Aktu Delegowanego.

Wartość godziwą nieruchomości wykorzystywanych na własne potrzeby ustala się w oparciu o operat szacunkowy sporządzony zgodnie z przepisami ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz.U. 1997 nr 115 poz. 741 z późniejszymi zmianami) przy zastosowaniu alternatywnych metod wyceny określonych w art. 10 ust. 7 pkt a Aktu Delegowanego stosując podejście rynkowe na podstawie wyceny rzeczoznawcy nieruchomości poprzez wykorzystywanie cen i innych odpowiednich danych z transakcji rynkowych obejmujących identyczne lub podobne nieruchomości w danym rejonie. W przypadku, gdy metoda ta nie może być zastosowana Towarzystwo stosuje podejście dochodowe określone w art. 10 ust. 7 pkt b Aktu Delegowanego, oparte na wartości bieżącej poprzez dyskontowanie przyszłych kwot z tytułu najmu nieruchomości przy zastosowaniu rynkowych stóp procentowych. W 2023 roku nie wystąpiły zmiany w metodologii wyceny tej pozycji do bilansu ekonomicznego.

W odniesieniu do środków transportu stosuje się alternatywne metody wyceny w oparciu o podejście rynkowe określone w art. 10 ust. 7 pkt a Aktu Delegowanego w oparciu o dane dostępne według systemu EurotaxGlass's na dzień bilansowy.

W 2023 roku nie wystąpiły zmiany w metodologii wyceny środków trwałych innych niż nieruchomości i środki transportu do bilansu ekonomicznego.

W wycenie aktywów dotyczących najmu powierzchni biurowych zgodnie z MSSF 16 umowy najmu zawierane na czas nieokreślony przyjęto na okres pięcioletni, z uwagi na trwające procesy zmian organizacyjnych.

Przyjęta przez Zarząd strategia działania zakłada spłaszczenie struktury organizacyjnej, co oznacza znaczne ograniczenie liczby jednostek terenowych działających na terenie kraju. Polityka ta jest zgodna z trendami rynkowymi, a także jest drogą do ograniczenia kosztów działalności Towarzystwa. Ostatnie doświadczenia płynące ze zmiany organizacji pracy Towarzystwa w warunkach pandemii i skierowanie dużej grupy pracowników do pracy zdalnej z domu potwierdzają, że profesjonalna

i efektywna obsługa członków i klientów Towarzystwa nie wymaga rozbudowanej sieci wynajmowanych lokali.

Środki trwałe inne niż nieruchomości i środki transportu ze względu na brak ewidencji transakcji rynkowych dokumentujących wartość godziwą z powodu szczególnego charakteru tych składników majątku wyceniane są na dzień bilansowy do wartości godziwej przy zastosowaniu alternatywnych metod wyceny podejście kosztowe (wg tzw. zamortyzowanego kosztu zastąpienia) określonych w Międzynarodowym Standardzie Rachunkowości 16 Rzeczowe aktywa trwałe.

W przypadku nieruchomości oraz środków transportu niepewność oszacowania może wynikać z braku na rynku nieruchomości podobnych do wycenianych oraz wystarczającej liczby transakcji.

W przypadku środków trwałych innych niż nieruchomości i środki transportu niepewność oszacowania może wynikać ze zmienności cen oraz określenia stopnia zużycia oraz utraty wartości.

Dotychczasowe doświadczenia wskazują na adekwatność przyjmowanych założeń leżących u podstaw wyceny.

Lokaty

Nieruchomości inwestycyjne wyceniane są w wartości godziwej na tych samych zasadach co nieruchomości wykorzystywane na własne potrzeby.

Udziały kapitałowe w jednostkach podporządkowanych są wyceniane za pomocą skorygowanej metody praw własności określonej zgodnie z art. 13 pkt 1b Aktu Delegowanego w postaci wyceny udziałów kapitałowych na podstawie posiadanego udziału w nadwyżce aktywów nad zobowiązaniami jednostki powiązanej z uwzględnieniem korekt wynikających z Dyrektywy Wypłacalność II.

Akcje notowane na aktywnych rynkach wyceniane są w wartości godziwej w sposób określony w art. 10 ust. 2 Aktu Delegowanego.

W odniesieniu do akcji, udziałów nie notowanych na aktywnych rynkach stosuje się wycenę według wartości godziwej przy zastosowaniu alternatywnych metod wyceny, o których mowa w art. 10 ust. 7 pkt a i b Aktu Delegowanego stosując podejście rynkowe bądź podejście dochodowe.

Obligacje skarbowe oraz korporacyjne w bilansie sporządzanym według Ustawy o rachunkowości są klasyfikowane jako „dostępne do sprzedaży”.

Danymi wejściowymi do wyceny obligacji Skarbu Państwa są posiadane obligacje według stanu na dzień bilansowy. Obligacje skarbowe w bilansie sporządzanym według Ustawy o rachunkowości oraz dla celów Wypłacalność II są wyceniane według wartości godziwej w oparciu o notowania rynkowe BONDSPOT.

Ceny rynkowe obligacji Skarbu Państwa ustalane są na podstawie ostatniego kursu fixingowego obligacji notowanych na rynku TBS Poland i publikowanych na stronie internetowej dnia bilansowym. W przypadku braku notowań danej obligacji w dniu bilansowym przyjmuje się cenę wyznaczoną na ostatnim fixingu, na którym dana obligacja była notowana przed dniem bilansowym.

W przypadku braku aktywnego rynku dla obligacji skarbowych Towarzystwo stosuje metodę alternatywną zgodnie z zasadami stosowanymi przy wycenie obligacji korporacyjnych.

Danymi wejściowymi do wyceny obligacji korporacyjnych są posiadane obligacje według stanu na dzień bilansowy. Obligacje korporacyjne w bilansie sporządzanym według Ustawy o rachunkowości oraz dla celów Wypłacalność II są wyceniane wg wartości godziwej.

Towarzystwo dla obligacji korporacyjnych raz na kwartał sprawdza czy rynek, na którym notowane są dane typy obligacji można uznać za aktywny zgodnie z kryterium uwzględniającym liczbę transakcji oraz wartości obrotu w relacji do wartości emisji danej obligacji zgodnie z zapisami w Metodologii wyceny aktywów i zobowiązań oraz kapitałowego wymogu wypłacalnościowego.

Jeżeli rynek spełnia powyższe kryterium Towarzystwo ustala wartość godziwą obligacji na bazie ceny rynkowej, w przeciwnym przypadku stosuje metodę alternatywną.

Metoda alternatywna jest spójna z art. 10 ust. 1 Aktu Delegowanego stanowiącego, iż zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji przy wycenie aktywów i zobowiązań zgodnie z art. 9 ust. 1, 2 i 3 kierują się hierarchią wyceny określoną w ust. 2–7, uwzględniając te cechy składnika aktywów lub zobowiązań, które uczestnicy rynku wzięliby pod uwagę przy wycenie tego składnika aktywów lub zobowiązań w dniu wyceny, w tym charakter i lokalizację składnika aktywów lub zobowiązań oraz ewentualne ograniczenia dotyczące sprzedaży lub wykorzystania składnika aktywów. W 2023 roku zostało zmienione kryterium badania aktywności rynku obligacji oraz sposób wyznaczania credit

spread stosowanego przy wycenie obligacji korporacyjnych. Wpływ tych zmian na wycenę obligacji nie jest materialny.

Wartość godziwa otwartych funduszy inwestycyjnych wyceniana jest na podstawie wartości jednostki funduszu inwestycyjnego opublikowanej przez TFI zarządzającego danym funduszem inwestycyjnym, przy wykorzystaniu alternatywnych metod wyceny, zgodnie z rt.. 10 ust. 7 pkt a Aktu Delegowanego. W przypadku, gdy dzień bilansowy przypada w dniu, w którym nie jest realizowany obrót jednostkami uczestnictwa danego funduszu, wartość godziwą ustala się na podstawie ostatniej dostępnej wyceny jednostki danego funduszu inwestycyjnego.

Depozyty bankowe z uwagi na brak aktywnego rynku w bilansie sporządzanym dla celów Wypłacalności II depozyty inne niż ekwiwalenty środków pieniężnych wycenia się w wartości godziwej, przy wykorzystaniu alternatywnych metod wyceny spójnych z podejściem dochodowym, zgodnie z art. 10 ust. 7 pkt b Aktu Delegowanego.

W 2023 roku nie wystąpiły zmiany w metodologii wyceny tej pozycji do bilansu ekonomicznego. Danymi wejściowymi do wyceny depozytów innych niż ekwiwalenty środków pieniężnych są posiadane depozyty według stanu na dzień bilansowy. W bilansie sporządzanym według Ustawy o rachunkowości depozyty inne niż ekwiwalenty środków pieniężnych wycenia się według skorygowanej ceny nabycia.

Depozyty bankowe wyceniane są w bilansie sporządzanym dla celów Wypłacalności II w wartości godziwej przy zastosowaniu alternatywnych metod wyceny – podejście dochodowe – w sposób określonego w art. 10 ust. 7 pkt b Aktu Delegowanego jako suma wartości nominalnej depozytu oraz oszacowanej wartości odsetek z uwzględnieniem ryzyka kredytowego banku, w którym przechowywane są środki. W 2023 roku nie wystąpiły zmiany w metodologii wyceny tych pozycji do bilansu ekonomicznego.

Z uwagi na brak aktywnego rynku pożyczki zarówno hipoteczne jak i pozostałe wyceniane są dla celów wypłacalności w wartości godziwej przy zastosowaniu alternatywnych metod wyceny w sposób określony w art. 10 ust. 7 pkt b Aktu delegowanego (podejście dochodowe) poprzez oszacowanie wartości bieżącej przyszłych przepływów pieniężnych z pożyczki z uwzględnieniem rynkowej stopy procentowej oraz warunków umowy pożyczki. W 2023 roku nie wystąpiły zmiany w metodologii wyceny tych pozycjach do bilansu ekonomicznego.

W przypadku wybranych obligacji Skarbu Państwa, obligacji korporacyjnych, depozytów bankowych oraz pożyczek niepewność oszacowania może wynikać ze zmienności otoczenia gospodarczego w zakresie ryzyka kredytowego kontrahenta oraz w zakresie stóp procentowych. Dotychczasowe doświadczenia wskazują na adekwatność przyjmowanych założeń leżących u podstaw wyceny.

Należności z tytułu ubezpieczeń

W 2023 roku nie wystąpiły zmiany w metodologii wyceny należności z tytułu ubezpieczeń do bilansu ekonomicznego. Należności regresowe począwszy od 2022 roku są uwzględnione w wyliczeniu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych. Danymi wejściowymi do wyceny należności z tytułu ubezpieczeń i od pośredników ubezpieczeniowych są posiadane należności z tytułu ubezpieczeń i od pośredników ubezpieczeniowych, według stanu na dzień bilansowy.

Z uwagi na brak aktywnego rynku należności z tytułu ubezpieczeń wyceniane są w wartości godziwej przy zastosowaniu alternatywnych metod wyceny w sposób określony w art. 10 ust. 7 pkt b Aktu Delegowanego (podejście dochodowe) poprzez oszacowanie wartości bieżącej przyszłych przepływów pieniężnych przewidywanych z przyszłego wpływu należności zdyskontowane do wartości bieżącej za pomocą rynkowej stopy procentowej.

Oszacowanie wartości bieżącej przyszłych przepływów pieniężnych dla należności z tytułu składek jest ustalane na podstawie analiz współczynnika spłacalności ustalanego w oparciu o dane historyczne za okres 5 lat poprzedzających rok, za który dokonywana jest wycena i prognozy jego rozwoju.

Należności od pośredników ubezpieczeniowych są ujmowane w wartości godziwej przy zastosowaniu podejścia dochodowego opartego na przewidywanych przyszłych przepływach pieniężnych rozliczeń z pośrednikami zdyskontowanych do wartości bieżącej. W odniesieniu do należności od pośredników przyszłe przepływy pieniężne są ustalane w oparciu o przewidywane terminy wpływu środków z uwzględnieniem zapisów umowy agencyjnej w zakresie wzajemnych rozliczeń między agentami a Towarzystwem, zgodnie z którymi Towarzystwo ma prawo potrącenia należnych kwot wraz z ustawowymi odsetkami z należnej agentowi prowizji.

W przypadku należności z tytułu ubezpieczeń i od pośredników ubezpieczeniowych niepewność oszacowania może wynikać ze zmienności otoczenia gospodarczego w zakresie ryzyka kredytowego

kontrahenta oraz w zakresie stóp procentowych. Dotychczasowe doświadczenia wskazują na adekwatność przyjmowanych założeń leżących u podstaw wyceny.

Należności z tytułu reasekuracji biernej

W 2023 roku wystąpiła zmiana w prezentacji należności z tytułu reasekuracji biernej. Należności z tytułu udziału reasekuratorów w wypłaconych odszkodowaniach i świadczeniach oraz prowizji reasekuracyjnych, w odniesieniu do kwot nieprzeterminowanych zostały przeniesione z pozycji pozostałe aktywa (niewykazane w innych pozycjach) do pozycji należności z tytułu reasekuracji biernej.

Należności z tytułu reasekuracji biernej stanowią sumę rozrachunków z tytułu reasekuracji oraz rozliczeń międzyokresowych z tytułu reasekuracji. Należności z tytułu reasekuracji biernej uwzględniają wszelkie oczekiwane płatności (należne i przeterminowane) ze strony zakładów reasekuracji odnoszące się do zdarzeń innych niż zdarzenia ubezpieczeniowe lub takich, które zostały uzgodnione między cedentem a zakładem reasekuracji, jeżeli kwota spodziewanej płatności jest pewna.

Należności z tytułu reasekuracji biernej w bilansie ekonomicznym obejmują należności niestanowiące kwot należnych z umów reasekuracji.

Z uwagi na brak aktywnego rynku należności z tytułu reasekuracji wycenia się przy zastosowaniu alternatywnych metod wyceny (podejście dochodowe) w oparciu o przewidywany termin ich rozliczenia oraz zastosowanie dyskonta do przewidywanych przyszłych wpływów pieniężnych.

W przypadku należności z tytułu reasekuracji biernej niepewność oszacowania może wynikać ze zmienności otoczenia gospodarczego w zakresie ryzyka kredytowego kontrahenta oraz stopy procentowej. Dotychczasowe doświadczenia wskazują na adekwatność przyjmowanych założeń leżących u podstaw wyceny.

Pozostałe należności (handlowe)

W 2023 roku nie wystąpiły zmiany w metodologii wyceny pozostałych należności (handlowych) do bilansu ekonomicznego. Danymi wejściowymi do wyceny pozostałych należności (handlowych, innych niż z działalności ubezpieczeniowej) są posiadane pozostałe należności, według stanu na dzień bilansowy.

Z uwagi na brak aktywnego rynku pozostałe należności (handlowe) są wyceniane przy zastosowaniu alternatywnej metody wyceny (podejście dochodowe.) zgodnie z art. 10 ust. 7 lit. B Aktu Delegowanego w kwocie możliwej do odzyskania przez Towarzystwo zdyskontowanej do wartości bieżącej. Szacunkowe przyszłe przepływy pieniężnych z tytułu rozliczeń z kontrahentem uwzględniają warunki umowy z danym podmiotem oraz ewentualnie warunki rozliczeń wynikające z przepisów prawa (w przypadku rozliczeń publiczno – prawnych).

W przypadku należności handlowych niepewność oszacowania może wynikać ze zmienności otoczenia gospodarczego w zakresie ryzyka kredytowego kontrahenta oraz w zakresie stóp procentowych. Dotychczasowe doświadczenia wskazują na adekwatność przyjmowanych założeń leżących u podstaw wyceny.

Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty wyceniane są zarówno w bilansie sporządzanym według Ustawy o rachunkowości, jak i w bilansie ekonomicznym według wartości nominalnej. Towarzystwo uważa wycenę w wartości nominalnej za najlepsze odzwierciedlenie wartości godziwej dla celów Wypłacalności II. Towarzystwo dokonuje korekty środków pieniężnych wykazywanych w sprawozdaniu finansowym sporządzonym zgodnie z PSR o rachunki bankowe środków wyodrębnionych dotyczących środków Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych Towarzystwa. W 2023 roku nie wystąpiły zmiany w metodologii wyceny tej pozycji do bilansu ekonomicznego.

W przypadku środków pieniężnych niepewność oszacowania może wynikać ze zmienności otoczenia gospodarczego w zakresie kursów walut, które Towarzystwo identyfikuje jak nieistotne. Na dzień bilansowy krajowe środki pieniężne oraz wyrażone w krajowej walucie czeki i weksle wycenia się w wartości nominalnej, zaś środki pieniężne wyrażone w walutach obcych – po obowiązującym na ten dzień średnim kursie ogłoszonym dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski. Dotychczasowe doświadczenia wskazują na adekwatność przyjmowanych założeń leżących u podstaw wyceny.

Pozostałe aktywa (niewykazane w innych pozycjach)

W 2023 roku wystąpiła zmiana w prezentacji należności z tytułu reasekuracji biernej. Należności z tytułu udziału reasekuratorów w wypłaconych odszkodowaniach i świadczeniach oraz prowizji reasekuracyjnych, w odniesieniu do kwot nieprzeterminowanych zostały przeniesione z pozycji

pozostałe aktywa (niewykazane w innych pozycjach) do pozycji należności z tytułu reasekuracji biernej.

Pozostałe aktywa (niewykazane w innych pozycjach) obejmują aktywa niewykazane w innych pozycjach bilansu ekonomicznego. Danymi wejściowymi do wyceny pozostałych aktyw są posiadane pozostałe aktywa (niewykazane w innych pozycjach) według stanu na dzień bilansowy.

Z uwagi na brak aktywnego rynku pozostałe aktywa wycenia się przy zastosowaniu alternatywnych metod wyceny (podejście dochodowe) w oparciu o przewidywany termin rozliczenia danego aktywa oraz zastosowanie dyskonta do przewidywanych przyszłych przepływów pieniężnych.

W przypadku pozostałych aktywów niepewność oszacowania może wynikać ze zmienności otoczenia gospodarczego w zakresie ryzyka kredytowego kontrahenta oraz w zakresie stóp procentowych. Dotychczasowe doświadczenia wskazują na adekwatność przyjmowanych założeń leżących u podstaw wyceny.

Leasing

Umowy leasingu są wyceniane zgodnie z MSSF 16.

D.2 Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe

D.2.1 Wycena rezerw techniczno-ubezpieczeniowych

TUW „TUW” tworzy rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe w celu pokrycia wszystkich swoich zobowiązań ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych wobec ubezpieczających i beneficjentów umów ubezpieczenia lub reasekuracji. Wartość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych odpowiada bieżącej kwocie, którą TUW „TUW” musiałby zapłacić, gdyby dokonywał natychmiastowego przeniesienia swoich praw i zobowiązań umownych na inny zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji. Wartość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych ustala się w sposób ostrożny, wiarygodny i obiektywny. Wartość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych jest równa sumie najlepszego oszacowania i marginesu ryzyka.

Wszystkie przepływy dyskontowane są stopą wolną od ryzyka publikowaną przez EIOPA.

Granice umowy ubezpieczenia ustala się na koniec okresu ubezpieczenia.

Najlepsze oszacowanie ustala się dla jednorodnych grup ryzyka, w podziale na linie biznesu. Jednorodne (homogeniczne) grupy ryzyka definiuje się jako zbiór zobowiązań ubezpieczeniowych mających podobną charakterystykę ryzyka, np. zasady underwritingu, wzorce rozliczania szkód, profil ryzyka ubezpieczających, założenia produktowe, sposoby zarządzania oraz strukturę wydatków. Ryzyka w każdej z grup powinny być dostatecznie podobne, aby pozwolić na właściwą wycenę rezerw techniczno-ubezpieczeniowych oraz na przeprowadzenie analiz statystycznych.

W przypadku pojawienia się nowych produktów homogeniczne grupy ryzyka są aktualizowane. Osoba dokonująca kalkulacji najlepszego oszacowania rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, może wydzielić, w ramach oceny eksperckiej, podgrupy, które są niejednorodne z całą grupą.

W okresie sprawozdawczym w zakresie metodyki wyceny rezerw do celów wypłacalności nie zaszły w Towarzystwie zmiany w stosunku do poprzedniego okresu sprawozdawczego..

W zakresie metodyki wyceny rezerw na potrzeby sprawozdań statutowych w okresie sprawozdawczym nie zaszły zmiany w stosunku do poprzedniego okresu sprawozdawczego.

Minimalny podział zobowiązań na grupy ryzyka, uwzględniony jest w tabeli poniżej. Z tych grup ryzyka, osoba dokonująca kalkulacji najlepszego oszacowania rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, może wydzielić, w ramach oceny eksperckiej, podgrupy, które są niejednorodne z całą grupą.

Tabela 24. Minimalny podział zobowiązań na grupy ryzyka

Grupa SI	Linia SII	Nazwa SII	Opis SII
Grupa 1	Linia 2	Ubezpieczenie na wypadek utraty dochodów	Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń na wypadek utraty dochodów w przypadku, gdy bazowa działalność nie opiera się na podobnych technikach jak w przypadku ubezpieczeń na życie, inne niż zobowiązania objęte linią biznesową 3.
Grupa 3	Linia 5	Inne ubezpieczenie pojazdów	Zobowiązania ubezpieczeniowe, które obejmują wszelkie uszkodzenie lub utratę pojazdu lądowego (w tym pojazdów szynowych) – ustawowe grupy ubezpieczeń 3 i 4 działu II.
Grupa 8	Linia 7	Ubezpieczenie ogniowe i pozostałych szkód rzeczowych	Zobowiązania ubezpieczeniowe, które obejmują wszelkie uszkodzenia lub utratę mienia inne niż wymienione w grupach ubezpieczenia 5 i 6 na skutek pożaru, eksplozji, żywiołów, w tym burzy, gradobicia lub mrozu, energii jądrowej,

			obsunięcia ziemi oraz wszelkich zdarzeń, takich jak kradzież – ustawowe grupy ubezpieczeń 8-9 działu II.
Grupa 9 bez upraw	Linia 7	Ubezpieczenia pozostałych szkód rzeczowych (jeżeli nie zostały ujęte w grupie 3, 4, 5, 6 lub 7), wywołanych przez grad lub mróz oraz at.ne przyczyny (jak np. kradzież), jeżeli przyczyny te nie są ujęte w grupie 8	j.w
Grupa 9 uprawy	Linia 7	j.w	j.w
Grupa 10 rzeczowe	Linia 4	Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej z tytułu użytkowania pojazdów mechanicznych	Zobowiązania ubezpieczeniowe od wszelkiej odpowiedzialności cywilnej z tytułu użytkowania lądowych pojazdów mechanicznych (łącznie z ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej przewoźnika) – ustawowa grupa ubezpieczeń 10 działu II.
Grupa 10 osobowe	Linia 4	j.w	j.w
Grupa 13 rzeczowe	Linia 8	Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej ogólnej	Zobowiązania ubezpieczeniowe, które obejmują wszelką odpowiedzialność cywilną z wyjątkiem zakresu określonego w grupach ubezpieczeń 4 i 6 – ustawowa grupa ubezpieczeń 13 działu II.
Grupa 13 osobowe	Linia 8	j.w.	j.w.
Grupa 15	Linia 9	Ubezpieczenie kredytu i gwarancji ubezpieczeniowej	Zobowiązania ubezpieczeniowe obejmujące niewypłacalność, kredyty eksportowe, kredyty ratalne, kredyty hipoteczne, kredyty rolnicze oraz gwarancje bezpośrednie i pośrednie.
Grupa 18	Linia 11	Ubezpieczenie świadczenia pomocy	Zobowiązania ubezpieczeniowe na pokrycie świadczenia pomocy na korzyść osób, które popadły w trudności w czasie podróży, podczas nieobecności w swoim miejscu zamieszkania lub miejscu zwykłego pobytu – ustawowa grupa ubezpieczeń 18 działu I.
RENTY Grupa 10 Grupa13	Linia 34	Ubezpieczenia rentowe związane z umowami ubezpieczeń innych niż na życie i dot. Zobowiązań ubezpieczeniowych innych niż zobowiązania z tytułu ubezpieczeń zdrowotnych	Zobowiązania z tytułu świadczeń rentowych z umów ubezpieczeń majątkowo-osobowych i powiązane ze zobowiązaniami z ubezpieczeń innych niż zdrowotne.

Na dzień 31 grudnia 2023 r. TUW „TUW” nie stosował korekty dopasowującej, o której mowa w art. 77b Dyrektywy Solwency II, korekty z tytułu zmienności, o której mowa w art. 77d ww. Dyrektywy, przejściowej struktury terminowej stopy procentowej wolnej od ryzyka, o której mowa w art. 308c

ww. Dyrektywy ani przejściowego odliczenia, o którym mowa w art. 308d ww. Dyrektywy. TUW nie stosuje istotnych uproszczeń przy obliczaniu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych.

Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe tworzone są metodami opisanymi poniżej:

a) rezerwa składki

W celu wyznaczenia najlepszego oszacowania rezerwy składki ustala się, dla każdego miesiąca, wartość przyszłych przepływów pieniężnych; oddzielnie dla wpływów, czyli przyszłych wpłat składek oraz przychodów z regresów oraz dla wypływów, jako przyszłych świadczeń i kosztów.

Po stronie przychodów zostały uwzględnione:

- przychody z tytułu regresów wyliczane jako iloczyn odszkodowań wypłaconych i wskaźnika regresów,
- przyszłe wpłaty składek, są to przyszłe wpłaty pomniejszone o prowizję wyliczane dla aktywnych umów.

Przy kalkulacji rezerwy zostały uwzględnione następujące koszty:

- koszty odszkodowań i świadczeń wypłaconych wyliczane jako iloczyn współczynnika szkodowości i rezerwy składki, skorygowanej o wskaźnik z tytułu rezygnacji. Wartość wyliczonych świadczeń wypłaconych rozkładana jest na poszczególne lata zgodnie z rozkładem opracowanym przy tworzeniu trójkątów szkodowych dla rezerwy szkodowej. Dla grupy 10 koszty wypłaconych odszkodowań i świadczeń są sumą szkód rzeczowych, osobowych nierentowych i rent. Wypłacone świadczenia dla rent jest to iloczyn liczby przyszłych szkód rentowych i wypłaconych świadczeń. Przyszłe szkody rentowe kalkulowane są w oparciu o zakładany współczynnik częstości rent. Wypłacone świadczenia rentowe kalkulowane są w oparciu o przyjęte założenia odnośnie średniego świadczenia dla rent alimentacyjnych i inwalidzkich,
- koszty pośrednie i bezpośrednie likwidacji szkód wyliczane jako iloczyn odszkodowań wypłaconych i wskaźników kosztów likwidacji pośredniej i bezpośredniej,
- koszty akwizycji wyliczane są dla aktywnych umów jako iloczyn składki przypisanej i wskaźnika kosztów akwizycji,

- ➔ aktywne umowy wyliczane są na przyszłe miesiące przy użyciu współczynników rezygnacji,
- ➔ koszty administracyjne wyliczane są dla aktywnych umów jako iloczyn składki przypisanej i wskaźnika kosztów administracyjnych,
- ➔ rezygnacje z umów wyliczane są jako iloczyn zakładanego wskaźnika rezygnacji z umów i niewykorzystanej składki pomniejszonej o prowizję. Składka niewykorzystana jest to rezerwa składki pomniejszona o przyszłe wpłaty składki.

b) rezerwy szkodowe rentowe

- ➔ rezerwa na skapitalizowaną wartość świadczeń rentowych wyliczana jest indywidualnie jako wartość obecna renty dożywotniej lub czasowej płatnej z góry. Dla każdej renty wyznaczone są projekcje przepływów finansowych, które uwzględniają wpływ śmiertelności, terminowości renty, dyskonta. Do wyliczeń stosuje się Polskie Tablice Trwania Życia,
- ➔ IBNR rentowy jest tworzony dla rent zaistniałych i niezgłoszonych oraz zgłoszonych, ale jeszcze nieprzyznanych. Rezerwa tworzona jest w oparciu o analizy przepływów pieniężnych. Wykorzystując metody Chain-Ladder i metody Bornhuettera-Fergusona prognozowana jest liczba rent, których wypłaty rozpoczną się w kolejnych latach kalendarzowych. Następnie, uwzględniając charakterystykę portfela (tj. dla uśrednionych rentobiorców) wyliczana jest wartość obecna tych rent, uwzględniająca śmiertelność i wpływ dyskonta. Suma uzyskanych wartości jest wartością wyliczanej rezerwy IBNR.

c) rezerwy szkodowe na szkody osobowe i rzeczowe

Do wyznaczania wartości rezerw szkodowych stosowane są poniżej opisane metody:

- ➔ metoda Chain-Ladder (trójkąty szkód zgłoszonych i wypłaconych),
- ➔ metoda Bornhuettera-Fergusona (dla szkód zgłoszonych i wypłaconych dla ostatnich lat szkodowych),
- ➔ metoda wyznaczania rezerwy na zadośćuczynienia za krzywdę osobom najbliższym poszkodowanego, który na skutek czynu niedozwolonego doznał trwałego i ciężkiego uszczerbku na zdrowiu oraz na zadośćuczynienia z tytułu śmierci. Wyliczenie dokonywane jest w oparciu o średnią liczbę osób uprawnionych i średnią wysokość zadośćuczynienia,

- ➔ metoda ryczałtowa (tworzona jako iloczyn rezerwy IBNR ogółem i udziału późnych szkód zgłoszonych do szkód zgłoszonych ogółem) wyznaczania rezerw szkodowych osobowych (nierentowych) w linii 4 na szkody powstałe przed okresem, dla którego budowany jest trójkąt szkód wypłaconych i zgłoszonych,
- ➔ dla celów porównawczych, do określenia poziomu niepewności wykorzystywane są również metody addytywne, Frequency-Severity, metody ryczałtowe w wysokości ustalonego wskaźnika szkodowości składki zarobionej (metoda dla części rezerw PSR, dla grup o niewielkim udziale w portfelu).

Do wyznaczenia ostatecznej wartości szkód zaszytych z wykorzystaniem większości wyżej wymienionych metod wykorzystywane są trójkąty historycznych danych szkodowych, tj. macierze, w których wiersze są latami zajścia szkody, kolumny opóźnieniem między zajściem szkody a datą płatności lub opóźnieniem między zajściem szkody a datą jej zgłoszenia, natomiast wartościami są: liczby szkód zamkniętych, liczby szkód zgłoszonych, wartości szkód zgłoszonych oraz wartości szkód wypłaconych.

Na potrzeby metody Bornhuettera-Fergusona oraz metody addytywnej konieczne jest przyjęcie określonej miary ekspozycji. Dla wartości szkód wypłaconych i zgłoszonych miarą jest składka zarobiona w podziale na lata szkodowe, natomiast dla liczby szkód wypłaconych i zgłoszonych odpowiednią miarą jest liczba polis zarobionych w portfelu na dany rok szkodowy.

W kolejnym kroku, zgodnie z oceną ekspercką, wybierane są te współczynniki, które w najlepszy sposób opisują rozwój szkód.

Następnie liczone są współczynniki rozwoju LDF (Loss Development Factors). W kolejnym kroku wyznaczane są metodą C-L ostateczne wartości szkód (łącznie RBNP i IBNR) oparte na trójkątach dla szkód wypłaconych i zgłoszonych.

Metodą Bornhuettera-Fergusona szacuje się wartość ostateczną szkód na podstawie składki zarobionej, oczekiwanej szkodowości oraz skumulowanego LDF's ($1/LDF$ z metody C-L) wartości te przypisuje się do kolejnych, analizowanych lat. Na bazie składki zarobionej wyznacza się współczynnik szkodowości brutto, na podstawie danych o końcowej wartości szkód wyznacza się współczynnik szkodowości końcowej. Następnie, analizując te parametry należy przyjąć, metodą ekspercką, wartość końcową współczynników szkodowości.

Dla celów porównawczych stosuję się metody addytywne, Frequency-Severity. W metodzie addytywnej, w oparciu o trójkąty dla szkód wypłaconych i zgłoszonych, oblicza się wartość współczynników szkodowości w relacji do składki zarobionej dla każdego roku rozwoju szkody. Następnie przyjmuje się średnie współczynniki i wyznacza ostateczną wartość rezerwy szkodowej jako iloczyn średnich współczynników i składki zarobionej.

W metodzie Frequency-Severity wykorzystywane są trójkąty na bazie liczby szkód zamkniętych i szkód zgłoszonych, wyliczane są współczynniki rozwoju liczby szkód. Następnie prognozowana w kolejnych latach liczba szkód jest przemnażana przez średnią szkodę.

d) margines ryzyka

Margines ryzyka ma wysokość zapewniającą, by wartość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych odpowiadała kwocie, jakiej zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji zażądałyby za przejęcie zobowiązań ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych i wywiązanie się z nich. Margines ryzyka wylicza się według formuły:

$$RM = CoC \sum_{t \geq 0} \frac{SCR(t)}{(1+r(t+1))^{t+1}}$$

gdzie:

CoC – oznacza stopę kosztu kapitału wynoszącą 6%,

SCR(t) – oznacza kapitałowy wymóg wypłacalności,

r(t+1) – oznacza stopę wolną od ryzyka.

Przy wyznaczaniu marginesu ryzyka uwzględnia się następujące rodzaje ryzyka:

- ryzyko aktuarialne,
- ryzyko kredytowe dotyczące umów reasekuracji, umów ze spółkami celowymi (podmiotami specjalnego przeznaczenia), pośredników i ubezpieczających oraz wszelkich innych istotnych ekspozycji blisko powiązanych ze zobowiązaniami ubezpieczeniowymi i reasekuracyjnymi,
- ryzyko operacyjne.

Aktywa dobrane są w sposób minimalizujący kapitałowy wymóg wypłacalności dla ryzyka rynkowego, na jakie narażone jest Towarzystwo. W przypadku hipotetycznej transakcji portfela istnieje hipotetyczna możliwość pokrycia najlepszego oszacowania obligacjami rządowymi i tym samym nie ma potrzeby uwzględniania ryzyk rynkowych w wyliczeniu marginesu ryzyka.

Przy kalkulacji prognoz kapitałowego wymogu wypłacalności Towarzystwo uwzględnia te ryzyka, dla których występuje ekspozycja na ryzyko. Do ryzyk tych należą: ryzyko składki i rezerw w ubezpieczeniach innych niż na życie i zdrowotnych (z wyłączeniem przyszłych składek zarobionych z planowanych umów oraz składki zarobionej na udziale własnym do dnia przejęcia zobowiązań), ryzyko długowieczności i rewizji wysokości rent w ubezpieczeniach na życie, ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta (z wyłączeniem banków), ryzyko operacyjne.

Wyliczenie marginesu ryzyka w trakcie roku opiera się na uproszczonym podejściu, które jest odpowiednim przybliżeniem. Margines ryzyka w danym punkcie czasu dla kolejnego roku ($RM(t)$) oblicza się w następujący sposób:

$RM(t) = RM(0) * BENET(t) / BENET(0)$, $0 < t < 1$, gdzie:

$RM(0)$ – margines ryzyka obliczony w czasie $t=0$,

$BENET(t)$ – najlepsze oszacowanie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych netto.

Poniżej zaprezentowano rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe brutto i netto.

Tabela 25. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe brutto dla znaczących linii biznesu w tys. zł

Rodzaje ubezpieczeń (linie biznesowe)		Pozycje z Załącznika nr 5	Rezerwy techniczno - ubezpieczeniowe				
			Rezerwa składek - BEL		Rezerwa na niewypłacone odszkodowania - BEL		Margines ryzyka
			brutto	netto	brutto	netto	
			2023 rok				
Pozycje z Załącznika nr 5			R0060	R0150	R0160	R0250	R0280
Linia 4	Ubezpieczenie OC komunikacyjne	C0050	117 190,4	132 920,0	292 759,4	89 362,7	12 307,5
Linia 5	Inne ubezpieczenie pojazdów	C0060	22 022,8	20 908,0	6 128,8	6 025,1	441,9
Linia 7	Ubezpieczenie ogniowe i pozostałych szkód rzeczowych	C0080	52 265,3	58 274,5	33 158,5	9 621,3	1 288,4
Linia 2	Ubezpieczenie na wypadek utraty dochodów	C0030	2 929,7	2 929,7	2 240,9	2 240,9	671,4
Linia 8	Ubezpieczenie OC ogólne	C0090	7 835,9	7 851,3	38 539,7	37 632,4	2 030,3
Linia 11	Ubezpieczenie Assistance	C0120	5 704,1	6 028,4	1 371,5	251,1	112,4
			2022 rok				
Linia 4	Ubezpieczenie OC komunikacyjne	C0050	124 447,0	145 981,4	293 494,5	98 913,6	10 619,9
Linia 5	Inne ubezpieczenie pojazdów	C0060	21 605,4	21 603,5	4 151,6	4 072,2	434,8
Linia 7	Ubezpieczenie ogniowe i pozostałych szkód rzeczowych	C0080	51 049,5	69 053,5	23 807,6	8 512,2	1 248,4
Linia 2	Ubezpieczenie na wypadek utraty dochodów	C0030	3 111,1	3 111,1	2 161,2	2 161,2	635,8
Linia 8	Ubezpieczenie OC ogólne	C0090	5 437,9	5 498,8	26 632,4	26 478,7	1 171,8
Linia 11	Ubezpieczenie Assistance	C0120	5 390,9	6 018,9	1 159,7	206,2	175,0

Szczegółowe dane w zakresie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych znajdują się w Załączniku 5. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe dla ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie (S.17.01.02).

D.2.2 Opis poziomu niepewności związanej z wartością rezerw techniczno-ubezpieczeniowych

Ubezpieczenia majątkowe charakteryzują się dużą niepewnością związaną z projekcją rezerw techniczno-ubezpieczeniowych. Szacuje się ich oczekiwaną wartość, a przyszłe wypłaty są wielkościami losowymi i mają tendencję do odchylenia się od wartości oczekiwanej. Niepewność dotycząca przyszłych przepływów pieniężnych może wynikać ze zmian w otoczeniu biznesowym, ekonomicznym, prawnym.

Wśród obszarów niepewności należy wymienić dalszy rozwój szkód osobowych w ubezpieczeniach OC polegający na wzroście tych szkód w porównaniu do obecnych trendów.

Ponadto w ubezpieczeniach od ognia i innych zdarzeń losowych mogą wystąpić duże szkody, które nie były obserwowane w przeszłości. W ubezpieczeniu upraw występuje duża niepewność związana ze zmiennymi warunkami atmosferycznymi, dużym zagrożeniem są ryzyka katastroficzne.

Poziom niepewności rezerw techniczno-ubezpieczeniowych został określony poprzez analizę wrażliwości w ramach zastosowanego modelu, zostały zmieniane parametry, dane i obserwowano zakres, w którym może mieścić się najlepsze oszacowanie.

W okresie sprawozdawczym Towarzystwo uwzględniła w najlepszym oszacowaniu możliwe zadośćuczynienia za krzywdę osobom najbliższym poszkodowanego, który na skutek czynu niedozwolonego doznał trwałego i ciężkiego uszczerbku na zdrowiu.

D.2.3 Różnice pomiędzy metodyką wyceny rezerw techniczno – ubezpieczeniowych do celów wypłacalności a metodyką wyceny rezerw na potrzeby sprawozdań finansowych

a. Rezerwa składek

Różnice między obiema metodami spowodowane są stosowaną metodologią. W sprawozdaniach finansowych rezerwa składek wyliczana jest jako składka przypisana przypadająca na następne okresy sprawozdawcze proporcjonalnie do przewidywanego ryzyka w tych okresach, natomiast do celów wypłacalności jest to wartość przyszłych przepływów pieniężnych. W poniższej tabeli zostały zaprezentowane wartości tej rezerwy.

Tabela 26. Rezerwa składek dla znaczących linii biznesu w tys. zł

Rodzaje ubezpieczeń (linie biznesowe)		Pozycje z Załącznika nr 5	Rezerwa składek	
			PSR	BEL
			2023 rok	
Pozycje z Załącznika nr 5				R0060
Linia 4	Ubezpieczenie OC komunikacyjne	C0050	161 534,2	117 190,4
Linia 5	Inne ubezpieczenie pojazdów	C0060	39 474,7	22 022,8
Linia 7	Ubezpieczenie ogniowe i pozostałych szkód rzeczowych	C0080	130 924,6	52 265,3
Linia 2	Ubezpieczenie na wypadek utraty dochodów	C0030	13 558,5	2 929,7
Linia 8	Ubezpieczenie OC ogólne	C0090	19 605,7	7 835,9
Linia 11	Ubezpieczenie Assistance	C0120	10 189,8	5 704,1

Szczegółowe dane w zakresie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych znajdują się w Załączniku 5. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe dla ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie (S.17.01.02).

W metodyce wyceny rezerwy składek do celów wypłacalności w wartości przepływów uwzględnia się założenia dotyczące rezygnacji z umów.

Rezygnacja z umów dla znaczących linii biznesu przedstawiona została w tabeli poniżej.

Tabela 27. Rezygnacja z umów dla znaczących linii biznesu w tys. zł

Rodzaje ubezpieczeń (linie biznesowe)		Rezerwa składek			
		Wymóg kapitałowy (SCR) z tytułu rezygnacji			
		kwota	% SCR z rezygnacji	kwota	% SCR z rezygnacji
		2023 rok		2022 rok	
Linia 4	Ubezpieczenie OC komunikacyjne	684	0,42%	594	0,34%
Linia 5	Inne ubezpieczenie pojazdów	3 371	8,54%	2 433	6,55%
Linia 7	Ubezpieczenie ogniowe i pozostałych szkód rzeczowych	10 878	8,31%	7 060	5,40%
Linia 2	Ubezpieczenie na wypadek utraty dochodów	2 854	21,05%	2 980	21,07%
Linia 8	Ubezpieczenie OC ogólne	1 745	8,90%	2 588	12,83%
Linia 11	Ubezpieczenie Assistance	1 119	10,98%	1 175	11,41%

b. Rezerwa na niewypłacone odszkodowania i świadczenia

Rezerwa na szkody zaistniałe i zgłoszone, tworzona na potrzeby określenia wypłacalności i na potrzeby sprawozdań finansowych, wyznaczana jest na podstawie roszczenia zgłoszonego przez ubezpieczonego, po oszacowaniu przez rzeczoznawcę Towarzystwa jej wysokości w oparciu o zebraną dokumentację o szkodzie.

Opis metod tworzenia rezerwy na szkody zaistniałe i niezgłoszone na potrzeby określenia wypłacalności (dla wszystkich linii biznesu) został przedstawiony powyżej. Do wyznaczania ostatecznej wartości rezerw używa się dyskonta wyznaczonego na podstawie stopy procentowej wolnej od ryzyka.

Rezerwę na szkody zaistniałe i niezgłoszone w liniach 2, 4, 5, 7, 8, 11 na potrzeby sprawozdań finansowych, tworzy się w oparciu o metodę Chain-Ladder oraz metodę Bornhuettera-Fergusona. Do wyznaczenia rezerwy szkodowej stosuje się modele oparte na analizie trójkątów szkód wypłaconych.

W pozostałych liniach, w których ze względu na specyfikę ubezpieczeń (brak wystarczającej historii szkodowości) nie można stosować metod opartych na trójkątach szkodowych, rezerwa tworzona jest metodą ryczałtową jako ustalony wskaźnik szkodowości składki zarobionej. Opis metod tworzenia rezerwy na zadośćuczynienia za krzywdę osobom najbliższym poszkodowanego, który na skutek czynu niedozwolonego doznał trwałego i ciężkiego uszczerbku na zdrowiu oraz rezerwy na szkody osobowe w linii 4 na szkody powstałe przed okresem, dla którego budowany jest trójkąt szkód wypłaconych i zgłoszonych został przedstawiony powyżej.

W metodyce wyceny rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia do celów wypłacalności oraz rezerw na potrzeby sprawozdań finansowych zostały wyszczególnione następujące elementy, które miały wpływ na różnice w wycenie:

- dyskontowanie rezerw tworzonych dla celów wypłacalności,
- uwzględnianie ujemnych wartości rezerw tworzonych dla celów wypłacalności.

Poniżej zaprezentowano wpływ dyskonta i ujemnych rezerw na wartość rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia.

Tabela 28. Rezerwa na niewypłacone odszkodowania i świadczenia – wpływ dyskonta i ujemnych rezerw

Rodzaje ubezpieczeń (linie biznesowe)		Rezerwa na niewypłacone odszkodowania			
		Dyskonto		Ujemna wartość rezerw	
		wartość	% rezerwy	wartość	% rezerwy
		2023 rok			
Linia 4	Ubezpieczenie OC komunikacyjne	106 330,2	26,6%	-2 497,3	-0,6%
Linia 5	Inne ubezpieczenie pojazdów	44,4	0,7%	-568,9	-9,2%
Linia 7	Ubezpieczenie ogniowe i pozostałych szkód rzeczowych	1 436,0	4,2%	-1 729,7	-5,0%
Linia 2	Ubezpieczenie na wypadek utraty dochodów	81,8	3,5%	-6,1	-0,3%
Linia 8	Ubezpieczenie OC ogólne	10 598,3	21,6%	-1 808,8	-3,7%
Linia 11	Ubezpieczenie Assistance	34,8	2,5%	0,0	0,0%
		2022 rok			
Linia 4	Ubezpieczenie OC komunikacyjne	152 980,8	34,3%	-2 839,6	-0,6%
Linia 5	Inne ubezpieczenie pojazdów	32,1	0,8%	-312,2	-7,5%
Linia 7	Ubezpieczenie ogniowe i pozostałych szkód rzeczowych	1 372,2	5,4%	-2 160,7	-8,6%
Linia 2	Ubezpieczenie na wypadek utraty dochodów	97,3	4,3%	-40,9	-1,8%
Linia 8	Ubezpieczenie OC ogólne	3 532,5	11,7%	-2 422,0	-8,0%
Linia 11	Ubezpieczenie Assistance	38,3	3,2%	-121,8	-10,2%

D.2.4 Wycena kwot należnych z umów reasekuracji (udział reasekuratora w rezerwach techniczno – ubezpieczeniowych)

Przyszłe przepływy pieniężne są ustalane w oparciu o przewidywane terminy wpływu środków z zgodnie z warunkami umów reasekuracji oraz z uwzględnieniem zasad rozliczania z reasekuratorem odrębnie dla poszczególnych umów reasekuracji biorąc pod uwagę przepływy z tytułu składek, odszkodowań i prowizji reasekuracyjnych.

Tabela 29. Kwoty należne z umów reasekuracji (udział reasekuratora w rezerwach techniczno – ubezpieczeniowych, w tys. zł)

Linie biznesowe		Pozycje z Załącznika nr 5	Udział reasekuratora w rezerwach techniczno - ubezpieczeniowych			
			rezerwa składek	rezerwa na niewypłacone odszkodowania	rezerwa składek	rezerwa na niewypłacone odszkodowania
			2023 rok		2022 rok	
Pozycje z Załącznika nr 5			R0140	R0240	R0140	R0240
Linia 4	Ubezpieczenie OC komunikacyjne	C0050	-15 729,7	203 396,7	-21 534,5	194 581,0
Linia 5	Inne ubezpieczenie pojazdów	C0060	1 114,8	103,7	1,8	79,4
Linia 7	Ubezpieczenie ogniowe i pozostałych szkód rzeczowych	C0080	-6 009,2	23 537,2	-18 003,9	15 295,4
Linia 2	Ubezpieczenie na wypadek utraty dochodów	C0030	0,0	0,0	0,0	0,0
Linia 8	Ubezpieczenie OC ogólne	C0090	-15,4	907,2	-60,9	153,7
Linia 11	Ubezpieczenie Assistance	C0120	-324,3	1 120,4	-628,0	953,5
Korekta tyt. ryzyka kredytowego reasekuratora		-	0,0	0,0	0,0	0,0

Szczegółowe dane w zakresie należności tytułem udziału reasekuratora znajdują się w Załączniku 5. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe dla ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie (S.17.01.02).

D.3 Inne zobowiązania

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW” wycenia zobowiązania inne niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe w kwocie, za jaką na warunkach rynkowych mogłyby one zostać przeniesione lub rozliczone pomiędzy zainteresowanymi i dobrze poinformowanymi stronami transakcji rynkowej.

Przy wycenie zobowiązań nie dokonuje się korekt w celu uwzględnienia zdolności kredytowej Towarzystwa.

Niepewność w wycenie zobowiązań

Zobowiązania Towarzystwa wykazane w bilansie dla celów wypłacalności wg stanu na 31 grudnia 2023 roku są zobowiązaniami krótkoterminowymi do jednego roku. Towarzystwo nie przewiduje opóźnień w spłacie zobowiązań. Tym samym niepewność w odniesieniu do kwoty, jak i terminu płatności okazała się nieistotna przy wycenie zobowiązań. Wskaźnik niepewności jest ograniczony do minimum.

Zmiany zasad wyceny zobowiązań innych niż rezerwy techniczno – ubezpieczeniowe

W 2023 roku nie wystąpiły zmiany zasad wyceny zobowiązań innych niż rezerwy techniczno – ubezpieczeniowe.

Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych

Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych wynikają z rezerw na odprawy emerytalno-rentowe oraz z rezerw na odprawy pośmiertne dla rodzin pracowników. Źródłem danych do wyceny w bilansie ekonomicznym są wartości z bilansu statutowego według PSR. Rezerwy na świadczenia emerytalne oraz inne obowiązkowe świadczenia na rzecz pracowników są tworzone metodami aktuarialnymi w oparciu o obowiązujące w Towarzystwie zasady wynagradzania. Towarzystwo nie posiada pracowniczych programów emerytalnych, które nakładałyby obowiązek wydzielenia aktywów na ich realizację.

W 2023 roku nie wystąpiły zmiany w metodologii wyceny zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych do bilansu ekonomicznego.

Zobowiązania warunkowe

Zobowiązania warunkowe są wyceniane w wartości godziwej przy zastosowaniu alternatywnych metod wyceny w sposób określony w art. 10 ust. 7 pkt b Aktu Delegowanego określonych na podstawie zdyskontowanych przepływów pieniężnych wymaganych na wypełnienie tychże zobowiązań przy użyciu bazowej struktury terminowej stopy procentowej wolnej od ryzyka. W 2023 roku nie wystąpiły zmiany w metodologii wyceny zobowiązań warunkowych do bilansu ekonomicznego. Towarzystwo nie posiadało w 2023 roku zobowiązań warunkowych.

Pozostałe rezerwy (inne niż techniczno-ubezpieczeniowe)

Pozostałe rezerwy (inne niż techniczno-ubezpieczeniowe) obejmują:

- rezerwy na niewykorzystane urlopy wypoczynkowe pracowników,
- rezerwy na nagrody,
- pozostałe rezerwy.

Źródłem danych do wyceny w bilansie ekonomicznym są wartości z bilansu statutowego według PSR. Pozostałe rezerwy (inne niż techniczno-ubezpieczeniowe) Towarzystwo tworzy w uzasadnionej, wiarygodnie oszacowanej wartości na pewne lub w dużym stopniu prawdopodobne przyszłe zobowiązania, których kwotę można w sposób wiarygodny oszacować. Pozostałe rezerwy wyceniane są jako wartość wynikająca z najlepszego oszacowania wymaganych płatności potrzebnych do uregulowania obecnych zobowiązań na dzień bilansowy, równej wartości księgowej według MSSF.

Rezerwy wyceniane są jako wartość wynikająca z najlepszego oszacowania wymaganych płatności potrzebnych do uregulowania obecnych zobowiązań na dzień bilansowy, równej wartości księgowej według MSSF. Tym samym różnice dla celów wypłacalności nie występują.

W 2023 roku nie wystąpiły zmiany w metodologii wyceny pozostałych rezerw do bilansu ekonomicznego.

Zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych dla pracowników

Rezerwy na świadczenia emerytalne oraz inne obowiązkowe świadczenia na rzecz pracowników są tworzone na podstawie przepisów prawa oraz obowiązujących w Towarzystwie zasad wyceniania metodami aktuarialnymi. Rezerwy wyceniane są w bilansie ekonomicznym zgodnie z MSR 19 i są równe wartości prezentowanej w bilansie statutowym. Tym samym różnice dla celów wypłacalności nie występują. W 2023 roku nie wystąpiły zmiany w metodologii wyceny zobowiązań z tytułu świadczeń emerytalnych dla pracowników do bilansu ekonomicznego.

Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego

Rezerwę z tytułu odroczonego podatku dochodowego tworzy się w związku z przejściowymi różnicami między wykazywaną w księgach rachunkowych wartością aktywów i pasywów a ich wartością podatkową. Rezerwę tworzy się w wysokości kwoty podatku dochodowego, wymagającej w przyszłości zapłaty, w związku z występowaniem dodatnich różnic przejściowych, to jest różnic, które spowodują zwiększenie podstawy obliczenia podatku dochodowego w przyszłości.

Wysokość rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego ustala się przy uwzględnieniu stawek podatku dochodowego obowiązujących w roku powstania obowiązku podatkowego.

Towarzystwo dokonuje wyliczenia korekty podatku odroczonego na podstawie różnic między bilansem ekonomicznym oraz bilansem statutowym sporządzonym na potrzeby sprawozdania

finansowego według PSR. Podstawą do wyliczenia korekty stanowią wszystkie zmiany wartości aktywów i zobowiązań.

Wycena dokonywana jest zgodnie z art. 15 Aktu Delegowanego. W 2023 roku nie wystąpiły zmiany w metodologii wyceny rezerw z tytułu podatku odroczonego do bilansu ekonomicznego. Towarzystwo kompensuje aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego w bilansie ekonomicznym.

Zobowiązania finansowe inne niż zobowiązania wobec instytucji kredytowych

Zobowiązania finansowe stanowią zobowiązanie z tytułu leasingu wyliczane w oparciu o zasady zawarte w MSSF 16.

Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń i wobec pośredników ubezpieczeniowych

Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń (w tym wobec ubezpieczających i pośredników ubezpieczeniowych) obejmują:

- ➔ kwoty związane z działalnością ubezpieczeniową, nieujęte w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych, należne ubezpieczającym i innym ubezpieczycielom,
- ➔ kwoty należne pośrednikom ubezpieczeniowym lub reasekuracyjnym (np. należne, ale niewypłacone jeszcze przez zakład prowizje z tytułu pośrednictwa), z wyłączeniem pożyczek i hipotek od zakładów ubezpieczeń, jeżeli nie są one związane z działalnością ubezpieczeniową.

Źródłem danych do wyceny w bilansie ekonomicznym są wartości z bilansu statutowego według PSR. Przy wycenie zobowiązań z tytułu ubezpieczeń (w tym wobec ubezpieczających i pośredników ubezpieczeniowych) dla potrzeb bilansu ekonomicznego ujmuje się przeterminowane kwoty należne ubezpieczającym, pośrednikom ubezpieczeniowym, zakładom ubezpieczeń, które nie są ujęte w przepływach pieniężnych uwzględnianych przy liczeniu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych.

W 2023 roku nie wystąpiły zmiany w metodologii wyceny zobowiązań z tytułu ubezpieczeń do bilansu ekonomicznego.

Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń są wyceniane przy zastosowaniu alternatywnej metody wyceny (podejście dochodowe) w kwocie prawdopodobnej do spłaty zdyskontowanej do wartości bieżącej stopą procentową wolną od ryzyka ustaloną przez EIOPA.

Zobowiązania z tytułu reasekuracji biernej

W 2023 roku wystąpiła zmiana w prezentacji zobowiązań z tytułu reasekuracji biernej. Zobowiązania z tytułu udziału reasekuratorów w składkach, w odniesieniu do kwot nieprzeteterminowanych zostały przeniesione z pozycji pozostałe zobowiązania (niewykazane w innych pozycjach) do pozycji zobowiązania z tytułu reasekuracji biernej.

Zobowiązania z tytułu reasekuracji stanowią sumę rozrachunków z tytułu reasekuracji oraz rozliczeń międzyokresowych z tytułu reasekuracji. Zobowiązania z tytułu reasekuracji biernej uwzględniają wszelkie oczekiwane płatności (należne i przeterminowane) dokonywane na rzecz zakładów reasekuracji w związku ze scedowanymi składkami.

Zobowiązania z tytułu reasekuracji biernej obejmują zobowiązania wobec zakładów reasekuracji, które nie są uwzględnione w kwotach należnych z umów reasekuracji.

Zobowiązania z tytułu reasekuracji wycenia się przy zastosowaniu alternatywnych metod wyceny (podejście dochodowe) w oparciu o przewidywany termin ich rozliczenia oraz zastosowanie dyskonta do przewidywanych przyszłych przepływów pieniężnych.

Zobowiązania finansowe inne niż zobowiązania wobec instytucji kredytowych

W pozycji ujmuje się zobowiązania z tytułu umów najmu nieruchomości (powierzchni biurowej) oraz leasingu floty samochodowej. Wycena tej pozycji jest zgodna z MSSF 16.

Pozostałe zobowiązania (handlowe, inne niż z tytułu działalności ubezpieczeniowej)

W pozycji Pozostałe zobowiązania na potrzeby Wypłacalność II ujmuje się:

- zobowiązania nie związane z transakcjami ubezpieczeniowymi i reasekuracyjnymi,
- zobowiązania wynikające z działalności lokacyjnej (z tytułu alokacji składek),
- rozliczenia międzyokresowe bierne, niezwiązane z działalnością ubezpieczeniową ani reasekuracyjną, za wyjątkiem zobowiązania z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Źródłem danych do wyceny w bilansie ekonomicznym są wartości z bilansu statutowego według PSR. W 2023 roku nie wystąpiły zmiany w metodologii wyceny pozostałych zobowiązań do bilansu ekonomicznego.

Pozostałe zobowiązania (handlowe) są wyceniane przy zastosowaniu alternatywnej metody wyceny w sposób określony w art. 10 ust. 7 pkt b Aktu Delegowanego (podejście dochodowe). Podejście dochodowe jest oparte na przyszłych przepływach pieniężnych zdyskontowanych do wartości bieżącej stopą procentową wolną od ryzyka. Szacunkowe przyszłe przepływy pieniężnych z tytułu rozliczeń uwzględniają warunki określone w umowie z kontrahentem.

Zobowiązania podporządkowane

Do zobowiązań podporządkowanych zalicza się zobowiązania, które w razie likwidacji lub upadłości zakładu ubezpieczeń będą spłacane po zaspokojeniu wszystkich innych wierzycieli Towarzystwa.

Źródłem danych do wyceny w bilansie ekonomicznym są wartości z bilansu statutowego wg PSR. Wartość godziwa zobowiązań podporządkowanych wyceniana jest przy zastosowaniu alternatywnych metod wyceny w sposób określony w art. 10 ust. 7 pkt b Aktu Delegowanego poprzez oszacowanie wartości bieżącej przyszłych przepływów pieniężnych z pożyczki z uwzględnieniem:

- rynkowej stopy procentowej ustalonej w oparciu o aktualną na dzień wyceny stopę plus marża,
- szczegółowych warunków umowy pożyczki.

Na koniec 2023 roku Towarzystwo nie posiadało zobowiązań podporządkowanych.

Pozostałe zobowiązania (niewykazane w innych pozycjach)

W 2023 roku wystąpiła zmiana w prezentacji zobowiązań z tytułu reasekuracji biernej. Zobowiązania z tytułu udziału reasekuratorów w składkach, w odniesieniu do kwot nieprzeterminowanych zostały przeniesione z pozycji pozostałe zobowiązania (niewykazane w innych pozycjach) do pozycji zobowiązania z tytułu reasekuracji biernej.

Pozostałe zobowiązania (niewykazane w innych pozycjach) obejmują zobowiązania niewykazane w innych pozycjach bilansu ekonomicznego. Zobowiązania te są regulowane w ciągu kilku miesięcy

od ich powstania. Wśród tych pozycji nie ma żadnych zobowiązań długookresowych bądź przeterminowanych.

Pozostałe zobowiązania (niewykazane w innych pozycjach) wycenia się przy zastosowaniu alternatywnych metod wyceny (podejście dochodowe) w oparciu o przewidywany termin ich rozliczenia oraz zastosowanie dyskonta do przewidywanych przyszłych przepływów pieniężnych.

Alternatywne metody wyceny zastosowane przy wycenie zobowiązań

Przy wycenie zobowiązań z tytułu ubezpieczeń i wobec pośredników ubezpieczeniowych, reasekuracji biernej, pozostałych zobowiązań handlowych (innych niż z tytułu działalności ubezpieczeniowej) oraz pozostałych zobowiązaniach (niewykazanych w innych pozycjach) Towarzystwo stosuje alternatywne metody wyceny (podejście dochodowe) w kwocie prawdopodobnej do rozliczenia zdyskontowanej do wartości bieżącej stopą procentową wolną od ryzyka ustaloną przez EIOPA.

Stosowane założenia i oceny przy wycenie zobowiązań

Zobowiązania Towarzystwa wykazane w bilansie dla celów wypłacalności wg stanu na 31 grudnia 2023 roku są zobowiązaniami krótkoterminowymi do jednego roku. Towarzystwo nie przewiduje opóźnień w spłacie zobowiązań. Założono współczynnik spłaty zobowiązań na poziomie 100%.

D.4 Alternatywne metody wyceny

Zgodnie z art. 223 ust. 1 Ustawy o działalności ubezpieczeniowej wszystkie aktywa wycenia się w wartości godziwej, czyli w kwocie, za jaką na warunkach rynkowych mogłyby zostać wymienione pomiędzy zainteresowanymi i dobrze poinformowanymi stronami transakcji. Towarzystwo kieruje się hierarchią metod wyceny opisaną w art. 10 Aktu Delegowanego.

Składnik aktywów jest uważany za notowany na aktywnym rynku, jeśli występuje odpowiednia liczba transakcji, a kwotowane ceny są łatwo i regularnie dostępne oraz reprezentują aktualne i regularnie występujące na rynku transakcje zawierane bezpośrednio między stronami.

W przypadku braku możliwości określenia wartości godziwej składnika aktywów lub zobowiązań innych niż techniczno-ubezpieczeniowe, według cen rynkowych notowanych na aktywnych rynkach,

tych samych aktywów lub zobowiązań, innych niż techniczno-ubezpieczeniowe, Towarzystwo wykorzystuje alternatywną metodę wyceny.

Metoda alternatywna jest spójna z art. 10 ust. 1 Aktu Delegowanego stanowiącego, iż zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji przy wycenie aktywów i zobowiązań zgodnie z art. 9 ust. 1, 2 i 3 kierują się hierarchią wyceny określoną w ust. 2–7, uwzględniając te cechy składnika aktywów lub zobowiązań, które uczestnicy rynku wzięliby pod uwagę przy wycenie tego składnika aktywów lub zobowiązań w dniu wyceny, w tym charakter i lokalizację składnika aktywów lub zobowiązań oraz ewentualne ograniczenia dotyczące sprzedaży lub wykorzystania składnika aktywów.

Towarzystwo stosuje alternatywne metody wyceny spójne z podejściem rynkowym, dochodowym, kosztowym lub bieżącego kosztu odtworzenia opisane w art. 10 ust. 7 Aktu Delegowanego. W odniesieniu do aktywów wycenianych w wartości godziwej za pomocą alternatywnych metod wyceny przy zastosowaniu współczynników spłacalności lub wskaźników skuteczności windykacji, co do zasady są one aktualizowane na podstawie danych historycznych i statystycznych.

W odniesieniu do aktywów i pasywów wycenianych w wartości godziwej za pomocą alternatywnych metod wyceny niepewność szacunków dotyczy zastosowanych następujących współczynników/wskaźników w wycenie:

- w odniesieniu do należności od ubezpieczających – założenia dotyczące przewidywanego współczynnika spłacalności ustalono na podstawie historycznych danych w zakresie spłacalności należności z tytułu składek za okres 5 lat poprzedzających rok, za który dokonywana jest wycena w podziale na kwartały. Ustalony współczynnik jest bezpośrednio stosowany do aktualnego poziomu należności przeterminowanych z tytułu składek wykazanych w bilansie na 31 grudnia 2023 rok. Należności od ubezpieczających są ujmowane w wartości godziwej przy zastosowaniu podejścia dochodowego opartego na przewidywanych przyszłych przepływach pieniężnych z tytułu składek zdyskontowanych do wartości bieżącej. Stosowanie alternatywnej metody wyceny w odniesieniu do należności od ubezpieczonych wynika z braku aktywnego rynku dla tych pozycji.
- w odniesieniu do należności od pośredników ubezpieczeniowych stosuje się alternatywne metody wyceny (podejście dochodowe) w sposób określony w art. 10 ust. 7 pkt b Aktu Delegowanego jako wartość przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowana stopą wolną

od ryzyka z uwzględnieniem z uwzględnieniem warunków umowy z pośrednikiem oraz oszacowanie przewidywanego terminu spłaty należności na podstawie historycznych danych za okres ostatnich 12 miesięcy kalendarzowych poprzedzających dzień bilansowy. Stosowanie alternatywnej metody wyceny w odniesieniu do należności od pośredników ubezpieczeniowych wynika z braku aktywnego rynku dla tych pozycji.

- w odniesieniu do należności z tytułu reasekuracji wyceniane są przy zastosowaniu alternatywnej metody wyceny (podejście dochodowe) w kwocie prawdopodobnej do zapłaty zdyskontowanej do wartości bieżącej stopą procentową wolną od ryzyka ustaloną przez EIOPA.
- w odniesieniu do pozostałych środków trwałych (rzeczowych składniki majątku) stosuje się alternatywne metody wyceny określone w art. 10 ust. 7 pkt c Aktu Delegowanego (podejście kosztowe) stosując regulacje określone w Międzynarodowym Standardzie Rachunkowości 16 Rzeczowe aktywa trwałe w oparciu o założenia dotyczące oceny efektywności użytkowania składnika majątku oraz długości okresu możliwości generowania przyszłych korzyści ekonomicznych. Środki trwałe inne niż nieruchomości i środki transportu ze względu na brak ewidencji transakcji rynkowych dokumentujących wartości godziwą z powodu szczególnego charakteru tych składników majątku. Stosowanie alternatywnej metody wyceny w odniesieniu do rzeczowych składników majątku wynika z braku aktywnego rynku dla tych pozycji.
- w odniesieniu do wybranych obligacji skarbowych oraz obligacji korporacyjnych stosuje się alternatywne metody wyceny (podejście dochodowe) zgodnie z art. 10 ust. 7 pkt b Aktu Delegowanego. Wartość godziwa ustalana metodą alternatywną dla obligacji o zmiennym kuponie opartym o WIBOR jest zdefiniowana, jako wartość przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowana stopą wolną od ryzyka z uwzględnieniem stałej wartości credit spread. Stosowanie alternatywnej metody wyceny w odniesieniu do obligacji przeprowadzone jest analizą aktywności rynkowej, tj. liczby transakcji oraz wartości obrotu w relacji do wartości emisji danej obligacji zgodnie z zapisami w Metodologii wyceny aktywów i zobowiązań oraz kapitałowego wymogu wypłacalnościowego. W przypadku gdy rynek nie spełnia ustalonego kryterium, Towarzystwo ustala wartość godziwą obligacji na bazie alternatywne metody wyceny – podejście dochodowe.

- ➔ w odniesieniu do wyceny zakupionych jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych stosuje się alternatywne metody wyceny (podejście rynkowe) zgodnie z art. 10 ust. 7 pkt a Aktu Delegowanego. Wartość godziwa otwartych funduszy inwestycyjnych wyceniana jest na podstawie wartości jednostki funduszu inwestycyjnego opublikowanej przez TFI zarządzającego danym funduszem inwestycyjnym. Jednostki uczestnictwa w otwartych funduszach inwestycyjnych nie mogą być zbywane na rzecz osób trzecich (Ustawa z dnia 27 maja 2004 o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi art. 83 pkt 2). W związku z tym nie jest możliwa wycena jednostek funduszu oparta o cenę rynkową pochodzącą z aktywnego rynku.
- ➔ w odniesieniu do depozytów bankowych stosuje się alternatywne metody wyceny (podejście dochodowe) w sposób określony w art. 10 ust. 7 pkt b Aktu Delegowanego jako wartość przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowana stopą wolną od ryzyka z uwzględnieniem stałej wartości spreadu kredytowego. Stosowanie alternatywnej metody wyceny w odniesieniu do depozytów bankowych wynika z braku aktywnego rynku dla tych pozycji.
- ➔ w odniesieniu do zobowiązań z tytułu ubezpieczeń wyceniane przy zastosowaniu alternatywnej metody wyceny (podejście dochodowe) w kwocie prawdopodobnej do spłaty zdyskontowanej do wartości bieżącej stopą procentową wolną od ryzyka ustaloną przez EIOPA.
- ➔ w odniesieniu do zobowiązań z tytułu reasekuracji wyceniane są przy zastosowaniu alternatywnej metody wyceny (podejście dochodowe) w kwocie prawdopodobnej do zapłaty zdyskontowanej do wartości bieżącej stopą procentową wolną od ryzyka ustaloną przez EIOPA.
- ➔ w odniesieniu do pozostałych zobowiązań (handlowych) wyceniane przy zastosowaniu alternatywnej metody wyceny w sposób określony w art. 10 ust. 7 pkt b Aktu Delegowanego (podejście dochodowe) w kwocie prawdopodobnej do spłaty zdyskontowanej do wartości bieżącej stopą procentową wolną od ryzyka ustaloną przez EIOPA.
- ➔ w odniesieniu do pozostałych zobowiązań (niewykazanych w innych pozycjach) wyceniane przy zastosowaniu alternatywnej metody wyceny (podejście dochodowe) w kwocie

prawdopodobnej do rozliczenia zdyskontowanej do wartości bieżącej stopą procentową wolną od ryzyka ustaloną przez EIOPA.

Szczegółowy sposób wyceny aktywów i zobowiązań innych niż techniczno-ubezpieczeniowe wraz z informacją o stosowaniu alternatywnych metod wyceny opisano w rozdziale D.1 Aktywa oraz D.3 Inne zobowiązania niniejszego Sprawozdania.

W odniesieniu do rezerw techniczno – ubezpieczeniowych niepewność szacunków została opisana w rozdziale D.2.2 Sprawozdania.

D.5 Wszelkie inne informacje

D.5.1 Wyjaśnienie różnic z wyceny dla celów wypłacalności oraz dla celów statutowych

Główne różnice w wycenie aktywów i zobowiązań dla celów wypłacalności są powiązane z wyceną rezerw techniczno – ubezpieczeniowych brutto i na udziale reasekuratora, w szczególności w zakresie rezerwy składek, której kalkulacja dla celów wypłacalności oparta jest na przewidywanych przyszłych przepływach pieniężnych netto (wpływów minus wydatki), co powoduje, iż przychody i koszty dotyczące przyszłych okresów sprawozdawczych, ujmowane dotąd w odrębnych pozycjach, zostały uwzględnione w kalkulacji rezerwy składek.

Zestawienie różnic z tytułu wyceny aktywów i zobowiązań dla celów wypłacalności (WII) w stosunku do wyceny aktywów i zobowiązań dla PSR prezentowanych w bilansie sporządzonym na 31 grudnia 2023 roku przedstawiono w tabeli na stronie następczej. Wartości według PSR zostały zaprezentowane po dostosowaniu do struktury bilansu Wypłacalność II.

Szczegółowe dane w zakresie wartości według Wypłacalność II znajdują się w Załączniku nr 1 do niniejszego Sprawozdania - Pozycje bilansowe (S.02.01.02).

Tabela 30. Struktura różnic w wycenie aktywów i zobowiązań wg PSR vs Wypłacalność II wykazanych na 31.12.2023

	Pozycja z Załącznika nr 1	2023 rok			Wyjaśnienie różnic w wycenie
		Wartość wg PSR	Korekta	Wartość wg WII	
Aktywa					
Aktywowane koszty akwizycji	-	91 608,3	-91 608,3	0,0	Korekta do wyceny zgodnie z art. 31 ust. 1 pkt d rozp del KE
Wartości niematerialne i prawne	R0030	44 202,3	-44 202,3	0,0	Korekta do wyceny zgodnie z art. 12 rozp. del KE
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	R0040	0,0	0,0	0,0	Korekta do wyceny zgodnie z art. 15 rozp. del KE. Towarzystwo kompensuje aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego wg WII.
Nieruchomości, maszyny i wyposażenie (Rzeczowe aktywa trwałe) wykorzystywane na użytek własny	R0060	7 379,6	32 317,3	39 696,9	Nieruchomości oraz środki transportu - korekta do wyceny zgodnie z art. 10 ust. 7a rozp. del KE (alternatywne metody wyceny - podejście rynkowe) Pozostałe środki trwałe - korekta do wyceny zgodnie z art. 10 ust. 7c rozp. del KE (alternatywne metody wyceny - podejście kosztowe) W sprawozdaniu wg WII rozpoznawane są aktywa z tytułu najmu powierzchni lokali biurowych oraz z tytułu leasingu floty samochodowej wyliczone w oparciu o regulę MSSF 16
Lokaty	R0070	674 263,4	0,3	674 263,7	Korekta do wyceny depozytów bankowych zgodnie z art. 10 ust. 7b rozp. del KE (alternatywne metody wyceny - podejście dochodowe). Korekta nie dotyczy obligacji skarbowych oraz korporacyjnych, ponieważ są wyceniane w PSR oraz WII w wartości godziwej zgodnie z art. 10 ust. 2 rozp. del KE (notowania rynkowe) oraz art. 10 ust. 7b rozp. del KE (alternatywne metody wyceny - podejście dochodowe).
Kwoty należne z umów reasekuracji*	R0270	588 211,1	-329 282,6	258 928,5	Korekta do wyceny zgodnie z art. 41 rozp. del KE
Należności z tytułu ubezpieczeń i od pośredników ubezpieczeniowych	R0360	92 387,0	-68 981,0	23 406,0	Korekta o przyszłe składki ujmowane w BEL-u, korekta do wyceny zgodnie z art. 10 ust. 7b rozp. del KE (alternatywne metody wyceny - podejście dochodowe)
Należności z tytułu reasekuracji biernej	R0370	291 681,3	-77 833,7	213 847,6	Korekta o należności stanowiące kwoty należne z umów reasekuracji oraz wpływ dyskontowania.
Pozostałe należności (handlowe, inne niż z działalności ubezpieczeniowej)	R0380	5 860,5	-1 804,6	4 055,9	Korekta o spisanie należności z tytułu ZFSS, spisanie kaucji oraz wpływ dyskontowania należności dla celów wypłacalności zgodnie z art. 10 ust. 7b rozp. del KE
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	R0410	32 561,0	-1 658,7	30 902,3	Korekta o spisanie środków pieniężnych z tytułu ZFSS.
Pozostałe aktywa (niewykazane w innych pozycjach)	R0420	2 616,0	-2 616,0	0,0	Korekta o spisanie materiałów oraz RMK (wartość godziwa zero).
Razem aktywa	R0500	1 830 770,6	-585 669,7	1 245 100,9	
Zobowiązania					
Rezerwy techniczno - ubezpieczeniowe brutto**	R0510 R0600	1 074 338,3	-365 110,6	709 227,7	Korekta do wyceny dla celów wypłacalności
Zobowiązania warunkowe	R0740	0,0	0,0	0,0	
Pozostałe rezerwy (inne niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe)	R0750	6 441,0	0,0	6 441,0	
Zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych dla pracowników	R0760	2 161,0	0,0	2 161,0	
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	R0780	4 506,2	4 782,1	9 288,3	Korekta do wyceny zgodnie z art. 15 rozp. del KE. Towarzystwo kompensuje aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego wg WII
Zobowiązania wobec instytucji kredytowych	R0800	0,0	0,0	0,0	
Zobowiązania finansowe inne niż zobowiązania wobec instytucji kredytowych	R0810	0,0	20 776,5	20 776,5	W sprawozdaniu wg WII rozpoznawane są zobowiązania finansowe stanowiące zobowiązania z tytułu najmu powierzchni lokali biurowych oraz z tytułu leasingu floty samochodowej wyliczone w oparciu o regulę MSSF 16
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń i wobec pośredników ubezpieczeniowych	R0820	32 248,8	-12 840,5	19 408,3	Korekta o kwoty zarachowanych prowizji dla pośredników ubezpieczeniowych (korekta do BEL-a) oraz wpływ dyskontowania zobowiązań dla celów wypłacalności zgodnie z art. 10 ust. 7b rozp. del KE
Zobowiązania z tytułu reasekuracji biernej	R0830	396 678,7	-206 347,9	190 330,7	Korekta o zobowiązania stanowiące kwoty należne z umów reasekuracji oraz wpływ dyskontowania.
Pozostałe zobowiązania (handlowe, inne niż z tytułu działalności ubezpieczeniowej)	R0840	12 499,6	-50,3	12 449,4	Wpływ dyskontowania zobowiązań dla celów wypłacalności zgodnie z art. 10 ust. 7b rozp. del KE
Zobowiązania podporządkowane	R0850	0,0	0,0	0,0	
Pozostałe zobowiązania (niewykazane w innych pozycjach)	R0880	3 397,2	-3 063,6	333,6	Korekta o spisanie funduszu ZFSS.
Razem zobowiązania	R0900	1 532 270,9	-561 854,3	970 416,6	
Aktywa netto/kapitały własne					
Aktywa netto/kapitały własne	R1000	298 499,7	-23 815,4	274 684,3	

* udział reasekuratora w rezerwach techniczno - ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności

** obejmują Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia inne niż ubezpieczenia na życie (R0510) oraz Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia na życie (z wyłączeniem ubezpieczeń, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczeń z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym) (R0600)

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych TUW z siedzibą w Warszawie przy ul. Raabego 13, 02-793 Warszawa, wpisane do Rejestru Przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy,

XIII

Wydział

Gospodarczy

KRS

pod

numerem

KRS 0000033284, wysokość kapitału zakładowego: 27.821.604,00 zł, kapitał wpłacony w całości.

Sprawozdanie o wypłacalności i kondycji finansowej za 2023 rok

Tabela 31. Porównanie korekt dokonanych w 2023 roku do korekt dokonanych w 2022 roku

Pozycja z Załącznika nr 1	2023 rok			2022 rok			Uwagi dot. korekt dokonanych w 2023 roku vs dokonane w 2022 roku	
	Wartość wg PSR	Korekta	Wartość wg WII	Wartość wg PSR	Korekta	Wartość wg WII		
Aktywa								
Aktywowane koszty akwizycji	-	91 608,3	-91 608,3	0,0	89 197,9	-89 197,9	0,0	Korekta do zera
Wartości niematerialne i prawne	R0030	44 202,3	-44 202,3	0,0	41 779,4	-41 779,4	0,0	Korekta do zera
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	R0040	0,0	0,0	0,0	6 063,0	-6 063,0	0,0	Towarzystwo kompensuje aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego wg WII.
Nieruchomości, maszyny i wyposażenie (Rzeczowe aktywa trwałe) wykorzystywane na użytek własny	R0060	7 379,6	32 317,3	39 696,8	8 082,6	30 928,6	39 011,2	Korekta dotyczy głównie rozpoznawania aktywów z tytułu najmu powierzchni lokali biurowych oraz z tytułu leasingu floty samochodowej wliczanych w oparciu o reguły MSSF 16.
Lokaty	R0070	674 263,4	0,3	674 263,7	591 103,1	0,0	591 103,1	Obligacje skarbowe oraz korporacyjne w bilansie sporządzanym wg PSR oraz wg WII wykazywane są w wartości godziwej. W 2023 roku Towarzystwo rozszerzyło portfel lokat o fundusze inwestycyjne.
Kwoty należne z umów reasekuracji*	R0270	588 211,1	-329 282,6	258 928,5	560 513,1	-349 476,4	211 036,7	Korekty do poziomu kwot rozliczeń przyszłych przepływów
Należności z tytułu ubezpieczeń i od pośredników ubezpieczeniowych	R0360	92 387,0	-68 981,0	23 406,0	88 855,3	-68 840,0	20 015,3	Korekty dotyczą głównie przyszłych składek. Korekta uwzględnia efekt prawdopodobieństwa spłacalności oraz efekt dyskontowania przyszłych przepływów.
Należności z tytułu reasekuracji biernej	R0370	291 681,3	-77 833,7	213 847,6	264 000,5	-264 000,5	0,0	W 2022 roku należności nieprzetworzone z tytułu reasekuracji biernej w stosunku do świadczeń już wypłaconych zostały wykazane w pozostałych aktywach (niewykazanych w innych pozycjach). Od 2023 roku należności nieprzetworzone z tytułu reasekuracji biernej są wykazywane w pozycji należności z tytułu reasekuracji biernej, a kwota korekty odzwierciedla efekt ich wyceny do wartości godziwej, w tym dyskonta.
Pozostałe należności (handlowe, inne niż z działalności ubezpieczeniowej)	R0380	5 860,5	-1 804,6	4 055,9	4 281,8	-1 332,3	2 949,5	Korekta obejmuje m.in. списание należności z tytułu ZFSS oraz списание kaucji. Korekta uwzględnia efekt dyskontowania przyszłych przepływów.
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	R0410	32 561,0	-1 658,7	30 902,3	65 535,5	-2 876,0	62 659,5	Korekta o списание środków pieniężnych z tytułu ZFSS
Pozostałe aktywa (niewykazane w innych pozycjach)	R0420	2 616,0	-2 616,0	0,0	3 030,7	193 607,7	196 638,4	W 2022 roku należności nieprzetworzone z tytułu reasekuracji biernej w stosunku do świadczeń już wypłaconych zostały wykazane w pozostałych aktywach (niewykazanych w innych pozycjach). Od 2023 roku należności nieprzetworzone z tytułu reasekuracji biernej są wykazywane w pozycji należności z tytułu reasekuracji biernej.
Razem aktywa	R0500	1 830 770,6	-585 669,7	1 245 100,9	1 722 442,8	-599 029,1	1 123 413,7	
Zobowiązania								
Rezerwy techniczno - ubezpieczeniowe brutto**	R0510 R0590	1 074 338,3	-365 110,6	709 227,7	1 056 163,4	-391 113,0	665 050,4	Aktualizacja wyceny rezerw techniczno - ubezpieczeniowych
Zobowiązania warunkowe	R0740	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Pozostałe rezerwy (inne niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe)	R0750	6 441,0	0,0	6 441,0	3 972,7	0,0	3 972,7	
Zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych dla pracowników	R0760	2 161,0	0,0	2 161,0	1 887,4	0,0	1 887,4	
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	R0780	4 506,2	4 782,1	9 288,3	0,0	870,5	870,5	Towarzystwo kompensuje aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego wg WII.
Zobowiązania wobec instytucji kredytowych	R0800	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Zobowiązania finansowe inne niż zobowiązania wobec instytucji kredytowych	R0810	0,0	20 776,5	20 776,5	0,0	22 499,4	22 499,4	Korekta dotyczy głównie rozpoznawania zobowiązań finansowych z tytułu najmu powierzchni lokali biurowych oraz z tytułu leasingu floty samochodowej wliczanych w oparciu o reguły MSSF 16
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń i wobec pośredników ubezpieczeniowych	R0820	32 248,8	-12 840,5	19 408,3	32 032,2	-12 798,6	19 233,7	Korekta uwzględnia efekt dyskontowania zobowiązań dla celów wypłacalności.
Zobowiązania z tytułu reasekuracji biernej	R0830	396 678,7	-206 347,9	190 330,7	376 516,8	-376 516,8	0,0	W 2022 roku zobowiązania nieprzetworzone z tytułu reasekuracji biernej w stosunku do świadczeń już wypłaconych zostały wykazane w pozostałych zobowiązaniach (niewykazanych w innych pozycjach). Od 2023 roku zobowiązania nieprzetworzone z tytułu reasekuracji biernej są wykazywane w pozycji zobowiązania z tytułu reasekuracji biernej, a kwota korekty odzwierciedla efekt ich wyceny do wartości godziwej, w tym dyskonta.
Pozostałe zobowiązania (handlowe, inne niż z tytułu działalności ubezpieczeniowej)	R0840	12 499,6	-50,3	12 449,4	13 672,9	-70,5	13 602,4	Korekta uwzględnia efekt dyskontowania zobowiązań dla celów wypłacalności.
Zobowiązania podporządkowane	R0850	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Pozostałe zobowiązania (niewykazane w innych pozycjach)	R0880	3 397,2	-3 063,6	333,6	5 275,3	171 717,2	176 992,5	W 2022 roku zobowiązania nieprzetworzone z tytułu reasekuracji biernej w stosunku do świadczeń już wypłaconych zostały wykazane w pozostałych zobowiązaniach (niewykazanych w innych pozycjach). Od 2023 roku zobowiązania nieprzetworzone z tytułu reasekuracji biernej są wykazywane w pozycji zobowiązania z tytułu reasekuracji biernej.
Razem zobowiązania	R0900	1 532 270,9	-561 854,3	970 416,6	1 489 530,6	-585 411,8	904 108,8	
Aktywa netto/kapitały własne								
Aktywa netto/kapitały własne	R1000	298 499,7	-23 815,4	274 684,3	232 922,1	-13 617,3	219 304,8	

* udział reasekuratora w rezerwach techniczno - ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności

** obejmują Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia inne niż ubezpieczenia na życie (R0510) oraz Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia na życie (z włączeniem ubezpieczeń, w których świadczenie jest ustalone w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczeń z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym) (R0600)

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych TUV z siedzibą w Warszawie przy ul. Raabego 13, 02-793 Warszawa, wpisane do Rejestru Przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy,

XIII

Wydział

Gospodarczy

KRS

pod

numerem

KRS 0000033284, wysokość kapitału zakładowego: 27.821.604,00 zł, kapitał wpłacony w całości.

D.5.2 Dodatkowa informacja odnośnie podatku odroczonego

Poniższa tabela przedstawia wartości aktywów i rezerw z tytułu odroczonego podatku dochodowego tj. naliczenia podatku odroczonego na różnicach między sprawozdaniem statutowym (PSR) i Wypłacalność II (WII).

Tabela 32. Wartości aktywów z tytułu podatku odroczonego w PSR i WII na 31.12.2023 r.

	Pozycja z Załącznika nr 1	2023		
		Wartość wg PSR	Korekta	Wartość wg WII
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego		15 901,7	-15 901,7	0,0
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego		20 407,8	-11 119,5	9 288,3
Aktywo netto z tytułu odroczonego podatku dochodowego	R0040	-4 506,2	-4 782,1	-9 288,3

Według stanu na koniec 2023 roku różnica pomiędzy rezerwą i aktywem z tytułu odroczonego podatku dochodowego dla celów Wypłacalności II wynosiła 9,3 mln zł i została zaprezentowana w pozycji R0780 Załącznika nr 1 do niniejszego Sprawozdania - Pozycje bilansowe (S.02.01.02). Towarzystwo przewiduje, że możliwe do potrącenia tymczasowe różnice z wyceny wygasną w większości w ciągu roku. Na koniec 2023 roku w podatku odroczonym została uwzględniona strata podatkowa w wysokości 3,5 mln zł.

Różnice w podatku dochodowym występujące między standardami rachunkowości wg PSR i Wypłacalności II zostały przez Towarzystwo zidentyfikowane.

E Zarządzanie kapitałem

E.1 Środki własne

E.1.1 Zasady zarządzania środkami własnymi

Zasady zarządzania środkami własnymi Towarzystwa regulują wewnętrzne procedury określające zasady planowania biznesowego i zarządzania kapitałem. Podstawowym dokumentem związanym z zarządzaniem środkami własnymi jest „Polityka Inwestycyjna Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW”, „Strategia Zarządzania Ryzykiem w TUW „TUW””, „Zasady planowania biznesowego w Towarzystwie Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW”” oraz „Zasady zarządzania adekwatnością kapitałową w TUW „TUW”” uchwalone przez Zarząd.

Strategia zarządzania kapitałem w Towarzystwie opiera się na utrzymywaniu odpowiedniej wypłacalności i odpowiedniej jakości kapitału. Celem zarządzania kapitałem w Towarzystwie Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW” jest zapewnienie kapitałowej adekwatności Towarzystwa w odniesieniu do ryzyk generowanych w działalności ubezpieczeniowej, finansowej i operacyjnej.

Zarządzanie kapitałem i płynnością ma kluczowe znaczenie dla Towarzystwa, jego klientów, inwestorów oraz innych interesariuszy. Zgodnie z przyjętą tolerancją ryzyka, celem zarządzania kapitałem i płynnością Towarzystwie jest dbanie o silną i stabilną pozycję kapitałową, przy jednoczesnym utrzymywaniu odpowiedniej płynności w celu zapewnienia, że Towarzystwo będzie zdolne do wypełniania przyjętych zobowiązań.

Ponadto cele zarządzania kapitałem obejmują:

- spełnienie ilościowych wymagań kapitałowych wynikających z powszechnie obowiązujących przepisów prawa oraz regulacji organu nadzoru,
- spełnienie jakościowych wymagań odnośnie do zarządzania kapitałem wynikających z powszechnie obowiązujących przepisów prawa oraz regulacji organu nadzoru,
- umożliwienie realizacji wewnętrznych celów biznesowych określonych w planach Towarzystwa,

- ➔ zapewnienie wymagań kapitałowych wynikających z powszechnie obowiązujących przepisów prawa oraz regulacji organu nadzoru w przypadku zaistnienia nieprzewidzianych, negatywnych scenariuszy.

Horyzont czasowy planowania kapitału jest zgodny z horyzontem planowania biznesowego, przy czym obejmuje co najmniej perspektywę roczną oraz perspektywę wieloletnią (3 lata).

Pomiar bieżącej wartości poziomów adekwatności kapitałowej odbywa się cztery razy w roku. W przypadku zaistnienia zdarzeń mogących mieć istotny wpływ na pozycję kapitałową Towarzystwa pomiar poziomu adekwatności kapitału może być przeprowadzany częściej.

Towarzystwo przyjmuje, że kierowanie się powyższymi wytycznymi wzmacnia odporność na niekorzystne zdarzenia rynkowe oraz służy długo- i krótkoterminowym interesom TUW „TUW”, członków Towarzystwa, a także innych stron.

Towarzystwo, w celu zapewnienia odpowiedniego poziomu kapitału, wprowadziło szereg limitów. Limity te sprawdzane są cyklicznie, a wyniki analiz prezentowane są przez Dyrektora Biura Zarządzania Ryzykiem na posiedzeniach Komitetu Ryzyka, który formułuje odpowiednie rekomendacje dla Zarządu. Zarząd w sposób ciągły ma dostęp do tego typu analiz i na ich podstawie podejmuje kluczowe decyzje dla TUW „TUW”, np. akceptacja nowego poziomu ryzyka lub podjęcie działań mających ograniczyć jego nieakceptowalny poziom.

Poniżej umieszczona jest tabela z limitami dotyczącymi zarządzania środkami własnymi w TUW „TUW”.

Tabela 33. Obowiązujące limity dotyczące zarządzania środkami własnymi w 2023 roku

Lp.	Wymiar	Opis parametru	Limit	Dodatkowe objaśnienia
1	Wypłacalność	Wskaźnik rzeczywistego pokrycia SCR środkami własnymi / Wskaźnik pokrycia SCR środkami własnymi wg planu	>90%	
2	SCR	łącna wartość SCR / łącna wartość SCR z planu	<110%	

Sprawozdanie o wypłacalności i kondycji finansowej za 2023 rok

3	SCR	SCR ryzyka ubezpieczeniowego / SCR	>60%	
4	OPW	Wartość własnej oceny potrzeb w zakresie wypłacalności / SCR	<100%	Potrzeby w zakresie wypłacalności nie powinny przekraczać wymogu regulacyjnego
5	OPW	Wartość własnej oceny potrzeb w zakresie wypłacalności dla ryzyk ubezpieczeniowych / Wartość własnej oceny potrzeb w zakresie wypłacalności	>60%	Analogicznie do struktury SCR

Towarzystwo nie odnotowało w okresie sprawozdawczym istotnych zmian, które mogłyby mieć wpływ na zasady zarządzania środkami własnymi.

E.1.2 Informacja dotycząca struktury środków własnych

Do podstawowych środków własnych Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW” zalicza:

- ➔ opłacony kapitał zakładowy,
- ➔ rezerwę uzgodnieniową,
- ➔ kwotę odpowiadającą wartości aktywów netto z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Towarzystwo nie wykazuje pozycji zaliczanych do pożyczki podporządkowanej oraz uzupełniających środków własnych.

Środki własne Towarzystwo kwalifikuje do trzech kategorii. Kategoria 1 obejmuje opłacony kapitał zakładowy i rezerwę uzgodnieniową. Do kategorii 2 zalicza się pożyczki podporządkowane. Do kategorii 3 zalicza się nadwyżkę aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego nad rezerwą na podatek odroczone. Na dzień 31 grudnia 2023 roku Towarzystwo nie posiadało zobowiązań podporządkowanych.

Środki własne Towarzystwa w 2023 roku spełniają warunki art. 245 ust. 2 ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, przy uwzględnieniu czynników określonych w art. 245 ust. 3

też ustawy i w związku z powyższym należą do kategorii 1 nieograniczonej. Środki własne nie są podporządkowane i nie mają ograniczenia czasu trwania. Całość środków własnych jest dopuszczona na pokrycie kapitałowego wymogu wypłacalności oraz minimalnego wymogu wypłacalności.

Na pokrycie minimalnego wymogu kapitałowego dopuszczone są tylko środki należące do kategorii 1 nieograniczonej co oznacza, że kwota odpowiadająca wartości aktywów netto z tytułu odroczonego podatku dochodowego nie jest dopuszczona na pokrycie minimalnego wymogu kapitałowego. W 2023 roku Towarzystwo posiadało rezerwę netto z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Środki własne na pokrycie kapitałowego wymogu wypłacalności (SCR)

Środki własne na pokrycie kapitałowego wymogu wypłacalności (SCR) w 2023 roku wyniosły 274,7 mln zł i były na wyższym poziomie w porównaniu do 2022 roku.

Tabela 34. Środki własne na pokrycie kapitałowego wymogu wypłacalności (SCR) w tys. zł

Środki własne dostępne na pokrycie SCR	Pozycja z Załącznika nr 7	31.12.2023	31.12.2022
Kategoria 1	R0290/C0020	274 684,3	219 304,9
Podstawowe środki własne	R0290/C0020	274 684,3	219 304,9
Kapitał założycielski, wkłady członków lub równoważna pozycja ŚW w przypadku TUW	R0040/C0020	27 821,6	27 821,6
Rezerwa uzgodnieniowa	R130/C0020	246 862,7	191 483,3
Uzupełniające środki własne	R0400/C0020	-	-
Kategoria 2	R0290/C0040	-	-
Podstawowe środki własne	R0290/C0040	-	-
Zobowiązania podporządkowane	R0140/C0040	-	-
Uzupełniające środki własne	R0400/C0040	-	-
Kategoria 3	R0290/C0050	-	-
Podstawowe środki własne	R0290/C0050	-	-
Kwota odpowiadająca wartości aktywów z tyt. odroczonego podatku dochodowego netto	R0160/C0050	-	-
Uzupełniające środki własne	R0400/C0050	-	-
Środki własne razem dostępne na pokrycie SCR	R0500/C0010	274 684,3	219 304,9
Środki własne razem dopuszczone na pokrycie SCR	R0540/C0010	274 684,3	219 304,9

Szczegółowe dane w zakresie środków własnych znajdują się w Załączniku nr 7 do Sprawozdania – Środki własne (S.23.01.01).

W Towarzystwie nie występują fundusze wyodrębnione.

Sprawozdanie o wypłacalności i kondycji finansowej za 2023 rok

Nie występują istotne ograniczenia środków własnych ani obciążenia środków własnych, jak również żadne odliczenia od środków własnych. W kalkulacji nie wystąpiły odliczenia z tytułu udziałów kapitałowych w instytucjach finansowych i kredytowych ani odliczenia innych pozycji aktywów.

W Towarzystwie Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW” wpłaty wnoszone przez członków Towarzystwa wykazywane są w sprawozdawczości statutowej w dwóch pozycjach: kapitale podstawowym i pozostałych kapitałach rezerwowych. O ile w pozycji „kapitał założycielski, wkłady członków lub równoważna pozycja środków własnych w przypadku TUW” wykazywana jest ta sama pozycja co kapitał podstawowy w sprawozdaniu statutowym, to nie są w niej wykazywane inne wpłaty członków, tj. składka członkowska, wpisowe oraz objęte udziały, które nie zostały jeszcze przeniesione decyzją Walnego Zgromadzenia do kapitału podstawowego. Skumulowane wpłaty z tego tytułu prezentuje pozycja „pozostałe kapitały rezerwowe” w sprawozdaniu statutowym, natomiast w sprawozdaniu dla celów wypłacalności jest ona składnikiem rezerwy uzgodnieniowej.

Składnikami rezerwy uzgodnieniowej są również inne pozycje kapitałów własnych Towarzystwa wykazywane w sprawozdaniu dla celów statutowych tj. kapitał zapasowy, kapitał z aktualizacji wyceny, a także zysk strata netto z lat ubiegłych i roku bieżącego. Rezerwa uzgodnieniowa stanowi różnicę między nadwyżką aktywów nad zobowiązaniami a kapitałem założycielskim. Strukturę aktywów netto rezerwy uzgodnieniowej przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 35. Rezerwa uzgodnieniowa w tys. zł

Rezerwa uzgodnieniowa		Pozycja z Załącznika nr 7	31.12.2023	31.12.2022	zmiana w okresie	
					kwota	źródło
Kapitały własne wg PSR pomniejszone o kapitał zakładowy	Kapitał zapasowy pozostały	-	161 762,3	159 259,9	2 502,4	Zasilenie z wyniku finansowego z 2022 r.
	Kapitał z aktualizacji wyceny	-	-50 283,0	-84 081,4	33 798,3	Pozycja pokazuje wzrost wartości obligacji wycenianych wg wartości godziwej wykazywanych w kapitałach.
	Pozostałe kapitały rezerwowe	-	147 786,1	138 915,3	8 870,8	Wpływ ze składek członków Towarzystwa
	Nierozliczony wynik z lat poprzednich	-	-9 732,0	-11 495,7	1 763,7	Rozliczanie wyniku z poprzednich lat.
	Wynik bieżącego okresu	-	21 144,8	2 502,4	18 642,4	Wynik jest wyższy niż w 2022 r. głównie z powodu spadku wypłat odszkodowań i świadczeń brutto oraz spadku współczynnika szkodowości brutto.
Korekty z tyt przeszacowania aktywów i zobowiązań do wartości godziwej (netto po korekcie podatku odroczonego)		-	-23 815,4	-13 617,3	-10 198,1	Wpływ wyceny rezerw netto dla celów wypłacalności oraz wyceny rozliczeń z reasekuratorami
Usunięcie aktywów netto z tytułu podatku odroczonego		R0160/C0050	0,0	0,0	0,0	Wpływ aktualizacji wyceny aktywów i zobowiązań. W 2023 roku występuje rezerwa netto z tytułu podatku odroczonego.
Razem		R0130/C0010	246 862,7	191 483,3	55 379,5	

Szczegółowe dane w zakresie środków własnych znajdują się w Załączniku nr 7 do Sprawozdania – Środki własne (S.23.01.01).

Rezerwa uzgodnieniowa jest wrażliwa na wielkość generowanego wyniku finansowego netto, wielkość wpłacanych składek członkowskich oraz korekty wyceny aktywów i zobowiązań dla celów wypłacalności.

Środki własne na pokrycie minimalnego wymogu wypłacalności (MCR)

Środki własne na pokrycie minimalnego wymogu wypłacalności (MCR) w 2023 roku wyniosły 274,7 mln zł i ich wysokość wzrosła w porównaniu do 2022 roku.

Tabela 36. Środki własne na pokrycie MCR w tys. zł

Środki własne dostępne na pokrycie MCR	Pozycja z Załącznika nr 7	31.12.2023	31.12.2022
Kategoria 1	R0290/C0020	274 684,3	219 304,9
Podstawowe środki własne	R0290/C0020	274 684,3	219 304,9
Kapitał założycielski, wkłady członków lub równoważna pozycja ŚW w przypadku TUW	R0040/C0020	27 821,6	27 821,6
Rezerwa uzgodnieniowa	R0130/C0020	246 862,7	191 483,3
Uzupełniające środki własne	R0400/C0020	0,0	0,0
Kategoria 2	R0290/C0040	0,0	0,0
Podstawowe środki własne	R0290/C0040	0,0	0,0
Zobowiązania podporządkowane	R0140/C0040	0,0	0,0
Uzupełniające środki własne	R0400/C0040	0,0	0,0
Środki własne razem dostępne na pokrycie MCR	R0510/C0010	274 684,3	219 304,9
Środki własne razem dopuszczone na pokrycie MCR	R0550/C0010	274 684,3	219 304,9

Szczegółowe dane w zakresie środków własnych znajdują się w Załączniku nr 7 do Sprawozdania – Środki własne (S.23.01.01).

E.1.3 Różnice w wycenie dla celów statutowych a celów wypłacalności

Środki własne na pokrycie kapitałowego wymogu wypłacalności różnią się od kapitałów własnych wykazanych w rocznym sprawozdaniu finansowym sporządzonym zgodnie z przepisami ustawy o rachunkowości o kwoty korekt z tytułu przeszacowania do wartości godziwej aktywów i zobowiązań dla celów wypłacalności oraz wynikającej z nich korekty podatku odroczonego. Wykaz różnic przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 37. Wykaz różnic między kapitałem własnym wykazywanym w sprawozdaniu finansowym zakładu a środkami własnymi na pokrycie SCR w tys. zł

Kapitały własne a dostępne środki własne	Pozycja z Załącznika nr 7	31.12.2023	31.12.2022	zmiany w okresie
Kapitały własne wg PSR	-	298 499,7	232 922,1	65 577,6
Korekta z tytułu przeszacowania aktywów i zobowiązań do wartości godziwej	-	-23 815,4	-13 617,3	-10 198,1
Zobowiązania podporządkowane	R0140/C0010	0,0	0,0	0,0
Środki własne dostępne na pokrycie SCR	R0540/C0010	274 684,3	219 304,9	55 379,5

Szczegółowe dane w zakresie środków własnych znajdują się w Załączniku nr 7 do Sprawozdania-Środki własne (S.23.01.01).

W 2023 roku Towarzystwo posiadało dostępne środki własne na poziomie wyższym o 55,4 mln zł w stosunku do 2022 roku.

Towarzystwo odnotowało w 2023 roku wzrost kapitałów własnych według PSR wynikający ze wzrostu wartości obligacji wycenianych według wartości godziwej. Nastąpił wzrost cen obligacji na skutek spadku ich rentowności. Wzrost wartości obligacji był także głównym czynnikiem zwiększającym środki własne na pokrycie SCR. Na zwiększenie kapitałów własnych według PSR oraz środków własnych wpłynął również zysk finansowy netto za 2023 rok oraz zwiększenia kapitału rezerwowego z tytułu wpłaconych składek członkowskich.

Obserwujemy (podobnie jak w 2022 roku) negatywny wpływ na środki własne pochodzący z korekty z tytułu przeszacowania aktywów i zobowiązań do wartości godziwej związanej głównie ze zmianą do wartości godziwej rezerw techniczno-ubezpieczeniowych.

E.2 Kapitałowy wymóg wypłacalności i minimalny wymóg kapitałowy

Kapitałowy wymóg wypłacalności dla TUW „TUW” wzrósł w 2023 roku, względem wartości z 2022 roku o około 11 mln zł, co spowodowane było głównie wzrostem w obszarze ryzyka kontrahenta oraz ryzyka ubezpieczeniowego, co jest zgodne ze strategią oraz decyzjami biznesowymi Towarzystwa. Minimalny wymóg kapitałowy wzrósł o około 5 mln zł i jest to zmiana wynikająca ze wzrostu kapitałowego wymogu wypłacalności. Szczegółowe informacje w tym zakresie są zawarte w rozdziale C.

E.2.1 Kapitałowy wymóg wypłacalności

Towarzystwo przyjmuje, że profil ryzyka określony przez formułę standardową względnie dobrze odzwierciedla rzeczywisty profil ryzyka TUW „TUW”. Ewentualne różnice podlegają corocznie analizie w procesie oceny ogólnych potrzeb w zakresie wypłacalności. Oznacza to, iż w celu scharakteryzowania własnego profilu ryzyka Towarzystwo uwzględni dodatkowo pewne modyfikacje profilu ryzyka w przypadku tych ryzyk, które nie są ujęte w formule standardowej lub ich ilościowe oszacowanie (tzw. kalibracja) w formule standardowej nie odzwierciedla w pełni profilu ryzyka TUW „TUW” (patrz rozdział B.3.2 *Ocena własna ryzyka i wypłacalności* Sprawozdania).

Tabela 38. Wskaźnik pokrycia kapitałowego wymogu wypłacalności (SCR)

Dostępne i dopuszczone środki własne na pokrycie SCR (tys. zł)	Pozycja z załącznika nr 7	2023	2022
Dostępne środki własne na pokrycie wymogu SCR	R0500/C0010	274 684	219 305
Dopuszczone środki własne (EOF) na pokrycie wymogu SCR	R0540/C0010	274 684	219 305
Kapitałowy Wymóg wypłacalności (SCR)	R0580/C0010	136 716	125 611
Współczynnik pokrycia kapitałowego wymogu wypłacalności (SCR) dopuszczonymi środkami własnymi	R0620/C0010	200,92%	174,59%

Szczegółowe dane w zakresie kapitałowego wymogu wypłacalności znajdują się w Załączniku nr 7 do Sprawozdania - Środki własne (S.23.01.01).

Na Towarzystwo nie został nałożony narzut kapitałowy.

Szczegółowe dane w zakresie kapitałowego wymogu wypłacalności znajdują się w rozdziale C *Profil ryzyka* oraz w Załączniku nr 8 - Kapitałowy wymóg wypłacalności – dla podmiotów stosujących formułę standardową (S.25.01.21).

Towarzystwo nie złożyło wniosku do organu nadzoru w sprawie wydania pozwolenia na stosowanie parametrów specyficznych.

Towarzystwo nie stosuje uproszczeń przy obliczaniu wymogów według formuły standardowej.

Towarzystwo nie stosuje parametrów specyficznych dla zakładu zgodnie z art. 104 ust. 7 Dyrektywy Wypłacalność II.

E.2.2 Minimalny wymóg kapitałowy

Towarzystwo dokonuje wyliczeń wartości minimalnego progu wypłacalności (MCR) w oparciu o formułę standardową. Minimalny kapitałowy próg wypłacalności odpowiada kwocie dopuszczonych podstawowych środków własnych, poniżej której, przy założeniu kontynuowania działalności, ubezpieczający i beneficjenci są narażeni na niedopuszczalny poziom ryzyka. Kalkulacje dokonywane są na podstawie funkcji liniowej rezerw techniczno-ubezpieczeniowych oraz składki przypisanej. Towarzystwo oświadcza, iż przy wyliczeniu MCR nie uwzględnia zobowiązań z tytułu ubezpieczeń na życie, o których mowa w art. 251 ust. 1 pkt e Aktu Delegowanego, gdyż jako Towarzystwo ubezpieczeń majątkowych nie oferuje umów ubezpieczeń na życie.

Tabela 39. Wskaźnik pokrycia minimalnego wymogu wypłacalności (MCR)

Dostępne i dopuszczone środki własne na pokrycie MCR (tys. zł)	Pozycja z załącznika nr 7	2023	2022
Dostępne środki własne na pokrycie wymogu MCR	R0510/C0010	274 684	219 305
Dopuszczone środki własne (EOF) na pokrycie wymogu MCR	R0550/C0010	274 684	219 305
Minimalny Wymóg Kapitałowy (MCR)	R0600/C0010	61 522	56 525
Współczynnik pokrycia Minimalnego Wymogu Kapitałowego (MCR) dopuszczonymi środkami własnymi	R0640/C0010	446,48%	387,98%

Szczegółowe dane w zakresie kapitałowego wymogu wypłacalności znajdują się w Załączniku nr 7 do Sprawozdania - Środki własne (S.23.01.01).

E.3 Zastosowanie podmodułu ryzyka cen akcji opartego na duracji do obliczenia kapitałowego wymogu wypłacalności

Towarzystwo nie stosuje podmodułu ryzyka cen akcji opartego na duracji do obliczenia kapitałowego wymogu wypłacalności, o którym mowa w art. 304 Dyrektywy Solwency II dla podmodułu cen akcji.

E.4 Różnice między formułą standardową a stosowanym modelem wewnętrznym

Towarzystwo nie stosuje modelu wewnętrznego, zaś wszelkie obliczenia dotyczące wymogu wypłacalności oparte są na formule standardowej.

E.5 Zgodność z minimalnym wymogiem kapitałowym i zgodność z kapitałowym wymogiem wypłacalności

Towarzystwo oświadcza, że występuje zgodność z minimalnym wymogiem kapitałowym i kapitałowym wymogiem wypłacalności.

E.6 Wszelkie inne informacje

Zgodnie z artykułem 207 Aktu Delegowanego Wypłacalność II² Towarzystwo wyznacza Zdolność Podatków Odroczonech do Pokrywania Strat (dalej „LAC DT”). LAC DT odpowiada korekcie Wymogu Kapitałowego SCR wynikającej ze zmiany wartości odroczonech podatków dochodowych w skutek poniesienia straty w wysokości podstawowego bazowego wymogu kapitałowego (dalej „BSCR”) powiększonego o wymóg kapitałowy dla ryzyka operacyjnego. Analiza przygotowana na bazie modelu wykazała możliwość zastosowania LAC DT na niezerowym poziomie.

Szczegółowe dane w zakresie LAC DT znajdują się w Załączniku nr 8 do Sprawozdania - Kapitałowy wymóg wypłacalności – dla podmiotów stosujących formułę standardową (S.25.01.01).

Wszelkie inne istotne informacje w zakresie tego rozdziału ujęto w Sprawozdaniu.

---

² Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2015/35 z dnia 10 października 2014 r. uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Wypłacalność II) Tekst mający znaczenie dla EOG

Załączniki:

- Załącznik 1. Pozycje bilansowe (S.02.01.02)
- Załącznik 2. Składki, odszkodowania i świadczenia oraz koszty wg linii biznesowych (S.05.01.02)
- Załącznik 3. Składki, odszkodowania i świadczenia oraz koszty wg kraju (S.05.02.04)
- Załącznik 4. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe dla ubezpieczeń na życie i ubezpieczeń zdrowotnych o charakterze ubezpieczeń na życie (S.12.01.02)
- Załącznik 5. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe dla ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie (S.17.01.02)
- Załącznik 6. Odszkodowania i świadczenia z tytułu pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych (S.19.01.21)
- Załącznik 7. Środki własne (S.23.01.01)
- Załącznik 8. Kapitałowy wymóg wypłacalności – dla podmiotów stosujących formułę standardową (S.25.01.01)
- Załącznik 9. Minimalny wymóg kapitałowy – działalność ubezpieczeniowa lub reasekuracyjna prowadzona jedynie w zakresie ubezpieczeń na życie lub jedynie w zakresie ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie (S.28.01.01)

Załącznik 1. Pozycje bilansowe (S.02.01.02)

		Wartość wg Wypłacalność II
		C0010
Aktywa		
Wartości niematerialne i prawne	R0030	0
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	R0040	0
Nadwyżka na funduszu świadczeń emerytalnych	R0050	0
Nieruchomości, maszyny i wyposażenie (Rzeczowe aktywa trwale) wykorzystywane na użytek własny	R0060	39 697
Lokaty (inne niż aktywa posiadane z tytułu ubezpieczeń, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe, i dla ubezpieczeń z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym)	R0070	674 264
Nieruchomości (inne niż do użytku własnego)	R0080	0
Udziały w zakładach powiązanych, w tym udziały kapitałowe	R0090	0
Akcje i udziały	R0100	0
Akcje i udziały – notowane	R0110	0
Akcje i udziały – nienotowane	R0120	0
Obligacje	R0130	647 917
Obligacje państwowe	R0140	502 370
Obligacje korporacyjne	R0150	145 547
Strukturyzowane papiery wartościowe	R0160	0
Zabezpieczone papiery wartościowe	R0170	0
Przedsiębiorstwa zbiorowego inwestowania	R0180	6 249
Instrumenty pochodne	R0190	0
Depozyty inne niż ekwiwalenty środków pieniężnych	R0200	20 098
Pozostałe lokaty	R0210	0
Aktywa posiadane z tytułu ubezpieczeń, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe, i ubezpieczeń z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	R0220	0
Pożyczki i pożyczki zabezpieczone hipotecznie	R0230	0
Pożyczki pod zastaw polis	R0240	0
Pożyczki i pożyczki zabezpieczone hipotecznie dla osób fizycznych	R0250	0
Pozostałe pożyczki i pożyczki zabezpieczone hipotecznie	R0260	0
Kwoty należne z umów reasekuracji z tytułu:	R0270	258 928
Innych niż ubezpieczenia na życie i zdrowotnych o charakterze ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie	R0280	202 141
Innych niż ubezpieczenia na życie z wyłączeniem zdrowotnych	R0290	202 096
Zdrowotnych o charakterze ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie	R0300	45
Na życie i zdrowotnych o charakterze ubezpieczeń na życie, z wyłączeniem zdrowotnych oraz ubezpieczeń, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe, i ubezpieczeń związanych z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	R0310	56 788
Zdrowotnych o charakterze ubezpieczeń na życie	R0320	0
Na życie z wyłączeniem zdrowotnych oraz ubezpieczeń, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe, i ubezpieczeń związanych z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	R0330	56 788
Ubezpieczenia na życie, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe, i ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	R0340	0
Depozyty u cedentów	R0350	0
Należności z tytułu ubezpieczeń i od pośredników ubezpieczeniowych	R0360	23 406
Należności z tytułu reasekuracji biernej	R0370	213 848
Pozostałe należności (handlowe, inne niż z tytułu działalności ubezpieczeniowej)	R0380	4 056
Akcje własne (posiadane bezpośrednio)	R0390	0
Kwoty należne w odniesieniu do pozycji środków własnych lub kapitału założycielskiego, do których opłacenia wezwano, ale które nie zostały jeszcze opłacone	R0400	0
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	R0410	30 902
Pozostałe aktywa (niewykazane w innych pozycjach)	R0420	0
Aktywa ogółem	R0500	1 245 101

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych TUW z siedzibą w Warszawie przy ul. Raabego 13, 02-793 Warszawa, wpisane do Rejestru Przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, XIII Wydział Gospodarczy KRS pod numerem KRS 0000033284, wysokość kapitału zakładowego: 27.821.604,00 zł, kapitał wpłacony w całości.

Sprawozdanie o wypłacalności i kondycji finansowej za 2023 rok

Zobowiązania		
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia inne niż ubezpieczenia na życie	R0510	603 724
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia inne niż ubezpieczenia na życie (z wyłączeniem zdrowotnych)	R0520	597 835
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie	R0530	0
Najlepsze oszacowanie	R0540	581 324
Margines ryzyka	R0550	16 511
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia zdrowotne (o charakterze ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie)	R0560	5 889
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie	R0570	0
Najlepsze oszacowanie	R0580	5 217
Margines ryzyka	R0590	671
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia na życie (z wyłączeniem ubezpieczeń, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczeń z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym)	R0600	105 504
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia zdrowotne (o charakterze ubezpieczeń na życie)	R0610	0
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie	R0620	0
Najlepsze oszacowanie	R0630	0
Margines ryzyka	R0640	0
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia na życie (z wyłączeniem zdrowotnych oraz ubezpieczeń, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczeń z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym)	R0650	105 504
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie	R0660	0
Najlepsze oszacowanie	R0670	99 231
Margines ryzyka	R0680	6 273
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczenia z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	R0690	0
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie	R0700	0
Najlepsze oszacowanie	R0710	0
Margines ryzyka	R0720	0
Zobowiązania warunkowe	R0740	0
Pozostałe rezerwy (inne niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe)	R0750	6 441
Zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych dla pracowników	R0760	2 161
Zobowiązania z tytułu depozytów zakładów reasekuracji	R0770	0
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	R0780	9 288
Instrumenty pochodne	R0790	0
Zobowiązania wobec instytucji kredytowych	R0800	0
Zobowiązania finansowe inne niż zobowiązania wobec instytucji kredytowych	R0810	20 776
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń i wobec pośredników ubezpieczeniowych	R0820	19 408
Zobowiązania z tytułu reasekuracji biernej	R0830	190 331
Pozostałe zobowiązania (handlowe, inne niż z tytułu działalności ubezpieczeniowej)	R0840	12 449
Zobowiązania podporządkowane	R0850	0
Zobowiązania podporządkowane nieuwzględnione w podstawowych środkach własnych	R0860	0
Zobowiązania podporządkowane uwzględnione w podstawowych środkach własnych	R0870	0
Pozostałe zobowiązania (niewykazane w innych pozycjach)	R0880	334
Zobowiązania ogółem	R0900	970 417
Nadwyżka aktywów nad zobowiązaniami	R1000	274 684

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych TUW z siedzibą w Warszawie przy ul. Raabego 13, 02-793 Warszawa, wpisane do Rejestru Przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, XIII Wydział Gospodarczy KRS pod numerem KRS 0000033284, wysokość kapitału zakładowego: 27.821.604,00 zł, kapitał wpłacony w całości.

Załączniki 2. Składki, odszkodowania i świadczenia oraz koszty wg linii biznesowych (S.05.01.02)

Linia biznesowa dla: zobowiązań ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych związanych z ubezpieczeniami innymi niż ubezpieczenia na życie (bezpśrednia działalność ubezpieczeniowa i reasekuracja czynna)														Linie biznesowe dla: reasekuracji czynnej nieproporcjonalnej				Ogółem
Ubezpieczenia pokrycia kosztów świadczeń medycznych	Ubezpieczenia na wypadek utraty dochodów	Ubezpieczenia pracownicze	Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu użytkowania pojazdów mechanicznych	Pozostałe ubezpieczenia pojazdów	Ubezpieczenia morskie, lotnicze i transportowe	Ubezpieczenia od ognia i innych szkód rzeczowych	Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ogólnej	Ubezpieczenia kredytów i poręczeń	Ubezpieczenia kosztów ochrony prawnej	Ubezpieczenia świadczenia pomocy	Ubezpieczenia różnych strat finansowych	Zdrowie	Ofiara (wypadku)	Ubezpieczenia morskie, lotnicze i transportowe	Nieruchomości	C0200		
C0010	C0020	C0030	C0040	C0050	C0060	C0070	C0080	C0090	C0100	C0110	C0120	C0130	C0140	C0150	C0160	C0200		
Składki przypisane																		
Brutto – Bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa	R0110	128	24 197	0	313 101	68 242	246	247 943	37 764	9 077	55	19 231	201				720 183	
Brutto – Reasekuracja czynna proporcjonalna	R0120	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Brutto – Reasekuracja czynna nieproporcjonalna	R0130											0	0	0	0	0	0	
Udział zakładów reasekuracji	R0140	69	194	0	211 354	26 667	0	153 940	254	5 604	0	8 873	4	0	0	0	406 958	
Netto	R0200	59	24 004	0	101 746	41 575	246	94 003	37 510	3 473	55	10 358	197	0	0	0	313 225	
Składki zarobione																		
Brutto – Bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa	R0210	122	24 780	0	325 221	65 933	256	247 797	38 336	4 967	59	19 336	159				726 965	
Brutto – Reasekuracja czynna proporcjonalna	R0220	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Brutto – Reasekuracja czynna nieproporcjonalna	R0230											0	0	0	0	0	0	
Udział zakładów reasekuracji	R0240	67	194	0	236 452	1 842	0	146 868	226	2 120	0	9 015	1	0	0	0	396 785	
Netto	R0300	55	24 586	0	88 768	64 091	256	100 929	38 110	2 847	59	10 320	158	0	0	0	330 180	
Odszkodowania i świadczenia																		
Brutto – Bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa	R0310	32	5 461	0	186 955	35 899	3	112 104	22 940	1 033	7	12 076	37				376 547	
Brutto – Reasekuracja czynna proporcjonalna	R0320	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Brutto – Reasekuracja czynna nieproporcjonalna	R0330											0	0	0	0	0	0	
Udział zakładów reasekuracji	R0340	18	2	0	161 256	473	0	67 956	151	584	0	11 178	0	0	0	0	241 616	
Netto	R0400	14	5 459	0	25 699	35 427	3	44 148	22 789	450	7	898	37	0	0	0	134 931	
Koszty poniesione	R0550	53	10 096	0	133 151	25 227	96	103 610	22 498	2 277	20	7 221	67	0	0	0	304 317	
Saldo - pozostałe koszty/przychody techniczne	R1200	-1	-76	0	13 294	-133	-1	1 216	199	19	0	-52	-1	0	0	0	14 464	
Koszty ogółem	R1300	52	10 021	0	146 445	25 094	95	104 826	22 697	2 296	20	7 169	66	0	0	0	318 781	

Linie biznesowe dla: zobowiązań z tytułu ubezpieczeń na życie						Zobowiązania z tytułu		Ogółem
Ubezpieczenia zdrowotne	Ubezpieczenia z udziałem w zyskach	Ubezpieczenia, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczenia związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	Pozostałe ubezpieczenia na życie	Renty z umów ubezpieczenia innych niż umowy powiązane ze zobowiązaniami z tytułu ubezpieczeń zdrowotnych	Renty z umów ubezpieczenia innych niż umowy ubezpieczenia na życie oraz powiązane ze zobowiązaniami ubezpieczeniowymi innymi niż zobowiązania z tytułu ubezpieczeń zdrowotnych	Reasekuracja ubezpieczeń zdrowotnych	Reasekuracja ubezpieczeń na życie	C0300
C0210	C0220	C0230	C0240	C0250	C0260	C0270	C0280	C0300
Składki przypisane								
Brutto	R1410	0	0	0	0	0	0	0
Udział zakładów reasekuracji	R1420	0	0	0	0	0	0	0
Netto	R1500	0	0	0	0	0	0	0
Składki zarobione								
Brutto	R1510	0	0	0	0	0	0	0
Udział zakładów reasekuracji	R1520	0	0	0	0	0	0	0
Netto	R1600	0	0	0	0	0	0	0
Odszkodowania i świadczenia								
Brutto	R1610	0	0	0	0	20 026	0	20 026
Udział zakładów reasekuracji	R1620	0	0	0	0	16 061	0	16 061
Netto	R1700	0	0	0	0	3 965	0	3 965
Koszty poniesione	R1900	0	0	0	0	0	0	0
Saldo - pozostałe koszty/przychody techniczne	R2500							0
Koszty ogółem	R2600							0
Całkowita kwota wykupów	R2700	0	0	0	0	0	0	0

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych TUW z siedzibą w Warszawie przy ul. Raabego 13, 02-793 Warszawa, wpisane do Rejestru Przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, XIII Wydział Gospodarczy KRS pod numerem KRS 0000033284, wysokość kapitału zakładowego: 27.821.604,00 zł, kapitał wpłacony w całości.

Załącznik 3. Składki, odszkodowania i świadczenia oraz koszty wg kraju (S.05.02.04)

	Kraj siedziby	Największych pięć krajów (wg kwoty składek przypisanych brutto) - Zobowiązania związane z ubezpieczeniami innymi niż ubezpieczenia na życie					Największych pięć krajów i kraj siedziby
		C0020	C0030	C0040	C0050	C0060	
R0010	C0010						
	C0080	C0090	C0100	C0110	C0120	C0130	C0140
Składki przypisane							
Brutto – Bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa	R0110	720 183	0	0	0	0	720 183
Brutto – Reasekuracja czynna proporcjonalna	R0120	0	0	0	0	0	0
Brutto – Reasekuracja czynna nieproporcjonalna	R0130	0	0	0	0	0	0
Udział zakładów reasekuracji	R0140	406 958	0	0	0	0	406 958
Netto	R0200	313 225	0	0	0	0	313 225
Składki zarobione							
Brutto – Bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa	R0210	726 965	0	0	0	0	726 965
Brutto – Reasekuracja czynna proporcjonalna	R0220	0	0	0	0	0	0
Brutto – Reasekuracja czynna nieproporcjonalna	R0230	0	0	0	0	0	0
Udział zakładów reasekuracji	R0240	396 785	0	0	0	0	396 785
Netto	R0300	330 180	0	0	0	0	330 180
Odszkodowania i świadczenia							
Brutto – Bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa	R0310	376 547	0	0	0	0	376 547
Brutto – Reasekuracja czynna proporcjonalna	R0320	0	0	0	0	0	0
Brutto – Reasekuracja czynna nieproporcjonalna	R0330	0	0	0	0	0	0
Udział zakładów reasekuracji	R0340	241 616	0	0	0	0	241 616
Netto	R0400	134 931	0	0	0	0	134 931
Koszty poniesione							
	R0550	304 317	0	0	0	0	304 317
Pozostałe koszty							
	R1200	14 464	0	0	0	0	14 464
Koszty ogółem							
	R1300	318 781	0	0	0	0	318 781

	Kraj siedziby	Największych pięć krajów (wg kwoty składek przypisanych brutto) - Zobowiązania związane z ubezpieczeniami innymi niż ubezpieczenia na życie					Największych pięć krajów i kraj siedziby
		C0150	C0160	C0170	C0180	C0190	
R1400	C0220						
	C0220	C0230	C0240	C0250	C0260	C0270	C0280
Składki przypisane							
Brutto	R1410	0	0	0	0	0	0
Udział zakładów reasekuracji	R1420	0	0	0	0	0	0
Netto	R1500	0	0	0	0	0	0
Składki zarobione							
Brutto	R1510	0	0	0	0	0	0
Udział zakładów reasekuracji	R1520	0	0	0	0	0	0
Netto	R1600	0	0	0	0	0	0
Odszkodowania i świadczenia							
Brutto	R1610	20 026	0	0	0	0	20 026
Udział zakładów reasekuracji	R1620	16 061	0	0	0	0	16 061
Netto	R1700	3 965	0	0	0	0	3 965
Zmiana stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych							
Brutto	R1710	0	0	0	0	0	0
Udział zakładów reasekuracji	R1720	0	0	0	0	0	0
Netto	R1800	0	0	0	0	0	0
Koszty poniesione							
	R1900	0	0	0	0	0	0
Saldo pozostałe koszty/przychody techniczne							
	R2500						
Koszty ogółem							
	R2600						
Całkowita kwota wykupów							
	R2700	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych TUW z siedzibą w Warszawie przy ul. Raabego 13, 02-793 Warszawa, wpisane do Rejestru Przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, XIII Wydział Gospodarczy KRS pod numerem KRS 000033284, wysokość kapitału zakładowego: 27.821.604,00 zł, kapitał wpłacony w całości.

Załącznik 4. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe dla ubezpieczeń na życie i ubezpieczeń zdrowotnych o charakterze ubezpieczeń na życie (S.12.01.02)

		Ubezpieczenia z udziałem w zyskach			Ubezpieczenia, w których świadczenie jest			Pozostałe ubezpieczenia na życie		Renty z umów ubezpieczenia innych niż umowy ubezpieczenia na życie	Reasekuracja czynna	Ogółem (Ubezpieczenia na życie inne niż zdrowotne, w tym ubezpieczenia na życie)	Ubezpieczenia na życie			Renty z umów ubezpieczenia innych niż umowy ubezpieczenia na życie oraz powiązane ze	Reasekuracja ubezpieczeń zdrowotnych (reasekuracja)	Ogółem (Ubezpieczenia zdrowotne o charakterze
		C0020	C0030	C0040	Umowy bez opcji i gwarancji	Umowy z opcjami i gwarancjami	C0060	Umowy bez opcji i gwarancji	Umowy z opcjami i gwarancjami				C0090	C0100	C0150			
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie	R0010	0	0						0	0	0	0			0	0	0	0
Kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz reasekuracji finansowej, po dokonaniu korekty ze względu na oczekiwane straty w związku z niewykonaniem zobowiązań przez kontrahenta, związane z rezerwami techniczno-ubezpieczeniowymi obliczanymi łącznie – Ogółem	R0020	0	0						0	0	0	0			0	0	0	0
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane jako suma najlepszego oszacowania i marginesu ryzyka																		
to	R0030	0		0	0	0	0	0	99 231	0	99 231	0	0	0	0	0	0	0
Kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz reasekuracji finansowej po dokonaniu korekty ze względu na oczekiwane straty w związku z niewykonaniem zobowiązań przez kontrahenta – Ogółem	R0080	0		0	0	0	0	0	56 788	0	56 788	0	0	0	0	0	0	0
Najlepsze oszacowanie pomniejszone o kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz z reasekuracji finansowej	R0090	0		0	0	0	0	0	42 444	0	42 444	0	0	0	0	0	0	0
	R0100	0	0						6 272	0	6 272	0			0			0
aczeniowe – ogółem	R0200	0	0						105 504	0	105 504	0			0			0
ych składek	R0370	0	0															

Załącznik 5. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe dla ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie (S.17.01.02)

		Bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa i reasekuracja proporcjonalna											Reasekuracja czynna nieproporcjonalna				Ogółem zobowiązania z tytułu ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie	
		Ubezpieczenia pokrycia kosztów świadczeń medycznych	Ubezpieczenia na wypadek utraty dochodów	Ubezpieczenia pracownicze	Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu użytkowania pojazdów mechanicznych	Pozostałe ubezpieczenia pojazdów	Ubezpieczenia morskie, lotnicze i transportowe	Ubezpieczenia od ognia i innych szkód rzeczowych	Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ogólnej	Ubezpieczenia kredytów i poręczeń	Ubezpieczenia kosztów ochrony prawnej	Ubezpieczenia świadczenia pomocy	Ubezpieczenia różnych strat finansowych	Reasekuracja nieproporcjonalna ubezpieczeń zdrowotnych	Reasekuracja nieproporcjonalna pozostałych ubezpieczeń osobowych	Reasekuracja nieproporcjonalna ubezpieczeń morskich, lotniczych i transportowych		Reasekuracja nieproporcjonalna ubezpieczeń majątkowych
		C0020	C0030	C0040	C0050	C0060	C0070	C0080	C0090	C0100	C0110	C0120	C0130	C0140	C0150	C0160		C0170
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie	R0010	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz reasekuracji finansowej, po dokonaniu korekty ze względu na oczekiwane straty w związku z niewykonaniem zobowiązania przez kontrahenta, związane z rezerwami techniczno-ubezpieczeniowymi obliczanymi łącznie – Ogółem	R0050	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane jako suma najlepszego oszacowania i marginesu ryzyka																		
Najlepsze oszacowanie																		
Rezerwy składek																		
Brutto	R0060	3	2 930		117 190	22 023	89	52 265	7 836	2 991	35	5 704	94	0	0	0	0	211 161
Kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz reasekuracji finansowej po dokonaniu korekty ze względu na oczekiwane straty w związku z niewykonaniem zobowiązania przez kontrahenta – Ogółem	R0140	3	0	0	-15 730	1 115	0	-6 009	-15	-6 310	0	-324	0	0	0	0	0	-27 270
Najlepsze oszacowanie netto rezerw składek	R0150	0	2 930	0	132 920	20 908	89	58 274	7 851	9 301	35	6 028	94	0	0	0	0	238 431
Rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia																		
Brutto	R0160	43	2 241	0	292 759	6 129	62	33 159	38 540	1 015	18	1 372	42	0	0	0	0	375 380
Kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz reasekuracji finansowej po dokonaniu korekty ze względu na oczekiwane straty w związku z niewykonaniem zobowiązania przez kontrahenta – Ogółem	R0240	42	0	0	203 397	104	0	23 537	907	304	0	1 120	0	0	0	0	0	229 411
Najlepsze oszacowanie netto rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia	R0250	2	2 241	0	89 363	6 025	62	9 621	37 632	711	18	251	42	0	0	0	0	145 969
Najlepsze oszacowanie brutto ogółem	R0260	47	5 171	0	409 950	28 152	151	85 424	46 376	4 006	54	7 076	136	0	0	0	0	586 541
Najlepsze oszacowanie netto ogółem	R0270	2	5 171	0	222 283	26 933	151	67 896	45 484	10 012	54	6 280	136	0	0	0	0	384 400
Margines ryzyka	R0280	0	671	0	12 302	442	0	1 288	2 030	331	0	112	0	0	0	0	0	17 177
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ogółem																		
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ogółem	R0320	47	5 842	0	422 252	28 593	151	86 712	48 406	4 337	54	7 188	136	0	0	0	0	603 718
Kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz reasekuracji finansowej po dokonaniu korekty ze względu na oczekiwane straty w związku z niewykonaniem zobowiązania przez kontrahenta – Ogółem	R0330	45	0	0	187 667	1 219	0	17 528	892	-6 006	0	796	0	0	0	0	0	202 141
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe pomniejszone o kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz z reasekuracji finansowej – Ogółem	R0340	2	5 842	0	234 585	27 375	151	69 184	47 514	10 342	54	6 392	136	0	0	0	0	401 577

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych TUW z siedzibą w Warszawie przy ul. Raabego 13, 02-793 Warszawa, wpisane do Rejestru Przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy,

XIII

Wydział

Gospodarczy

KRS

pod

numerem

KRS 0000033284, wysokość kapitału zakładowego: 27.821.604,00 zł, kapitał wpłacony w całości.

Sprawozdanie o wypłacalności i kondycji finansowej za 2023 rok

Załącznik 6. Odszkodowania i świadczenia z tytułu pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych (S.19.01.21)

Wypłacone odszkodowania i świadczenia brutto (na zasadzie niekumulatywnej)
(wartość bezwzględna)

		0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10+	W bieżącym roku		Suma lat (skumulowana)	
		C0010	C0020	C0030	C0040	C0050	C0060	C0070	C0080	C0090	C0100	C0110	C0170	C0180		
Rok / Year																
Wcześniejsze lata	R0100	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	10 591	Wcześniejsze lata	R0100	10 591	10 591
N-9	R0160	149 822	51 162	9 737	8 422	5 345	4 677	3 449	4 628	3 581	945		N-9	R0160	945	241 768
N-8	R0170	166 576	51 055	10 549	8 607	6 628	5 888	4 854	4 410	4 547	0		N-8	R0170	4 547	263 114
N-7	R0180	184 813	73 908	12 112	7 733	8 715	4 574	4 953	3 767	0	0		N-7	R0180	3 767	300 575
N-6	R0190	234 860	70 200	10 768	9 057	5 834	6 063	5 931	0	0	0		N-6	R0190	5 931	342 713
N-5	R0200	240 543	63 415	15 555	9 256	9 086	5 058	0	0	0	0		N-5	R0200	5 058	342 913
N-4	R0210	203 423	53 124	10 915	9 532	5 248	0	0	0	0	0		N-4	R0210	5 248	282 242
N-3	R0220	210 348	48 834	7 687	5 795	0	0	0	0	0	0		N-3	R0220	5 795	272 664
N-2	R0230	202 933	47 821	10 536	0	0	0	0	0	0	0		N-2	R0230	10 536	261 290
N-1	R0240	256 257	65 446	0	0	0	0	0	0	0	0		N-1	R0240	65 446	321 703
N	R0250	266 445	0	0	0	0	0	0	0	0	0		N	R0250	266 445	266 445
Ogółem	R0260												Ogółem	R0260	384 309	2 906 018

Niezdykontowane najlepsze oszacowanie dla rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia brutto
(wartość bezwzględna)

		0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10+	Koniec roku (dane zdykontowane)		
		C0200	C0210	C0220	C0230	C0240	C0250	C0260	C0270	C0280	C0290	C0300	C0360		
Rok / Year															
Wcześniejsze lata	R0100											7 948	Wcześniejsze lata	R0100	9 558
N-9	R0160	0	70 483	55 325	44 329	42 191	24 741	18 784	12 863	6 052	1 573		N-9	R0160	918
N-8	R0170	142 297	74 759	58 424	54 981	38 860	27 947	22 344	12 640	7 520			N-8	R0170	6 994
N-7	R0180	170 250	88 963	77 330	52 290	39 420	28 176	17 791	10 646				N-7	R0180	6 806
N-6	R0190	203 543	113 756	85 828	56 269	45 381	33 243	20 459					N-6	R0190	15 962
N-5	R0200	182 455	105 972	73 760	44 208	34 878	22 590						N-5	R0200	17 993
N-4	R0210	168 030	91 438	70 034	41 799	29 839							N-4	R0210	22 630
N-3	R0220	183 182	96 413	63 646	38 770								N-3	R0220	30 713
N-2	R0230	188 132	82 039	58 165									N-2	R0230	63 260
N-1	R0240	154 668	74 507										N-1	R0240	60 028
N	R0250	153 625											N	R0250	140 517
Ogółem	R0260												Ogółem	R0260	375 380

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych TUW z siedzibą w Warszawie przy ul. Raabego 13, 02-793 Warszawa, wpisane do Rejestru Przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, XIII Wydział Gospodarczy KRS pod numerem KRS 0000033284, wysokość kapitału zakładowego: 27.821.604,00 zł, kapitał wpłacony w całości.

Sprawozdanie o wypłacalności i kondycji finansowej za 2023 rok

Załącznik 7. Środki własne (S.23.01.01)

	Ogółem	Kategoria 1 - nieograniczona	Kategoria 1 - ograniczona	Kategoria 2	Kategoria 3
	C0010	C0020	C0030	C0040	C0050
Podstawowe środki własne przed odliczeniem z tytułu udziałów kapitałowych w innych sektorach finansowych jak określono w art. 68 rozporządzenia delegowanego 2015/35					
Kapitał zakładowy (wraz z akcjami własnymi)	R0010	0	0	0	0
Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej związana z kapitałem zakładowym	R0030	0	0	0	0
Kapitał zapasowy, wkłady/składki członkowskie lub równoważna pozycja podstawowych środków własnych w przypadku towarzystw ubezpieczeń wzajemnych, towarzystw reasekuracji wzajemnej i innych towarzystw ubezpieczeń opartych na zasadzie wzajemności	R0040	27 822	27 822	0	0
Podporządkowane fundusze udziałowe/członkowskie w przypadku towarzystw ubezpieczeń wzajemnych, towarzystw reasekuracji wzajemnej i innych towarzystw ubezpieczeń opartych na zasadzie wzajemności	R0050	0	0	0	0
Fundusze nadwyżkowe	R0070	0	0	0	0
Akcje uprzywilejowane	R0090	0	0	0	0
Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej związana z akcjami uprzywilejowanymi	R0110	0	0	0	0
Rezerwa uzgodnieniowa	R0130	246 863	246 863	0	0
Zobowiązania podporządkowane	R0140	0	0	0	0
Kwota odpowiadająca wartości neto aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego	R0160	0	0	0	0
Pozostałe pozycje środków własnych zatwierdzone przez organ nadzoru jako podstawowe środki własne, niewymienione powyżej	R0180	0	0	0	0
Środki własne ze sprawozdań finansowych, które nie należy uwzględnić w rezerwie uzgodnieniowej i które nie spełniają kryteriów klasyfikacji jako środki własne wg Wypłacalność II					
Środki własne ze sprawozdań finansowych, które nie należy uwzględnić w rezerwie uzgodnieniowej i które nie spełniają kryteriów klasyfikacji jako środki własne wg Wypłacalność II	R0220	0	0	0	0
Odliczenia / Deductions					
Wartość odliczeń z tytułu udziałów kapitałowych w instytucjach finansowych i kredytowych	R0230	0	0	0	0
Podstawowe środki własne ogółem po odliczeniach	R0290	274 684	274 684	0	0
Uzupelniające środki własne					
Neopłacony kapitał zakładowy, do którego opłacenia nie wzywano i który może być wzywany do opłacenia na żądanie	R0300	0	0	0	0
Neopłacony kapitał zapasowy, wkłady/składki członkowskie lub równoważna pozycja podstawowych środków własnych w przypadku towarzystw ubezpieczeń wzajemnych, towarzystw reasekuracji wzajemnej i innych towarzystw ubezpieczeń opartych na zasadzie wzajemności, do których opłacenia nie wzywano i które mogą być wzywane do opłacenia na żądanie	R0310	0	0	0	0
Neopłacone akcje uprzywilejowane, do których opłacenia nie wzywano i które mogą być wzywane do opłacenia na żądanie	R0320	0	0	0	0
Prawnie wiążące zobowiązanie do subskrypcji i opłacenia na żądanie zobowiązań podporządkowanych	R0330	0	0	0	0
Akredytywy i gwarancje zgodne z art. 96 pkt 2 dyrektywy 2009/138/WE	R0340	0	0	0	0
Akredytywy i gwarancje inne niż zgodne z art. 96 pkt 2 dyrektywy 2009/138/WE	R0350	0	0	0	0
Dodatkowe wkłady od członków zgodnie z art. 96 ust. 3 akapit pierwszy dyrektywy 2009/138/WE	R0360	0	0	0	0
Dodatkowe wkłady od członków – inne niż zgodnie z art. 96 ust. 3 akapit pierwszy dyrektywy 2009/138/WE	R0370	0	0	0	0
Pozostałe uzupełniające środki własne	R0390	0	0	0	0
Uzupelniające środki własne ogółem	R0400	0	0	0	0
Dostępne i dopuszczalne środki własne					
Kwota dostępnych środków własnych na pokrycie SCR	R0500	274 684	274 684	0	0
Kwota dostępnych środków własnych na pokrycie MCR	R0510	274 684	274 684	0	0
Kwota dopuszczalnych środków własnych na pokrycie SCR	R0540	274 684	274 684	0	0
Kwota dopuszczalnych środków własnych na pokrycie MCR	R0550	274 684	274 684	0	0
SCR	R0580	136 716			
MCR	R0600	61 522			
Wskaźnik dopuszczalnych środków własnych do SCR	R0620	200,92%			
Wskaźnik dopuszczalnych środków własnych do MCR	R0640	446,48%			

	C0060
Rezerwa uzgodnieniowa	
Nadwyżka aktywów nad zobowiązaniami	R0700 274 684
Akcje własne (posiadane bezpośrednio i pośrednio)	R0710 0
Przewidywane dywidendy, wypłaty i obciążenia	R0720 0
Pozostałe pozycje podstawowych środków własnych	R0730 27 822
Korekta ze względu na wydzielone pozycje środków własnych w ramach portfeli objętych korektą dopasowującą i funduszy wyodrębnionych	R0740 0
Rezerwa uzgodnieniowa	R0760 246 863
Oczekiwane zyski	
Oczekiwane zyski z przyszłych składek – Działalność w zakresie ubezpieczeń na życie	R0770 0
Oczekiwane zyski z przyszłych składek – Działalność w zakresie ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie	R0780 14 671
Oczekiwane zyski z przyszłych składek - Ogółem	R0790 14 671

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych T.U.W. z siedzibą w Warszawie przy ul. Raabego 13, 02-793 Warszawa, wpisane do Rejestru Przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, XIII Wydział Gospodarczy KRS pod numerem KRS 0000033284, wysokość kapitału zakładowego: 27.821.604,00 zł, kapitał wpłacony w całości.

Załącznik 8. Kapitałowy wymóg wypłacalności – dla podmiotów stosujących formułę standardową (S.25.01.21)

		Kapitałowy wymóg wypłacalności brutto	Uproszczenia
		C0110	C0120
Ryzyko rynkowe	R0010	35 080	
Ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta	R0020	34 781	
Ryzyko ubezpieczeniowe w ubezpieczeniach na życie	R0030	2 474	
Ryzyko ubezpieczeniowe w ubezpieczeniach zdrowotnych	R0040	11 815	
Ryzyko ubezpieczeniowe w ubezpieczeniach innych niż ubezpieczenia na życie	R0050	107 373	
Dywersyfikacja	R0060	-47 105	
Ryzyko z tytułu wartości niematerialnych i prawnych	R0070	0	
Podstawowy kapitałowy wymóg wypłacalności	R0100	144 419	

Podstawowy kapitałowy wymóg wypłacalności (parametry specyficzne dla zakładu)

		Parametry specyficzne dla zakładu
		C0090
Ryzyko ubezpieczeniowe w ubezpieczeniach na życie	R0030	0
Ryzyko ubezpieczeniowe w ubezpieczeniach zdrowotnych	R0040	0
Ryzyko ubezpieczeniowe w ubezpieczeniach innych niż ubezpieczenia na życie	R0050	0

		C0100
Obliczanie kapitałowego wymogu wypłacalności		
Ryzyko operacyjne	R0130	21 809
Zdolność rezerw techniczno-ubezpieczeniowych do pokrywania strat	R0140	0
Zdolności odroczonej podatków dochodowych do pokrywania strat	R0150	-29 511
Wymóg kapitałowy dla działalności prowadzonej zgodnie z art. 4 dyrektywy 2003/41/WE	R0160	0
Kapitałowy wymóg wypłacalności z wyłączeniem narzutu kapitałowego	R0200	136 716
Ustanowiony narzut kapitałowy	R0210	0
w tym ustanowiony narzut kapitałowy - art. 37 ust. 1 lit. a)	R0211	0
w tym ustanowiony narzut kapitałowy - art. 37 ust. 1 lit. b)	R0212	0
w tym ustanowiony narzut kapitałowy - art. 37 ust. 1 lit. c)	R0213	0
w tym ustanowiony narzut kapitałowy - art. 37 ust. 1 lit. d)	R0214	0
Kapitałowy wymóg wypłacalności	R0220	136 716
Inne informacje na temat SCR		
Wymóg kapitałowy dla podmodułu ryzyka cen akcji opartego na czasie trwania	R0400	0
Łączna kwota hipotetycznego kapitałowego wymogu wypłacalności dla pozostałej części	R0410	0
Łączna wartość hipotetycznego kapitałowego wymogu wypłacalności dla funduszy wyodrębnionych	R0420	0
Łączna kwota hipotetycznego kapitałowego wymogu wypłacalności dla portfeli objętych korektą dopasowującą	R0430	0
Efekt dywersyfikacji ze względu na agregację nSCR dla RFF na podstawie art. 304	R0440	0

Podejście do stawki podatkowej

		Tak/Nie
		C0109
Podejście oparte na średniej stawce podatkowej	R0590	Tak

Obliczanie zdolności odroczonej podatków dochodowych do pokrywania strat

		LAC DT
		C0130
LAC DT	R0640	-29 511
LAC DT uzasadniona odwróceniem ujęcia zobowiązań z tytułu odroczonego podatku dochodowego	R0650	-612
LAC DT uzasadniona odniesieniem do prawdopodobnego przyszłego zysku ekonomicznego podlegającego opodatkowaniu	R0660	-28 899
LAC DT uzasadniona przeniesieniem strat na wcześniejsze okresy, rok bieżący	R0670	0
LAC DT uzasadniona przeniesieniem strat na wcześniejsze okresy, lata przyszłe	R0680	0
Maksymalna LAC DT	R0690	-31 583

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych T.U.W. z siedzibą w Warszawie przy ul. Raabego 13, 02-793 Warszawa, wpisane do Rejestru Przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, XIII Wydział Gospodarczy KRS pod numerem KRS 0000033284, wysokość kapitału zakładowego: 27.821.604,00 zł, kapitał wpłacony w całości.

Załącznik 9. Minimalny wymóg kapitałowy – działalność ubezpieczeniowa lub reasekuracyjna prowadzona jedynie w zakresie ubezpieczeń na życie lub jedynie w zakresie ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie (S.28.01.01)

		Komponent formuły liniowej dla zobowiązań ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych z tytułu ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie	
		C0010	
Wynik MCRNL	R0010		63 670
		Najlepsze oszacowanie i rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie netto (tj. po uwzględnieniu reasekuracji biernej i spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia))	Składki przypisane w okresie ostatnich 12 miesięcy netto (tj. po uwzględnieniu reasekuracji biernej)
		C0020	C0030
Ubezpieczenia pokrycia kosztów świadczeń medycznych i reasekuracja proporcjonalna	R0020	2	59
Ubezpieczenia na wypadek utraty dochodów i reasekuracja proporcjonalna	R0030	5 171	24 004
Ubezpieczenia pracownicze i reasekuracja proporcjonalna	R0040	0	0
Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu użytkowania pojazdów mechanicznych i reasekuracja proporcjonalna	R0050	222 283	101 746
Pozostałe ubezpieczenia pojazdów i reasekuracja proporcjonalna	R0060	26 933	41 575
Ubezpieczenia morskie, lotnicze i transportowe i reasekuracja proporcjonalna	R0070	151	246
Ubezpieczenia od ognia i innych szkód rzeczowych i reasekuracja proporcjonalna	R0080	67 896	94 003
Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ogólnej i reasekuracja proporcjonalna	R0090	45 484	37 510
Ubezpieczenia i reasekuracja proporcjonalna kredytów i poręczeń	R0100	10 012	3 473
Ubezpieczenia kosztów ochrony prawnej i reasekuracja proporcjonalna	R0110	54	55
Ubezpieczenia świadczenia pomocy i reasekuracja proporcjonalna	R0120	6 280	10 358
Ubezpieczenia różnych strat finansowych i reasekuracja proporcjonalna	R0130	136	197
Reasekuracja nieproporcjonalna ubezpieczeń zdrowotnych	R0140	0	0
Reasekuracja nieproporcjonalna pozostałych ubezpieczeń osobowych	R0150	0	0
Reasekuracja nieproporcjonalna ubezpieczeń morskich, lotniczych i transportowych	R0160	0	0
Reasekuracja nieproporcjonalna ubezpieczeń majątkowych	R0170	0	0
		Komponent formuły liniowej dla zobowiązań ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych z tytułu ubezpieczeń na życie	
		C0040	
Wynik MCRL	R0200		891
		Najlepsze oszacowanie i rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie netto (tj. po uwzględnieniu reasekuracji biernej i spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia))	Całkowita suma na ryzyku netto (tj. po odliczeniu reasekuracji biernej i spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia))
		C0050	C0060
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń z udziałem w zyskach – świadczenia gwarantowane	R0210	0	
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń z udziałem w zyskach – przyszłe świadczenia uznaniowe	R0220	0	
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe, i ubezpieczeń związanych z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	R0230	0	
Pozostałe zobowiązania z tytułu (reasekuracji) ubezpieczeń na życie i (reasekuracji) ubezpieczeń zdrowotnych	R0240	42 444	
Całkowita suma na ryzyku w odniesieniu do wszystkich zobowiązań z tytułu (reasekuracji) ubezpieczeń na życie	R0250		0
		Całościowe obliczenie MCR	
		C0070	
Liniowy MCR	R0300		64 561
SCR	R0310		136 716
Górny próg MCR	R0320		61 522
Dolny próg MCR	R0330		34 179
Łączny MCR	R0340		61 522
Nieprzekraczalny dolny próg MCR	R0350		17 790
Minimalny wymóg kapitałowy	R0400		61 522

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych TUW z siedzibą w Warszawie przy ul. Raabego 13, 02-793 Warszawa, wpisane do Rejestru Przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, XIII Wydział Gospodarczy KRS pod numerem KRS 0000033284, wysokość kapitału zakładowego: 27.821.604,00 zł, kapitał wpłacony w całości.

Sprawozdanie za rok 2023 zostało podpisane elektronicznie.

Nazwa zakładu	Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW”
Nazwa sprawozdania	SPRAWOZDANIE O WYPŁACALNOŚCI I KONDYCJI FINANSOWEJ
Okres sprawozdawczy	01-01-2023...31-12-2023

Oświadczenie o zgodności ze stanem faktycznym

Zgodnie z art. 4 Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 22 lutego 2016 r. w sprawie formy oraz sposobu sporządzenia przez zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji danych i informacji do celów nadzoru (Dz. U. z dnia 25 lutego 2016 r., poz. 236) oświadczam, że dane i informacje do celów nadzoru wg stanu na dzień 31 grudnia 2023 roku są zgodne ze stanem faktycznym.

1. Kierownik jednostki

Jerzy	Lenard	Prezes Zarządu		Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
imię	nazwisko	funkcja	Data	podpis
Agnieszka	Różga	Wiceprezes Zarządu		Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
imię	nazwisko	funkcja	data	podpis
Paweł	Zylm	Członek Zarządu		Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
imię	nazwisko	funkcja	data	podpis

Bartosz	Okrasa	Członek Zarządu		Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
imię	nazwisko	funkcja	data	podpis

2. Osoba, której powierzono prowadzenie ksiąg rachunkowych

 Nie dotyczy

Miroslaw	Turliński			Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
imię	nazwisko	data		podpis

3. Osoba wykonująca czynności z zakresu usługowego prowadzenia ksiąg rachunkowych

 Nie dotyczy

imię	nazwisko	data	podpis
------	----------	------	--------

4. Aktuariusz nadzorujący funkcję aktuarialną

Bożena	Moczulska			Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
imię	nazwisko	data		podpis